

शान्तभूर्ति मुनि महाराजश्री

वृद्धियंद्रलु लवनयारित्र

प्रयोक्तः—

मुनि ललितविजय

શ્રી ગૌતમાય નમઃ

સર્વારિષ્ટપ્રત્યાશાય, સર્વાભીષ્ટાર્થદાયિને;
 સર્વલબ્ધિનિધાનાય, ગૌતમસ્વામિને નમઃ
 અંગુઠે અમૃત વસે, લબ્ધિતણા લડાર;
 ગુરૂ ગોયમ સમરીએ, વાંછિત ફળ દાતાર.

શ્રી ગૌતમસ્વામીનો છંદ.

વીર જિનેશ્વરકેરો શિષ્ય, ગૌતમ નામ જપો નિશદિશ;
 જે કીજે ગૌતમનું ધ્યાન, તે ઘર વિલસે નવે નિધાન. ૧
 ગૌતમ નામે ગિરિવર ચઢે, મન વાંછિત સંપન્ને;
 ગૌતમ નામે નાવે રોગ, ગૌતમ નામે સંયોગ. ૨
 જે વૈરી વિરૂઆ વંકડા, તસ નામે નાવે હુંકડા;
 ભૂત પ્રેત નવિ મંડે પ્રાણ, તે ગૌતમના કરૂં વખાણ. ૩
 ગૌતમ નામે નિર્મળ કાય, ગૌતમ નામે વાઘે આય;
 ગૌતમ જિનશાસન શણગાર, ગૌતમ નામે જ્યજ્યકાર. ૪
 શાળ દાળ સુરહા ધૃત ગોળ, મનવાંછિત કાપડ તખોળ;
 ઘરે સુઘરણી નિર્મળ ચિત્ત, ગૌતમ નામે પુત્ર વિનીત. ૫
 ગૌતમ ઉદયો અવિચળ ભાણ, ગૌતમ નામ જપો જગજીજ;
 મ્હોટા મંદિર મેરૂ સમાન, ગૌતમ નામે સફળ નિ. ૬
 ઘર મયગલ ઘોડાની જોડ, વારૂ પહોંચે વાંછિત,
 મહિયલ માને મોટા રાય, જે ત્રુઠે ગૌતમના પાય. ૭
 ગૌતમ પ્રણમ્યા પાતક ટળે, ઉત્તમ નરની સંગત મળે;
 ગૌતમ નામે નિર્મળ જ્ઞાન, ગૌતમ નામે વાઘે વાન. ૮
 પુણ્યવંત અવધારો સહુ, ગુરૂ ગૌતમના ગુણ છે ગહુ;
 કહે લાવણ્યસમય કરજોડ, ગૌતમ ત્રુઠે સંપત્તિ કોડ. ૯

शान्तभूर्त्ति मुनि महाराजश्री

वृद्धियंद्रलुपवनयस्त्रि

प्रयोक्तः—

मुनि ललितविजय

प्रकाशकः—कूर्पूरपुस्तकालय
समौ (गुजरात)

धी आनंद प्री-टींग प्रेस—भावनगर.

विक्रम संवत् १९६३

वीर संवत् २४६३

मुनिराज श्री वृद्धिचंद्र प्रसाद भास्कर

आ. श्री. जैन मुद्रित

सो. प्र.

आनंद प्रेस—

वृहन्नगर.

(जि. गांधीनगर)

महावीर

जैन आराधना केन्द्र, कैला

શાન્તમૂર્તિ મુનિરાજશ્રી વૃદ્ધિચંદ્ર મહારાજનો ટૂંક

જીવન પરિચય

પંજાબે જૈન સમાજને ઘણું તેજસ્વી રત્નો આપ્યા છે. મુનિરાજશ્રી વૃદ્ધિચંદ્ર મહારાજ પણ પંજાબના જ વીરરત્ન હતા.

લાહોર જીલ્લામાં ચિનાબ નદીના કિનારે વસેલ રામનગરમાં સંવત ૧૮૯૦ ના પોસ શુદ્ધિ ૧૧ ને દિવસે એ પુણ્યાત્માનો જન્મ થયો. એમના પિતા ધર્મજસ, ઓસવાળ જ્ઞાતિના એક ધનાઢ્ય આગેવાન હતા. માતા કૃષ્ણદેવી પણ એટલા જ ભાગ્યશાળી હતા. લાલચંદ્ર, મુસદ્દીમલ, વજીરીમલ અને હેમરાજ આ ચાર પુત્રરત્નો અને રાધાદેવી નામની એક પુત્રી પછી સૌથી નાના છેલ્લા કૃપારામ હતા. “લઘુતામાં પ્રભુતા વસે” એ ન્યાયે કૃપારામે છેક ન્હાના હોવા છતાં પોતાના જીવનને પ્રભુતામય બનાવી યશસ્વી બનાવ્યું.

ઓગણીશમી શતાબ્દિની છેલ્લી વીસી. એટલે મહાન સંક્રાન્તિ કાળ. ભારતના ક્ષેત્રેક્ષેત્ર પુનરુત્થાનનો નવો રંગ પૂરાઈ રહ્યો હતો. વર્ષોની જમાવટ પછી ધીમે ધીમે શિથિલ થએલ યતિસમાજ ખૂબાતા દિપકની માફક છેલ્લો શ્વાસ લઈ રહ્યો હતો.

પંબળમાં આ સમયે હું ઠંક મતનું સામ્રાજ્ય હતું. અમરસિંહ રિખ એમના આગેવાન. મૂર્તિપૂજનો તીવ્ર વિરોધ એ એમનો મુખ્ય વ્યવસાય. અલ્પમતિએ તૈયાર કરેલ ટપાના આધારે તેઓ શાસ્ત્રોના અલ્પ સમજણવાળા અથ કરતા. વ્યાકરણના અભ્યાસ પછી શાસ્ત્રોનો અર્થ-અભ્યાસ કરે તો રખેને કોઈ સત્ય માર્ગે દોરવાઈ જાય એ ખાતર વ્યાકરણનો અભ્યાસ કરવાની તેઓની સખત મનાઈ હતી.

આ જ સમયે એક સત્ય શોધક અને ભદ્રિક પુરૂષ તરીકે ઓળખાતા શ્રી ઘટેરાયજી મહારાજ હું ઠંક પંથના હતા. તેઓએ હું ઠંક પંથે માન્ય રાખેલ ડર સૂત્રનો અભ્યાસ શરૂ કર્યો. જેમ જેમ સરળભાવે ઊંડા ઉતરતા ગયા તેમ તેમ પોતાના પંથે કરેલા અર્થો કલ્પિત લાગવા માંડ્યા. વધુ અભ્યાસના પરિણામે હું ઠંક પંથ પરની શ્રદ્ધા સરી પડી. હું ઠંક પંથનું આ સમયે અસાધારણ જોર હોવા છતાં સત્યના પૂજક તરીકે તેઓ નીડરતાપૂર્વક બહાર આવ્યા. સં. ૧૯૦૩ માં તેઓએ સ્વયંમેવ મુદ્દપત્તિ તોડીને તપગચ્છ અંગીકાર કર્યો. છેલ્લા ત્રણ ચાર વર્ષના મનોમંથનને માર્ગ આપ્યો. આમ તપગચ્છ અંગીકાર કરવાના આગલા વર્ષે જ શ્રી ઘટેરાયજીનું ચાતુર્માસ રામનગરમાં થયું હતું. જ્યારે ધર્મજસનું સારુયે કુટુંબ આ મહાત્માના પરિચયમાં આવ્યું હતું. અને ધર્મવીર કૃપારામનો પણ તેમની સાથે સારો પરિચય થયો હતો.

એક વ્યાપારીને જરૂરી, એટલો અભ્યાસ કરીને ૧૪ વર્ષની વયે કૃપારામે વેપારી જીવન શરૂ કર્યું. માતા-પિતાએ કૃપારામને ગૃહસ્થી જીવનમાં જોડવા માટે તેમનું વેશવાળ કર્યું, પરંતુ કૃપારામનો જીવનરાહ જુદો જ હતો. એક ગૃહસ્થીને છાજે તેટલો વૈભવ, સંપત્તિ અને દરેક સંયોગો તેમને માટે સાનુકૂળ હતા, છતાં તેમનો જીવન-પંથ જુદો જ હતો. પરમ

ત્યાગના માર્ગે જીવનને અનંતસુખના આરે લઈ જવાનો એમનો આદર્શ હતો. કુદરતે તેમને સહાય કરી. માતા-પિતાએ કૃપારામનું કરેલ વેશંવાળ તુટી ગયું, કૃપારામ બાળપ્રદ્મચારી, પરમ ત્યાગી મહાત્મા તરીકે જીવવાને ભાગ્યશાળી થયા.

એ વર્ષેના વ્યાપારી જીવન પછી તેમનું મન વૈરાગ્ય તરફ વધારે ઢળ્યું હતું. કોઈ સદ્ગુરૂ મળે તો દીક્ષા અંગીકાર કરી જીવનને ધન્ય બનાવવાની તેમની ભાવના વધુ જાગૃત થઈ. એ માટે માતા-પિતાની રજા માગી, પણ તરત ન મળી. સંસારમાં રહીને પણ ત્યાગી તરીકે, સંયમી તરીકે રહેવાનું તેમણે શરૂ કર્યું, વૃત્ત-નિયમો ગ્રહણ કર્યાં, અને એ વર્ષે માતા-પિતાને સમજાવી દીક્ષાની રજા મેળવી. સૌની પ્રેમભરી વિદાય લઈ દીક્ષા લેવા માટે તેઓ દિલ્હીમાં આવ્યા અને ૧૯૦૮ માં અશ્વઠ શુદ્ધ ૧૩ શે મુનિરાજ શ્રી બૃહ્દેરાયજી મહારાજ પાસે તેઓએ દીક્ષા લીધી. તેઓશ્રી વૃદ્ધિચંદ્રજી તરીકે જાહેર થયા. પંચ-મહાવ્રતધારી અવિરતિ ભાવનાનો ઉચ્છેદ કર્યો. બાળપણથી જ તેઓને ધાર્મિક જ્ઞાનનો શોખ હોવાથી પહેલા ચાતુર્માસમાં જ તેઓએ સાધુની ક્રિયાના સૂત્રો કંઠિત કર્યાં.

દીક્ષા ગ્રહણ કરવા બાદ તેમનો વિહાર સતત હતો, તેઓએ ગુરૂની સાથે ત્રણ વર્ષ પંજાબ અને રાજપુતાનામાં વિચરી, જૈન શાસનની અપૂર્વ સેવા કરી, એક ગુરૂલકત તરીકે પણ સારી નામના મેળવી. મુનિરાજ શ્રી બૃહ્દેરાયજી મહારાજનો મુહુપત્તિત્યાગનો પ્રસંગ પંજાબમાં ઢુંઢુંક સમાજ માટે બહુ જ અર્થાત્મક હતો. કોઈ મહાન સરોવરની પાળને ગાબડું પડે અને પાળ તૂટવાની અણી ઉપર હોય ત્યારે તે પાળને બચાવી લેવા અસાધારણ તનતોડ પ્રયાસો કેટલીક વખત કરવામાં આવે છે તેમ મુહુપત્તિત્યાગના આ પ્રસંગથી ઢુંઢકપંથીઓને પોતાની સત્તાની દીવાલ તૂટી હોય એમ લાગ્યું હતું, એટલે આ પ્રસંગ

તેઓએ બખાળા કાઢવામાં બાકી રાખી ન હતી. એમ છતાં મુનિ શ્રી બૃહ્દેરાયજી અને એમના શિષ્ય સમુદાયે પોતાના માર્ગના કાંટાઓને પુષ્પ-પેખીપ્રેમથી વધાવવામાં, અને શાન્તરસ બળવવામાં જે દીર્ઘદૃષ્ટિ રાખી હતી, એના શુભ ફળરૂપે જ આજે સારાં પંજાબ સંવેગ માર્ગને અનુસરતો, ઝોળખતો થયો છે. બાદ ગુજરાતમાં આવ્યા, અને સં. ૧૯૧૨ માં અમદાવાદમાં પંચાસશ્રી મણીવિજયજી દાદા પાસે વડીદીક્ષા અંગીકાર કરી.

૧૯૧૧ માં તેઓશ્રીએ ગુજરાત-કાઠિયાવાડમાં પ્રવેશ કર્યો ત્યારે અત્રેની સ્થિતિ પણ પછાત હતી. “જૈન ધર્મને ટકાવનાર” યતિ સમાજ જ છે એવી રૂઠ લોકમાન્યતા વચ્ચે યતિઓએ એમને સામ્રાજ્ય જમાવ્યું હતું. વ્યાખ્યાનપીઠ તેમના હાથમાં હોવાથી તેઓ ખનતા પ્રયાસે સંવેગી સાધુ સમાજનું સ્થાન બમવા દેતા ન હતા. ચારિત્રના બળથી તેઓ મંદ પડતા જતા હતા ત્યારે ભોળી જનતાને વશ રાખવા મંત્ર-જંત્ર-વૈદ્ય-વિદ્યા વિગેરે સાધનોનો તેઓ ઉપયોગ કરતા. આ પ્રતિકૂળ સંચોગો વચ્ચે પણ મુનિશ્રીએ ધીમે ધીમે સારી નામના મેળવી હતી, અને સમય જતાં સારાં ગુજરાત-કાઠિયાવાડમાં સંવેગી સાધુ સમાજ પરત્વેની શ્રદ્ધા-ભક્તિ બળ વધી ગયું હતું.

શરીરની પ્રતિકૂળતાને અંગે તેઓ સતત વિહાર કરી શકે તેમ ન હતા, એમ છતાં ગુજરાત-કાઠિયાવાડ ઉપર તેઓશ્રીએ સારા ઉપકાર કર્યો છે, તેમાં ખાસ કરીને ભાવનગર તેઓશ્રીનું પરમ ઋણી છે.

આ પ્રમાણે જ્યાં જ્યાં બની શકે ત્યાં ત્યાં અભ્યાસ માટે જૈન સાહિત્યના સાધનોનો સંગ્રહ કરાવવામાં પણ તેઓશ્રીએ સારા શ્રમ લીધો હતો. વળાના જૈન લંડરનો ઉદ્ધાર કરાવવામાં તેઓએ સારા શ્રમ લીધો હતો.

જીવનની પળેપળનો ઉપયોગ આત્મહિત માટે કરવાનું તેઓ ચૂકતા નહિ. આ માટે અનેક શાસ્ત્રોનું તેઓ નિરંતર અવલોકન કરતાં. તેમની આકૃતિ એટલી શાન્ત અને તેજસ્વી હતી કે લાંબા ઉપદેશો જે કાર્ય ન કરી શકે એ કાર્ય એમની આકૃતિના દર્શન કરવાથી થઈ શકતું. અને એ કરતાં એમની કાર્યશૈલી વધારે પ્રશંસનીય હતી. કોઈ પણ પગલું મૂકવા પહેલાં તેઓ એટલો વિચાર કરતા કે એમના કોઈ પણ કાર્યને માટે તેઓને પસ્તાવાનો સમય જીવનભરમાં લાગ્યે જ આવ્યો હશે.

એક સમય મુનિ દાનવિજયજીએ તેઓની પાસે વાત મૂકી; “આધુનિક સાધુ સમાજ વિદ્યાભ્યાસથી બહુ વંચીત રહે છે, પૂર્વાચાર્યોએ રચેલા ન્યાય, વ્યાકરણ આદિ મહાન ગ્રંથો, ગ્રંથ-લંકારોમાં એની એ સ્થિતિમાં પડી રહે છે. આતુર્ભાસના ચાર મહિના દરમિયાન કોઈ પંડિતને રાકી કોઈ મુનિ અભ્યાસ કરે, ત્યાં વિહારનો સમય આવતા આગળ અભ્યાસ થઈ શકતો નથી, અને પંડિતોનો ખર્ચ બરાબર સફળ થતો નથી. આ સંયોગો વચ્ચે શ્રી સિદ્ધાચળજી જેવા તીર્થમાં મુનિ મહારાજોના અભ્યાસ માટે એક પાઠશાળા હોય તો અભ્યાસ વધે.”

શ્રી વૃદ્ધિચંદ્રજી મહારાજને આ વાત રુચી. દૈવયોગે બાબુ બુદ્ધિસિંહજી યાત્રાર્થે સિદ્ધાચળજી આવ્યા, પાઠશાળા ઉપસ્થિત કરવામાં મદદ કરવા મુનિશ્રીએ પ્રેરણા કરી, અને પરિણામે એ પાઠશાળા ખુલ્લી મૂકવામાં આવી.

ભાવનગરમાં જૈન ધર્મ પ્રસારક સભાને પ્રાણવાન બનાવવામાં, અને સ્થાનિક જનતામાં જૈન સંસ્કૃતિની ઊંડી છાપ પાડવાનાં અનેક કાર્યો તેઓશ્રીના હસ્તે થયા છે. એક રીતે કહીએ તો પંજાબમાં તેઓએ જન્મ લીધો, પરંતુ ગુજરાતના, કાઠિયાવાડના અને મુખ્યત્વે ભાવનગરના કલ્યાણ માટે તેઓ જીવ્યા હતા.

લાવનગરમાં જૈન પાઠશાળાનું ઉદ્ઘાટન એ એમના જીવનનું છેલ્લું કાર્ય હતું. શાળા ખુલ્લી મૂકવામાં આવ્યાબાદ વ્યાધિએ એકદમ જોર પકડ્યું. અપૂર્વ સમતાથી એ વ્યાધિ સામે આત્મજગૃતિની જ્યોત જગાવી: “ અરિહંત, સિદ્ધ, ” આદિ પવિત્ર શબ્દોના ઉચ્ચાર શરૂ કર્યા. સંપૂર્ણ સમાધિમાં આત્મા લીન થયો. ૧૯૪૮ ના વૈશાક શુદ્ધિ ૭ ની રાત્રીના નવ વાગે ૫૬ વર્ષ અને પોણાચાર માસે નરવર દેહનો એ પવિત્ર આત્માએ ત્યાગ કર્યો. લાવનગરના આંગણે એ સ્થૂલ-દિપક ખૂંચ્યો, લાવ-દિપકની જ્યોત ચોમેર પ્રસરી રહી.

મુનિ કેવળવિજયજી, મુનિ ગંભીરવિજયજી, મુનિ ઉત્તમવિજયજી, મુનિ ચતુરવિજયજી, મુનિ રાજવિજયજી, મુનિ હેમવિજયજી, મુનિ ધર્મવિજયજી, મુનિ નેમવિજયજી, મુનિ પ્રેમવિજયજી અને મુનિ કર્પૂરવિજયજી એ એમનો શિષ્ય સમુદાય. આ સિવાય તેમના હસ્તે, અને એમના ઉપદેશથી બીજી ઘણી દીક્ષાઓ અપાળી છે.

એમના શિષ્ય-પ્રશિષ્ય સમુદાયની બહુ માટે વંશવૃક્ષ કરેલ છે તે આ સાથે છે તે જોવાથી સમજ પડી આવશે.

सकल मुनिमंडल शिरोमणी शांतभूति परम
उपकारी मुनिराज श्री

वृद्धिचंद्र चरित्र.

प्रथम परिच्छेद.

अथारंभे चतुर्थं भंगल चतुष्क.

(शार्ङ्गल विकीडित.)

गान्धे पंचमं काणमां लव लीति, लव्यात्मनी टाणवा,
मिथ्या मोह महांधकार दणवा, सन्मार्ग संलाणवा;
वर्ते छे जयवंत अंत करवा, संसारना इंदने,
वंदो भंगल अेह शासनपती, श्री त्रीशालानंदने.

(१)

धारीने अलिमान अंतर अती, सर्वज्ञ पासे जाता,
पेण्या दिन्न द्याण शान्त प्रबुने,^१ दिव्यासने शोभता;

१ सुरवर रचित सींहासने.

થાતા વિપ્ર સનાથ નાથ શરણે, અજ્ઞાનને વામતા,
વંદો ગૌતમ આદિએ ગણુધરા, સત્કાર્ય આરંભતા.

(૨)

વર્ષાકાળ વિશાળ ભાવ ધરતા, કોશ્યાતણા સ્થાનમાં,
જીત્યા કામ વિકાર નિશ્ચળપણે, રૈતા સદા ધ્યાનમાં;
વંદો તે સ્થુલિભદ્ર મંગળ મહા, ધ્યાવીરના^૧ આસને,
ધમ્મો મંગળ જૈન “ દુર્લભ ” દમ્મે, કર્મોત્તણા પાસને.

(૩)

દોહરા.

શ્રી શુભ વીર પ્રભુ નમી, સારદ માય પવિત્ર;	
મહા મુનિ વૃદ્ધિચંદનું, કહિશું જન્મચરિત્ર.	૧
બ્રહ્મચારી સંયમ ગ્રહિ, ભારત ભૂમિ મોબ્દર;	
વિચર્યા નિસ્પૃહ ભાવથી, કિધો અતી ઉપકાર.	૨
શાસન સોહ વધારિને, સ્વર્ગ ગયા ગુરૂરાય;	
“દુર્લભ” પદપંકજ નમી, ગુણ ગિરૂઆતસગાય.	૩

ઢાળ પહેલી.

(રઘુપતિ રામ હૃદયમાંહે રહેજો રે...એ રાગ.)

નમો વીરજનંદ જયકારી રે, તસ શાસનમાં ઉપગારીરે;
થયા વૃદ્ધિવિજય ગુણ ભારી.....
ભવિ ગુરૂરાજ ચરિત્ર સાંભળતા રે, કરે સમક્રિતાની નિર્મળતા.

ભવિ૦ (એ આંકણી)

રમણિય રસાળ પંજળ રે, લાહોર જીલ્લે સરિતા^૨ ચિનાખ રે;
ત્રટે રામનગર રૂડું ગામ.....ભવિ૦ ૨

૧ વીરપ્રભુની પાટ. ૨ ચિનાખ નામની નદી.

- ^१अठार नेवुं विक्रममां रे, पोश शुद्ध अग्यारशे जन्मारे;
 लाव्या मात पितातण्णां मनमां.....लवि० ३
 ओसबाण ज्ञातिमां विज्यात रे, धर्मजश त्रेष्टि जसतात रे;
 रत्नगर्भा कृष्णादेवी मात.....लवि० ४
^२मेनी अेकने ^३आंधव चार रे, अडे पाछण गुर् अवतार रे;
 मानी लघुताअे प्रभुतानो सार.....लवि० ५
 आवी वसता उदर गुर् जम रे, अडे माता होहह अलिराम रे;
 जेथी नाम स्थाभ्युं कृपाराम.....लवि० ६
 आंगोपांग पेणी मनोहार रे, निमित्तज्ञ कडे ते वार रे;
 थारो पूर्ण प्रलावी कुमार.....लवि० ७
 शिशु वयथी रममतमां ध्यान रे, कमि राअता बुद्धि निधान रे;
 अडे गामडी स्कुलमां ज्ञान.....लवि० ८
 यैद वर्षनी उमभर थाता रे, व्यवहार कुशल थर्ष जता रे;
 अलवे पेठी४ सराङ्गी आता.....लवि० ९
 शडेर पीउ दद लभां मांय रे, कृणवान अहस्थने त्यांय रे;
 लघु वयमां^५ संअंध जेडाय.....लवि० १०
 कमि कर्म लोगावणी थाता रे, अनायासे संअंध छुटी जता रे;
 इरी करवा लण्णे ना ज्ञाता.....लवि० ११
 पेणो पूरव पुन्य पसाय रे, केवा निमित्त अडे गुर्राय रे;
 सुधारे अध्यवसाय.....लवि० १२
 गुणुआडि सरल कृपाराम रे, लघु वयमां धरे अहु डाम रे;
 अडे “हुर्लल” गुणु अलिराम.....लवि० १३

१ विक्रम संवत् १८६० मां. २ मेनी अेक=राधा देवी नामनी.
 ३ आंधव चार=बालयंद, मुसर्दीमल, वण्णीमल, डेमराज, नामना.
 ४ सोनरुपु व्याजवटतरनी ५ वेनिशाण

ઢાળ ખીણ.

(પંચમ ભવ કોશાગ સન્નિવેશ..... એ રાગ)

ઢુંઢક પંથ પંજાળ મોઝાર, ઘણે ભાગ પ્રસર્યો તે વાર;
પરિચયમાં તે મતના રિખ, પુષ્કળ વિચરતા છે શિખ. ૧
(એ આંકણી.)

કોઈ કોઈ શહેર જિનાલય હતા, પણ પરિખળ તેહનું જામતા;
ઘણે ભાગ તેમાં લગી જાય, મુર્તિપુજક સ્વરૂપ જણાય. ૨

કૃપારામ પિતાને ગેહ, મત સ્વિકાર થયેલો એહ;
જેથી પ્રથમ થઈ તેહ પિછાન, અમરસિંહ રિખ આગેવાન. ૩

લોકાના યતિઓ ત્યાં હતા, ચિત્રેલ જિન પ્રતિમા રાખતા;
અમરસિંહ ઢુંઢક ધરિ દ્રેષ, કરતા તેનો પણ નિષેધ. ૪

જાનું થોડા માટે થાય, અતિ સર્વત્ર વરજીત એ ન્યાય;
શુદ્ધ માર્ગ જેવા તે વાર, ઘણે ભાગ થઈ ગ્યો તૈયાર. ૫

બુટેરાવ નામા એક રિખ, સત્ય માર્ગના ખાસ પરિખ;
બ્રહ્મચર્યાદિ ગુણો અલંકર્યા, જાણી અભાવ સાધન ત્યાં ઠર્યા. ૬

સમુદાયે પામેલા માન, જત્રીશ સુત્ર વિષે દઈ ધ્યાન;
નિજપક્ષનો જાણ્યો અનર્થ, મન કલિપત્ત કિધેલા અર્થ. ૭

વ્યાધિ કરણ વ્યાકરણને ગણે, ઢુંઢક મત લણવા ના લણે;
હેતુ જાણ્યો તેહનો ખાસ, જેહથી પોગળ થાય પ્રકાશ. ૮

ઢુંઢકના આચાર વિચાર, જાણી અયોગ્ય તજે તે વાર;
શુદ્ધ પંથ ગ્રહવા ચિત્ત ધરી, સ્યાલકોટ આવ્યા વિચરરી. ૯

મૂળરાજ શ્રાવક ત્યાં હતા, કૃપારામ ^૧ લાણેજ તે થતા;
યોગ્ય જાણી દેતા ઉપદેશ, ^૨ ઝોગણી એકમાં આપ્યો વેશ. ૧૦

પટીયાળા ઝેમાં મુનિ જતા, ધર્મચંદ શ્રાવક ત્યાં હતા;
સંચમ યોગ્ય જાણી આપતા, રામનગર ચોમાસું જતાં. ૨૧

૧ કૃપારામના મામાની દીકરીના દીકરા એ રીતે લાણેજ થતા.

૨ વિક્રમ સંવત ૧૯૦૧ માં દિક્ષા આપી.....

- વેશ ઢુંઢક રિખનો ત્યાં હતો, અંતર ભાવ અલગ વર્ત્તો;
 ધર્મજશ શ્રેષ્ઠિ પરિવાર, પરિચયમાં આવે તે વાર. ૧૨
- ખુટેરાવથી નિર્મળ ઝોધ, શુદ્ધ ધર્મની પામ્યા શોધ;
 કુમતિ સર્વ કુટુમ્બની ગઈ, શ્રદ્ધા જિનપ્રતિમા પર થઈ. ૧૩
- કૃપારામ તે મુનિ પસાય, ધર્મરાગમાં દઢ જો ડાય;
 શુદ્ધ ધર્મ ણિજ અંતર ધરે, થામ્યું ઉપગારી મુનિવરે. ૧૪
- મનન કરિ શુદ્ધ તત્ત્વ રસાલ, ઝોગણી ત્રણ વિક્રમની સાલ;
 શિષ્ય સાથ શ્રદ્ધા શુદ્ધ થતા, સ્વયમેવ મુહુપતિ ત્રોડતા. ૧૫
- ભાવદયા ધરિ દિલ મોબર, ખુટેરાય મુનિ તે વાર;
 પ્રસિદ્ધ દેશ પંબને થાય, “દુર્લભ” જિન મતના અનુયાય. ૧૬

ઢાળ ત્રીજી.

નદી યમુના કે તિરે ઉડે દોય પંખીયા..... ઝે રાગ.

નિસ્પૃહિ ખુટેરાય મુનિ તપગચ્છ ભજ્યા, મુળચંદ્રજી, પ્રેમચંદ્રજી,
 શિષ્યગુણી મજ્યા;

- બાણું પંબબનો ભાગ્ય ઉદય થયો આ પળે,
 થાય પ્રકાશીત સુર્ય પ્રભા ઉદયા ચળે. (ઝે આંકણી)
- કુમત તિમિર બભેલ વિશેષ પંબબમાં,
 ખટકે પર ઉપગારી કૃપા નીધીધ્યાનમાં;
 સ્થાન સ્થાન, ઉપદેશ દઈ ગુરૂ વિચરે,
 અહાર વિહારના દુષ્કર કષ્ટ સહન કરે. ૨
- ઢુંઢક મત રૂપ કાંટાવાળા બેઈ ક્ષેત્રને,
 સાફ કરે ગુરૂરાય ગમે તેવા નેત્રને,
 ઉત્તમ ધર્મનું ણિજ રોપે ત્યાં સ્થળે સ્થળે,
 પરિસહ વેઠે અપાર કૃપાનીધી તે પળે. ૩
- જિન મતનું શુદ્ધ ણિજ શ્રદ્ધાભવિ દિલ ભરી,
 પુષ્કળ જિન પ્રતિમાં પૂજક સંખ્યા કરી;

કરે પ્રશંસનિય કાર્ય ગુરુજી કઠિન સમે,
 દેશ પ્રસિદ્ધ બુટેરાય મુનિ ભવિ દિલરમે. ૪

એ ઉપગાર અમાપ પંજળનિવાસીને,
 ઉદ્ધર્યા કુમતથી કેઈ ક્ષાતા તપાસીને;
 “ દુર્લભ ” એ શુભ યોગ ભવિ ભાગ્યે મળ્યો,
 મનવાંચ્છિત સુરતરૂ પંજળ વિષે ક્ષ્યો. ૫

ઠાળ ચોથી.

(રંગ રમિયા રંગ રસ બન્યો મન મોહનજી—એ રાગ)

પુન્યવાન કૃપારામનું મનમોહનજી

થયું ભાગ્યદેવ જાગૃત મનકું મોહું રે મનમોહનજી. (એ ટેક)

પુણ્યાનુંબંધી પુણ્યથી ॥મ ૦ા ગ્રહે ઉત્તમ સર્વ નિમિત્ત. ॥મ ૦ા ૧ ॥

કુમતિ સંગ છુટી ગયો ॥મ ૦ા મળ્યા સદ્ગુરૂ પુન્ય પ્રભાવ. ॥ મ ૦ા

શુભ નિષ્પન્ન કર્યું નામને ॥મ ૦ા ધરિ પૂર્ણ દયાળુ સ્વભાવ ॥મ ૦ા ૨ા

ધર્મરૂચિ વધતા થકા ॥ મ ૦ા પવિત્ર વિચાર પ્રભાવ. ॥ મ ૦ા

અભયદાન દેઈ જીવને ॥ મ ૦ા ધરે સર્વથી મૈત્રીભાવ. ॥ મ ૦ા ૩ા

પુણ્યલિક્ષિત સુખ તૃણવત્ ગણે ॥મ ૦ા થતા ઘટમાં જ્ઞાનપ્રકાશ. ॥ મ ૦ા

સંવેગ રંગ દિલરંગતા. ॥મ ૦ા કરે મોહ સુભટનો નાશ. ॥મ ૦ા ૪ા

સ્વપ્ન સમાન સંસારના ॥ મ ૦ા વિદુત્ત સમ સુખ ચલિત્ત. ॥ મ ૦ા

અનિત્ય પદાર્થ નિહાળતા. ॥મ ૦ા ઉદ્ધવિગ્ન થયું તવ ચિત્ત. ॥મ ૦ા ૫

વિનાશી ઉપભોગમાં ॥ મ ૦ા નિરર્થક નરભવ જ્ઞય. ॥ મ ૦ા

ધૃષ્ટિ કમિ થઈ તેહથી ॥ મ ૦ા સાર્થક નરભવનું ચ્હાય. ॥મ ૦ા ૬ા

સ્વાર્થ તત્પર સ્નેહિ સગા. ॥ મ ૦ા જોતા જગજાગ અનિત્ય. ॥ મ ૦ા

નરભવ સકૂળ થવા હુવે. ॥મ ૦ા ધરે ધર્મ આરાધન ચિત્ત. ॥મ ૦ા ૭ા

કામ કર્યું દુકાનમાં. ॥ મ ૦ા જે વરસ દઈ બહુ લક્ષ. ॥ મ ૦ા

કમિ થાય દિલ જામતા. ॥ મ ૦ા શુદ્ધ જ્ઞાન વૈરાગ્યનો પક્ષ. ॥મ ૦ા ૮

વિક્રમ ઓગણી પાંચમાં. ॥ મ ૦ા વધતા શુભ અધ્ય વસાય. ॥ મ ૦ા

માતપિતાને વિનવે. ॥ મ ૦૧૧ સંયમ લેવા ગુરુચય. ॥ મ ૦૧૧ ૯૧૧
 બાણી વિલંબ જવાખમાં. ॥ મ ૦૧૧ કેટલાક અહિ વૃત્ત નેમ. ॥ મ ૦૧૧
 ઉદ્ધવિગ્ન ચિત્તે સંસારમાં. ॥મ૦૧૧૧રહેતા જળકમળની જેમ. ॥મ૦૧૧૧૦૧૧
 આરંભવાળા કાર્યમાં ॥ મ૦ ॥ કમિ રાખતા કાયમ ધ્યાન ॥ મ૦ ॥
 સદ્વિચાર નિત્ય સેવતા ॥ મ૦ ॥ અહિ ઘટમાં નિર્મળ જ્ઞાન ॥ મ૦ ॥ ૧૧
 સ્ત્રી સંસાર વૃદ્ધિ કરે ॥ મ૦ ॥ વર્ણી નરક દ્વાર નિમિત્ત ॥ મ૦ ॥
 સબંધ ફરીને જોડવા ॥ મ૦ ॥ દિધે નહિ બાણી ચિત્ત ॥ મ૦ ॥ ૧૨
 પ્રીતિ હુતી મૂળથી ઘણી ॥ મ૦ ॥ વ્યાકરણ પઠનમાં ખાસ ॥ મ૦ ॥
 પંચસંધિ સુધી કર્યો ॥ મ૦ ॥ સંસારીપણે અભ્યાસ ॥ મ૦ ॥ ૧૩
 કુટુંબ વર્ગ સમજવીને ॥મ૦ ॥ નિવયે અનુમતિ પામેલ ॥ મ૦ ॥
 જે વરસે તત્પર થયા ॥ મ૦ ॥ સંસારની તજવા જેલ ॥ મ૦ ॥ ૧૪
 કલેષી સ્ત્રી દારિદ્રતા ॥ મ૦ ॥ ગુજરાન ના સાંસાં હોય ॥ મ૦ ॥
 પ્રતિકૂળ સંયોગો બધા ॥મ૦ ॥ વૈરાગ્ય દ્યે વિરલા હોય ॥ મ૦ ॥ ૧૫
 દુઃખ ગભિત ગણાય એ ॥ મ૦ ॥ પણુ ગર્ભશ્રીમંત કૃપારામ ॥ મ૦ ॥
 અનુકૂળ સંયોગો બધા ॥ મ૦ ॥ હતા હામ દામ ને ઠામ ॥ મ૦ ॥ ૧૬
 જન્મ થકી સંસારમાં ॥ મ૦ ॥ દેવેદ્રો કરતા સેવ ॥ મ૦ ॥
 તેપણુ તૃણવત્ માનીને ॥ મ૦ ॥ તજતા દેવાધિદેવ. ॥ મ૦ ॥ ૧૭
 ચક્રવૃત્તિ ખટ ખંડને ॥ મ૦ ॥ તજ્યા રાજ્ય રીદ્ધિ પરિવાર. ॥ મ૦ ॥
 શાશ્વત સુખ લોકતા થયા ॥ મ૦ ॥ દષ્ટાંત અહે મનોહાર. ॥ મ૦ ॥ ૧૮
 ભવભીડ કૃપારામનો ॥ મ૦ ॥ હતો જ્ઞાન ગભિત વૈરાગ્ય. ॥ મ૦ ॥
 “દુર્લભ” પંચમ કાળમાં ॥મ૦૧૧૧ અહે જન્મગુરુ ભવિ ભાગ્ય. ॥ મ૦૧૧૧૯

ઢાળ પાંચમી.

(સંવત્ એક અઃ લંતરે રે, જવડ શાનો ઉદ્ધાર-એ રાગ)

આજ્ઞા પામે વડિલની રે, ભવભીડ કૃપારામ;

વિષમ સ્વરૂપ સંસારનું રે, દષ્ટિ ચડેલું તામ. ઢો ગુરુ ૧

ધારિ હૃદય શુભ ભાવને રે, ગૃહવા ભવજલ નાવને રે;

તત્પર થાય દયાલ બહાલા રે મારા. તત્પર થાય દયાલ. (એ આંકણી)

- પ્રસિદ્ધ મુનિ બુટેરાયનો રે, જાણી દિલ્લી મુકામ;
પત્ર લખી આપે પિતા રે, ગુરૂ ઉપર આમ. હો ગુરૂ ૨
- દિક્ષા બુશીથી આપજો રે, વિતતા ચાતુરભાસ;
ગૃહસ્થ વેશે રાખી ત્યાંસુધી રે, કરાવજો અભ્યાસ. હો ગુરૂ ૩
- માશીયાઈ ભાઈ કૃપારામનો રે, સાથમાં નોકર એક;
સોંપી પ્રયાણ કરાવતા રે, શુભ મુહુર્ત સુવિવેક. હો ગુરૂ ૪
- સર્વ કુટુંબ વળાવવા રે, મળતા નગરને દ્વાર;
હર્ષ સહિત વિખુટા પડ્યા રે, ઘટ વૈરાગ્ય વિચાર. હો ગુરૂ ૫
- ગુરૂ ચરણે આવી અને રે, ગૃહસ્થ વેશે રહ્યા તામ;
દોઢ માસ અભ્યાસમાં રે, વિતાવતા કૃપારામ. હો ગુરૂ ૬
- દે દિપ્યમાન વૈરાગ્યને રે, યોગ્ય જાણી ગુરૂરાય;
વિધન નડે શુભ કામમાં રે, જાણી તુરત સજ્જ થાય. હો ગુરૂ ૭
- અશાક શુકલ તૃયોદશી રે, વિક્રમ ઓગણી આઠ;
શુભ મુહુર્ત આવ્યે થકે રે, આવતા ધરિ બહુ ઠાઠ. હો ગુરૂ ૮
- વસ્ત્રાલંકાર તણ અને રે, ઉપકારી ગુરૂ પાસ;
પંચમહાવૃત ઉચ્ચર્યા રે, ધરતા અતિ ઉદ્ધાસ. હો ગુરૂ ૯
- આગાર તણ અણુગાર થ્યારે, હરષ હૃદય ઉભરાય;
અવિરતી ભાવ ઉચ્છેદતારે, ધર્મવૃદ્ધિ દિલ રહાય. હો ગુરૂ ૧૦
- ધર્મ વૃદ્ધિરૂપ ધારણારે, જાણુતા ગુરૂ તામ;
ગુણ નિષ્પન તેહથી ઠવેરે, વૃદ્ધિચંદ મુનિ નામ. હો ગુરૂ ૧૧
- ધર્મ વૃદ્ધિ આગળ જતારે, કિંધી આત્મ પ્રયત્ન,
સાક્રલ્યતા કરિ નામનીરે, થાતા ગુણ નિષ્પન. હો ગુરૂ ૧૨
- વિલંબ છતા દિક્ષા દિયેરે, સારા માટે ગુરૂરાય;
ભવિતઅતા હોય જેહવીરે, બુદ્ધિ એહવી થાય. હો ગુરૂ ૧૩
- વડિલ બન્ધુ કૃપારામનારે, વ્યતિત્ત થતા બે માસ;
સિધાવ્યા પરલોકમારે, વિધન નડત એ ખાસ. હો ગુરૂ ૧૪
- વિલંબ નહિ શુભ કામનીરે, કાલનું કરિલ્યો આજ;
યોગ્ય વચન એ જ્ઞાનીનારે, સદેહ હવા શુભ કાજ. હો ગુરૂ ૧૫

પ્રથમ ચોમાસુ દિલ્હિમાં, ગુરૂ સંગાથે થાય;
 શ્રાદ્ધ શક્તિ તિક્ષ્ણ મત્તિરે, પામ્યા જ્ઞાન પસાય. હો ગુરૂ ૦ ૧૬
 સાધુ ક્રિયા સુત્રો કંઠેરે, પ્રથમ વૃત્તિ કરે ત્યાંય;
 દશ વૈકાળીક અર્થ સહરે, વાંચતા ગુરૂ પસાય. હો ગુરૂ ૦ ૧૭
 ચાતુરમાસ પૂરણ થયેરે, કરતા તીહાથી વિહાર;
 “ દુર્લભ, પંચમ કાળમાં, કરવા અતિ ઉપકાર. હો ગુરૂ ૦ ૧૮

ઇતિ શ્રી પ્રથમ પરિચ્છેદ સમાપ્ત.

પ્રથમ પરિચ્છેદ ઉપસંહાર.

હવે અવસર બાણી કરીયે સંલેખણ ન સાર...એ રાગ.)
 એ ચરિત્રં નાયકને, જન્મસ્થાન પરિવાર;
 શિશુ વયથી સરલતા, વિનય ગુણ સુવિચાર;
 વ્યવહાર કુશળતા, નિમિત્ત મળ્યા મનોહાર;
 સહગુરૂ સંયોગ થયો, પૂર્વ પુન્ય આધાર. ૧
 પુન્યવંત પસાયે, કુમતિ કુટુમ્બની બંધ,
 જંગલમાં મંગલ, લાગ્યવંતને થાય;
 વૈરાગ્ય વાસના, ધારિ રહ્યા શુભ ચિત્ત;
 ગ્રહવાસે વરસ બે, આજ્ઞા વડિલ નિમિત્ત. ૨
 જળ પંકજની પરે, ન્યારા રહિ ગુરૂરાય;
 આજ્ઞા ગ્રહિ તાતની, ગુરૂ પાસે બંધ;
 અભ્યાસ વધારી, તણ સંસારની જેલ;
 દિક્ષા જઈ દિલ્લી, પુન્યવંત પામેલ. ૩
 રૂચિ ધર્મ વૃદ્ધિની, ધરતા અંતર માય;
 સ્થાપે વૃદ્ધિચંદ મુનિ, નામ તેથી ગુરૂરાય;

રહિ ચાતુર્માસ ત્યાં, સદશુરને સુપસાય;
 અભ્યાસ વધારતા, વખત વિહારનો થાય. ૪
 પ્રથમ પરિચ્છેદે, વર્ણવ્યો એ અધિકાર;
 એ ચરિત્ર નાયકના, ગુણ ગંભીર ઉદ્ધાર;
 માથા યુસ્મોત્તરે, મનન કરો શુભ સાર;
 “દુલોભ” નર ભવને, સફળ કરો સુવિચાર. ૫

અથ દ્વિતીય પરિચ્છેદ.

દોહરા.

તિર્થપતિ ત્રેવીશમાં, પ્રણમું પાર્શ્વ છનંદં;
 વિચરતા શુર સાથમાં, આગળ મુનિ વૃદ્ધિચંદ. ૧

ઠાળ પહેલી.

(નવો વેશ રચે તેણી વેળા.....એ રાગ.)

સર્વજ્ઞ તણે ફરમાન, ચોમાસું ગાળે એક સ્થાન;
 પછી સ્થવિર કટિપ અણુગાર, નવ કદપી કરે વિહાર. (એ ટેક.)
 શુર સાથ વિહારમાં ફરતા, જ્યપુર આવ્યા વિચરતા;
 ખીલું ચાતુર્માસ ત્યાં થાય, ઓગણી નવ વિક્રમ માંય. ૨
 હતા સાથમાં જે શુર ભાય, ચાતુર્માસમાં એકદિ બાય;
 સાંગાનેર નજીકમાં ત્યાંય, દરિસન નિમિત્તે મુનિરાય. ૩
 રાતવાસો રહ્યા તે ઠામ, યુદેરાય મુનિ પગે તામ;
 એકાએક વ્યાધિ થઇ બાવે, તણે ફેાડલા ઉપડી આવે. ૪
 થઇ શક્તિ મંદ ચાલવાની, ધીમે ધીમે ચાલ્યા તોય જ્ઞાની;
 સાંગાનેર જ્યપુરની મધ્ય, નહી ઉતરવા થ્યા અશકય. ૫
 સુરજમદ્ધ આદિ ત્યાંય, શ્રાવકો ત્રણે મુનિરાય;
 તેથી લઇ સરિતા ઉતારે, વૃદ્ધિચંદ મુનિ તે વારે. ૬

પરાક્રમ ખતાવતા ભારી, ગુરૂ ભક્તિ કરી ઘણી સારી;	
સજ્જન સંગત્તિના પ્રભાવે, શક્તિ કરિ વ્યક્ત ખતાવે.	૭
હિરાચંદણ યતિ વિદ્વાન, જ્યપુર હતું તસ સ્થાન;	
બુટેરાય તણો દ્રઢ રાગી, સાથે જોયા મુનિવડ ભાગી.	૮
પુણ્યવંતની આકૃત્તિ જોય, અનુપમ મધૂરતા હોય;	
અમૃત તુલ્ય જોનારને લાગે, ભાગ્યવંત પુરૂષ બહુ ભાગે.	૯
પ્રીતિ પૂર્ણ યતિ મન થાય, જોતા વૃદ્ધિચંદ મુનિરાય;	
ઈચ્છા તાસ ભણાવવા થાય, આજ્ઞા આપે મુનિ બુટેરાય.	૧૦
વ્યાકરણ તણો અભ્યાસ, ગુરૂ આજ્ઞા પામી યતિ પાસ;	
ચલવે આગળ મુનિરાય, પરચુરણ બીજો થાય.	૧૧
કર્યો એહ રિતે અભ્યાસ, થયું પૂરણ ચાતુર્માસ;	
વિહાર તૈયારી થાય, “હુલ્લભ” ગુણ આગળ ગાય.	૧૨

ઢાળ બીજી.

(પેલે ભવે એક ગામનો રે, રાય નામે નય સાર—એ રાગ.)

કીસનગઢ થઈ આવતા રે, જ્યપુરથી અજમેર;

નાગોર આવતા ત્યાં થઈ રે, સાંભળ્યું વિકાનેર—

મુનિશ્વર કરતા પરમ ઉપગાર, જાણીયે ચરિત્ર આધાર.

મુનિશ્વર૦ (એ આંકણી.)

વિકાનેરના શ્રાવકો રે, નાગોરમાં મુનિ પાસ,

આવી વાંઢી અરજ કરેરે, આવવા ચાતુર્માસ.

મુ૦ ૨

સિદ્ધાચલણ ભેટવારે, અભિલાષા અજમેર;

થઈ હતી મુનિરાજનીરે, નિમિત્ત પડાવે ફેર.

મુ૦ ૩

વા પગમાં આવવા થકીરે, વૃદ્ધિચંદણ મુનિરાય;

તે વરસે ત્યાં પહોંચવા રે, તેથી અશક્ત જણાય.

મુ૦ ૪

ફરસ બળે જુહા પડ્યા રે, નાગોરથી ગુરૂ ભાય;

ગુરૂ સહિત વૃદ્ધિચંદ મુનિ રે, વિકાનેરમાં જાય.

મુનિ૦ ૫

વિકાનેરના શ્રાવકો રે, ઉલસીત થાય અપાર;	મુનિ૦ ૬
ચોમાસું મુનિ આવતા રે, ઓગણી દશ મોબર.	
ગુરૂ આસા જંઘા બળે રે, મુળચંદ્ર મુનિરાય;	મુનિ૦ ૭
ચાતુર્માસ સિદ્ધાયળે રે, ગુર્જર પર થઈ જાય.	
પ્રેમચંદ્ર મુનિરાયનું રે, નાગોર થાય ચોમાસ;	મુનિ૦ ૮
ઉતરા અવસ્થાએ કિધારે, વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ સ્થિરવાસ.	
તેવાનું મૂળ આંહીથી રે, આ વરસે રોપાય;	મુનિ૦ ૯
પૂર્વોપાર્જિત કર્મથી રે, મહાન્ નરો ન મૂકાય.	
પ્રસિદ્ધ મુનિ જુટેરાયળ રે, મરૂ ભૂમિ મોબર;	મુનિ૦ ૧૦
પ્રજ્યાતિ પામ્યા અતિ રે, સ્થળે સ્થળે સત્કાર.	
તપગચ્છ મુનિ વેષમાં રે, કેટલોક શાસ્ત્ર આધાર;	મુનિ૦ ૧૧
થાય પ્રમાણ આ સમયમાં રે, મરૂ ભૂમિ મોબર.	
તપગચ્છિ મુનિરાયનો રે, ખીલકુલ જ્યાં ન વિહાર;	મુનિ૦ ૧૨
ખરતર ગચ્છિ યતિ સાધવી રે, તેનો વિશેષ પ્રચાર.	
પ્રવૃત્તિ કેટલી ઈંડા રે, તપગચ્છ અનુસરી થાય;	મુનિ૦ ૧૩
કેટલીક ક્રિયા ખરતર ગચ્છિ રે, પરિચયથી પરખાય.	
સતાવીસો ઓસવાળના રે, ઘર હતા વિકાનેર;	મુનિ૦ ૧૪
હુંઠીઆ અરધમાં શ્રાવકો રે ! પેળે મુનિ આ શહેર.	
યતિ સંજ્યા ઉપાશ્રયો રે, પુષ્કળ હોય આ વાર;	મુનિ૦ ૧૫
શ્રાવકપણું ટકી રહું રે, એટલું એ આધાર.	
વિહાર ચાતુર્માસમાં રે, શરૂ હતો અભ્યાસ;	મુનિ૦ ૧૬
બોલ વિચારને સાંભળી રે, અનુભવ કરે ગુરૂ પાસ.	
સિદ્ધાંતો ગ્રંથ કુંચીયો રે, સમજાવે ગુરૂરાય;	મુનિ૦ ૧૭
વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાયને રે, વાંચવા સરલ તે થાય.	
રતનચંદ્ર રિખ એહવે રે, હુંઠીયાના પુજ્ય પાદ;	મુનિ૦ ૧૮
પ્રતિમા સંબંધી જુટેરાયથી રે, કરવાને સંવાદ.	
અજમેરના શંઘને કરિ રે, ચાતુર્માસમાં વાત;	મુનિ૦ ૧૯
જણાવતા ગુરૂરાયને રે, વિકાનેર અવદાત.	

આવતા સુધી રોકળે રે, રિખ ને કરવા સંવાદ;	
જવાબ અજમેર શંઘને રે, તુર્ત લખે પુન્યપાદ.	મુનિ૦ ૨૦
તેરા પંથ ખંડન તણી રે, ચરચા તણી લેઈ પ્રત્ત;	
* કર્તા રતનચંદ રિખની રે, નાગોરથી લઈ તુર્ત.	મુનિ૦ ૨૧
ચોમાસું ઉતર્યે આવતા રે, અજમેરમાં ગુરરાય;	
તેનાજ વાક્ય વડે તેનું રે, ખંડન કરવા ચ્હાય.	મુનિ૦ ૨૨
રતનચંદ રિખ સાંભળી રે, ગણી જાયે પોખાર;	
સુર્ય પાસે કહો ક્યાંસુધી રે, ટકી રેહો અંધકાર.	મુનિ૦ ૨૩
જણ્યા છતાં નિજ હાથમાં રે, દિપક ગ્રહી પટકાય;	
“ દુર્લભ ” નરભવ હારતા રે, હાંસીપાત્ર તે થાય.	મુનિ૦ ૨૪

ઢાળ-ત્રીજી.

(નવર માહણ કુંડમાં વસેરે મહારિક્ષી રિખભદત નામ એ રાગ.)

ચરચા સખંધી કાર્યનીરે, તીંહા આળ ગઈ રોકાણુ	
તિર્થાધિરાજ સિદ્ધાચળેરે, હુવે ભેટવાને જગભાણુ (૨)	૧
	(એ આંજણી.)
પુર્વની વાંચ્યા પ્રગટતારે, ગુરૂ ધ્યાન તિંહા ખેંચ્યા	
એવામાં અજમેરથીરે, શંઘ કાઢીને એકબાય. (૨)	૨
કેશરીયાજી યાત્રનીરે, ગુરૂરાયને વિનતી કિધ;	
સ્વિકારી અતિ આગ્રહેરે, શંઘ સાથે પંથ એ લિધ. (૨)	૩
ઉદયપુરમાં આવતારે, સત્કાર સરસ ત્યાં થાય;	
ખરતર ગચ્છિયતિ આગ્રહેરે, નિજ ઉપાશ્રયે લહિજાય. (૨)	૪
આગ્રહ ચાતુર્માસનોરે, જોરાવરમલ્લ કરે આંચ;	
ઇચ્છા સિદ્ધગિરિ ભેટવારે, તેથી સ્વિકાર ન થાય. (૨)	૫
ભેટે કેશરિયાનાથનેરે, શંઘ સાથે જઈ ગુરૂરાય;	
ઇલોલથી ગુજરાતનોરે, ખીજે શંઘ આવેલો આંચ. (૨)	૬

* ખનાખનાર=રતનચંદ રિખનીજપ્રત=(તેરાપંથ ખંડનની)

- બેચરદાસ માનચંદનોરે, શંઘ પાછો વળ્યે ગુરરાય;
 સ્નાથે આવી ઇલોલમાંરે, પ્રાંતિજ તીહાથી જાય. (૨) ૭
- નેમસાગરજીના ચેલારે, મળ્યા કપુરસાગરજી આંચ;
 કેઈક બાબત ચરચા થતારે, પરાસ્ત કરે ગુરરાય. (૨) ૮
- રાગી પ્રાંતિજના શ્રાવકારે, થઈ પામે પૂરણ આદહાદ;
 ગુરસહિત વૃદ્ધિચંદ મુનિરે, ત્યાંથી આવતા અમદાવાદ.(૨) ૯
- ઉતર્યા હુડીભાઈ વાડીયેરે, જિનદરિસને શહેરમાં જાય;
 મળ્યા અજણ્યા માર્ગમાંરે; મુનિરાજને હિમાભાય. (૨) ૧૦
- સાધારણ મુનિ ધારતારે, નોતી પ્રથમનો કાંઈ પીછાન;
 પરિચય ન થયો વાટમાંરે, પાછળથી ખેંચાયું ધ્યાન. (૨) ૧૧
- ગુજરાતમાં આવતા મુનિરે, અગાઉથી વિનયવાન;
 જ્ઞાન વૈરાગ્ય ગુણ આદિનીરે, પ્રશંસા સહિત પિછાન. (૨) ૧૨
- શ્રીમંત વડા અજમેરનારે, લખે લુણીયાગજનરમદ્દ;
 અમદાવાદનિજ પેઢીયેરે, તે જાણવા ચત્તરમદ્દ. (૨) ૧૩
- કહેલ હેમાભાઈ શેઠનેરે, ચત્તરમલજીયે વૃત્તાંત;
 શુભ આકત્તિ સમભાવાદિરે, વિચારતા સાંભરી વાત. (૨) ૧૪
- પોતે જોયેલ મુનિ એહશેરે, કરે કલ્પના હેમાભાય;
 ઉજમખાઈ ધર્મશાળમાંરે, પહોંચતા મન વોહસ થાય. ૧૫
- માણસ મોકલ્યું વાડીયેરે, તેડીલાવવા એ મુનિરાય;
 છેટું પડે બહુ શહેરથીરે, ધારી આવ્યા ગુરજી આંચ. (૨) ૧૬
- દાનવિમળ મુનિવાંચતારે, વ્યાખ્યાન તે વખતે આંચ;
 પંજભી મુનિરાયનોરે, શેઠને પરિચય ઈહા થાય. (૨) ૧૭
- સ્કેજે વાત ત્યાં ચાલતારે, થયો શેઠને પૂર્ણ આદહાદ,
 ગુણીના ગુણ ગુણગ્રાહિનેરે, અમૃત સમ આપે સ્વાદ (૨) ૧૮
- સૌભાગ્યવિજય પન્યાસનારે, વ્યાખ્યાનમાં ઉદ્દે જાય;
 બીજે દિવસ એ મુનિનારે, સમાચાર એ હેમાભાય. (૨) ૧૯
- જ્ઞાનવાન ગુણી સાંભળીરે, પંજભી જે મુનિરાય;
 માણસ તેડવા મોકલ્યું રે, સૌભાગ્યવિજયજીએ આંચ. (૨) ૨૦

ગુરુસહિત વૃદ્ધિચંદ મુનિરે, આવતા કિંધો સત્કાર;
“દુર્લભ” પરિચયે સર્વનેરે, સંતુષ્ટ કર્યા તે વાર. (૨) ૨૧

ઢાળ ચોથી.

(ધન ધન તે જગ પ્રાણીયા મન મોહનમેરે.....એ રાગ)

શેઠ હેમાલાઈને હવે મન મોહનમેરે

પંતળી મુનિરાય મનમોહનમેરે

ધૃચ્છા જણાવે પૂર્વની મનમોહનમેરે

લેટવા સિદ્ધગિરિરાય, મનમોહનમેરે. ૧ (એ આંકણી)

કેશરી શંઘ ગટાતણો ॥ મ ૦ા શંઘ એ વખતે જાય ॥ મ ૦ા
મોટી મજલે તુરતમાં, ॥ મ ૦ા લેટવા સિદ્ધગિરિરાય. ॥ મ ૦ા ૨
કરતા ભળામણુ રૂબરૂ, ॥ મ ૦ા ખોલાવીને હેમાલાય; ॥ મ ૦ા
શંઘવી કહે ડોળી ખેસવા; ॥ મ ૦ા વૃદ્ધ જાણી ગુરુરાય. ॥ મ ૦ા ૩
અનાવચ્યકતા ડોળીની, ॥ મ ૦ા જણાવતા ગુરુરાય; ॥ મ ૦ા
મોટી મજલે પણ ચાલવા, ॥ મ ૦ા રૂચી જણાવતા જાય. ॥ મ ૦ા ૪
આઠ દિવસમાં પહોંચતા, ॥ મ ૦ા શંઘ સહિત ગુરુરાય; ॥ મ ૦ા
ચૈત્ર શુકલ તૃયોદશી, ॥ મ ૦ા પાદલિપ્ત પૂરમાંય. ॥ મ ૦ા ૫
તિર્થાધિરાજને કરસતા, ॥ મ ૦ા ખીજે દિવસ ગુરુરાય; ॥ મ ૦ા
લેટયા આદિજનંદને, ॥ મ ૦ા આનન્દ અંગ ન માય. ॥ મ ૦ા ૬
દુંઠક મતિ દુર્ભાગ્યનો, ॥ મ ૦ા આવતા મન વિચાર; ॥ મ ૦ા
ખિન્ન થયા કાંઈક ચિત્તમાં, ॥ મ ૦ા ભાવ દયા ભંડાર. ॥ મ ૦ા ૭
તિર્થકર અને ગણુધરે, ॥ મ ૦ા પાવન ભૂમિ કરેલ; ॥ મ ૦ા
અનંત મુનિ આ તિર્થમાં, ॥ મ ૦ા સીદ્ધિપદને વરેલ. ॥ મ ૦ા ૮
અઢળક દ્રવ્યને ખરચતા, ॥ મ ૦ા પૂરવ પુન્યે પામેલ; ॥ મ ૦ા
અનેક શ્રાવકોએ તીર્થમાં, ॥ મ ૦ા નામના અમર કરેલ. ॥ મ ૦ા ૯
આવા ઉત્તમ તિર્થના, ॥ મ ૦ા દરિસન વિમૂખ રહેલ; ॥ મ ૦ા
અવિચારી કુગુરૂ પ્રેરણા, ॥ મ ૦ા તાખે કઈક થયેલ. ॥ મ ૦ા ૧૦

ખામી તેહના ભાગ્યની, ॥ મ ૦૧ વિચારતા ગુરુરાય; ॥ મ ૦૧
 છતી સામગ્રીયે પામતા, ॥ મ ૦૧ દરિસનનો અંતરાય. ॥ મ ૦૧ ૧૧
 સ્તુતિ સ્તવનાદિ કરિ, ॥ મ ૦૧ જિન સન્મુખ ગુરુરાય; ॥ મ ૦૧
 ધન્ય માને નિજ આત્મને, ॥ મ ૦૧ ઉતરતા ગિરિરાય. ॥ મ ૦૧ ૧૨
 એક દિવસ શંઘ સાથમાં, ॥ મ ૦૧ રહિ અને ગુરુરાય; ॥ મ ૦૧
 જ્ઞેરાવરમદ્દૃષ્ટી, ॥ મ ૦૧ ધર્મશાળામાં જાય. ॥ મ ૦૧ ૧૩
 મુનિ પ્રેમચંદ્ર અગાઉથી, ॥ મ ૦૧ આવી રહેલા આંચ; ॥ મ ૦૧
 મોતીકડીયામાં હતા, મુળચંદ્ર મુનિરાય. ॥ મ ૦૧ ૧૪
 સંવેગી મુનિની સંજ્યા, ॥ મ ૦૧ અટપ એ વખતમાં આંચ; ॥ મ ૦૧
 પરિચય શ્રાવકને તેથી, ॥ મ ૦૧ તદ્દન અટપ જણાય. ॥ મ ૦૧ ૧૫
 યતિઓની સંજ્યા ઘણી, ॥ મ ૦૧ એહ સમયમાં આંચ; ॥ મ ૦૧
 શ્રાવક વર્ગ રાગી થતા ॥મ૦૧ જ્ઞેર વિશેષ જણાય ॥મ૦૧ ૧૬
 ગુરુપણું માનતા તેહમાં ॥મ૦૧ મુગ્ધ શ્રાવક ભરમાય ॥મ૦૧
 મુખર્મા સ્વામિની ગાદીના ॥મ૦૧ અધિપતી તરિકે પુંજય ॥મ૦૧ ૧૭
 વિચારશુન્યતાને લિધે ॥મ૦૧ ગુણની નમણે પિછાન ॥મ૦૧
 વંદનિક માત્ર વેશજ હતો ॥મ૦૧ એ વખતે આ સ્થાન ॥મ૦૧ ૧૮
 સ્વપ્ના આદર સત્કારના ॥મ૦૧ અગવડે પાણી ને અહાર ॥મ૦૧
 આવી અડચણ દેખતા ॥મ૦૧ કરવા ધારિ વિહાર ॥મ૦૧ ૧૯
 જણાવતા ગુરુરાયને ॥મ૦૧ વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય ॥મ૦૧
 “ દુર્લભ ” અવસર દેખતા ॥મ૦૧ આજ્ઞા આપે ગુરુરાય ॥મ૦૧ ૨૦

ઢાળ પાંચમી.

(પૃથિવ પાણી તેઉરે, વાયુ વનરપતિ એ સગ)

પ્રેમચંદ્ર સહિતરે, વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ, ગુરુઆણા ગ્રહિ વિચર્યાએ;
 ચાતુર્માસને યોગ્યરે, ક્ષેત્ર જણાવવા, વળાવતા ગુરુ ઉચ્ચર્યાએ. ૧
 (એ આંકણી)

તળાબ, ત્રાપશરે, થઇ ગોઘે ગયા, એ દિવસ તિંહા રહ્યાએ;
 વિચરતા ગુરુરાયરે, તિંહા થકી હવે, ભાવનગર, માંહે ગયાએ. ૨

૧ મોતિકડીયાની ધર્મશાળામાં.

ધર્મશાળા ખુશાલરે, વિજ્યાના નામથી, ઝોળખાતી તિંહા ઉત્તર્યા એ; બહોળો શ્રાવક સમુદાયરે, અહિં પણ દેખતા, યતિઓના રાગે ભર્યોએ. ૩ ધર્મતણા રાખનારરે, ગોરણ તે સમે, કેટલાએક એમ માનતાએ; બ્રહ્મ આચાર વિચારેરે, યતિયો વરતતા, મંદ મહાવૃતમાં હતા એ. ૪ ગુરૂ શબ્દનો અપભ્રંશરે, કરિ ઝોળખાવતા, યતિઓ ગોરણ નામથી એ; રાગી થવા મુગ્ધ લોક રે, તંત્ર ચલાવતા, વૈદક મંત્રના કામથી એ. ૫ લાભકર્તા થઈ જાત રે, રહિ દ્રઢ નિશ્ચયે, વર્તન રહેત મુધારતા એ; નૈન પંડિત કહેવાત રે, જ્ઞાન, ઉદમ થકી, યતિ અગાઉ વિચારતા એ. ૬ જ્ઞાન માંહે પણ મંદ રે, સમજણવિષુ રહિ, વર્તન અયોગ્ય ચલાવતા એ; સડો વધી જતાં એમરે, યતિ મહાવૃત થકી, કંઈક બાબતમાં શિથીલ થતાએ. ૭ દ્રઢતા થતા મન દૂર રે, ઉપરી તેહના, કાંઈ ઉપાય ન યોજતા એ; કનિષ્ઠ સ્થિતિ દેખાય રે, હાલમાં તેહની, એહ કારણથી શોધતા એ. ૮ શ્રાવક બહેચરદાસ રે, ભાવનગર તણા, પાલીતાણે મહારાજને એ; મળતા પરિક્ષા પડેલ રે, ગુરૂ ગુણની તિંહા, પ્રશંસતા તસ કાજને એ. ૯ આબ્યા જાણી એહ રે, અહિં આગળ મુનિ, આનંદિત અતિ થતા એ; રહેવા શેઠને ઉલ્લે રે, અતિ આગ્રહ કરિ, મુનિરાજને લહિ ગયા એ. ૧૦ વાંચતા અહિં આખ્યાન રે, પ્રેમચંદળ મુનિ, લોક ઘણા ખુશી થતા એ; સાધારણ વાત ચિત્તેરે, મુનિ વૃદ્ધચંદળ, શ્રાવકને પ્રતિબોધતા એ. ૧૧ આકર્ષણ અતિ થાતા રે, મુધરતા સ્થિતિ, જણાવતા ગુરૂરાયને એ; ચાતુર્માસને યોગ્ય રે, ક્ષેત્ર જણાય એ, ચાહે છે આપ પસાયને એ. ૧૨ પધારતા ગુરૂરાય રે, જાણી શ્રાવકો, કરતા સરસ સત્કારને એ; રંજીત શ્રાવક થાય રે, શુદ્ધ પ્રપણા, પેખી આચાર વિચારને એ. ૧૩ રાગ થયો કાંઈક મંદ રે, યતિઓ ઉપરનો, નિરપૃહિ ગુરૂ પરિચય થતા એ; અંતર સુખ્યો અપાર રે યતિ, અને મુનિ વચ્ચે; શુદ્ધ મહાવૃત્ત પેખતા એ. ૧૪ એ શિષ્યો સંગાથ રે, મુનિ ખુટરાયણ, ચાતુર્માસ અહિં કરે એ; વિક્રમ ઝોગણી અચારે રે, ભાવનગર રહિ, કેઈક અજ્ઞાનથી ઉદ્ધરે એ. ૧૫ અભ્યાસ કરવા કાજ રે, મુનિ મુળચંદળ, અપેચંદળ યતિકને એ; ચોમાસુ રહે સિદ્ધક્ષેત્ર રે, પરિચયે શ્રાવકો, કોઈ કોઈ રાગી બને એ. ૧૬

શિષ્યો યે સંગાથ રે, મુનિ ખુટેરાયણ, ચાતુર્માસ પૂરણ થતા એ; ભાવનગરથી વિહાર રે, કરિ સિદ્ધક્ષેત્રમાં, ફરી યાત્રા માટે જતા એ. ૧૭
પ્રેમચંદણ મુનિ સાથ રે, વૃદ્ધિચંદણ મુનિ, આજ્ઞાબ્રહ્મિચુર રાજની એ; રૈવતાચળ લાણી બચ રે, યાત્રા કારણે, શ્યામ સુંદર બિનરાજની એ. ૧૮
કેટલાક દિન રહિ આંધ રે, મુનિ ખુટેરાયણ, ખોટાદ લિંબડી તરફ જતા એ; મુનિ મુળચંદણ સાથે રે, “દુર્લાભ” પરિચયે, ભવિને ઉપગારીથતાએ. ૧૯

ઢાળ છઠ્ઠી.

(કોષ, લોભ, ભય, હાસ્યથીજ રે. ખોટ્યા વચન અસત્ય. એ રાગ)

રૈવતગિરિ વાટે જતાજી રે, પ્રેમચંદણ મુનિરાય;
ખરતરગચ્છ ક્રિયા આવશ્યકેજી રે, કરવા શ્રદ્ધા જણાય;
હો ગુરૂજી રે, શાસનના શિણુગાર, ભવજલ તારણુહાર. હો ગુરૂજી ૧
(એ આંકણી.)

ગુરૂ મહારાજ સંગાથમાંજી રે, નિર્ણીત થયેલ નિદાન;
તપગચ્છ ક્રિયા વૃદ્ધિચંદ મુનિજી રે, કરવા શ્રદ્ધાવાન. હો ગુરૂજી ૨
એ વાંધે જુદા પડ્યાજી રે, અધ વચ્ચથી ગુરૂ ભાય;
ક્ષેત્ર અબ્લાણ્યા દેશમાંજી રે, મુશ્કેલી અતિ થાય. હો ગુરૂજી ૩
વાટ પુછતા પહોંચતાજી રે, વૃદ્ધિચંદ મુનિ ગિરનાર;
રાજનગરના શંઘનોજી રે, થયેલ પડાવ તે વાર. હો ગુરૂજી ૪
કેવળવિજય તિલકવિજયજી રે, શંઘમાં યે મુનિરાય;
અહાર પાણી કરિ સાથમાંજી રે, વૃદ્ધિચંદ મુનિ રહ્યા આંચ. હો ગુરૂજી. ૫
કરતા ખોળ ગુરૂભાયનીજી રે, પ્રેમચંદણ મુનિરાય;
આવી સાથે ઉતર્યાજી રે, તેજ દિવસે આંચ. હો ગુરૂજી. ૬
વૃદ્ધિચંદ મુનિ મતભેદનેજી રે, મનમાં ન ધરે લગાર;
અહાર પાણી વડે તેમનીજી રે, ભક્તિ કરે તે વાર. હો ગુરૂજી. ૭
ખોટાપણું અંતર તણુંજી રે, દરેક પ્રસંગે જણાય;
ખીજે દિવસ પરભાતમાંજી રે, રૈવતગિરિ પર બચ. હો ગુરૂજી. ૮

- બાળ બ્રહ્મચારી બાવીશમાંજ રે, નેમનાથ જિનરાય;
શ્યામ મુર્તિના દરિસનેજ રે, હર્ષિત્ત અતિશય થાય. હો ગુરૂજ. ૯
- રાત્રી વાસ રહ્યા નહિજ રે, વૃદ્ધિચંદજ મુનિરાય;
સંભવ આશાતના તણોજ રે, માની અંતર માંય. હો ગુરૂજ. ૧૦
- સહુઆ વન માંહે થઈજ રે, નિચે ઉતરી જાય;
રાત્રીવાસ ઉપર રહ્યાજ રે, પ્રેમચંદજ મુનિરાય. હો ગુરૂજ. ૧૧
- ખીજે દિવસ વૃદ્ધિચંદ મુનિજ રે, ચઢ્યા રૈવત ગિરિરાય;
તિર્થાધિપતી ભેટીનેજ રે, પાંચમી ટુંકે જાય. હો ગુરૂજ. ૧૨
- દરિસન કરિ તેહિજ દિનેજરે; નિચે ઉતરી જાય;
સ્થિરતા કરિ ઉપર રહ્યાજરે, પ્રેમચંદજ મુનિરાય. હો ગુરૂજ ૧૩
- સંઘ સંગાથે વિચરતાજરે, વૃદ્ધિચંદજ મુનિરાય;
અનુક્રમે ધોરાજ જતાજરે, શરિર શિથિલતા થાય. હો ગુરૂજ ૧૪
- ટકી જવા અહિંયા કનેજરે, જણાવતા મુનિરાય;
કેવળ, તિલક, વિજય તણોજરે, આગ્રહ અતિશય થાય. હો ગુરૂજ ૧૫
- નાના મુકામે સાથમાંજરે, ચાલવા કંઈ મુનિરાય;
ઉત્તમ પુરૂષો પ્રાર્થનાજરે, ભંગમાં ખીજ જણાય. હો ગુરૂજ ૧૬
- સહજ પરિચયે રાગી થયાજરે, સંગ ન છોડાવા ચડાય;
વૃદ્ધિચંદજ મુનિ આગ્રહેજરે, સંઘ સંગાથે જાય. હો ગુરૂજ ૧૭
- કરે દરરોજ એકાસણુંજરે, કેવળ વિજય મહારાજ;
રાગી વિશેષ કરે ભકિતથીજરે, વૃદ્ધિચંદજ મુનિરાજ હો ગુરૂજ ૧૮
- ચરયા કરિ કાળા વહેજરે, કર્યો ઢુંઢીયાને પરાસ્ત;
ઉત્તમ જ્ઞાન વૃદ્ધિચંદનુંજ, બાણ્યુ પ્રસંગોપાત. હો ગુરૂજ ૧૯
- ભમનગર થઈ મોરખીજરે, શંઘ સંગાથેરે જાય;
હકમ મુનિએ વખતમાંજરે, તુર્ત આવેલા આંય. હો ગુરૂજ ૨૦
- પાટ પાટલા સખંધનીજરે, વિપરિત્ત પ્રરૂપણા તેહ;
કરતા બાણી જણાવતાજરે; શ્રાવકને ગુણુગેહ. હો ગુરૂજ ૨૧
- અપરિચિત્ત જ્ઞાતા થકીજરે, વૃદ્ધિચંદજ મુનિરાય;
તો પણ પાઠ બતાવીનેજરે, ખાત્રી કરિ દે આંય. હો ગુરૂજ ૨૨

- શ્રાવક બહુ ખુશી થયાજી રે, આગ્રહ રોકવા થાય;
 થોડા દિવસ રહી અહિં કનેજી રે, વઢવાણે મુનિ જાય. હો ગુરૂજી ૨૩
- વ્યાધિ વિશેષ અશક્ત છેજી રે, મુળચંદ્રજી ગુરૂભાય;
 શરિર સુશ્રુષા ગુરૂ કરેજી રે, સાંભળતા તે આંચ. હો ગુરૂજી ૨૪
- મન ઉચક થયું એટલે જીરે, લીંબડી તુરતમાં જાય;
 મુળચંદ્રજી મુનિરાયનેજીરે, નિવૃત્તિ મનમાં થાય. હો ગુરૂજી ૨૫
- શરિર સુશ્રુષા ગુરૂનેજીરે, કરતા દિલ દુભાય;
 “દુર્લભ” સેવા કારણેજીરે, આવી પહોંચ્યા ગુરૂભાય. હો ગુરૂજી ૨૬

ઢાળ સાંતમી.

(હવે અવસર જાણી કરિયે સ લેવણુ સાર. એ રાગ.)

- જીઓ સરલ સ્વભાવી, ભક્તિ કરે ગુરૂરાય,
 સાંભળતા વેતજ, આવે તૂરત ગુરૂભાય;
 પરસ્પર એ રિતના, સમંધની જરૂર જણાય,
 સંપ વૃદ્ધિ હોય ત્યાં, એ સદ્ભાવ દેખાય. ૧
- કુસંપ પરસ્પર, અન્ય સ્થળોએ જણાય,
 કર્મબંધના હેતુ, અનેક પ્રકાર તે થાય;
 સંપ રાખી પરસ્પર, અખંડિત ગુરૂની આણુ,
 પરિપાલન કરતા, સાધે શિષ્ય કદ્દાણુ. ૨
- શિષ્યના સમંધમાં, ગુરૂવર્તન પણ આંચ,
 દ્રષ્ટાંત દેખતા, શુદ્ધ રિતે સમજાય;
 જો કષ્ટ સમયમાં, આપે નહિં ગુરૂ સહાય;
 તો ગુરૂપણાનો, ભાવ નષ્ટ થઈ જાય. ૩
- કરે હુરેક પ્રકારે, સંધમ્ માર્ગમાં સ્થિર,
 સુધારિ શિષ્યો, તે ગુરૂ ગુણ ગંભિર;
 નિજ ફરજ પાળતા, તારે ભવજલ તીર,
 તરતા પોતે પણ, વીર આણુ ધરિ શિર. ૪

- વ્યાધિ સ્થિતિ પાકે, મુળચંદ્ર મુનિરાય,
આરોગ્ય જણાતા, ત્યાંથી નીકળી જાય;
ફરી જવર વ્યાધિથી, મારગમાં સપડાય,
લીંબડીયે એહથી, પાછા ફર્યા મુનિરાય. ૫
- અહિં અદ્ય દિવસમાં, વ્યાધિ નિવૃત્ત થાય,
વિચરતા એટલે, રાજનગરમાં જાય;
ઉતર્યા ધર્મશાળે, ઉજમબાઇની આંચ,
ગુરૂ પાસે રહેલા, સાથમાં જે ગુરૂ ભાય. ૬
- વૃદ્ધિ પામે વિદ્વતા, વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય,
ઉપદેશ સુષુતા, સુગુરૂતણે સુપસાય;
શાસ્ત્રાવલોકન, કરતા ગુરૂની પાસ,
અનુભવ વાઘેલો, પુષ્કળ જ્ઞાનાભ્યાસ. ૭
- નિત્ય વંદન કરવા, આવતા હેમાભાય,
સામાન્ય વાતથી, વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય;
હર્ષિત બહુ કરતા, વડિ દિક્ષાને કાજ,
હવે શિષ્ય સંગાથે, સજ્જ થયા ગુરૂરાજ. ૮
- સામાયક ચારિત્રની, સ્થિતિ છ માસ ગણાય,
સ્વયમેવકે ગુરૂની, પાસે પણ ઉચ્ચરાય,
પછી યોગ માંડલીયા, વહીને ગુરૂની પાસ;
વડિ દિક્ષા લેવા, આવશ્યકતા જોઇ ખાસ. ૯
- આજ્ઞા ભગવંતની, જાણી મુનિ ખુટેરાય,
કોઈ પણ તપગમ્હમાં, ધારિને ગુરૂરાય;
વાસક્ષેપ લેવાની, ઇચ્છા પૂરણ થાય,
એટલે અહિં મળતો, યોગ એ પુન્ય પસાય. ૧૦
- શ્રી વિજયસિંહસૂરિ, તાસ અનુજ્ઞા વરેલ,
સંવેગ માર્ગને, શરૂ સત્યવિજયે કરેલ;
તસ પાટ પરંપરા, સૌભાગ્યવિજય પન્યાસ,
અહમિંદ્રપણું નોતું; સાધારણ અભ્યાસ. ૧૧

- વડિ દિક્ષા વિગેરે, ઉપધ્યાન યોગાદિ આંચ,
મુનિ એહ કરાવતા, યોગ વહે ખુટેરાય;
શિષ્યા સંગાથે, પામી તાસ પસાય,
વડિ દિક્ષા અવસર, યોગ પૂરણ થયે થાય. ૧૨
- એહિજ સંપદ્રાયના, મણીવિજય પન્યાસ,
ભદ્રિક પરકતિએ, શાન્ત સ્વભાવી ખાસ;
ગુણયુક્ત દેખતા, તેહને ખુટેરાય,
દિક્ષા તસ પાસે, લેવા જણાવે આંચ. ૧૩
- હેમાભાઈ વિગેરે, પસંદ કરે એ વિચાર,
ઓગણીસો ખારમાં, વડિ દિક્ષા અધિકાર;
શંઘ ચતુર્વીઘ શાખે, રાજનગરમાં થાય,
ખુટેરાયનું નામ લ્યાં, બુદ્ધિવિજય નિમાય. ૧૪
- મણીવિજય શિષ્ય થયા, બુદ્ધિવિજય મુનિરાય,
મુળચંદણ નામને, મુક્તિવિજય નિમાય;
વૃદ્ધિચંદ નામ અહિં, વૃદ્ધિવિજયણ થાય,
બુદ્ધિવિજયના શિષ્યો, ખેઈ નીમે ગુરરાય. ૧૫
- ગુર શિષ્યપણાના, નામની સ્થાપના થાય,
પછી ઉજમખાઈની, ધર્મશાળામાં જાય;
અનુસા વ્યાખ્યાનની, યોગ વહન પછી થાય,
આજ્ઞાનુયાયી શ્રાવક, તાસ વખાણે જાય. ૧૬
- ત્રણે મુનિરાજે, ચાર્તુમાસ રહે આંચ,
ઓગણીસોતેરમાં, મુક્તિવિજયણ જાય;
સિદ્ધક્ષેત્ર થઈને, ભાવનગર મોજર,
રહ્યા વૃદ્ધિવિજય ગુર, રાજનગર આવાર. ૧૭
- ખીણ ચંદ્રિકાની, આવૃત્તિનો અભ્યાસ,
વૃદ્ધિચંદ મુનિ કરે, હુરનારાયણ પાસ;
ઘે એક શ્રાવકને, દિક્ષા મુનિ ખુટેરાય,
નામ સ્થાપતા તેહનું, પુન્યવિજય મુનિરાય. ૧૮

શ્રદ્ધે ભાવનગરમાં, મુળચંદ્રજી મુનિપાસ,
 દિક્ષા સુરતના, શ્રાવક નગીનદાશ;
 ગુરૂ નામની દિક્ષા, પરિક્ષા કરિ છે આંચ,
 નામ સ્થાપતા તેહનું, નિત્યવિજય મુનિરાય. ૧૯
 એહ ગુરૂ મહારાજના, શિષ્ય પ્રતાપી થાય,
 કરિ પૂર્ણ પ્રતિષ્ઠા, જોધ અનુપમ દાય;
 ખપી સંયમ નિયમના, પરિચયે ખાલી ન જાય,
 વધ્યા વૃદ્ધિવિજયને, “ દુર્લભ ” જે ગુરૂભાય. ૨૦
 ઇતિ દ્વિતિય. પરિચ્છેદ. સમાપ્ત.

અથ દ્વિતિય પરિચ્છેદ ઉપસંહાર.

(રાગ—સદર.)

શુદ્ધ તત્ત્વ પરિક્ષક, પ્રસિદ્ધ મુનિ બુદેશય,
 તજી કુમતપક્ષને, શુદ્ધ પંથ દિલ ચ્હાય;
 ઉદ્ધર્યા પંજાબથી, વિકટ સમય મોઝાર,
 કેઈક જીવોને, ધન્યતાસ અવતાર. ૧
 ચરિત્ર નાયકને, દિક્ષા દિહી મોઝાર,
 દેઈ ચાતુર્માસ પછી, ત્યાંથી કિધ વિહાર;
 મરૂભૂમિ વિચરતા, આવ્યા જ્યપુર શહેર,
 કર્યું ચાતુર્માસ ત્યાં, એક દિ સાંગાનેર. ૨
 જિન મન્દિર દરિસન, શિષ્ય સાથ ગુરૂરાય,
 ત્યાં જાતા નજીકમાં, રાત્રીવાસો થાય;
 વ્યાધિ ગુરૂ પગમાં, ઉપડી આવતા આંચ,
 કરે ભક્તિ અનુપમ, વૃદ્ધિચંદ્રજી મુનિરાય. ૩

- વૃદ્ધિચંદ મુનિશ્વર, પામી સુગુરપસાય,
અભ્યાસ અનૂભવ, નિત્ય વધારતા જાય;
સાધુ ક્રિયા સુત્ર કંઠે, પ્રથમ વૃત્તિ થઈ જાય,
દશ વૈકાળીક પણ, અર્થ સાથ વંચાય. ૪
- બુટેરાયના રાગી, હીરાચંદ ચતિ આંચ,
વ્યાકરણ અવર, અભ્યાસ તે આગળ થાય;
તિક્ષણ મતિ વધતા, અભ્યાસે રૂડી પેર,
ચોમાસુ ઉતરતા, અહિંથી જતા અજમેર. ૫
- નાગોર આવતા, વ્યાધિવાનો જણાય,
વૃદ્ધિચંદ મુનિને, જુદા પડયા ગુરુ ભાય;
સિદ્ધગિરિ ભેટવા, થઈ ગઈ એહથી ડેર,
ગુરુ સાથે આંહીથી, જતા વિકાનેર. ૬
- અનુક્રમે વિચરતા, સંગાથે ગુરુરાય,
ત્રીજું ચાતુર્માસ ત્યાં, ચરિત્ર નાયકને થાય;
અંથ કુચી સિદ્ધાંતો, સમજાવે ગુરુરાય,
વૃદ્ધિચંદ મુનિને, વાંચવા સરલતા થાય. ૭
- અજમેરના શંઘને, હુંડીયાના પુજ્યપાદ;
કહે રતનચંદ રિખ, પ્રતિમા સખંધી વાદ;
બુટેરાયથી કરવા, વાત ચોમાસે થાય;
અહિં આવવા સમયે, પોખારા ગણી જાય. ૮
- તપગચ્છિ મુનિનો, ખિલકુલ જ્યાં ન વિહાર,
વિચરે મરૂ ભૂમિમાં, કિધો અતિ ઉપગાર;
સેટી કેશરીયાજી, ગુર્જર પર ગુરુરાય,
જતા રાજનગરમાં, શેઠ મળ્યા હેમાભાય. ૯
- પંજાબી મુનિની, પ્રથમ થઈ પિછાન,
સૌભાગ્ય વિજ્યાદિ, દાનવિમળા જેઈ જ્ઞાન;
સંતુષ્ટ પરિચયથી, થાતા સરવે એહ,
શંઘ સાથે સિદ્ધગિરિ, ત્યાંથી જતા ગુણ ગેહ. ૧૦

પુટેરાય મુનિશ્વર, વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય,
તિર્થાધિપતીને, લેટી ઉલસીત થાય;
કુમતિ દુર્લાભ્યનો, આવતા દિલ વિચાર,
ખિન્ન થાય ચિત્તમાં, ભાવદયા ભંડાર. ૧૧

સિદ્ધક્ષેત્રમાંહે પશુ, યતિનું જોર વિશેષ,
આદરસત્કાર ન, ગુણુનો જ્યાં લવલેશ;
અજ્ઞાન જોઈ તેમ, કરવા અહિં ઉપગાર,
કર્તુ ચાતુર્માસ તે, ભાવનગર મોજાર. ૧૨

શુદ્ધ નિરપૃહિ ગુરૂની, ત્યાંથી આંધ્ર પિછાન,
અજ્ઞાન તિમિર હર્યું, આપી નિર્મળ જ્ઞાન;
ઉપગાર અમાપ એ, કષ્ટ સમય કર્યો આંચ,
હિપગારી પ્રથમ, આ ભૂમિને પુટેરાય. ૧૩

ચોમાસુ ઉતર્યે, વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય,
રૈવતગિરિ લેટવા, સાથે લહિ ગુરૂભાય;
ગુરૂ આજ્ઞા ગ્રહિને, સિદ્ધક્ષેત્ર થઈ જાય,
લીંબડીમાં પાછા, ગુરૂજી લેગા થાય. ૧૪

ગુરૂભાયની ભકિત, વ્યાધિ સમય કરિ આંચ;
શિષ્ય કષ્ટ સમયમાં, ગુરૂ પશુ સામીલ થાય;
દ્રુપાંત એ દિલમાં, ધારવા યોગ્ય જણાય;
અહિંયાથી ત્રણે મુનિ, રાજનગરમાં જાય. ૧૫

મણ્ણિવિજય શિષ્ય થયા, વડિદિક્ષા ગ્રહિ આંચ;
શુદ્ધપંથના ધારક, પ્રસિદ્ધ મુનિ પુટેરાય;
મુળચંદ્ર, વૃદ્ધિચંદ્ર, શિષ્યતાસ નિમાય;
વડિદિક્ષા અવસર, ત્રણે નામ ખદલાય. ૧૬

ચોમાસુ એ સાલનું, રાજનગરમાં થાય;
ઓગણીસોતેરમાં, મુકિતવિજય મુનિરાય;

સિદ્ધક્ષેત્ર ઉપર ઘઈ, ભાવનગરમાં જન્ય;	
રહિ વૃદ્ધિવિજયને, બુદ્ધિવિજય ગુરૂ આંચ.	૧૭
નિત્યવિજય પ્રતાપી; પુન્યવિજય મુનિરાય;	
આ સાલ માંહે થયા, ચરિત્રનાયક ગુરૂભાય;	
એકસો ત્રેતાલીશ, ગાથા એ પરિચ્છેદ,	
પડે પુન્યવંતની, “કુર્લભ” પાર ઉમેદ.	૧૮

અથ તૃત્તિય-પરિચ્છેદ.

(દોહરા.)

તિર્થપતિ ખાવીશમાં, પ્રભુમું દીન દયાળ;	
વૃદ્ધિચંદ્રમુનિ ચરિત્રના, આગળ ગૂણ રસાળ.	૧

ઢાળ-પહેલી.

(ત્રીશ વરસ ધરમાં વશ્યા રે, સુખભર વામાનંદ. એ રાગ)

આજ્ઞા અહિ ગુરૂરાયની રે, વૃદ્ધિચંદ્ર મહારાજ;	
ઓગણી ચૌદમાં વિચ્ચર્યા રે, સિદ્ધગિરિ ભેટવા કાજ;	
“ નમો ગુરૂરાજને રે, ભવજળ તરવા જહાજ. નમો૦ (એ આંકણી)	
ગુરૂ સેવામાં રાખતા રે, પુન્યવિજય મુનિરાય;	
મુળચંદ્ર વૃદ્ધિચંદ્ર રે, ભેગા સિદ્ધગિરિ થાય. નમો૦	૨
તિર્થાધિપતી ભેટીને રે, હર્ષિત થાય અપાર;	
વડિ દિક્ષા વેળા થયા રે, નામ વિષે ફેરફાર. નમો૦	૩
પ્રસિદ્ધિ પ્રથમના નામની રે, પણ કાયમ રહિ જન્ય;	
ચરિત્ર પ્રાચીન નામો વડે રે, એહ કારણથી લખાય. નમો૦	૪
ચોમાસું આ વર્ષનું રે, વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય;	
ભાવનગર માંહે કરે રે, સીહાર રહ્યા ગુરૂભાય. નમો૦	૫

કાળ ધર્મ આ સાલમાં રે, પામ્યા સંસારી તાત;	
દુઃખકર વ્યાધિ ધર્ષ કરે રે, સંગ્રહણિ આઘાત.	નમો૦ ૬
સલા સમક્ષ વ્યાખ્યાનની રે, આજ્ઞા આપે ગુરૂરાય;	
સુત્ર વ્યાકરણ વિપાકળ રે, ઉત્તરાધ્યન વંચાય.	નમો૦ ૭
ચરિત્ર નાયકના સંબંધમાં રે, ત્રણે આ સાલ ખનાવ;	
ઘડો લેવા લાયક બન્યા રે, કરિયે મનન તસભાવ.	નમો૦ ૮
દુરતિક્રમ છે કાળની રે, સ્થિતિ બુઝો દુઃખદાય;	
ઈદ્ર ચંદ્ર હરિ ચક્રીથી રે, યોગેંદ્રથી ન રોકાય.	નમો૦ ૯
પુત્ર પ્રતાપી છતા પિતા રે, ઉપકારી ગત થાય,	
દેખો સપાટો કાળનો રે, કોયથી નવ રોકાય.	નમો૦ ૧૦
અશાતા વેદની કર્મનો રે, ઉદય જે વેળા થાય;	
વ્યાધિરૂપે પુન્યશાળીના રે, શરિરમાં પણ દેખાય.	નમો૦ ૧૧
આયુષ્યની પૂર્ણતા સુધી રે, વાના વ્યાધિની જેમ,	
વ્યથા એાછી વધતી કરે રે, આ વ્યાધિ પણ એમ.	નમો૦ ૧૨
પૂર્વોપાર્જિત કર્મથી રે, મહાન નરો ન મુકાય;	
વિચારવું એ સર્વને રે, એહ નિમિત્તથી થાય.	નમો૦ ૧૩
અવિનીત શિષ્ય પાટે ચડી રે. રીઝવવા માંડે લોક;	
યોગ્ય જ્ઞાન આજ્ઞા વિના રે, આડંબર ધરિ ફેાક	નમો૦ ૧૪
જ્ઞાન પૂરણ મેળગ્યા છતા રે, વૃદ્ધિચંદળ મુનિરાય;	
વ્યાખ્યાને બેઠા નહિં રે, આજ સુધીમાં ક્યાંય.	નમો૦ ૧૫
પ્રથમ પ્રારંભ વ્યાખ્યાનનો રે, સલા સમક્ષમાં થાય;	
યોગ્ય જાણી ગુરૂ આપતા રે, આજ્ઞા ત્યારે આંચ.	નમો૦ ૧૬
સુખોધિકાતું કર્યું નોતું રે, અવગાહન મુનિરાય;	
ખાળાવબોધ કલ્પસુત્રનો રે, વાંચ્યો એ કારણ આંચ.	નમો૦ ૧૭
ચાતુર્માસ પૂરણ થયે રે, એગણી પત્રર સાલ;	
દિક્ષા લેવા અહિંયા થતો રે, શ્રાવક એક ઉજમાલ.	નમો૦ ૧૮
દિક્ષા આપે ગુરૂ નામની રે, વૃદ્ધિચંદળ મુનિરાય;	
ભાવવિજય મુનિ તેહવું રે, નામ તે વખત સ્થપાય.	નમો૦ ૧૯

દિક્ષા પર્યાય અલ્પ વર્ષનો રે, સાધારણ અભ્યાસ;	
તોય આધુનિક સમયમાં રે, શિષ્યની લાલચા ખાસ.	નમો ૦ ૨૦
એવું નહોતું એ સમયમાં રે, એહ દ્રષ્ટાંતે જણાય;	
“દુર્લભ” આવ્યા સાંભળ્યા રે, પાલીતાણે ગુરૂરાય.	નમો ૦ ૨૧

ઢાળ ખીલ.

(જ્ઞાન દરિસન ચારિત્ર તપ વિચાર એ પાંચે આચાર—એ રાગ.)

પાલીતાણે ગુરૂરાજ પધાર્યા, વૃદ્ધિચંદણ મુનિ જાણી,	
તિર્થાધિરાજ ગુરૂદરિસનની. ઉર્મી હૃદય ભરાણી રે;	
પ્રાણી ગુરૂ નમિયે ગુણુખાણી, તત્ત્વબોધક જસવાણી રે,	
....પ્રાણી૦ (એ આંકણી.)	
છરી પાળતા શંઘ સાથે અહિંથી, વૃદ્ધિચંદણ મુનિ જાણે;	
મુળચંદણ મુનિ એહવે ટાણે, સીંહાર થકી અહિં આવે રે. પ્રા૦ ૨	
દેવગુરૂ સહ વંદન કરતા, હર્ષિત્ત અતિશય થાય;	
કેટલાક દિવસ રહિને અહિંથી, ભાવનગર સહુ જાય રે. પ્રા૦ ૩	
સહુને ચોમાસુ રાખવા માટે, આગ્રહ શંઘનો થાય;	
પણ ઉપકાર વિશેષ થવાનો, ધરતા હેતુ યુરૂરાય રે. પ્રા૦ ૪	
આલેલાવા સંપૂર્ણ સરવની, કરવા બુદ્ધિ નિધાન;	
ભાવનગર શંઘના આગ્રહથી પોતે રહ્યા આ સ્થાન રે. પ્રા૦ ૫	
આજ્ઞા થતા વૃદ્ધિચંદ મુનિધર, ગોઘે ચોમાસુ જાય;	
ગુરૂ કૃપાથી આ ગામના શ્રાવક, હર્ષિત્ત અતિશય થાય રે. પ્રા૦ ૬	
સિંહાર જવા મુળચંદણ મુનિને, આજ્ઞા કરે ગુરૂરાય;	
એજાણી પત્તર વિક્રમ સાલે, ચાતુર્માસ ઇમ થાય રે. પ્રાણી૦ ૭	
પ્રબળ વિશેષ યતિનું આ વખતે, ગોઘામાંહે જામેલું;	
દલીચંદણએ નિવાસી રહિને, મુકામ પણ ખાંધેલું રે. પ્રાણી૦ ૮	
મંત્ર યંત્રાદિથી અહિં યતિએ, કહેવાતા શક્તિવાળા;	
દ્રવ્ય પુત્રાદિકની લાલચથી, ભક્ત બનેલ આ શાળા રે. પ્રાણી૦ ૯	

કેટલાએક શ્રાવક કરે ભક્તિ, રહિને તેહથી ડરતા;
 તેડી ગયા આગ્રહ કરિ મુનિને, મુશ્કેલી પડી ઉતરતા રે. પ્રાણી૦ ૧૦
 ગ્રહસ્થ મુકામે ઉતરતા મુનિધર, એ અહચણુ ફર જાવે;
 શુદ્ધ ગુરૂ તત્ત્વનો યોધ એ કરશે, ઇમ દલીચંદ મન આવે રે. પ્રા૦ ૧૧
 માનશે કોણુ પછી અહિં અમને, એ શંકા મન ધરતા;
 નથી અધિકાર વ્યાખ્યાનનો મુનિને, એમ મના અહિં કરતાં રે. પ્રા૦ ૧૨
 અમે વિદ્યમાન છતા ધીબને, વાંચવા શુ અધિકાર;
 પ્રારંભમાં અભિમાને શ્રાવકને, અટકાવતા તે વાર રે. પ્રાણી૦ ૧૩
 સાચ આગળ કહો જુઠને કેટલો, વખત નિલાવી શકાય;
 પંચમહાવૃત્ત ધારી ગુરૂ છતા, બ્રહ્મથી કેમ વંચાય રે. પ્રાણી૦ ૧૪
 મુગ્ધ શ્રાવકને દષ્ટિ રાગથી, અજ્ઞાને લય લાગી;
 પણુ મુનિરાજ વિહાર પ્રકાશે, કુમતિ તિમિર ગયું ભાગી રે. પ્રા૦ ૧૫
 સંખ્યા અલ્પ સંવેગી મુનિની, ક્ષેત્ર ઘણા રહે ખાલી;
 એટલે ઘણું ઠેકાણું ફાવવા, યતિઓ થતા ભાગ્યશાળી રે. પ્રાણી૦ ૧૬
 કરિ છુટ્ટેરાય મુનિ પરિવારે, શુદ્ધ ધર્મ ઓળખાણુ;
 એટલે ધરિ ઇર્ષા તેહના પ્રતિ, કરતા યતિ રોકાણુ રે. પ્રાણી૦ ૧૭
 સંવેગ પક્ષના રાગી શ્રાવક, આગળ તેહનું ન કાવ્યું;
 રદ કરિને દલિચંદ અટકાયત, વ્યાખ્યાન અહિં વંચાવ્યું રે. પ્રા૦ ૧૮
 શ્રી ઉપાસન દશાંગ સૂત્રને, વાંચતા અહિં મુનિરાય;
 ધીમે ધીમે કૃત્યુ વલણુ લોકોનું, નાસ્ત્રીપાસ યતિ થાય રે. પ્રા૦ ૧૯
 સુઓધિકા ધારી લહિ અહિયા, પર્યુષણુ વંચાય;
 સંવેગી મુનિ પરિચયે અહિંનો, શંઘ હર્ષિત અતિ થાય રે. પ્રા૦ ૨૦
 ખપી સાચાના સર્વજનો પણુ, ઓળખવા મુશ્કેલ;
 “દુર્લભ” પંચમ કાળમાં એહવો, યોગ ન મળવો રહેલ રે. પ્રા૦ ૨૧

હાળ ત્રીણ.

(ભરતની પાટે સૂપતિ રે.....એ રામ)

ચાતુર્માસ પૂરણુ થતા રે, વૃદ્ધિચંદણુ મુનિરાય સલુણુ;
 શંઘ સહિત ગોધા થકી રે, સિદ્ધાચળ ગિરિભય. સ૦ (એ આંકણી) ૧

ભાવનગરથી અહિકને રે, આવેલા ગુરુરાય સલુણા;	
દેવગુરુ સહ વંદતા રે, આનંદિત અતિ થાય.	સ૦ ૨
ચાતુર્માસ નજીકનારે, ક્ષેત્રે રહ્યા મુનિરાય સલુણા;	
ચોમાસું પુરું થતા રે, ઘણું કરિ સિદ્ધ ગિરિજય.	સ૦ ૩
શ્રાવકવર્ગ તે ગામનો રે, ભેટવા સિદ્ધગિરિરાય સલુણા;	
ખનતાસુધિ મુનિ સાથમાં રે, શંઘ કાઢીને જાય.	સ૦ ૪
પ્રવર્તન એવું આ બાબુમાં રે, બહુ વર્ષોથી જણાય સલુણા;	
ભાવનગરના શ્રાવકો રે, તેડી જવા ગુરુરાય.	સ૦ ૫
આગ્રહ અતિ કરતા અહિં રે. શિષ્ય સહિત ગુરુ જાય સલુણા;	
શંઘ સહિત ફરી તુર્તમાં રે, આવી ભેટયા ગિરિરાય.	સ૦ ૬
મુળચંદ્ર મુનિ સાથમાં રે, રાજનગર ગુરુ જાય સલુણા;	
ભાવનગર અહિંથી ગયા રે, વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય.	સ૦ ૭
મણી વિજય, દયા વિમળ રે, આવ્યા પન્યાસો આંચ સલુણા;	
ચોમાસું તસ સાથમાં રે, ઓગણી સોળનું થાય.	સ૦ ૮
ચોમાસે અહિં એક સાધવી રે, ઉઠાવે તકરાર સલુણા;	
વ્યાખ્યાન વાંચવા કારણે રે, ચાલી શક્યું ન લગાર.	સ૦ ૯
સુખ શાંતિ પૂર્વક કરિ રે, ચોમાસુ પુરણ આંચ સલુણા;	
પાલીતાણે યાત્રા કરી રે, રાજનગર મુનિ જાય.	સ૦ ૧૦
પંજબ ભણી ગુરુરાયનો રે, પહોંચ્યા અગાઉ વિહાર સલુણા;	
થાતા સમાગમનો થયો રે, અહિંયા કને તે વાર.	સ૦ ૧૧
ઓગણી સત્તરે આવતા રે, રાજનગર તે વાર સલુણા;	
સર્વ કુટુંબ હેમાભાઈનું રે, રાગી થયેલ અપાર.	સ૦ ૧૨
વ્યાધિવસ્ત કોમળ હતું રે, વૃદ્ધિચંદ્રનું શરીર સલુણા;	
તોપણ એકજ સ્થાનકે રે, રહેવા ન ધારે સ્થિર.	સ૦ ૧૩
નિત્ય પરિચિત્ત ભક્તથી રે, રાગ દશા બંધાય સલુણા;	
થાય પ્રતિબંધ અહુસ્થનો રે, શરિર પ્રમાદિ થાય.	સ૦ ૧૪
ઓછી અસર ઉપદેશની રે, ક્રિયા શિથિલતા થાય સલુણા;	
નવા નવા વિદ્વાનનો રે, પરિચય વિમુખ જણાય.	સ૦ ૧૫

એક સ્થાનક રહેતાયકારે, બહુ ઉપકાર ન થાય સહુણા;	
શક્તિ છતાં સ્થિર ના રહે રે, એ કારણ મુનિરાય.	સં ૧૬
એહ કારણ સર્વજની રે, ફરમાવેલી આણુ સહુણા;	
ધારિ કષ્ટને વેઠતા રે, વિચરે ચતુર મુબળુ.	સં ૧૭
હુઃબકર સંબ્રહુષ્ટિ તણે રે, વ્યાધિ લાગુ પડેલ સહુણા;	
અહાર પાણી કષ્ટ વેઠતા રે, વિચરવું મુશકેલ.	સં ૧૮
તોપણ લાભ વિચારીને રે, વિચરતા મુનિરાય સહુણા;	
સંસર્ગ બહુ વિદ્વાનનો રે, તીરથ યાત્રા થાય.	સં ૧૯
ઉપકાર જીવ અનેકનો રે, સ્થાન સ્થાનમાં થાય સહુણા;	
ચારિત્ર નિર્મળતા રહે રે, વિચારે મુનિરાય.	સં ૨૦
લાભ અલાભ વિચારીને રે, વૃદ્ધિચંદ્રજી મુનિરાય સહુણા;	
વિચરી “હુર્લભ” કષ્ટથી રે, બહુ ઉપકારી થાય.	સં ૨૧

ઢાળ ચોથી.

(રાગ—સારંગ, મન માને નહિ સો ફેરા સમજવુ.)

વૃદ્ધિચંદ્રમુનિ, પૂર્ણ પ્રભાવિક થાતા, પુન્ય પ્રભાગળે;
 ચહે ચંદ્ર ચકોર, તિમ ભવિ ચાહત, પરિચય સર્વ સ્થળે સ્થળે.
 શાંત મુદ્રા સરલ સ્વભાવી હતા, આકર્ષણ શ્રેતા ચિત્ત ધરતા;
 તાત્કાળીક ઝોધ અસરકરતા, વૃદ્ધિચંદ્રમુનિ (એ આંકણી)
 અમદાવાદ જૈનગ્રહસ્થસ્થિતિ, દ્રવ્ય સબંધમાં દિન દિન વૃદ્ધિ થતી;
 આ વખતે આંધ જણાતી હતી....વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ ૨
 શેઠ પ્રેમાભાઈ, દલપતભાઈ, મગનભાઈ કરમચંદે આંચ;
 પ્રતિઝોધ ધરિ અંતરમાં.વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ ૩
 પુષ્કળ દ્રવ્ય વય સત્કાર્ય કરે, પુન્યવાન સમય ચુકે ન ખરે;
 ઉપકાર કર્યો બહુ મુનિવરેવૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ ૪
 લક્ષ્મિ આવે ને વળી ભય, સ્થિર રહેતી નથી કાયમ ક્યાંય;
 માટે જ્યારે પ્રાપ્તિ થાય.વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ ૫

- સત્કાર્ય વ્યયે યુન્ય ભંધ થાય, પૂર્વ સુકૃત્તથી પામ્યા આંચ;
 ભવાંતરમાં પશુ હિત દાય..... વૃદ્ધિચંદ મુનિ ૬
- શુભચોર કૃપણ તે ગણાય ખરે, સદ્વ્યય છતી શક્તિયે ન કરે;
 પસ્તાય ઘસી કર તે આખરે. વૃદ્ધિચંદ મુનિ ૭
- પ્રતિબોધ એ રિત મુનિ કરતા, સમય મુચક શાંતતા ધૈર્યતા;
 ગુણો ગળકી નીકળેલ હતા. વૃદ્ધિચંદ મુનિ ૮
- ઉપદેશામૃત સુણવા આવે, વિકસ્વર શ્રોતા દિલ થાવે;
 મગનભાઈ કરમચંદ ભાવે. વૃદ્ધિચંદ મુનિ ૯
- સંઘ સહિત સંગાથે મુનિરાય, આ વરસે કેશરીયા બાય;
 તારંગાદિ ભેટિ આવ્યા આંચ.... વૃદ્ધિચંદ મુનિ ૧૦
- ઉપકાર થતો ભાણી આંચ, ચોમાસુ રહ્યા તે મુનિરાય;
 ઓગણી સત્તર વિક્રમ માંચ..... વૃદ્ધિચંદ મુનિ ૧૧
- ચોમાસુ એહ પુરણ થાતું, કાળધર્મ પામ્યા સાંભળ્યા માતું;
 ભુઓ સંસાર ચક્રતાણું ખાતું..... વૃદ્ધિચંદ મુનિ ૧૨
- ઓગણી અઢાર, ઓગણી વીશ, કરે આંહિ ચોમાસા કૃપાધિશ;
 પ્રતિબોધ આપતા નીશદીન વૃદ્ધિચંદ મુનિ ૧૩
- છરી પાળતો શંઘ સિદ્ધગિરિરાય, અભિલાષી લાહિ ભવા થાય;
 શેઠ દલપતભાઈ ભણુભાઈ.... વૃદ્ધિચંદ મુનિ ૧૪
- વિનતી મુનિને આવવાને કરે, ભાવવૃદ્ધિ અતિશય શેઠ ધરે;
 સ્વિકાર્યું ભાણી મુનિવરે.... વૃદ્ધિચંદ મુનિ ૧૫
- રાગી અતિ દલપતભાય થતા, અતિ આડંખરે સિદ્ધગિરિ જતા;
 “દુર્લભ,, નરભવ સદ્ગો કરતા.... વૃદ્ધિચંદ મુનિ ૧૬

ઢાળ પાંચમી.

(જગજીવન જગ વાલ્લ હો... ...એ રાગ)

- સિદ્ધાચળ ગિરિ ભેટવા, આવતા દલપતભાઈ લાલરે;
 શંઘ સહિત સાથે હતા, વૃદ્ધિચંદણ મુનિરાય લાલ રે. સિદ્ધા ૧
 (એ આંકણી)

ઓગણી એકવીશ વિક્રમે, સિદ્ધક્ષેત્ર મોઝર લાલ રે;
 અતિ આઠંબરે આવતા, લેટયા શ્રી નાભિકુમાર લાલ રે. સિં ૨
 અંજન સલાકા એ વખતમાં, નરશી નાયક કરે આંચ લાલ રે;
 મહા શુદ્ધી તેરસના દિને, આવેલ બહુ સમુદાય લાલ રે. સિદ્ધાં ૩
 નવકારશીની ઇચ્છા અતી, નરશી નાયક ને થાય લાલ રે;
 કેટલાએક કારણુ મિષે, રદ વિચાર તે બંધ લાલ રે. સિદ્ધાં ૪
 તેહ બીડુ ઝડપી અને, તેજ દિવસમાં આંચ લાલ રે;
 ભાવ સહિત નવકારશી, કરતા દલપતભાઈ લાલ રે. સિદ્ધાં ૫
 રૂપીયા એ શીહુબરની, મુર્ચ્છા દલપતભાઈ લાલ રે;
 ઉતારે એહ શંઘમાં, પરમ આહ્વાદિત્ત થાય લાલ રે. સિદ્ધાં ૬
 “દુર્લભ” દરિસન તિર્થના, કરિ સ્વ સ્થાનકે બંધ લાલ રે;
 ભાવનગર અહિંથી ગયા, વૃદ્ધિચંદળ મુનિરાય લાલ રે. સિદ્ધાં ૭

ઢાળ છઠ્ઠી.

(ક્યાંથી આ સંભગાય મધૂર સ્વર ક્યાંથીઆં એ રાગ.)

વૃદ્ધિચંદળ મુનિરાય, પ્રભાવિક; વૃદ્ધિચંદળ મુનિરાય;
 ભાવનગર ચોમાસુ કરતા, ઓગણી એકવીસમાં. પ્રભાં ૧
 સિહોર હતા ચોમાસુ એ સાલે, મુળચંદળ મુનિરાય;
 ઓગણીસો બાવીમાં વિચરતા, સાથે ખેડે ગુરૂભાય. પ્રભાં ૨
 પવિત્ર અનેક પ્રાણીને કરતા, ગામો ગામ ગુરૂરાય;
 સદ્બોધામૃત આપતા માર્ગમાં, રાજનગરમાં બંધ. પ્રભાં ૩
 ભગવતિ સુત્ર મહાયોગનું ઉદ્ઘૂન, મુળચંદળ મુનિરાય;
 ગણી પદવી પારચા અહિં કરતા; આપે શંઘ સમુદાય. પ્રભાં ૪
 ગણીશ્રી મુળચંદળ કહેવાણા, મુળચંદળ મુનિરાય;
 યોગવહન વૃદ્ધિચંદમુનિથી, અશક્ત શરિરે ન થાય. પ્રભાં ૫
 મહાયોગ વડિલ ગુરૂભાઈ, વહિને ગણીશ્રી થાય;
 તેહથી આહ્વાદિત્ત થયા અતિ, વૃદ્ધિચંદળ મુનિરાય. પ્રભાં ૬

- નિત્ય વિજય પાસે ડીસામાં, દિક્ષામહોચ્છવ થાય; પ્રભા૦ ૭
 પાંચ શ્રાવક લેતા આ વરસે, તેમાં થયા ત્રણ ગુરૂ ભાય.
- મોતિવિજય, ભક્તિવિજયને, દર્શનવિજય નિમાય; પ્રભા૦ ૮
 વાસક્ષેપ કરતા ગુરૂ નામનો, નિત્યવિજય મુનિરાય.
- ચોમાસુ ગુરૂભાઈ બન્નેનું, આ સાલે અહિં થાય; પ્રભા૦ ૯
 ઓગણીસો ત્રેવીના ચોમાસે, અતિ આડંબરે આંચ.
- ઉજમણું પ્રતિષ્ઠા મહોચ્છવ, કરતા દલપતભાય; પ્રભા ૧૦
 પચ્ચી હુબર સુમારે ખરચ્યા, ગુરૂ ઉપદેશથી આંચ.
- પંચ તીર્થી કરિ ભાવનગરના, શ્રાવકો આવતા આંચ; પ્રભા ૧૧
 ગુરૂ ઉપદેશથી ઉજમણાના, અભિલાષી તે થાય.
- ઉપકરણાદિની સગવડતા, કરાવી છે ગુરૂરાય; પ્રભા૦ ૧૨
 પ્રથમ ઉજમણું ભાવનગરમાં, ઓગણી ચોવીયે થાય.
- ઓગણી ત્રેવી, ચોવી, પચ્ચીશના, ત્રણે ચોમાસા થાય; પ્રભા૦ ૧૩
 સારો પુસ્તક ભંડાર કરાવ્યો, એ અરસામાં આંચ.
- શ્રી શંખેશ્વર યાત્રા માટે, ઓગણી છત્રીમાં જાય; પ્રભા૦ ૧૪
 રાધણપુર જતા અહિંયાથી, ચોમાસુ ત્યાં થાય.
- ગુરૂ પંજબ તરફથી આવતા, સાંભળતા મુનિરાય; પ્રભા૦ ૧૫
 “દુર્લભ” ગુરૂ દરિસન ઉચ્છાહે, સામા સત્તાવીયે જાય.

ઢાળ સાતમી.

(પ્રણયો પ્રેમે પુંડરિક રાજ્યો—એ રાગ.)

- સમરો નિત્ય ઉડી પરભાતમાં, વૃદ્ધિચંદ મુનિ ગુણુ ગેહ. મુનિશ્વર.
 નિરુપૃહિ, પરઉપગારી, કૃપાનીધી, થાતા પૂરણુ સમરથ જેહ.
- મુનિશ્વર૦ સમરો૦ (એ આંકણી)
- રાણુપુરથી રાજનગર ગયા, લેગા આંઈ થયા ગુરૂભાય; મુનિશ્વર૦
 ચાર મુનિ સાથે ગુરૂભાઈઓ, જતાભેટવાને ગુરૂરાય. મુનિશ્વર. સ૦ ૨
 પાટણ પાલણપુર થઈ પહોંચતા, અનુક્રમે પાલીમાં મુનિરાય; મુનિશ્વર.

બહુ વરષે અહિં ગુરૂ મહારાજને, ભેટતા રોમાંચિત્ત અતિ થાય.

મુનિશ્વર૦ સ૦ ૩

ગુજરાત તરફ આવે સહુસાથમાં, અહિંથી વિચરતા મુનિરાય; મુનિશ્વર.
માર્ગમાંથી આબુલુ તીર્થની, યાત્રા અતિઆનંદે થાય.

મુનિશ્વર સ૦ ૪

મુર્તિ અપૂર્વ અપૂર્વ કારિગીરી, જિન મન્દિરો જોતા ભવ્ય; મુનિશ્વર.
વીમળશા, વસ્તુ પાળાદિએ, ખરચુ અહિંયા અઢળક દ્રવ્ય.

મુનિશ્વર. સ૦ ૫

થયું સ્મરણુ તે મહાન નરોતાણું, જિન દરિસને મુનિને આંચ; મુનિશ્વર.
અનુક્રમે અહિંથી મુનિવર વિચરતા, રાજનગરમાં નય.

મુનિશ્વર. સ૦ ૬

ગુરૂમહારાજ સાથે આ વર્ષમાં, ચોમાસું અહિં આગળ થાય; મુનિશ્વર.
પાલિતાણે દર્શન વિન્યમુનિ, મોકલે ચોમાસુ ગુરૂરાય.

મુનિશ્વર. સ૦ ૭

કરે અહિં અટકાયત વ્યાખ્યાનની, યતિઓરાગી અવર સમુદાય; મુનિશ્વર.
આ વખતે જુઓ સિંધક્ષેત્રમાં, અન્યાયનું જોર અતિ દેખાય.

મુનિશ્વર. સ૦ ૮

ગુરૂમહારાજ અમદાવાદથી, વ્યાજળી થવા લખાવે આંચ; મુનિશ્વર.
પત્ર ભલામણના એ રાજ્યના, અધિકારી વર્ગોપર જાય. મુનિશ્વર. સ૦ ૯

જેથી હાર થઈ અનિતી તણી, આખરે નીલાવી ન શકાય; મુનિશ્વર.

પરિણામે વ્યાખ્યાન શરૂ થયું, ઉપગાર અતિ શય થાય. મુનિશ્વર. સ૦ ૧૦

રાજનગર ચોમાસું વિતાવતા, અહિંથી વિચરતા મુનિરાય; મુનિશ્વર.

સ્થળે સ્થળે ભવ્ય જીવો પ્રતિ યોધતા, આવ્યા લિંબડીમાં ગુરૂરાય.

મુનિશ્વર. સ૦ ૧૧

તાડપત્રો કાગળ ઉપર ઘણા, પ્રાચિન પુસ્તકો આવાર; મુનિશ્વર.

સારી સ્થિતિમાં અહિંયા દેખતા; પ્રાચિન પુસ્તક ભંડાર. મુનિશ્વર. સ૦ ૧૨

સંતોષ પામ્યા અતિશય જોઈને, સારો સંબ્રહ તે ગુરૂરાય; મુ૦

ચોમાસુ ઓગણી અઠ્ઠાવીયે, વૃદ્ધિચંદ મુનિ કરે આંચ. મુ૦ સ૦ ૧૩

ધોલેરા તરફ ઓગણત્રીશે જતાં, વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય; મુનિશ્વર
 અહિંયા પહોંચતાં શ્રાવક તરફથી, સત્કાર અતિશય થાય. મું સં ૧૪
 શ્રીપૂજ આવી ગયેલ અહિં તુર્તમાં, તિમયતિ રાગી બહુ સમુદાય મું
 પગલા પડાવે કરે પધરામણી, દ્રવ્યાદિક વડે પુંબય. મું સં ૧૫
 પુષ્ટિ દેખી અહિં ઉન્માર્ગની, હકિકત સમજાવે મુનિરાય; મું
 આગળના શ્રી પૂજ્ય યતિતણી, વર્તાણુક જણાવે આંચ. મુનિં સં ૧૬
 પૂરવે કોઈ કોઈ યતિ શ્રી પૂજ્યજી, કાંઈક પરિગ્રહ મુર્ચ્છાવંત; મુનિં
 શ્રી સંસર્ગ વિરાગી રાગી હતા, ધર્મ માહે મતિવંત. મુનિં સં ૧૭
 ત્યાગી સચિત્તના ધર્મ સંબંધમાં, હતા કાર્ય પડે શુરવીર; મુનિં
 શકિતયે ભૂપતિ પશુ રીઝાવતા, ધર્મ ઉન્નતિ કરવા ધીર. મું સં ૧૮
 ભૂલ સમજતા જેહ પોતાતણી, વિદ્યા માહે પુર્ણ પ્રયાસ; મુનિં
 જીત મેળવતાં વાદવિવાદમાં, ખોટો ડોળ ન ધરતા ખાસ. મું સં ૧૯
 શુદ્ધ પંથે ચાલનાર પ્રશંસતા, ઇચ્છક શુદ્ધ મારગના તેહ; મુનિં
 આ વાતનો હાલમાં જુઓ તેહનો, દેખાય છે કેટલો છેહ મું સં ૨૦
 ધીમે ધીમે શ્રાવકના દિલમાં, ઉતારે અહિંયા મુનિરાય; મુનિં
 સમજવા લાગ્યા વળ્યા ઉન્માર્ગથી, રાગી શુદ્ધ મારગના થાય મુંસં૨૧
 રૂદ્ધિ સાગર નામના આ વર્ષમાં, વેશ સંવેગીનો ધરનાર; મું
 સાધુ પડયા દ્રષ્ટિએ મુનિને, વ્યગ્ર મન લોકો કરનાર. મું સં ૨૨
 મંત્ર તંત્ર શુકન મુહુર્તાદિથી, વહમમાં નાખેલ લોક મુનિશ્વર
 રાગીકરેલ એરીતે કેઈકને, આડંબર દેખાયે ફેક. મુનિં સં ૨૩
 આવા વેશ ધારીના ફંદમાં, નહિં ફસાવાને મુનિરાય? મુનિશ્વર.
 ઉપદેશ દ્વારા તસ સમજાવવા, પરિશ્રમ કરતા અતિઆંચ મું સં ૨૪
 કંટક વાળાક્ષેત્ર સુધારતા, પ્રયાશ પૂર્વક મુનિરાય ? મુનિશ્વર.
 “ હુર્લભ ” દહરાગી કરિશ્રાવકો, વાવતાધર્મ બિજનેઆંચ. મું સં ૨૫

ઢંજી-આડમી

(શાન્તિ પ્રભુજી સુખદાના ત્રાતા તારે મનેરે એરાગ)
 વસી ભાવદયા નિરુપહિ ઉપગારી મુનિ-મનેરે;
 ધોલેરા બંદર આવીરે, શુદ્ધ ધર્મ તત્ત્વ સમજાવીરે;

ઉન્માર્ગથી કેઇક ઉદ્ધરતા, ઉપગાર અતિશય કરતા;
 સદ્ બોધા મૃત્તને ધરતા શ્રોતા અહિં કનેરે; વસી૦ (આંકણી)
 ઉપદેશ વડે મુનિરાયરે, મુળચંદ વેલશી આંચરે;
 યાત્રા અભિલાષી થાતા, વિનતીથી સાથેબતા;
 શંઘસહિત મુનિશ્વર સાથે પહોંચ્યા તિંહાકનેરે. વસી૦ ૨
 તિર્થાધિપતી ને આચરે, ભેટી અતિ હર્ષિત થાયરે;
 દર્શન વિભ્યમુનિરાય, કાળધર્મ પામ્ય ગુરૂભાય;
 સમ્યક્ પ્રકારે કરિ આરાધના અહિં કનેરે. વસી૦ ૩
 આત્માર્થી હતા ઉપગારીરે, એવર્ષ અગાઉ પધારીરે;
 ઉપગાર અતિ અહિં કરતા, અહિં અંતઃ અવસ્થા ધરતા;
 યોગ વહન કરવા તસ શિષ્ય ગયાતા ગણી કનેરે. વસી૦ ૪
 વડિદિક્ષા અવસર થાયરે, કેવળ વિભ્ય મુનિરાયરે;
 તસમૂળ ગુરૂ અભાવે, વૃદ્ધિચંદ શિષ્ય ત્યાં થાવે,
 સ્થાપે મુળચંદળ ગણી વડિ દિક્ષા દહ અને રે. વસી૦ ૫
 ગુરૂભાઈ વિચારથી થાયરે, એ પ્રથમ શિષ્ય મુનિરાયરે;
 ઇચ્છા પોતે નહિ ધરતા, સિદ્ધક્ષેત્ર ચોમાસુ કરતા;
 વિક્રમ ઓગણી ઓગણત્રીશનું રહિ અહિં કને રે. વસી૦ ૬
 દેશી પરદેશી આંચરે, આવી શ્રાવક સમુદાયરે;
 એ ચોમાસુ અહિં રહેતા, પ્રતિ બોધ તેહને દેતા;
 “ હુર્લાલ ” પરિચયે મહા ઉપગારી થ્યા અહિં કને રે. વસી૦ ૭

હાળી-નવમી.

(રાગ ધન્યાશ્રી.)

સવેગી મુનિ સમુદાય, વધ્યો હવે, સવેગી મુનિ સમુદાય;
 બુટેરાય મુનિ પરિવારની, વૃદ્ધિ વિશેષે થાય. વધ્યો૦ (એઆંકણી)
 ભેર ઘટયું યતિઓનું સ્થળો સ્થળ, વિચરતા મુનિરાય; વધ્યો૦
 રાગી થયા લોકો સાધુના, સુગમ વિચરવું થાય. વધ્યો૦ ૨
 કાઠીયાવાડ અને ગુજરાતે, અડચણ જરી ન જણાય; વધ્યો૦
 વિહારની તરુપરતા વાળા, એહ વખત મુનિરાય. વધ્યો૦ ૩

સ્થિર નહિં રહેતા એક સ્થાને, ક્ષેત્ર ઘણું સચવાય;	વધ્યો૦	
વિચરતા મુનિરાય સ્થળો સ્થળ, ઉપગારી બહુ થાય.	વધ્યો૦	૪
હાલના સમય માંહે બહુ ભાગે, રહે છે મુનિ સમુદાય;	વધ્યો૦	
અમદાવાદકે પાલીતાણામાં, જુજુજુ ક્ષેત્ર જળવાય.	વધ્યો૦	૫
લોક રૂચી ઘટતી ગઈ તેહથી, કમિ ઉપગારી થાય;	વધ્યો૦	
આણું થતું નહિં એહ વખતમાં, વિચરતા મુનિરાય.	વધ્યો૦	૬
એહ બિના મુનિ આગેવાનોને. ધારવા યોગ્ય જણાય,	વધ્યો૦	
સુગમ વિહાર છતા પરમાદને, શા માટે સેવાય ?	વધ્યો૦	૭
ઉપગાર બુદ્ધિ વડે સહિ કષ્ટને, મુશ્કેલિમાં મુનિરાય;	વધ્યો૦	
વિચર્યા ગ્રહો દષ્ટાંત જો તેહતું, પરમારથ વૃદ્ધિ થાય.	વધ્યો૦	૮
આત્મહિત પ્રયત્ન આધુનિક, આદરવા મુનિરાય.	વધ્યો૦	
થાય કટિબદ્ધ એહ અમારી, પ્રાર્થના આપને આંચ.	વધ્યો૦	૯
ઉત્તમપદ પ્રાપ્તિ વેક્ષ્યા વિષુ, કષ્ટ ન ક્યાંય કળાય;	વધ્યો૦	
તાપ સહન કરવો પડે * પચને, તોજ માવો ખેંચાય.	વધ્યો૦	૧૦
મથન સહન કરતા દહીંમાંથી, માખણ નીકળી જાય;	વધ્યો૦	
અગ્નિવ્યથા માખણ પણ રહેતા, પ્રાપ્તિ ઘીઈની થાય.	વધ્યો૦	૧૧
માટે મહત્વતા પ્રાપ્તિ માટે કષ્ટની જરૂર જણાય;	વધ્યો૦	
પૂરવે ઈન્દ્રિય મન દેહ દમન કરિ, મોક્ષ ગયા મુનિરાય.	વધ્યો૦	૧૨
એહ ચરિત્ર નાયક સત્કાર્યતું, અનુકરણ જો થાય,	વધ્યો૦	
આત્મ હિત પરાયણ થાયે, આધુનિક મુનિરાય.	વધ્યો૦	૧૩
ઓગણી ત્રીશમાં પાલીતાણુથી, વૃદ્ધિચંદણ મુનિરાય;	વધ્યો૦	
ભાવનગર આવ્યા વિચરતા, ચોમાસું અહિં થાય.	વધ્યો૦	૧૪
ઉઠી ગઈ કેટલાક શ્રાવકની, રૂચિ ક્રિયામાં આંચ;	વધ્યો૦	
શાસ્ત્રા ધાર બતાવી તેહને, દબ કરતા મુનિરાય.	વધ્યો૦	૧૫
મોટો ભાવનગર હોવાથી, શ્રાવકનો સમુદાય;	વધ્યો૦	
વિદ્યાભ્યાસ કરી શકે એવા, બાળક પણ દેખાય.	વધ્યો૦	૧૬

* પચ=દુષ્ટ.

જૈનશાળા સ્થાપન કરવાની, એહથી જરૂર જણાય;	વધ્યો૦
ઉપદેશ કરિ મહારાજ આ વખતે, સગવડતા કરે આંચ.	વધ્યો૦ ૧૭
પગાર આદિની સગવડ પણ, કરાવતા મુનિરાય,	વધ્યો૦
જૈનશાળાનું શુકલ અશાડની, ચોથે સ્થાપન થાય.	વધ્યો૦ ૧૮
વતની પાલીતાણાના શ્રાવક, રઘુ તે જાને આંચ;	વધ્યો૦
મહેતાજી નીમતા શાળાના, કાર્ય ઉત્તમ અતિ થાય.	વધ્યો૦ ૧૯
દેખરેખ અખંડ મુનિ વર્ગની, રહેતા શાળામાંચ;	વધ્યો૦
જે વરસે સંખ્યા બાળકની, અભ્યાસે વધી જાય.	વધ્યો૦ ૨૦
મુનિ મહારાજશ્રીના ઉપદેશે, ઘણા શ્રાવક સમુદાય;	વધ્યો૦
યાત્રા નવાણું સિદ્ધાચળની, કરવા અંતર મ્હાય.	વધ્યો૦ ૨૧
ચોમાસુ ઉતરતા શ્રાવક, પાલિતાણે કેઈક જાય;	વધ્યો૦
અભિલાષા યાત્રાની તુર્તજ, પૂરણ કરતા આંચ.	વધ્યો૦ ૨૨
નિયમ ગ્રહેલ કેઈક શ્રાવકને, અવસર મળતા થાય;	વધ્યો૦
દિન દિન વૃદ્ધિ ધર્મ રત્નની, “દુર્લભ” દિલથી મ્હાય.	વધ્યો૦ ૨૩
ઇતિ તૃતિય પરિચ્છેદ સમાપ્ત.	

અથ તૃતિય પરિચ્છેદ. ઉપસંહાર.

(દવે અવસર જાણી કરિયે સંલેપન સાર...	...એ રાગ.)
વડિ દિક્ષા અવસર અસલ નામ બદલાય;	
પ્રખ્યાત પ્રથમના નામે થતા મુનિરાય;	
એહ કારણ અરિત્ર એ નામ વડેજ લખાય,	
સિદ્ધાન્ત અનૂભવ પામ્યા ગુરુજી પસાય.	૧.
વૃદ્ધિ કરી અભ્યાસની વૃદ્ધિચંદ્રજી મુનિરાય,	
ગુરુ આજ્ઞા ગ્રહિને રાજનગરથી જાય;	
ઓગણીસો ચૌદમાં સિદ્ધાચળ ગિરિરાય,	
ચોમાસુએ સાલનું ભાવનગરમાં થાય.	૨

કાળ ધર્મ આ સાલમાં પામ્યા સંસારી તાત,
 દુઃખકર વ્યાધિ કરે સંગ્રહણિ આઘાત;
 સભા સમક્ષ વ્યાખ્યાનની આજ્ઞા દે ગુરૂરાય,
 એ ત્રણે બનાવ અહિં ચરિત્ર નાયકને થાય. ૩
 એગણી પત્નરમાં શ્રાવક એક ઉજમાલ,
 થતા આપે દિક્ષા અહિંયા દિન દયાલ;
 નામ સ્થાપે તેહતું ભાવવિજય મુનિરાય,
 ગુરૂ નામનો એહને વાસશ્લેષ નખાય. ૪
 અદ્ય વર્ષની દિક્ષા સાધારણ અભ્યાસ,
 તેા પણ આ સમયે શિષ્યની લાલચા ખાસ;
 એ વખત એનેહોં તુ દ્રષ્ટાંતેથી કળાય,
 આવ્યા સિદ્ધાચળ જાણ્યા ખખર ગુરૂરાય. ૫
 શંઘ સહિત અહિંથી વૃદ્ધિચંદ્રમુનિ જાય,
 આવે સિહોર થકી પણ મુળચંદ્ર મુનિરાય;
 દેવગુરૂ સહ વંદતા આનંદિત અતિ થાય,
 અહિંયાથી સરવે ભાવનગરમાં જાય. ૬
 ચોમાસુ રાખવા આગ્રહ શંઘનો થાય,
 અભિલાષા પૂરવા સર્વની ખુટેરાય;
 પોતે રહેતા અહિં ગોધે વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય,
 સિહોર મુળચંદ્ર ગુરૂ આજ્ઞાથી જાય. ૭
 દલિચંદ્રયતિનું ગોધે જ્ઞેર અપાર,
 વ્યાખ્યાન વાંચવા વિઘ્ન કરે તે વાર;
 પણ ચાલી શક્યું નહિં થાતા સત્ય પ્રકાશ,
 અજ્ઞાન તિમિરનો થાવા લાગ્યો નાશ. ૮
 ખટેરાય મુનિનો વિચરતા પરિવાર,
 શુદ્ધ ધર્મ પિછાન થઈ એહ સમય આઠાર;
 યતિ રાગી સંખ્યા કમિ સ્થળોસ્થળ થાય,
 ઈર્ષા યતિ મનમાં તેથી વિશેષ જાણાય. ૯

- એગણી સોળે સહુ આવ્યા સિદ્ધગિરિરાય,
આગ્રહથી સરવે ભાવનગરમાં જાય;
ફરી આવી ભેટયા શંઘ સહિત ગિરિરાય,
રાજનગર ગુરૂજી મુળચંદ્રજી સહજાય. ૧૦
- ભાવનગર અહિંથી વૃદ્ધિચંદ્રજી મુનિ જાય,
મણીવિજય પન્યાસજી દયાવિમળજી આંચ;
આવ્યા એ સાલે સાથે ચોમાસુ થાય,
પછી યાત્રા કરીને રાજનગર મુનિ જાય. ૧૧
- પહોંચ્યા અગાઉ કરે અહિંથી ગુરૂજી વિહાર,
પંજાળ ભણી ગ્યા મન્યા નહિં તે વાર;
વ્યાધિ ગ્રસ્ત શરીર પણ સ્થિર રહેવા ન ચહાય,
રાજનગર માંહે હવે વૃદ્ધિચંદ્રજી મુનિરાય. ૧૨
- પ્રતિબોધ આપતા અસર તુર્ત થઈ જાય,
મગનભાઈ કરમચંદ દલપતભાઈ ભગુભાય;
પ્રેમાભાઈ શેઠ કરે પુષ્કળ દ્રવ્ય વ્યય આંચ,
શુભ મારગમાંહે ધર્મ રાગ દ્રઢ થાય. ૧૩
- શંઘ સહિત કેશરીયા વિનતી કરિ મુનિરાય,
મગનભાઈ કરમચંદ અહિંથી તેડી જાય;
તારંગા આદિ ભેટી પાછા આવતા આંચ,
સતરથી વીશ સુધી ચાર ચોમાસા થાય. ૧૪
- એગણી એકવીશમાં દલપતભાઈ ભગુભાય,
વિનતી કરિ સાથે વૃદ્ધિચંદ્રજી મુનિરાય;
શંઘ સહિત આવતા ભેટવા સિદ્ધગિરિરાય,
દ્રવ્ય વય સુમારે એંશી હજારનો થાય. ૧૫
- ચોમાસુ એ સાલનું વૃદ્ધિચંદ્રજી મુનિરાય,
કરે ભાવનગરમાં શેઠ સ્વ સ્થાનકે જાય;

- ખાવીમાં વિચરતા સાથે જો ગુરૂભાય,
વૃદ્ધિચંદ્ર, મુળચંદ્રજી, રાજનગરમાં જાય. ૧૬
- ભગવતિ સુત્રના યોગ્ વહન કરિ આંચ,
ગણી પદવી પામ્યા મુળચંદ્રજી મુનિરાય;
વ્યાધિ અસ્ત શરીરે ચરિત્ર નાયકથી ન થાય,
હુર્ષિત પદવીધર થાતા થયા ગુરૂભાય. ૧૭
- આ વરસ ડિસામાં દિક્ષામહોત્સવ થાય,
નિત્યવિજયની આગળ પાંચ શ્રાવકો આંચ;
ચારિત્ર અહુણુ કરે તેમાં ત્રણ ગુરૂભાય,
મોતી ભક્તિવિજય, ને દર્શનવિજય, નિમાય. ૧૮
- ઓગણી ખાવીશથી પચ્ચીશ સુધી આંચ,
કરે આર ચોમાસા વૃદ્ધિચંદ્રજી મુનિરાય;
ઉજમણા મહોત્સવ ત્રેવીશ માંહે થાય,
પચ્ચી હજાર સુમારે ખરચે દલપતલાય. ૧૯
- સારો પુસ્તક ભંડાર થયો એ અરસામાં આંચ,
સંખેશ્વર યાત્રા નિમિત્ત છવીશે જાય;
ચોમાસુ એ સાલતું રાધણુપુરમાં થાય,
સાંભળ્યું પંજળથી ગુરૂજી પધારતા આંચ. ૨૦
- રાજનગર સતાવીશે વૃદ્ધિચંદ્રજી મુનિરાય,
આવી ગુરૂભાઈ સાથે ગુરૂજી સામા જાય;
પાટણ, પાલણુપુર, થઈ પાલી પહોચાય,
બહુ વરષે મળ્યા ગુરૂ રોમાંચિત્ત સહુ થાય. ૨૧
- વળતા આબુજી તીર્થ સાથ ગુરૂરાય,
ભેટિ હુર્ષિત થ્યા અપૂર્વ કારિગિરિ આંચ;
એ મહાન્ નરોનું જ્ઞેતાં સમરણુ થાય;
અદળક દ્રવ્ય ખરચ્યું લાગ્યશાળીએ આંચ. ૨૨

આવ્યા રાજનગરમાં અનુક્રમે મુનિરાય,
ચોમાસુ એ સાલનું ગુરૂ સાથે અહિં થાય;
સિદ્ધગિરિ દર્શનવિષ્ણુ ગુરૂઆજ્ઞાથી જાય,
યતિ જોર તીર્થમાં એહ સમય દેખાય. ૨૩

વ્યાખ્યાન વાંચવા અટકાયત કરે આંચ,
રાગી અતિ યતિના મુગ્ધ લોક દેખાય;
નિભાવી શક્યા નહિં થાતા સત્ય પ્રકાશ,
અજ્ઞાન તિમિરનો આખર થયો અહિં નાશ. ૨૪

ઓગણી અઠ્ઠાવીશે ગુરૂ સાથે ત્રિહાર,
કરતા વૃદ્ધિચંદ મુનિ લીંબડી શહેર મોજાર;
આવી નિહાળ્યો અહિં પુસ્તક ભંડાર,
સારી સ્થિતિમાં હુષિત થાય અપાર. ૨૫

ચોમાસુ એ સાલનું વૃદ્ધિચંદ મુનિ કરે આંચ,
અહિંથી ઘોલેરા ઓગણત્રીશે જાય;
શ્રી પૂજ્ય એ વખતે આવી ગયેલા આંચ,
પગલા પડાવતા દ્રવ્ય વડે પુંજાય. ૨૬

ઉન્માર્ગ નિહાળ્યો યતિ પરિભ્રમ દેખાય,
સમજાવી તેહને વૃદ્ધિચંદ જી મુનિરાય;
શુદ્ધ ધર્મ તત્ત્વનું ખીજ રોપતા આંચ,
સંઘ સાથે અહીંથી સિદ્ધાચળ ગિરિ જાય. ૨૭

કાળધર્મ પામ્યા અહીં દર્શનવિજય મુનિરાય,
એ વર્ષ અગાઉ અહીં આવેલા ગુરૂ ભાય;
ઉપગારી અતિશય સિદ્ધક્ષેત્રમાં થાય,
ઉજવળ પરિણતિ અતિ અંતઃ સમય જોવાય. ૨૮

તસ શિષ્ય ગણીકને રાજનગરમાં જાય,
કર્યા યોગ વહન તવ વડિ દિક્ષા ત્યાં થાય;
મૂળ ગુરૂ જી અભાવે કેવળ વિજય મુનિરાય,
એ ચરિત્ર નાયકના પ્રથમ શિષ્ય નિમાય. ૨૯

ઇચ્છા નહિં શિષ્યની પણ સ્થાપે ગુરુભાય,
હવે સવેગી મુનિનો વૃદ્ધિ પામ્યો સમુદાય;
થયું સુગમ વિચરવું નિર્મળ ક્ષેત્રો થાય,
ઉપકાર અમાપ કરે શિષ્ય સહિત યુદેરાય. ૩૦

ચોમાસુ એ સાલનું સિદ્ધાચળ ગિરિ થાય,
ઓગણીસો ત્રીશમાં વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય;
ભાવનગર પધારતા ચોમાસુ ત્યાં થાય,
જૈનશાળા સ્થપાવતા પ્રતિબોધ કરિ આંચ. ૩૧

એકસો સત્તાવન ગાથાએ પરિચ્છેદ,
ગુજરાતને કાઠીયાવાડમાં પણ ઉમેદ;
પારપાડી વિચરતા ઉપગારી મુનિરાય,
“ દુર્લભ ” જિનમતના બિજ રોપતા આંચ ૩૨

અથ ચતુર્થ પરિચ્છેદ.

(દોહરા)

ચરમ તિર્થ પતિ વંદિયે, શાસન જસ જયવંત;
કરિ ઉપગાર બતાવતા, યુદેરાય મતિ વંત. ૧

શિષ્ય સમર્થ અલંકાર્યા, ભારત ભૂમિ મોખર;
વિચરી પંચમ કાળમાં, અતિશય કર્યો ઉપગાર. ૨

મનન મુનિ વૃદ્ધિચંદ્રનું, કરિયે જીવન ચરિત્ર;
નિસ્પૃહિ પરમારથ ગુણો, ધરવા નિર્મળ ચિત્ત. ૩

ઢાળ-પહેલી.

(પંચમ ભવ કોલ્લાગ સન્નિવેશ.....એ રાગ)

- દુંઢક મત પંબળે વિશાળ, પ્રારંભે વર્ણુવ્યે ધીજી ઢાળ; ૧
 મુનિરાજ શ્રી યુટેરાય; દુંઢક પંથથી નીકળી જાય.
- કાંઈક ખંડિત પાણું તવ થાય, અટક્યું નહિં એટલેથી આંચ ૨
 મનુષ્ય શરિર ક્ષય ધીજી રોપાય, દિનપર દિન વૃદ્ધિતસ થાય
- વિચારવંત દુંઢકોના ચિત્ત, શંકા ઘર કરે એહ નિમિત્ત; ૩
 ધીજી મહાન્ પુરૂષ તવ થતા, શાસ્ત્રાધાર વડે શોધતા;
- શંકા નહિ પશુ સાચી વાત, જાણી આધારે સિદ્ધાંત; ૪
 તત્ત્વ જાણાવ્યું ઘણુને એકામ, મહાન્ પુરૂષ એ આત્મારામ.
- હિંદુસ્તાન આખામાં પ્રસિદ્ધ, વિજ્ઞાનદં સૂરિપદ લિધ; ૫
 જન્મ્ય પ્રતાપી પંબળે એહ, તિક્ષણુબુદ્ધિ થયા ગુણુગેહ.
- દુંઢકપંથ દિક્ષાતેવાર, લિધેલ ઓગણીદસ મોજર; ૬
 અનેક શાસ્ત્ર અવલોકે આંચ, દુંઢક પોકળ તેમકળાય.
- એટલે કરતા પૂર્ણુ તપાસ, અસત્ય મત જાણ્યો એખાસ; ૭
 જિન પ્રતિમા માનવી સત્યએહ, તત્ત્વગ્રાહિ જાણે ગુણુગેહ.
- પીસ્તાળી આગમ પંચાગી તાસ, અવરોધી શાસ્ત્રો તવખાસ; ૮
 સરવે કરવા અંગીકાર, કરાવવા એહ વાત સ્વિકાર.
- સાથેના ગુરૂલાઈને થાય, સહુને વાત એ સત્ય જાણાય; ૯
 એકંદર વિશરિખો આંચ, એ મત છોડવા તત્ત્વર થાય.
- સાહસ નહિં કરતા એકાંત, સમજવી શ્રાવકને વાત; ૧૦
 સમજુ શ્રાવક સમજી જાય, જે ચાર વર્ષ તે દેશમાં થાય.
- સાત હજર દુંઢકની એહ, શ્રદ્ધા ફેરવતા ગુણુ ગેહ; ૧૧
 સાથેના સાધુ ઉતાવળા થાય, જાણ્યા છતા હવે કેમ ટકાય.
- જિન્માર્ગ કુલિંગમાં ન રેવાય, તજવા તે ઝટ તત્ત્વર થાય; ૧૨
 મલેર કોટલાના રહેનાર, અગ્રવાળ વણિક તે વાર.
- ખરા પતિ મલ્લ નામે હતા, દિક્ષીત દુંઢક પંથમાં થતા; ૧૩
 ઓગણીસો અગ્યારમાં આંચ, આત્મારામ ગુરૂલાઈ તે થાય.

- ગુરુભાઈ અગાઉ છ માસ, નિકળ્યા એહ એકાકિ ખાસ;
ઓગણી ત્રીશ માંહે તે વાર, આવ્યા રાજનગર મોજાર. ૧૪
- ઉપગારી મુનિ ખુટેરાય, વડિ દિક્ષા દેતા તસ આંય;
ખાંતી વિજ્ય મુનિ નામ સ્થપાય, વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિના ગુરુભાય. ૧૫
- શુદ્ધ પંથ સંવેગે વશ્યા, જ્ઞાન ગુણ તપસ્યામાં વધ્યા;
છકૂ છકૂ તપથી પારણું આંય, ઘણા વર્ષ કરતા મુનિરાય. ૧૬
- આત્મારામ સાથે હતા જેહ, ઉતાવળા રિખો થ્યા તેહ;
વિતતા ઓગણી ત્રીશ ચોમાસ, તજવાને હુંઠક મત પાસ. ૧૭
- હુશીયારપુરથી કરતા વિહાર, સોળ સાધુ સાથે તે વાર;
હુંઠક વેષ તજે તે વાર, મહુપતિ ત્રોડતા માર્ગ મોજાર, ૧૮
- આત્મારામ સહિત મુનિરાય, અનુક્રમે રાજનગરમાં જાય;
શુદ્ધ પંથ રૂચિયે ચિત્ત ઠર્યા, દલપતભાઈ વડે ઉતર્યા. ૧૯
- શાસ્ત્ર વિરૂદ્ધ પ્રરૂપણા આંય, કરતા શાન્તિ સાગર મુનિરાય;
મત એકાંત ઠસાવતા જાય, શ્રાવક તેહથી ઘણા રૂસાય. ૨૦
- શાન્તિસાગર મુનિસાથ આ ઠામ, ચરચા કરે મુનિ આત્મારામ;
વાદ વિવાદ કુશળતા ભર્યા, નિરૂત્તર શાન્તિસાગરને કર્યા. ૨૧
- જોતા એહનો જ્ઞાન પસાય, શંઘ સર્વ હર્ષિત ખહુ થાય;
મુખ્ય કાર્ય આ વખતે આંય, તપગચ્છમાં કોઈ મુનિરાય. ૨૨
- શુદ્ધ આચાર વિચારે કળાય, વડિ દિક્ષા તસ પાસે થાય;
અનૂભવ રાખતા એ મન માંય, મહાતિર્થ સિદ્ધાચળ જાય. ૨૩
- તિર્થાધિપતી ભેટતા આંય, આહ્લાદિત્ત અતિશય થાય;
ભાવનગર ઘઈ પાછા જાય, રાજનગર માંહે મુનિરાય. ૨૪
- નિર્ણય આ વખતે આહિં થાય, ગુરુ કરવા મુનિ ખુટેરાય;
ઘણા મુનિનો સાથે આંય, મોટો દિક્ષામહોચ્છવ થાય. ૨૫
- કેટલાક અન્ય સ્થળેથી આંય, મહોચ્છવપર આવ્યા મુનિરાય;
તેમજ ભાવનગરથી જાય, મહોચ્છવપર વૃદ્ધિચંદ્ર આંય. ૨૬
- ઓગણી એકત્રીશ મોજાર, શુભ મુહુર્ત આહિ તે વાર;
મોટો મહોચ્છવ પૂર્વક આંય, આત્મારામ આહિ મુનિરાય. ૨૭

વાસક્ષેપ મુનિ ખુટેરાય, વડિ દિક્ષા અવસર કરે આંય;	
આનંદવિજય નામેથી આંય, શિષ્ય એહ પોતાના થાય.	૨૮
ફેરવ્યું નામ ગુરૂજીએ અહિં, પ્રખ્યાતિ મૂળ નામે રહિં;	
ખીજ સાથે પત્નર મુનિરાય, વાસક્ષેપ કરતા ગુરૂરાય.	૨૯
આત્મારામ શિષ્યો તસકરે, સરેવાના નામે અહિં ફરે;	
પોરખંદર આદિમાં વિહાર, કરતા યતિ આબ્યા એ ઠાર.	૩૦
અધ્યાતમ કલ્પ દ્રમાદિ એહ, વાંચતા શાસ્ત્ર ઘણા ગુણુ ગેહ;	
શુદ્ધ માર્ગ રૂચિતવ થઈ, યતિપણું એહથી તણુ દઈ.	૩૧
વડિદિક્ષા લેતા એહ આંય, થયા ગંભીર વિજય મુનિરાય;	
તેજ દિવસ મુનિ ખુટેરાય, શિષ્ય વૃદ્ધિચંદ સ્થાપે આંય.	૩૨
ખુટેરાય મુનિપરિવાર, દિનદિન વૃદ્ધિ થહે આવાર;	
સંવેગી મુનિનો સમુદાય, “ દુર્લભ ” સમય વધ્યો ઇમ આંય.	૩૩

ઠાળ ખીજ

(પ્રીતલડી બંધાણી રે, અજીત જીણું શું.....એ રાગ)

ઉપગારી વૃદ્ધિચંદ મુનિશ્વર આવતા,	
વડિદિક્ષા અવસરપર અમદાવાદજો;	
શ્રી શત્રુજય તિર્થ સબંધી ચાલતા,	
પાલીતાણા દરબાર સામે ફરિયાદજો.	ઉપગારી૦ ૧
રાજકોટના પોલીટીકલ એજન્ટની,	
આગળ ચાલે આ વરસે એ કામજો;	
શાસ્ત્રીય પૂરાવા રજુ કરવા તેહમાં,	
કરતા અહિં વૃદ્ધિચંદ મુનિ વિશ્રામજો.	ઉપગારી૦ ૨
ચોચ સદલાહ પૂરાવા શોધી આપતા,	
કાર્ય વાહકને હિમ્મત આપતા આંયજો;	
સારૂ દિલ આપે તેહમાં વૃદ્ધિચંદ મુનિ,	
ચોમાસુ પણ તેહ કારણુ અહિં થાયજો.	ઉપગારી૦ ૩

ઓગણી એકત્રીયે ચાતુમાસમાં, શાન્તિસાગર સખ'થી ચર્યા આંચળે; ચાલી વધારે પરિણામે મત એહનો, વૃદ્ધિ પામતો અટકે બળ ક્ષીણ થાયળે.	ઉપગારી૦ ૪
ઓગણીસો બત્રીશમાં વિચર્યા આંચથી, અનુક્રમે લાઠી દડ મુકામે જાયળે; મહા શુદ્ધી તેરશના દિવસે એ ગામમાં પ્રતિષ્ઠિત મુળનાયક જિન મંદિર થાયળે.	ઉપગારી૦ ૫
થોડા દિવસ રોકાતા એહ નિમિત્ત અહિં, વિચરતા વળા ગામે આવ્યા મુનિરાયળે; આ ચાર વિચારે નિસ્પૃહિ મુનિ ને દેખતા, હર્ષિત થયો અતિશય શ્રાવક સમુદાયળે.	ઉપગારી૦ ૬
મુનિ સુવૃત્ત વારે વિમળાપુર આ સ્થળે, પ્રેમલાલચ્છિ પિતા મકર ધ્વજ રાયળે; નિમિત્તજ વચને કરે વિવાહ તે પુત્રીનો, આવી વર્યો ૧ નીશાયે આભા પતિ આંચળે.	ઉપગારી૦ ૭
વિમાતા આભા પતિ અંદન રેશને; એ ઈર્ષાએ કુર્કટ કરિ નટ હાથળે; સોંપતા ષોડસ વરસે અહિયા આવતા, પેખી પ્રેમલાલચ્છિ મકર ધ્વજ સાથળે.	ઉપગારી૦ ૮
ક્યારે મનુષ્ય રૂપે થઈ મળીશ હું એહને, નેત્ર આંસુયે ભરાયા વિચારતા એમળે; હમ પીંજર પેખીએ કુર્કટ રાયને, પ્રેમલાલચ્છિ નિહાળે ધરિને પ્રેમળે.	ઉપગારી૦ ૯
એહ સમયસિદ્ધક્ષેત્ર તળાટી આ સ્થળે; કુર્કટ અહિ બાળા ઉપર લહિ જાયળે; પ્રિયા સંગાથે તિર્થ પતીને ભેટતા, તિર્થેચ રૂપે હર્ષિત અતિશય થાયળે.	ઉપગારી૦ ૧૦

- દર્શન નિમિત્તે સુર્યાકુંડ આગળ જતા,
જંપા પાત કરે તવ કુર્કટ રાયજે;
તિથ ભૂમિ શુભ પુન્ય પસાયે તુટતો,
પ્રેમલાલચ્છિ પકડતા દોરો આંચજે. ઉપગારી૦ ૧૧
- અસલ રૂપે થયો ચંદ આલાપતિ તીર્થમાં,
પ્રેમલાલચ્છિ સહિત અતિ હર્ષિત થાય જો;
પૂજા કરે તિર્થાધિપતીની દંપત્તિ,
ચંદ ચરિત્ર થઈ એહ હકિકત આંચ જો. ઉપગારી૦ ૧૨
- એહ અલાવે કેટલાક વર્ષ વિત્યા પછી,
વઢ્ઢલીપુર શહેર વસેહું આંચ જો;
નવસો એંશી વરસે વીર નિર્વાણથી,
પુસ્તકા રૂઠ પણુ આ સ્થળ માંહે થાય જો. ઉપગારી૦ ૧૩
- કરતા શ્રી દેવર્ષિ ક્ષમાશ્રમણુ ગણિ,
ઉપયોગી આ વખતે અતિશય થાય જો;
કરિ પરાસ્ત હાંકી કાઢેલા જૌધને,
મહ્ન વાદીએ એહ વખતમાં આંચ જો. ઉપગારી૦ ૧૪
- શ્રી શત્રુજય મહાત્મય રચના આ સ્થળે,
શ્રી ધન્નેશ્વરસૂરિ હાથે થાય જો;
સંવત્ત દસ ડાખોતરે વઢ્ઢલી ભૂપતિ,
શિલાદિલ્ય વખતમાં એહ રચાય જો. ઉપગારી૦ ૧૫
- લાંગ થતા કોઈ કારણુ વઢ્ઢલીપુરનો,
એહ નજીક વશ્યું વળા શહેર જણાય જો;
પૂર્વોક્ત કારણથી પવિત્ર અહિંની ભૂમિ,
ભાસતા કેટલાક દિવસ રહ્યા મુનિરાય જો. ઉપગારી૦ ૧૬
- કાયમ યાદગીરીએ મહાન્ નરો તાણી,
કેયપણુ રિતે રહેવા કાયમ આંચજે;
વાત વસીએ વૃદ્ધિચંદ મુનિના દિલમાં,
અવસર પર એ મુલ્તવી હાલ રખાયજો. ઉપગારી૦ ૧૭

શુદ્ધ ધર્મ પ્રતિત્તિ કમિ એ વખતે અહિં,
 સંવેગી મુનિ વિહાર અલાવે જણાયજો;
 ભક્ષાભક્ષ આચાર વિચાર સુધારતા,
 એહ વખત અહિંયા વૃદ્ધિચંદ મુનિરાયજો. ઉપગારી૦ ૧૮
 ક્ષેત્ર સુધારવાં યોગ્ય સરલ જોઈ શ્રાવકો,
 ધ્યાનમાં રાખી ભાવનગર મુનિ જાયજો;
 “ હુલ્લ ” દસિસન એહ પ્રભાવિક મુનિના,
 ચાહે અહિંનો વેલાસર સમુદાયજો. ઉપગારી૦ ૧૯

ઢાળ ત્રીજી.

(મન મોહનજી જગતાત વાત સુણો જનરાજજી રે.....એ રાગ.)

એહ સમય મુનિ વૃદ્ધિચંદ, વળા શહેરથી વિચરતા રે;
 ભાવનગર ઉપર થઈ તુર્ત, પાઢીતાણામાં પધારતા રે. એહ૦ ૧
 એ આંકણી.

વિક્રમ એગણી જત્રીશ, ચોમાસું એ તીરથે કરે રે;
 જ્ઞેનશાળાની જરૂર જણાય, તીર્થ સ્થાને એહ અવસરે રે. એહ૦ ૨
 દલપતભાઈ દ્વારા વાત, બાબુને એહ જણાવતા રે;
 બુદ્ધિસિંહજી બાબુ સાહેબ, મુશિદાબાદ એ જાણતા રે. એહ૦ ૩
 કરે આપવો ખર્ચ કબુલ, બાબુ સાહેબ ઉદલાસથીરે;
 જ્ઞેન શાળાએ તીરથે સ્થપાય, આવરસે મુનિ પ્રયાસથીરે. એહ૦ ૪
 જ્ઞેન બાજકોને અભ્યાસ, સગવડતા કરિ આપતારે,
 વિતતા અહિં ચાતુર્માસ, ભાવનગર ગયા વિચરતારે. એહ૦ ૫
 વિક્રમ એગણી તેત્રીશ, ચોત્રી, પાત્રીશ, ત્રણે થતારે;
 ભાવનગર ચોમાસા એહ, શાસ્ત્રો અનેક વિલોકતારે, એહ૦ ૬
 સવિશેષ જ્ઞાન મહારાજ, સંપાદન કરે એહથીરે;
 મેળવવા અનુભવ જ્ઞાન, વધતી જતી રૂચિ તેહથીરે. એહ૦ ૭
 શુદ્ધ અધ્યાત્મનું સ્વરૂપ, સમજ્યા હતા વૃદ્ધિચંદ મુનિરે;
 ચિંતવનમાં કાયમ એહ, સ્વરૂપ તણી રેતી હતી ધુનિરે. એહ૦ ૮

- શુદ્ધ વ્યવહાર પુષ્ટિ કાજ, ક્રિયા કલાપમાં પેખતારે;
 તોપણ કાયમ સાવધાન, મુનિરાજીએ એ હતારે. એહ૦ ૯
- ચલિત મન વાળા સ્થિર, ધર્મ માંહે કરવા સત્તારે;
 ઉપદેશ શક્તિ અદ્ભુત, એહવી એહ ધરાવતારે. એહ૦ ૧૦
- સદ યોધામૃત અમોઘ, શ્રોતા સુણે મુનિ વાણીયેરે;
 વૈરાગ્ય દશા આવ્યા વિણ, રહેતી નહિ કોઈ પ્રાણીનેરે. એહ૦ ૧૧
- ઉપરા ઉપરી ત્રણ વર્ષ, ભાવનગરમાં વિતાવતારે;
 ઉપકારી અનેક પ્રકાર, જીવો અનેક ને અહિં થતારે. એહ૦ ૧૨
- ઓગણી છત્રીશ મોબર, વિનતી વળાના શંઘે કીધીરે,
 “હુલ્લ” દ્રઢ આગ્રહભાવ, જાણી સ્વિકારે કૃપા નિધીરે. એહ૦ ૧૩

ઢાળ ચોથી.

(નામ અપીશ નિલ તારું મુન્દર શામળીયા..... એરાગ)

- કૃપા દ્રષ્ટિ વળા પર કિધી, કૃપાળુ મુનિશ્વરજી;
 ૧ પૂર્વોક્ત ભૂમિ નિરખે મુનિ, અમી દ્રષ્ટિ ભરજી.
- સાંભળ્યું વૃદ્ધિચંદ્રજી મુનિ આવે, સંઘ સકળ હર્ષિત થઈ જાવે;
 સામૈયુ સન્મુખ લાવે..... એહ..... એહ..... કૃપાળુ ૧
- મુનિ દરિસન મારગમાં થાતા, રોમાચીત્ત સરવે થઈ જાતા;
 પધરાવે આડંબરે જ્ઞાતા એહ..... કૃપાળુ ૨
- મનોરંજક પરભાત થ્યું આજે, સુર્ય પ્રભા ઉદયાચળ છાજે;
 તિમ મુનિ પાટ બિરાજે એહ..... કૃપાળુ ૩
- સદ યોધામૃતધે ગુણગેહ, પુષ્કળા વર્ત વરસે જિમ મેહ;
 કરિ ક્ષેત્ર ભૂમિને તરેહ એહ..... કૃપાળુ ૪
- પ્રતિ યોધ સુણુતા નિત્ય ભાવે, મિથ્યાત્વ તિમિરને દૂર હડાવે
 શુદ્ધ જિન મત બિજ વાવે એહ..... કૃપાળુ ૫
- મુનિ, શ્રાવક, આચાર ખતાવે, લોંકા તપા સહુ સુણવા આવે;
 શુદ્ધ પંથ જાગૃત્તિ થાવે એહ..... કૃપાળુ ૬

૧ પૂર્વોક્ત-પ્રાચિન સમય આ ભૂમિ પર અચેત્ત લક્ષીકૃત વિચાર ૧ વડે.

ગોચરીયે પણ પોતે આવે, લક્ષા લક્ષ વિવેક ખતાવે;	
શ્રાવકા ચાર સમન્વયે	કૃપાળુ ૭
મિથ્યાત્વના પરવેા નહિં કરવા, રસોડે પાણીયારે અંદરવા;	
સુચવે જ્યણા ધરવા	કૃપાળુ ૮
^૧ કાઠી ગરાશીયાનો શિણુગાર, જોતા ઘણા શ્રાવકને ^૨ દાર;	
કહે આશુ ? વિરૂદ્ધચાર	કૃપાળુ ૯
સુચના માત્ર વડે ^૩ દુર થાયે, બહુ ઉપગાર કર્યો મુનિરાયે;	
સડો ટકયો નહિ કયાંયે.	કૃપાળુ ૧૦
સરલ પરિણામી જોઈ પ્રાણી, લાભ વિશેષ થતો આહિ નાણી;	
ચાતુર્માસ રહ્યા જે નાણી.	કૃપાળુ ૧૧
પ્રતિબોધ અમોધ સુણાવે, ^૪ અષ્ટનિહકા મહોત્સવ થાવે;	
માલજીશા કરે ભાવે.	કૃપાળુ ૧૨
લોંકા તપાનો લેદ નિવારે, જિનમત શુદ્ધ સરવે દિલ ધારે;	
ઉપગાર કર્યો એ ભારે.	કૃપાળુ ૧૩
^૫ ઉપાશ્રય ^૬ જિન મંદિર એક, શોભા ધરાવી રહ્યા અહિં જેહ;	
તાસ પ્રયાસ કૃણ એક.	કૃપાળુ ૧૪
ભાણુજી ભીમજી શેઠ ^૭ દુહિતા, કુલીબાઈ ગુરૂ બોધ સાંભળતા;	
શુભ દ્રવ્ય સહાય અહિં કરતા.	કૃપાળુ ૧૫
^૮ કાંઠલી અહિં આઠસો રૂપીયાની, દીપચંદ સુવ નાનચંદ શાની;	
પ્રતિ બોધી અપાવતા શાની.	કૃપાળુ ૧૬

૧ કાઠી ગરાશીયાનો શણુગાર=હોઝા ઉપર રૂપુ મહેત્ર કુલો મુકેત્ર તેવા.
 ૨ શ્રાવકોને દ્વાન=ઘણા ધરે શ્રાવકોને ત્યાં ગેયા. ૩ જે કક્ત સુચના
 માત્ર વડે દુર=કાઠી નાખ્યા એક દિવસે લગભગ ૪૦ હોઝા ફોરી નાખ્યા હતા.
 ૪ અષ્ટનિહકા=આઠ દિવસ ઉજમણા સહિત મહોત્સવ. ૫ ચાર માળનું
 ઉપાશ્રયનું મુકામ ફેટલિક દ્રવ્યની સહાય કરાવી આપી અંધાવરા ઉપ-
 દેશ કર્યો ૬ નવુ જિનમંદિર જેતું ખાત મુહુર્ન પોતે ઉપદેશ આપી
 કરાવ્યું. ૭ ભાવનગરના રહિશ શેઠ ભાણુજી ભીમજીની દીકરી તે વોરા
 હડીશંધ ઝવેરચંદની પત્ની કુલીબાઈએ આંહીના ઉપાશ્રયની રીપમાં સારી
 રકમ આપી મહારાજશ્રીના બોધથી. ૮ ભાવનગરના રહિસ શા નાનચંદ
 દીપચંદના ધરની ગુરૂમહારાજના પ્રતિબોધથી આંહીના દેરાસરામાં હેમની કાંઠલી
 ૧ આશરે રૂ (૧૦૦) ની કીમતની આવી છે.

ખ્યાતિ વળાની જાણાય જે આજે, એ ઉપગાર કીધો મુનિરાજે;	
ફળ્યો કદવૃક્ષ શુભકાજે.	કૃપાળુ ૧૭
“પૂર્વોક્ત ભૂમિ સુધારવા કાજે, ધાયું હુતું દિલમાં મહારાજે;	
ફળીભુત જોવાય એ આજે.	કૃપાળુ ૧૮
“દુર્લભ” પંચમ કાળે પધારી, નિષ્કંટક કર્યું ક્ષેત્ર સુધારી;	
નિરપૃહિ અમાપ ઉપગારી.....	કૃપાળુ ૧૯

ઢાળ પાંચમી.

(ધન ધન તે દિન માયરો...(રામત્રી)...એ રાગ.)

ઉપગારી વૃદ્ધિચંદ મુનિ, કરે બહુ ઉપગાર;	
ઓગણી છત્રી, સાડત્રીયે, રહિ વળા મોજર. ઉપગારી૦ (એ આંકણી)	
સંવત ઓગણી આડત્રીશે, કરવાને વિહાર;	
વિચારતા મહારાજજી, એ હવે તે વાર.	ઉપગારી૦ ૨
અમાવાર્યાએ ક્ષાદગુનની, રાજનગર મોજર;	
કાળધર્મ પામ્યા ગુરૂ, સાંભળ્યા સમાચાર.	ઉપગારી૦ ૩

૬ પૂર્વોક્તભૂમિ=પ્રાચિન કામો જે ભૂમિપર કરિગયા તે મહાત્માના નામ અમર રાખવાની ઇચ્છા. તે પણ યર આવી કારણ હાલ તેઓની મુર્તિ પધરાવવા ગુરૂ મંદિર પણ આવવું શરૂ થઇ ગયું છે. જે મહાત્માની ઇચ્છાને સિંચત તેમના ગુરૂભાઇ શ્રીમદ્વિન્યાનંદસરિના પ્રશિષ્ય શ્રીમાન મુનિ હંસવિજયજી મહારાજે આંધ્ર દરિ બહુ ઉપગાર કર્યો છે. નવા દેર સરજીમાં ભવ્ય મુરતી શ્રી પાર્શ્વનાથજી મહારાજની મુળ નાયક તરિકે અને એપડખે તેત્રી ગડામાં શાન્તિનાથજી મહારાજની મુર્તિઓ છે તે આ મહાત્માએ દક્ષિણમાં ખાસ પ્રયાસ કરિ આંધ્રના શ્રાવકોને તેડાની પોતે ભુરાનપુરથી શંઘને સમજવી અપાવી અને ગુરૂ મંદિર માટે પણ પોતે પ્રયાસ કરિ કેટલીક દ્રવ્યની રહાય આપી છે જે ઉપગારી મહાત્માની ઇચ્છાને પાર પાડવામાં અને આંધ્રના શંઘ પર ઉપગાર કરવામાં અવર્ણ્યનિય સ્તુતિ પાત્ર છે ભાગ્યશાળી પુરૂષોના વિચાર તમના અભાવે પણ તેમનાજ પરિવારથી આંધ્ર ઘણે ખરે ભાગે પુરા પડયા છે એટલે તેમનો ઉપગાર આ ક્ષેત્ર પર ત્વે અમાપ છે એ કહેવું વાસ્તવીક છે.

સ્વાર્થી સંબંધી સંસારના, જોતા સર્વ જણાય;	
નિઃકારણ અન્ધુ ગુરૂ, એકાંત હિતદાય.	ઉપગારી૦ ૪
ખેદ થયો અતિ દિલમાં, વિરહે ગુરૂરાય;	
આલંબન દેઈ ઉદ્ધર્યા, વિચારે મુનિરાય.	ઉપગારી૦ ૫
જીંદગીભર ભક્તિ વડે, બદલો ન વળાય;	
લાભ વૈયાવચ્ચનો મળ્યો, પ્રથમ વય માંય.	ઉપગારી૦ ૬
શરિર સશક્ત ત્યારે હતા, સાથે ગુરૂરાય;	
પરંતુ પછીથી વિહારની, ગુરૂ આજ્ઞા થાય.	ઉપગારી ૭
અનેક ભવ્ય જીવો પ્રતિ, કરવા ઉપગાર;	
શક્તિ મંદ રહેતી હતી, તોપણ કરતા વિહાર.	ઉપગારી૦ ૮
ગુરૂ વૈયાવચ્ચ લાભને, મેળવી ન શકાય;	
લક્ષ્યે કારણ આવતા, અતિશય પસ્તાય.	ઉપગારી૦ ૯
સંસારીને પિતા અને, મુનિને ગુરૂરાય;	
શિરછત્ર પુન્યપાદ્યે, ઉપકારી ગણાય.	ઉપગારી૦ ૧૦
છદ્મસ્થ પણાને યોગે કોઈ, કાર્ય માંહે ભુલાય;	
નિવારણ તેહનું કરે, કૃપાળુ ગુરૂરાય.	ઉપગારી૦ ૧૧
ચારિત્ર પ્રતિ પાલન હેતુ ભુત શિષ્યની *કાય;	
વસ્ત્ર પાત્રાદિમાં રાખતા, તજવીજ ગુરૂરાય.	ઉપગારી૦ ૧૨
એવા ગુરૂના અભાવથી, દીલગીરી ન થાય;	
શિષ્ય શબ્દ તેહને નહિં ઘટાવી શકાય.	ઉપગારી૦ ૧૩
શ્રી મહાવીર જિન વિરહે, કર્યો ખેદ અપાર;	
ચાર જ્ઞાન ધરતા હતા, ગૌત્તમ ગણુધાર.	ઉપગારી૦ ૧૪
રચનારા દ્વાદ શાંગીના, બાળકનો ગણાય;	
પારાવાર ગુરૂ વિરહે, વ્યથા તો પણ થાય.	ઉપગારી૦ ૧૫
અનુપમેય ભક્તિ ભાવથી, રાખવા ગુરૂરાય;	
સુચવતું નથી દૃષ્ટાંત શું? સંભળો આંય.	ઉપગારી૦ ૧૬

* કાય=શરિર.

શિષ્ય અર્વાચિન સમયમાં, કુપુત્રની જેમ; વ્યાખ્યાન શક્તિ સુધી ધરે, ગુરૂ ભક્તિમાં પ્રેમ.	ઉપગારી૦ ૧૭
એકલ વિહારી થઈ જતા, શક્તિ પ્રાપ્ત જ્યાં થાય; કેટલું બધું અઘટિત એ, ગુરૂ સંગ ન રહાય.	ઉપગારી૦ ૧૮
ગુણમાં આગળ વધતા નથી, આધુનિક મુનિરાય; મુખ્ય કારણ ગુરૂ ભક્તિની, તેમાં ખામી જણાય.	ઉપગારી૦ ૧૯
પ્રાર્થના થયા છતાં ઈંદ્રની, એ ઘડીનું આય ; વધારી ન શકયા બુઝે, મહાવીર જિનરાય	ઉપગારી૦ ૨૦
થયું નથી થાવાનું નથી, કોઈ કાળે એમ; ઈંદ્રપતિ એહુ વખતમાં, ભગવંત કે તેમ.	ઉપગારી૦ ૨૧
દ્રઢ વિશ્વાસ એ વચનનો, રાખી મુનિરાય; ગુરૂ મહારાજ વિયોગના, શોકથીશાન્ત થાય.	ઉપગારી૦ ૨૨
ઉપકારી પંબળના, ખાસએ ગુરૂરાય; “દુર્લભ” તસ પરિવારથી, ઉપગાર થયો આંય.	ઉપગારી૦ ૨૩

ઈતિ ચતુર્થ પરિચ્છેદ સમાપ્ત.

અથ ચતુર્થ પરિચ્છેદ ઉપસંહાર.

(હવે અવસર બાણી કરિયે સંલેખણ સાર—એ રાગ.)

બમેલ પંબળે હુંઠક પંથ વિશાળ,
પરથમ પરિચ્છેદે વર્ણવ્યો ખીજી ઢાળ;
શુદ્ધ તત્વના આહક પ્રસિદ્ધ મુનિ બુટેરાય,
અસત્ય પંથ એ જાણતાની કળી બય.

જેમ મનુષ્ય અંગમાં ક્ષયના બિજ રોપાય,
દિન દિન ક્ષીણ હાલત એ હરિતે તસ થાય;

- બિજા મહાન પુરુષ થયા, એહમાં આત્મારામ,
ઓગણીસો દસમાં દિક્ષા ગ્રહીલ એ ૧ ઠામ. ૨
- અવલોકન કરતા શાસ્ત્ર અનેક તે વાર,
દુંઢક મત પોગળ જાણતા ચિત્ત મોજાર;
એટલે એ વાતની કરતા પૂર્ણ તપાસ,
જિન પ્રતિમાં માનવા જાણ્યું સિદ્ધાંતથી ખાસ. ૩
- પંજાબે જનમ્યા પૂર્ણ પ્રતાપી એહ,
તિક્ષણ બુદ્ધિવટે કરિ શોધન ગુણ ગેહ;
હિંદુસ્તાન આખામાં થાય વીદેશ પ્રસિદ્ધ,
વિજ્યાનંદ સૂરિપદ પ્રાપ્ત જેમણે કીધ. ૪
- જિન પ્રતિમા માનવી જાણતા સત્ય મત એહ,
ગુરુભાઈને સાથમાં સુચવતા ગુણ ગેહ;
વીશ રિખો એકંદર છોડવા તત્પર થાય,
સાહસ નહિં કરતા કેષક ઉધરવા આંચ. ૫
- ખરા પતિ મદ્દ નામે અરુવાળ વણિક,
ગુરુભાઈ એહના જાણી મત એ અઠીક;
નીકળી ગયા એકલા આવ્યા અમદાવાદ,
શુદ્ધ પંથમાં દિક્ષા લેતા ધરિ આહ્વાદ. ૬
- બુદેરાય શિષ્ય એ ખાંતિ વિજય મુનિરામ,
બડિ દિક્ષા ગ્રહિને રાજનગરમાં થાય;
છકૂ છકૂ તપ પારણું ઘણા વર્ષ કરે આંચ,
થયા પૂર્ણ પ્રતાપી વૃદ્ધિચંદલ ગુરુભાય. ૭
- સાત હજાર દુંઢકની શ્રદ્ધા ફેરવે આંચ,
કુમતથી બચાવવા આત્મારામ મુનિરાય;
ઉતાવળો થાતા સાથેનો પરિવાર,
હુશીયાર પૂરથી કિધો આ તરફ વિહાર. ૮

૧ ઠામ-દેકાણે-એ પંથમાં.

તજે વેશ ઢુંઢકનો મારગમાં ગુણુ જોહ,
પત્રર મુનિ સાથે મુહુપતિ ત્રોહતા એહ;
વિચરતા અનુક્રમે રાજનગર મોબર,
દલપતભાઈ વડે આવી રહ્યા અણુગાર. ૯

કરિ શાન્તિ સાગરથી ચરચા આત્મારામ,
નિરૂત્તર કરિ દેતા શંઘ સકળ આ ઠામ;
એહ સમયે તેહનો ઉત્તમ જ્ઞાન પસાય,
પરિચયથી જોતાં આનંદિત અતિ થાય. ૧૦

મુખ્ય કાર્ય આ વખતે તપ ગચ્છિ મુનિરાય,
શુદ્ધ આચાર વિચારે જોતાં જોહ કળાય;
વડિ દિક્ષા તેહની આગળ લેવા ચુકાય,
આ વખતે અહિંથી જાતા સિદ્ધ ગિરિરાય. ૧૧

તિર્થાધિપતીને લેઠી રોમાંચિત્ત થાય,
ભાવનગર ઉપર થઈ રાજનગર સહુ જાય;
બુદેરાય મુનિને સ્થાપવા અહિં ગુરુરાય,
આત્મારામ સહિત તે સહુનો નિશ્ચય થાય. ૧૨

ઓગણીસો એકત્રીશ મહોચ્છવ પૂર્વક આંચ,
વડિ દિક્ષા દેતા પ્રસિદ્ધ મુનિ બુદેરાય;
આત્મારામ નામ અહિં આનંદ વિજય નિભાય,
પણુ અસલ નામથી શિષ્ય પ્રસિદ્ધ તસ થાય. ૧૩

આત્મારામજી સાથે પત્રર હતા મુનિરાય,
તે શિષ્ય તેહના સ્થાપે અહિં ગુરુરાય;
મહોચ્છવ પર મુનિયો આવે બહુ સમુદાય,
આવ્યા ભાવનગરથી વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય. ૧૪

પોરબંદર આદિમાં એહ સમય મોબર,
વિહારને કરતા આવ્યા યતિ એ ઠાર;

અધ્યાતમ કદપદ્મમાદિ વાંચતા એહ,
શુદ્ધ માર્ગ ખપી થઈ આવેલા ગુણગેહ. ૧૫

વડિદિક્ષા અવસર એહને ખુટેરાય,
વૃદ્ધિચંદ મુનિના શિષ્ય નિમતા આંય;
નામ સ્થાપતા એહનું ગંભિરવિજય મુનિરાય,
એ ચરિત્ર નાયકના શિષ્ય પ્રતાપી થાય. ૧૬

આવ્યા ચરિત્ર નાયક આ વખતે અમદાવાદ,
ચાલે પાલીતાણાના નૃપ સામે ફરીયાદ;
રાજકોટના પોલિટિકલ એજન્ટની પાસ,
એહ તીર્થ સંબંધના કામે રહ્યા અહિં ખાસ. ૧૭

શાસ્ત્રીય પૂરાવા શોધી આપતા આંય,
ચોમાસુ એ સાલનું એહ નિમિત્તે થાય;
કાર્યવાહક પ્રતિ દે હિન્મત અતિ મુનિરાય,
બળ ક્ષીણ કરતા મત શાન્તિસાગરનો આંય. ૧૮

ઓગણી બત્રીશમાં વૃદ્ધિચંદળ મુનિરાય,
લાડીદડ પર થઈ વળા મુકામે જાય;
પૂર્વોક્ત ભૂમિનું સ્મરણ કરે મુનિ આંય,
લંદ્રિક પરિણામી શ્રાવકો આંય કળાય. ૧૯

સુધારવા લાયક ક્ષેત્ર જોઈ મુનિરાય,
ભાવનગર ઉપર થઈ સિદ્ધક્ષેત્રમાં જાય;
ચોમાસુ એ સાલનું તીર્થ ભૂમિમાં થાય,
જૈનશાળા સ્થાપવતા એહ વખતમાં આંય. ૨૦

ઓગણી સો તેત્રીશ, ચોત્રીશ, પાંત્રીશ આંય,
કરે ચાતુર્માસ એ ભાવનગર મુનિરાય;
અવલોકન કરતા શાસ્ત્ર અનેક રહિ આંય,
સર્વિશેષ જ્ઞાન અનુભવ સંપાદન થાય. ૨૧

- अध्यात्म स्वरूप शुद्ध समन्या हुता मुनिराय,
अनेक ज्वने उपगारी अहिं थाय;
छत्रीशे वणाथी आवी शंघ समुदाय,
करि विनंती मुनिने वणा शहर लक्ष नथ. २२
- शुद्ध धर्म प्रतिष्ठा मुनि श्रावक आचार,
भतलावी सुधारता क्षेत्र अये समय मोक्षर;
उज्ज्वला मंडोच्छव थाय अहिं तेवार,
करे यातुर्भास जे ज्ञानी लाल अपार. २३
- सुशोभीत उपाश्रय, जिन मन्दीर थया आंय,
शुद्ध पंथ अभी सहु वणा शहरमां थाय;
आ शहर प्रसिद्धी आ समये देभाय,
अये पुष्प प्रतापी वृद्धियंढ मुनि पसाय. २४
- अभावास्या इन्द्रगुनी आउत्रीश मोक्षर,
काणधर्म पाभ्या गुर् राजनगर ते वार;
वृद्धियंढ मुनि अहिं सांलगतता समाचार,
दिलगीर थया गुर् विरह परिवार. २५
- वधारी शक्या नहिं मंडावीर जिनराय,
धंद्र प्रार्थना करता जे धडीनुं पणु १आय;
भक्तिवन्त विचारता मुनिधर ज्ञान पसाय,
गुर्विरह शोकनी शांत व्यथा तव थाय. २६
- उपगारी पंजणना भास हुता गुर् राय,
उपकार अभाप कर्यो तस परिवारे आंय;
गाथा अेकसोदस परिच्छेद मोक्षर,
“ दुर्लाल ” हिल निर्भणथाय अरित्र आधार. २७

અથ પંચમ પરિચ્છેદ.

(દોહરા)

પ્રથમ પ્રભુજી પ્રભુમીયે, આદીશ્વર જિનરાય;
મુનિ વૃદ્ધિચંદ જરિત્રનું, આગળ વર્ણુન થાય. ૧

ઠાળ-પહેલી

(જન્મ જરા મરણે કરિએ, એ સંસાર અસાર તો—એ રાગ)

- ગુરૂ મહારાજ હયાતીમાં એ, મુળચંદજી મુનિ રાય તો;
પુન્ય પરાક્રમ એહનું એ, ઉત્તમ શક્તિ કળાયતો. (એ આં૦) ૧
- ઉત્તરા અવસ્થામાં રહીએ, એકાંતે ગુરૂ રાજતો;
સંઘાડાતું એહને એ, સર્વ ભળાવે કાજ તો. ૨
- ગુરૂ મહારાજ કરે હવે એ, પંચ પરમેષ્ટિ ધ્યાન તો;
ચાતુર્માસ રહેવા તણ એ, યોગ્ય સ્થળે ફરમાન તો. ૩
- દિક્ષા યોગ વહન તણ એ, વડિ દિક્ષાનું કામ તો;
ભણવા ગણવા આદિતું એ શિષ્ય સંભાળ તમામ તો. ૪
- ગુરૂજી હયાતીમાં કરે એ, મુળચંદજી મુનિરાય તો,
આતાપ નામ તસ કર્મથીએ, આણા પૂર્ણ મનાય તો. ૫
- કિચિત્ત માત્ર પણ ભુલતાએ, ડરે શિષ્ય સમુદાય તો;
ગુરૂ વિરહે ગણીજી હવે એ, પૂર્ણ સત્તાધિશ થાય તો. ૬
- સ્થિતિએ સરખા હતા એ, વૃદ્ધિચંદજી ગુરૂ ભાય તો;
પરંતુ ગુરૂ આજ્ઞા પરે એ, ગણી આજ્ઞા ચિત્ત ચ્હાય તો. ૭
- કરિ વિહાર વગા થકીએ, વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય તો,
જેઠ માસ આડત્રીશે એ, ભાવનગર મુનિ જાય તો. ૮
- પ્રવેશ મહોત્સવ ઠાઠથી એ, કરે શંઘ સમુદાય તો;
અંદર અંદર અહિં શંઘમાં એ, ચાલતી હતી જુદાય તો. ૯

- ઐક્યતા થઈ ગઈ એ હવે એ, આવી જતા ગુરૂરાય તો; ૧૦
 પ્રભાવિકપણું એહવું એ, શાન્તિ દ્રષ્ટિએ થાય તો.
 વચન એવું કહેતા નહિ એ કોઈનું મન હુઃભાય તો;
 પાસે યોલાવા માત્રથી એ, શાન્ત હૃદય થઈ જાય તો. ૧૧
 શહેર ભાવનગર માંહે એ, મુખ્ય દેરાસર માંય તો.
 ડાબી બાજુ બંધાયલું એ, નવું દેરાસર આંચ તો. ૧૨
 અટકી પ્રતિષ્ઠા એહની એ, વરસ છ લગલગ જાય તો;
 પધારતા વૃદ્ધિચંદ મુનિ એ, તુર્ત નિર્ણય તસ થાય તો. ૧૩
 શ્રાવણ વદી ત્રીજનું એ, શુભ મહુર્ત નિમાય તો;
 મુળનાયક પ્રભુ પાર્શ્વેજીએ, પ્રતિષ્ઠિત એ દિન થાય તો. ૧૪
 ઓગણી આડત્રીશમાં એ, એહ પ્રતિષ્ઠા થાય તો;
 “ હર્લલ ” ગુરૂ પ્રતિ બોધથી એ, સારી ઉપજ થઈ જાય તો. ૧૫

ઢાળ-ખીજ.

(એ વ્રત જગમાં દિવો મેરે ખ્યારે એ વ્રત જગમાં દીવો...એ રાગ)

- ગુરૂજી પૂરણ પ્રભાવી મેરે ખ્યારે ગુરૂજી પૂરણ પ્રભાવી;
 સ્થાપન જૈનશાળાનું કરાવેલ, ઓગણી ત્રીશમાં આવી. મેરે ખ્યારે ૧
 (એ આંકણી.)
 ભાવનગર ઉછરતી વયના, જૈન બાળક એ પ્રયાસે;
 અભ્યાસ તેહ વડે કરિ કાંઈક, વૃદ્ધિ પામેલ ઉઠાસે. મેરે ખ્યારે ૨
 સંવત્ત ઓગણીસો સાડત્રીસમાં, શ્રાવણ શુદ્ધની ત્રીજે;
 શ્રી જૈનધર્મ પ્રસારક નામની, સભા સ્થાપન એહ કીજે. મેરે ખ્યારે ૩
 ઓગણી આડત્રીશે વળાથી, વૃદ્ધિચંદજી મુનિ આવે;
 કૃપા દ્રષ્ટિ કરે એહ સભા પર, દિન પરદિન વૃદ્ધિ પાવે. મેરે ખ્યારે ૪
 સંબ્રહણિ વ્યાધ ગુરૂ તનમાં, કરિ નિવાસ રહેલો;
 શક્તિ ફેલાવી રહ્યો દિન પર દિન, પૂરવે જેહ કહેલો. મેરે ખ્યારે ૫
 શરિર અશક્ત તદ્દન મહારાજનું, મંદ શક્તિ થઈ જાવે;
 સ્થિર વાસ કરવો પડશે એમ, એહથી ગુરૂ દિલ આવે. મેરે ખ્યારે ૬

અદ્ય શક્તિ સુધી મહારાજી, વિચર્યા વિષુ નહિ રહેતા;
 હજુ પણ શક્તિ વધે તો કાંઈક, ધારે વિચરવા નેતા. મેરે પ્યારે ૭
 શ્રી શત્રુંબ્ય રૈવત ગિરિની, યાત્રા કરવા લાવે;
 અભિલાષા વત્યા કરતીથી, શક્તિ જો કાંઈક આવે. મેરે પ્યારે ૮
 પૂર્ણ થઈ નહિં એ અભિલાષા, ક્ષેત્ર ફરસના અભાવે;
 કેટલીક બાજુ પધારવા ડાળીયે, પ્રેરણા ગુરૂજીને થાવે; મેરે પ્યારે ૯
 મોટા ગણવાથી પોતે પણ, માર્ગ એ પ્રચલિત્ત થાવે;
 ઇચ્છા થતી નોતી તેમ કરવા, ધ્યાનમાં તેથી ન લાવે. મેરે પ્યારે ૧૦
 વિક્રમ ઓગણી આડત્રીશના, ચાતુર્માસથી નેતા;
 સર્વકાળ નિર્વાણુ પર્યત્ત હવે, ભાવનગરમાં રહેતા. મેરે પ્યારે ૧૧
 ગુરૂ આજ્ઞાથી મોતિ વિજ્ય મુનિ, ગોધા શહેર પધારે;
 ઓગણી ઓગણુઆળીશમાં ત્યાં, થયા ઉપધાન તે વારે. મેરે પ્યારે ૧૨
 શ્રાવક શ્રાવિકાઓને ક્રિયા તે, મોતિ વિજ્યજી કરાવે;
 મહોચ્છવ સમવ ચરણુ રચનાનો, માળ સમય પર થાવે. મેરે પ્યારે ૧૩
 યાત્રાળુના રખોપા બદલની, રકમના નિર્ણય કાઢે;
 પાલીતાણુ દરબારને દેવા, ચરચાતા એહુ આજે. મેરે પ્યારે ૧૪
 સંવત્ત ઓગણી ચાળીશ પ્રારંભે, કામ એ હાથમાં આવે;
 કાર્ય વાહક મુખ્ય રાજનગરના, એહુ નિશ્ચય પરજાવે. મેરે પ્યારે ૧૫
 અમુક રકમ યાત્રાળુ દિડ તસ, દેવી ઠરાવવા ધારે;
 ઉધડ રકમથી કારખાના પર, યોજો થવાના વિચારે. મેરે પ્યારે ૧૬
 સુજ્ઞ શ્રાવક કેટલાક એ મત્તને, સમ્મત્ત થવાને ન ધારે;
 અનેક પ્રકારની અડચણુ એહુથી, ઉભી થવાના વિચારે. મેરે પ્યારે ૧૭
 ખરી અગત્યની વખતે કદાપી, યાત્રાળુ કોઈ રોકે;
 પાસ ટિકીટ સાચવવા પડશે, ચીવટ ન રહેતા ટોકે. મેરે પ્યારે ૧૮
 મોટું જીથ સિપાઈનું એહુથી, ડુંગર ઉપર એહુ રાખે;
 થાય ઉપાધી રૂપ એ કાયમ, મત્ત કેઈક એસ લાખે. મેરે પ્યારે ૧૯
 આવી અનેક અડચણુનો સંલવ, એહુ બાબતમાં જણાવે;
 વાર્ષિક રકમ ઠરાવી આપવી, તેહુથી યોગ્ય ગણાવે. મેરે પ્યારે ૨૦

મોલાવાળા કોઈ ગ્રહસ્થ પ્રમાણીક, અમલદાર બિચ આવે;
 યોગ્ય ઉઘડ વાર્ષિક રકમનો, તે નિર્ણય થઈ જાવે. મેરે ખ્યારે૦ ૨૧
 મોટા પાયા ઉપર કરવું કુંડ, વ્યાજથી ઉઘડ અપાયે;
 કારખાના શીર એહ રકમનો, બોજો જેથી ન થાયે. મેરે ખ્યારે૦ ૨૨
 વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ ભાવનગરમાં, સમ્મત એ મત્તને થાવે,
 કાર્ય વાહક મુખ્ય રાજનગરના, ગુરૂ વિચારમાં આવે. મેરે ખ્યારે૦ ૨૩
 ગળે ઉતારવા વાત એ તેહને, ધ્યાનમાં દ્યે ગુરૂતેથી;
 અહિંના શંઘનાઆગેવાનોને, કરતા પ્રેરણા એથી. મેરે ખ્યારે૦ ૨૪
 ઓગણી ચાળીશ મૃગશર માસે, આજ્ઞા ગુરૂની થાતા;
 રાજનગર દશ ગ્રહસ્થો અહિંના, સમજવા તે જાતા. મેરે ખ્યારે૦ ૨૫
 પૂર્વેકત વિચારને એ ગ્રહસ્થોના, લક્ષમાં એહ ઉતારે;
 ઉઘડ ઓગણી બેતાળીશમાં, થઈ ગઈ એહ આધારે. મેરે ખ્યારે૦ ૨૬
 પાલીટિકલ એજન્ટ મિં વોટ્સન, સાહિબ વચ્ચમાં રહેતા;
 પત્તર હજાર ઉઘડા દર વરસે, દેવા ચોક્કસ કરિ દેતા. મેરે ખ્યારે૦ ૨૭
 પાલીતાણા નૃપ સાથે ઠરાવએ, ચાળીશ વરસનો થાવે;
 “દુર્લભ” જહુધા ગુરૂમહારાજનો, નિર્ણય અમલમાં આવે. મેરે ખ્યારે૦

ઢાળ—ત્રીજી.

(રાગ—સોરઠ.)

ગુરૂ જિર્ઘ દ્રષ્ટિ ગંભિર સ્વભાવને ધારતા રે,
 ફરે નહિ અહુધા ગુરૂ જ્યે નિર્ણય પર આવતારે;
 શ્રી સિદ્ધાચળ તીરથ કેરા, કાર્ય બિજા શુભ કિધ ઘણેરા;
 ભાવનગર શંઘે સદ્લાહ ગુરૂ આપતા રે. ગુરૂજી૦ ૧ (એ આં૦)
 ઉત્તમ સદ્લાહ ગુરૂ એવી બતાવે, નાગ્રી પાસ કોઈ કાર્ય નથાવે;
 મહા તીર્થ સબંધમાં લાગણી ઉત્તમ રાખતા રે. ગુરૂજી૦ ૨
 રાજ્ય નોકરો અવરથી થાવે અડચણ કોઈ તીરથમાં આવે;
 અહર્નિશ મેળવી ખબર ધ્યાનપર રાખતા રે. ગુરૂજી૦ ૩

પ્રેરતા ભાવનગરના શંઘને, અળસાવા તોરથ પ્રતિબંધને;
 જગત્તિ રાજનગર મુખઈ પણ આપતા રે. ગુરૂં ૪
 ભાવનગરના શંઘની દ્વારા, કાર્ય અમોઘ ગુરૂં કરનારા;
 “ દુર્લભ ” યોગ તસ ભાગ્ય બળે ભવિ પામતા રે. ગુરૂં ૫

ઢાજ-ચોથી.

(પુસ્તક લઘ વિક્રમે ન્યોરે નયરી પુંડર ગિરિસાર—એ રાગ)

રાજનગરથી પધારીયા રે, ભાવનગર મોબાર;
 ચરિત્ર નાયક વૃદ્ધિચંદ મુનિ રે, ત્યાર બાદ તે વાર.

ગુરૂં પેખતા પરમ દયાલ ૧ (એ આંકણી)

ઉપધાન વહન કરાવવા રે, આગેવાન ના ચિત્ત;
 ઇચ્છા હતી બહુ વરસથી રે, મળતા યોગ્ય નિમિત્ત. ગુરૂં ૨
 થવા આરંભ તે કાર્યનો રે, વિનતિ ગુરૂં ને થાય;
 શ્રાવક, શ્રાવિકા એ ઘણા રે, અભિલાષી દેખાય. ગુરૂં ૩
 સુત્ર પઠન કરવા પ્રતિ રે, યોગ વહે મુનિરાય;
 ઉપધાન વહન કરે શ્રાવકો રે, જિન આણા ચિત્તલાય. ગુરૂં ૪
 નવકાર, ઇરિયાવહિ, તણારે, લોગસ્સ નમુશ્યુણ્;
 સુત્ર પુખ્ખર વરદી, અનેરે, સિદ્ધાંણું યુદ્ધાંણું. ગુરૂં ૫
 વહેવા પડે છએ સુત્રનારે, શ્રાવકને ઉપધાન;
 ક્રિયા કઠિન બહુ એહનીરે, છંડી શ્રાવક નિજસ્થાન. ગુરૂં ૬
 દિવસ ઠરાવેલા સુધીરે, અહુર્નિશ પોસહ માંય;
 ઘણું કરિ એકાંતરારે, ઉપવાસ એકાસણાં થાય. ગુરૂં ૭
 કવચિત્ત આંગેલ પણ આવતારે શરૂ કીરીયા અહિં થાય;
 ઘણો શ્રાવક શ્રાવિકાતણારે, દાખલ થયો સમુદાય. ગુરૂં ૮
 મહાચાર ઉપધાનનીરે, સુખ શાન્તિયે આંય;
 પૂર્ણાહુતી ક્રિયાતણીરે, લગલગ ન્યારે થાય. ગુરૂં ૯
 એહ સમય પર પહેરવારે, ક્રિયા માળની થાય;
 મહાન્ ઉચ્છવ કરવા લણીરે, મળતા શંઘ સમુદાય. ગુરૂં ૧૦

- રચના સમવ સરણુ તાણી રે, કરવા નિર્ણય થાય;
 મોટો ક્ષાળો કરે એકઠોરે, ભાવ સહિત મળી આંચ. ગુરૂં ૧૧
- વિશાલ મંડપ બાંધતારે, આડંબરથી આંચ;
 સમવ સરણુ મધ્ય ભાગમાં રે, શોભા રમણીક થાય. ગુરૂં ૧૨
- ભાવનગર વશ્યા પછીરે, કોઈ બખતમાં આંચ;
 શોભા થયેલ નહિં એહવીરે, કહે પ્રેક્ષક સમુદાય. ગુરૂં ૧૩
- કંકોતરીયો દેશાવરેરે, એહનિમિત લખાય;
 એહ પ્રસંગે બહારનોરે, પુષ્કળ મળ્યો સમુદાય. ગુરૂં ૧૪
- દિન દિન શોભા વૃદ્ધિ થતીરે, વરઘોઠા ચડે આંચ;
 અપૂર્વ મહોચ્છવ પ્રેક્ષક તણારે, સ્મરણે વિસ્મૃત ન થાય. ગુરૂં ૧૫
- ક્ષાગણુ શુદ્ધિ અગ્યારશેરે, થાય મહોચ્છવ મંડાણુ;
 ચૈત્ર વદી એકમ તણારે, પુર્ણાહુતી દિન બાણુ ગુરૂં ૧૬
- સારી ઉતારે દ્રવ્યનીરે, મુર્છા સ્વામી ભાય;
 પુષ્કળ ઉપજ એ નિમિત્તે રે, જિનમન્દિરમાં થાય. ગુરૂં ૧૭
- સમવસરણુ સમક્ષમાંરે, મંડપ રચના વિશાળ;
 અતિ આડંબર ઠાઠથીરે, પહેરતા અહિં માળ. ગુરૂં ૧૮
- વહેનારા ઉપધાનનારે, પ્રકુલિત અતિશય થાય;
 પુષ્કળ શ્રાવક શ્રાવિકારે, વ્રત ઉચ્ચરતા આંચ. ગુરૂં ૧૯
- વીશ સ્થાનક તપ, પંચમીરે, ચતુર્થ વૃત્ત ચહે કેઈ;
 સમવસરણુની સાક્ષીયેરે, ' દુર્લભ ' લાહો લેઈ. ગુરૂં ૨૦

ઢાળ પાંચમી.

(સુણુ જનવર શેત્રુંજી વણીછરે, દાસ તણી અરદાસ - એ રાગ)

હુંઢક મતિ જેઠમલજીએજીરે, નામે સમકિત સાર;
 ઝોગણી ઝોગણુચાળીમાંજીરે, કિધો અંથ તૈયાર રે,
 પ્રાણીરે પેખો કર્મ પ્રલાવ. (એ આંકણી.)

- બહાર પાઠે તસ સેવકોજીરે, ચોપડીને આકાર;
ભાષા મય અંથએ સમેજીરે, ચડતા દ્રષ્ટિ મોજીરે. પ્રાણી૦ ૨
- કરેલ દાખલ કુચુકિતઓ જીરે, અંથ તપાસતા એહ;
અનેક ભવ્ય જીવો પ્રતિજીરે, કરશે હૃદય સ દેહરે. પ્રાણી૦ ૩
- જૈનધર્મ પ્રસારક સભાતણા જીરે, ધારતા મેમ્જીરે એમ;
ખંડન લખાવવું એહનું જીરે, જળવાવા શુદ્ધ નેમરે. પ્રાણી૦ ૪
- મુનિ શ્રી આત્મારામ ને જીરે, કરતા વિનતી એહ;
હિંદુસ્તાની ભાષા મહીંજીરે, લખતા ખંડન તેહરે. પ્રાણી૦ ૫
- ઉઘમી અપ્રમાદી હતા જીરે, મુનિ શ્રી આત્મારામ;
વિષય રમી રહ્યો દિલમાં જીરે, કરતા તુર્તજ કામરે. પ્રાણી૦ ૬
- ખંડન લખેલ તસ આવતા જીરે, ભાવનગર મોજીરે;
વધારો કેટલોક તેહમાં જીરે, કરવા ધારી વિચારરે. પ્રાણી૦ ૭
- સમકિત સાર હુંઠક તણો જીરે, અંથ મહારાજ શ્રી પાસ;
અંથ આઘંત તે વાંચતા જીરે, પૂર્વોક્ત ખંડન વડે ખાસરે. પ્રાણી૦ ૮
- અક્ષરશઃ ખંડન તેહનું જીરે, સભા તરફથી લખાય;
ગુજરાતી ભાષા મહીં જીરે, ફરી તૈયાર તે થાયરે. પ્રાણી૦ ૯
- ત્યારબાદ સભા તણાં જીરે, આગેવાન તે વાર;
મુનિ શ્રી આત્મારામની જીરે, મુકવા દ્રષ્ટિ મોજીરે. પ્રાણી૦ ૧૦
- રાજનગર અહિંથી જતા જીરે, સાંભળી આઘંત એહ;
કરિ પસાર છપાવવા જીરે, આજ્ઞા ઘે ગુણુ ગેહરે. પ્રાણી૦ ૧૧
- પ્રસિદ્ધ છપાવી સભા કરે જીરે, ઝોગણી ચાળી મોજીરે;
અંથ નામ તસ રાખતા જીરે, સમકિત સંચોદ્ધારરે. પ્રાણી૦ ૧૨
- “ હુર્લભ ” નરભવ હારતાજીરે, ધરિ કેઇ મિથ્યાભિમાન;
તારે તરે કેઇ વીરલાજીરે, અહિ શુદ્ધ તત્વનું જ્ઞાનરે. પ્રાણી૦ ૧૩

ઠાળ છંડી.

(સંવત એક અડધાંતરેરે વનવડશાનો ઉદ્ધાર—એ રાગ.)

- વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાજનીરે, લેઈ સમ્ભત્તિ ખાસ;
 એગણી એકતાળીશનોરે, આવતા ચઈતરમાસ;
 ૧૧ હો ગુરૂ ભાવનગરમાં બિરાજતારે, બોધ હૃદય શુભધારતારે;
 ૧૧ કિંધા કાર્ય અનેક વહાલારે મારા કિંધા કાર્ય અનેક. (એ આંકણી)
 થાય શરૂ સભા તરકૂથીરે, શ્રી જ્ઞેન ધર્મ પ્રકાશ;
 નામે માસીક ગુરૂરાજનીરે, કીપાદ્રષ્ટિ એ ખાસ હો ગુરૂ ૨
 નિર્વિદન અઘાપી પર્યાંતમારે, જેહ પડે છે બહાર;
 ભિન્નભિન્ન ઉત્તમ વિષયનારે. ધારિ અમુલ્ય વિચાર. હો ગુરૂ ૩
 એગણી આડત્રીશથીરે, ચુમ્માળીશની સાલ;
 સદબોધામૃત આપતારે, અહિંયા ગુરૂ દયાલ. હો ગુરૂ ૪
 વૈરાગ્ય દશાને પામતારે, જોતા ઘણા જ્ઞેન ભાય;
 ઉપરા ઉપર એહના રે, દિક્ષા મહોચ્છવો થાય. હો ગુરૂ ૫
 પુષ્કળ અઠ્ઠાઈ મહોચ્છવો રે, કાર્ય અવર શુભ થાય;
 ચોક્કસ તીથી વારની રે, માહીતી નરખાય. હો ગુરૂ ૬
 સાધન અભાવે એહના રે, વિસ્તારે ન લખાય;
 અપુર્ણ સ્થિતિમાં શી રિતે રે, વર્ણન એહવું થાય. હો ગુરૂ ૭
 અવર સ્થાનક પણ આપેલી રે, આડત્રીશ અગાઉ;
 દિક્ષા ગુરૂના નામની રે, ચોક્કસ સ્થિતિ અભાવ. હો ગુરૂ ૮
 દિક્ષા આપેલી કેઈકને રે, પ્રતિબોધી ગુરૂરાય;
 અવર મુનિના નામની રે, વડિ દિક્ષા તસ થાય. હો ગુરૂ ૯
 વર્ણન ચોક્કસ સ્થિતિમાં રે, ઉપલબ્ધ સર્વ ન થાય;
 બાણી અપુર્ણતા એહમાં રે, અહિંયા છોડી દેવાય. હો ગુરૂ ૧૦
 કેવળ વિજય મુનિરાજ ને રે, ગંભિર વિજય મુનિરાય;
 પૂર્વ પ્રસંગે એહનો રે, દિક્ષા સમય લખાય. હો ગુરૂ ૧૧
 ભિન્ન વિજય, હેમ વિજય રે, ચતુર વિજય મુનિરાય;
 ધર્મ વિજય, નેમ વિજય રે, આદિ શિષ્ય ગુરૂ થાય. હો ગુરૂ ૧૨

ચરિત્ર આખર એ સર્વની રે, જાણવા નોટ અપાય;
 “ દુર્લભ એ નર રત્નનો રે, પરિચય પુન્યે પમાય. હો ગુરુ ૧૩

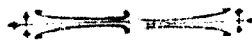
ઢાળ સાતમી.

(ભરતની પાટે ભૂપતિ રે,... એ રાગ)

- રાજનગરથી પધારતા રે, સિદ્ધાચળ ગિરિરાય સહુણા;
 સવંત ઓગણી ચુમ્માળીશે રે, મુગચંદળ મુનિરાય સહુણા, ૧
 (એ આંકણી)
- છ હરી સહિત્ત શંઘ સાથમાં રે, મૃગ શરમાસ મોનર સહુણા;
 ઉત્કંઠા ગુરુભાઈને રે, મળવા થઈ તે વાર સહુણા. ૨
- શરિર અશક્ત ગુરુ ભાઈનું રે, ગણી શ્રી વિચારતા ચિત્ત સહુણા;
 ભાવનગર થઈ ચાલવા રે, શંઘને એહ નિમિત્ત સહુણા. ૩
- ગણીજી વિચાર જણાવતા રે, નિશ્ચય વાટમાં થાય સહુણા;
 પર આર્થું જીવું હતું રે, શંઘને સિદ્ધ ગિરિરાય સહુણા. ૪
- વૃદ્ધિચંદળ મુનિ રાયને રે, નજીક પધારતા એહ સહુણા;
 સાંભળી સન્મુખ આવતા રે, શિષ્ય સહિત ગુરુ ગેહ સહુણા. ૫
- વીઠલ જાગ ઉઘાનમાં રે, શહેર બહાર તે વાર સહુણા;
 પરસ્પર દ્રષ્ટિએ પેખતા રે, હુષિત્ત થાય અપાર સહુણા. ૬
- ગણીજી નિર્વંઘ સ્થાનકે રે, પછીથી ખીરાજતા આંચ સહુણા;
 વંદન કરવા ઉઠા થયા રે, વૃદ્ધિચંદળ મુનિરાય સહુણા. ૭
- સાધુ બંને પરિવાર ના રે, તેમની પાછળ આંચ સહુણા;
 વિનય સહિત ગણીજી પ્રતે રે, વંદવા તત્પર થાય સહુણા. ૮
- ગણીજી ચરણ કમળ પ્રતિ રે, વૃદ્ધિચંદળ મુનિ રાય સહુણા;
 સ્પર્શકરે મસ્તક તણે રે, વંદતા વિનયથી આંચ સહુણા. ૯
- વિનય ધર્મ પ્રાધાન્યતા રે, પેખી શંઘ સમુદાય સહુણા;
 મેષો ન્મેષ સહિત થઈ રે, દ્રષ્ટિ સર્વની આંચ સહુણા. ૧૦
- પરસ્પર વિનયને ધારતા રે, મહંત પુરૂષ જોઈ આંચ સહુણા;
 વિનય ધર્મ રૂચિ વૃદ્ધિ રે, શંઘ સકળ દિલ થાય સહુણા. ૧૧

વંદન કરિ વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ રે, આસન પર સ્થિત થાય સલુણા;	
બાકી સર્વ મુનિ તેમને રે, વંદન કરતા આંચ સલુણા.	૧૨
મસ્તક હસ્તપર તેમના રે, સ્વહસ્તે મુનિરાય સલુણા;	
કરતા સુકોમળ સ્પર્શને રે, દિલ વિકસ્વર થાય સલુણા.	૧૩
ઉત્તરોત્તર વંદન ક્રિયા રે, કરિ રહેતા મુનિરાય સલુણા;	
શોભા અપૂર્વ નિહાળતા રે, સામૈયાની આંચ સલુણા.	૧૪
શહેર પ્રવેશ ગણીજી કરે રે, સાથે શંઘ સમુદાય સલુણા;	
ઠેરા તંબૂ શંઘના રે, શહેર બહાર નખાય સલુણા.	૧૫
બહુ દિવસે ભેગા થયા રે, આ વખતે ગુરૂ ભાય સલુણા;	
પરસ્પર વાર્તાલાપની રે, ઈચ્છા અધિક જણાય સલુણા.	૧૬
વૃદ્ધિચંદ્રજી મુનિ સાથમાં રે, ગણીજી શિષ્ય સહિત સલુણા;	
મારવાડી વંડા મહિં રે, ઉતર્યા એહ નિમિત્ત સલુણા.	૧૭
શંઘ સહિત અહિંયા કને રે, સ્થિરતા બે દિન થાય સલુણા;	
પરસ્પર ખેશી એકાંતમાં રે, એહ સમય ગુરૂ ભાય સલુણા.	૧૮
કરતા ખુલાસા પરસ્પરે રે, વિષય અનેકના એહ સલુણા;	
“દુર્લભ” એ ગુરૂભાયનો રે, પેખો પરસ્પર સ્નેહ સલુણા.	૧૯

ઈતિ પંચમ પરિચ્છેદ સમાપ્ત.

અથ પંચમ પરિચ્છેદ ઉપસંહાર.

(૧૯વે અવસર જાણી કરિયે અંલેખણ માર—એ રાગ.)

ઉત્તરા અવસ્થાએ પ્રસિદ્ધ મુનિ ખુટેરાય,
પંચ પરમેષ્ઠિના સ્મરણ વિષે સ્થિત થાય;
ગણીજીને ભગાવી સંઘાડાનું કામ,
પુન્ય પરાક્રમ તેહનું જાણી ઉત્તમ હામ.

૧

આતુર્ભાસ રહેવા તાણું યોગ્ય સ્થળે ફરમાન,
દિક્ષા વડિ દિક્ષા દેવા શિષ્યને જ્ઞાન;
યોગ વહુનાદિ હુવે મુળચંદ્ર મુનિરાય,
સંઘાડાના સહુ કાર્યમાં તત્પર થાય. ૨

ગુરૂની હયાતીમાં મુળચંદ્ર મુનિરાય,
આ તાય નામ કર્મથી આણીતાસ મનાય;
કિચિત્ત પણ ભુલતા ઉરે શિષ્ય સમુદાય,
ગુરૂ વિરહે હુવે એ પૂર્ણ સત્તાધિશ થાય. ૩

સરખા સ્થિત્તિમાં વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય,
ગુરૂ આજ્ઞાપરે પણ ગણી આજ્ઞાચિત્ત ચાહ્ય;
ઓગણી આડત્રીશે જેઠ માસમાં જાય,
ભાવનગર વળાથી વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય. ૪

શંઘ માંહે પરસ્પર ચાલતી આંઈ જુદાય,
ઐક્યતા થઈ આવતા આ સમયે ગુરૂરાય;
પ્રભાવિકપણું એહવું શાન્તિ દષ્ટિએ થાય,
કહે વચન ન એવું કોઈનું દિલ હુલાય. ૫

શહેર ભાવનગરમાં મુખ્ય દેરાસર માંય,
ડાબી બાજુ મેડીપર પાર્શ્વનાથ જીનરાય;
શ્રાવણ શુદ્ધ ત્રીજના દિવસે પ્રતિષ્ઠિત્ત થાય,
ગુરૂરાજ કૃપાએ કાર્યે સફળ થઈ જાય. ૬

ઓગણીસો ત્રીશમાં વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય,
જૈનશાળા સ્થપાવતા પ્રતિબોધ કરિ આંચ;
કાંઈક વૃદ્ધિ પામેલા એહ વડે અભ્યાસ,
ઉચ્ચરતી વચના બાળક ધરિ ઉદ્ધાસ. ૭

ઓગણી સાડત્રીશ શ્રાવણ શુદ્ધિની ત્રીજે,
જૈનધર્મ પ્રસારક સભા સ્થાપન એહ કીજે;

- વળાથી પધારતા વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય,
કૃપાદષ્ટિએ તેમની દિનપરદિન વૃદ્ધિ થાય. ૮
- સંગ્રહણિ વ્યાધિ કરિ નિવાસ રહેલ,
ગુરુરાજ શરીરમાં પૂરવે જેહ કહેલ;
દિન પર દિન શક્તિ ફેલાવી રહ્યો તેહ,
મંદ શક્તિ થઈ ગઈ વિચારે ગુણુગેહ. ૯
- રહેવું પડશે સ્થિર શક્તિ આવે જે કાંચ,
તો શત્રુજયને રૈવતગિરિ ભેટાય;
અભિલાષા ગુરુના અંતર માંહે થાય,
ફરસના અભાવે ઇચ્છા રહિ દિલ માંચ. ૧૦
- ડાળીયે પધારવા પ્રેરણા ગુરુને થાય,
કેટલીક બાબુથી મોટા પોતે ગણાય;
વિચારી ન બતા મારગ પ્રચલિત થાય,
નિર્વાણ પર્યાંત હવે સર્વ કાળ રહે આંચ. ૧૧
- એગણી એગણુ વ્યાળીશમાં ગોઠે બંચ,
ગુરુ આજ્ઞા થાતા મોતિ વિજય મુનિરાય;
ઉપધાન વહન કરે શ્રાવક શ્રાવિકા આંચ,
સમોસરણુની રચનામાળ સમય પર થાય. ૧૨
- યાત્રિક નારખોષા બદલજે રકમ અપાય,
પાલીતાણા નૃપને હકિકતએ ચરચાય;
મુખ્ય કાર્ય વાહકો રાજનગરના જેહ,
દેવા રકમ યાત્રાળુ દિઠ વિચારતા તેહ. ૧૩
- અડચણુ અનેક પણ એહ બાબતમાં થાય,
તેથી ઉઘડ આપવાના મત્ત પડતા આંચ;
જ્ઞાનો કરવે તસ વ્યાજથી રકમ અપાય,
સમ્મત એ વાતને વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ થાય. ૧૪

ઝોગણી ચાળીશના મૃગશર માસ મોજ્જર,
આગેવાનો અહિંના રાજનગર તે વાર;
પ્રેરણા કરતા ગુરૂ સમજવા તસ જાત,
ઉપરોક્ત વાતને સમ્મત એહ પણ થાય. ૧૫

પૌલીટિકલ મિન્ વોટ્સન રહેતા બિચમાં એહ,
ઝોગણી ખેંતાળીશે ઉઘડ કરાવતા તેહ;
દરવરસે આપવા રૂપીયા પત્તર હજાર,
કર્યો ચાળીશ વરસનો નૃપતિ સાથ કરાર. ૧૬

ખહુ ધાન ફરે મત્ત ગુરૂ જતાવતા એહ,
સહાહને આપતા શુભ કાર્ય અહિં તેહ;
કરાવતા પુષ્કળ કાયમ તીરથકાજ,
અનુકુળતા સાચવવા પ્રેરણા કરે મહારાજ ૧૭

આગ્યા રાજનગરથી ચરિત્ર નાયક તવ આંચ,
ઉપધાન વહનની ઇચ્છા અધિક જણાય;
જાજ વરસોથી વિનતી કરે સમુદાય,
શરૂઆત એહની યોગ્ય સમય અહિં થાય ૧૮

શ્રાવક શ્રાવિકા દાખલ પુષ્કળ થાય,
ઉપધાન વહન કરે માળ સમય પર આંચ;
સમોસરણની રચના અતિ આડંબરે થાય,
શોભા અપુર્વ થઈ કહે પ્રેક્ષક સમુદાય. ૧૯

કાગણુ શુદ્ધ એકાદશી મહોચ્છવ મંડાણુ,
અઈતર વદ એકમ પૂર્ણાહુતિ દિવનજાણુ;
પુષ્કળ એહ નિમિત્તે દ્રવ્યની ઉપજ થાય,
વૃત્ત વિવિધ એ વખતે ઉચ્ચરે શ્રાવકો આંચ. ૨૦

હુંક જ્ઞાનમલજી નામે સમક્ષિત સાર,
કુચુક્ષિત દાખલ કરિ અંથ પડાયે જહાર;

સંશય ભવ્ય જીવ અનેક પ્રતિ કરનાર,
જાણી ખંડન લખાવવા ગુરુજી કહે તેવાર. ૨૧

જૈન ધર્મ પ્રસારક સભા હાથ દ્યે કામ,
વિનતીથી ખંડન લખે મુનિ શ્રી આત્મારામ;
હિંદુસ્તાની ભાષામાં આવે તુર્ત લખાય,
અક્ષરસઃ ખંડન કર્યું એહ વડે વળી આંચ. ૨૨

ગુજરાતી ભાષામાં કિઘો ગ્રંથ તૈયાર,
નામ રાખતા તેહનું સમકિતસદ્યો ધ્વાર;
રાજનગર બતાવતા પૂર્ણ કરેલ એકામ,
આપે આજ્ઞા છપાવવા મુનિશ્રી આત્મારામ. ૨૩

ગુરુ પ્રેરણા કરતા ગ્રંથ પડયો એ બહાર,
ઓગણી એકતાળીશ ચઘતર માસ મોબર;
એહ સભા તરફથી ગુરુસમ્મતિ લેઈખાસ,
માસિક શરૂ કરતા જૈન ધર્મ પ્રકાશ. ૨૪

નિર્વિદ્ધ અઘાપી પર્યંત પડેછે બહાર,
ભિન્નભિન્ન વિષયના ધારિ અમુદ્ય વિચાર;
ગુરુરાજ કૃપાનું ઉત્તમ ક્ષણ જુઓ એહ,
દિનપરદિન વૃદ્ધિ સભા પામતી જેહ. ૨૫

ઓગણી આડત્રીશથી ચુમ્ભાળીશ સાલ,
પ્રતિબોધ આપતા અહિંચા દિન દયાલ;
વૈરાગ્ય પામતા પુષ્કળ સ્વામી ભાઈ,
ઉપરા ઉપર તસ દિક્ષા મહોચ્છવો થાય. ૨૬

અક્રાઈ મહોચ્છવો પુષ્કળ કાર્ય શુભ થાય,
ચોક્કસ તીથી વારની માહીતી ન રખાય;
વિસ્તાર તેહનો તેથી ન આંચ લખાય,
દિક્ષા ગુરુ આગળ કેઈક દ્યે સ્વામી ભાઈ. ૨૭

દિક્ષા આપેલી આડત્રીશ અગાવ,
લખાય ન તેપણુ યોગ્ય સાધનને અભાવ;
જાણી અપુર્ણતા તેહમાં અહિં છોડી દેવાય,
ચરિત્ર આખરે શિષ્યની નોંધ અપાય. ૨૮

કેવળવિન્ય અને ગંભિરવિન્ય મુનિરાય,
પૂર્વોક્ત પ્રસંગ તસ દિક્ષા સમય લખાય;
ઉત્તમ, હેમ, અને ચતુરવિન્ય મુનિરાય,
ધર્મવિન્ય નેમવિન્યાદિ શિષ્ય સમુદાય. ૨૯

આબ્યા રાજનગરથી મુળચંદ્રુ મુનિરાય,
શંઘ સહિત ભેટવા સિધ્ધાચળ ગિરિરાય;
ગુરુભાઈને મળવા ઇચ્છા મારગમાં થાય,
શંઘ સહિત નિશ્ચય કરિ ભાવનગમાં જાય. ૩૦

વીઠલબાગ ઉદ્યાનમાં મળતા પરસ્પર આંચ,
હર્ષિત અતિ થાતા વિનય ધર્મ સમુદાય;
નેતાવંદન ક્રિયામાં વિનય ધર્મ રૂચિ થાય,
શોભા અપૂર્વ અહિં સામૈયાની જણાય. ૩૧

પ્રવેશ મહોચ્છવ સંઘ સહિત ગુરુભાઈ,
કરિ મારવાડીના વંડા માંહે જાય;
શિષ્ય સહિત રહ્યા અહિં મુળચંદ્રુ મુનિરાય,
શહેર બહાર શંઘના ડેરાતંગૂ નખાય. ૩૨

શંઘ સહિત રહ્યા બે દિવસ ગાણીજી આંચ,
કરે વિષય અનેકના ખુલાસા ગુરુ ભાય;
એકસો ચૈદ ગાથા પરિચ્છેદમાં એહ,
પેખો “ ફલ્લભ ” એ ગુરુ ભાયોના સ્નેહ. ૩૩

અથ પષ્ટમ પરિષ્ઠેઠ.

(દોહરો.)

શાન્તિ જીનેશ્વર પ્રણમીયે, શાન્તિ તણા દાતાર;
વૃદ્ધિચંદ મુનિશ્વર થયા, શાસનના શિશુગાર. ૧

ઢાળ-પહેલી.

- (હારે મારે ઢમ ધરમના સાડી પચ્ચવીશ દેશ ન્તે.....એ રાગ)
- હારે મારે મુળચંદજી ગણી જે દિવસ રહિ આંચજ્ને,
શંઘ સહિત ચાહ્યા સિદ્ધાચળ ભેટવા રે લોલ;
હારે મારે વૃદ્ધિચંદજી મુનિ અતિશય અંતર માંચજ્ને,
ઉત્કંઠા ધરતા સાથે તીરથ જવારે લોલ; (એ આંકણી) ૧
- હારે મારે શક્તિ અભાવે જઈ ન શક્યા મહારાજજ્ને,
ગણીજી નિજ પરિવારે સિદ્ધગિરિ પહોંચતાં રે લોલ;
હારે મારે શંઘ સહિત લેહ્યા તિર્થાધિરાજજ્ને,
ચાતુર્માસની શિષ્ય સહિત કરિ સ્થિરતા રે લોલ. ૨
- હારે મારે શંઘ કરિ યાત્રા નિજ સ્થાનક જાયજ્ને,
ગણી.શિષ્ય મુનિ દેવ વિજય નામે અહિં રે લોલ;
હારે મારે કાળ ધર્મ ચોમાસે તે મુનિરાયજ્ને,
પૂર્ણ સમાધિ પછે પામ્યા આશ્વિન મહિં રે લોલ. ૩
- હારે મારે જહુ વીચીક્ષણુ વાદ વિવાદમાં એહજ્ને,
શાસ્ત્રાભ્યાસ કરેલ તીવ્ર બુદ્ધિ વડેરે લોલ;
હારે મારે ધાંચ છ દ્રવ્યજ વાપરતા નિત્યજે હજ્ને,
તજી નહિં દ્રઢતા વ્યાધિ શરિર આવી પડયેરે લોલ. ૪
- હારે મારે પુર્ણ પ્રતાપી નીવડત એ મુનિરાયજ્ને,
પ્રંશસ નિય સમાધિ અંત સમય રહિરે લોલ;

હાંરે મારે ઉજ્જવળ પરિણતી આખર સુધી કળાયજ્ને,
દ્રષ્ટાંત્ત અવરને ધરવા જેવું દિલ મહિંરે લોલ. ૫

હાંરે મારે સાંભળી વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ પણ દિલગીર થાયજ્ને,
પંચત્ત્વ ખખર એહુ ભાવનગર માંહે જતારે લોલ;
હાંરે મારે રક્ત વાત વ્યાધિ ગણી શરિર જણાયજ્ને,
ચાતુર્માસ એ સાલનું સંપૂરણ થતારે લોલ. ૬

હાંરે મારે ઉછળી આવ્યો જ્નેરથી વ્યાધિ એહુજ્ને,
પ્રયોગ અનેક પ્રકાર તણાં ખાલી ગયારે લોલ;
હાંરે મારે અસર વિશેષ પગ તળીયે કરતો જેહુજ્ને,
ગમન ક્રિયા માંહે ગણી બંધ તદ્દન થયારે લોલ. ૭

હાંરે મારે જ્નેર વિશેષ મૃગશર માસે વરતાયજ્ને,
વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ ખખર નિરંતર મેળવેરે લોલ;
હાંરે મારે વ્યાધિ સમ્યા બદલે વૃદ્ધિ સંભળાયજ્ને,
ઉદ્વિગ્ન રહે શક્તિ નહિં પહોંચવા એહુવેરે લોલ. ૮

હાંરે મારે વૈદ ડોકટરની સગવડ પુરી ન જ્યાંયજ્ને,
વિચાર્યું ગણીજી મહારાજને લાવવારે લોલ;
હાંરે મારે કહેતા શ્રાવકને વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાયજ્ને,
વિનતી ત્યાં જઈ કરતા શ્રાવકો આવવારે લોલ. ૯

હાંરે મારે અવર કોઈ પ્રકારે ન લાવી શકાયજ્ને,
કરિ સગવડ મીયાનાની અહિં લાવતારે લોલ;
હાંરે મારે વૈયાવચ્ચમાં વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાયજ્ને,
અખંડ પણે તત્પર કાયમ રહેતા હુતારે લોલ. ૧૦

હાંરે મારે કર્યા અનેક પ્રકારે ઉપાયો આંયજ્ને,
શાન્તિ થઈ નહિં વ્યાધિમાં વૃદ્ધિ થતારે લોલ;
હાંરે મારે ખાહ્ય અભ્યંતર થાવા સમાધિ કાંયજ્ને,
ખામી ન રાખી લહિ ઉપાયો આંપતારે લોલ. ૧૧

- હારે મારે થઈ ગયેલ આયુષ્ય સ્થિતિ પરિપુર્ણને,
બાહ્ય સમાધિ થઈ ન શકી નિમિત્ત બળેરે લોલ;
- હારે (મારે) અંતર સમાધિ ધરવા સમરથ સ્વય ગુણને,
પ્રબળ સ્હાયક તેમાં વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ મળેરે લોલ. ૧૨
- હારે મારે સંવત ઝોગણી પીસ્તાળીશ મોબરને,
પૂર્ણ સમાધિ પળે મૃગશર વદ છઠ દિનેરે લોલ.
- હારે મારે કાળ ધર્મ પામ્યા ગણીજી તે વારને,
ગુરુ સ્વર્ગવાસથી સાત વર્ષ વિતાવી ને રે લોલ. ૧૩
- હારે મારે શોક યુક્ત મુનિ મંડળ સર્વ સમક્ષ ને,
ઔદારિક શરિર ગણીજી છોડતા રે લોલ;
- હારે મારે ખબર થાય સ્થળ સ્થળ માહે પરતક્ષને,
સાંભળતા શંઘ સર્વ અતિ દિલગીર થતા રે લોલ. ૧૪
- હારે મારે બહુ વરસે ભક્તિ અવસર મળી બાયને,
ખેદ યુક્ત પરિણામ તેહમાં આવતા રે લોલ;
- હારે મારે ગિન્ન હૃદય સર્વે સેવકના થાય ને.
એકત્ર મુનિ ઠાણા બાવીશ થયા હતા રે લોલ. ૧૫
- હારે મારે ઝવેરસાગર મુનિ ઉદયપુરથી આંચને,
ખાસ ગણી વ્યાધિ સાંભળતા આવીયા રે લોલ;
- હારે મારે ભક્તિ ભાવ ઉત્તમ તેહનો દેખાયને,
ગણીજી સેવામાં દુરથી હાબર થીયા રે લોલ. ૧૬
- હારે મારે સર્વોત્કૃષ્ટ સંઘાડા આખા માંચને
સ્મશાન ભૂમિ નહિ લહિ બતા તસ દેહને રે લોલ;
- હારે મારે દાદા સાહેબની વાડી માંહે લહિ બાયને,
દહન ક્રિયા કરતા આ સ્થળમાં તેહને રે લોલ. ૧૭
- હારે મારે નિર્વાણ મહોચ્છવ ભાવનગરનો શંઘને,
ભાવ સહિત બહુ ઉત્તમ પરકારે કરે રે લોલ;
- હારે મારે ગણીજી ઉપર અપ્રતિમ ભક્તિવંતને,
હોવાથી વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ એ અવસરે રે લોલ. ૧૮

હાંરે મારે ગણી વિરહે દરિસન નિમિત્ત મહારાજને,
 યોગ્ય ધારિ પાદુકા સ્થાપવા સુચવે રે લોલ;
 હાંરે મારે દ્રવ્ય ખરચ સારે એ સરવે કાજને,
 ભાવનગર શંઘે કીધેલો એહવે રે લોલ. ૧૯

હાંરે મારે આરસ પહાણની દેરી મનોહર માંચ જો,
 અગ્નિસંસ્કાર સ્થાનકપર ગણી મહારાજનારે લોલ:
 હાંરે મારે પગલા સ્થાપન શંઘ તરફથી થાય જો,
 “ દુર્લભ ” દરિસન થાય સ્મરણુ શુભ કાજના રે લોલ. ૨૦

ઠાળ ખીજ.

(ધન ધન તે દિવ્વ માયરો (રામગ્રી)—રાગ.)

સ્વર્ગવાસી ગણીજ થતા, સંઘાડા માંચ;
 વડિ દિક્ષા યોગ વહનની, મુસ્કેલી થાય. સ્વર્ગવાસી૦ (એ આં૦)
 વડિ દિક્ષા છ માસની, અંદરમાં અપાય;
 નવ દીક્ષીત્ત સાધુ પ્રત્તિ, તે ગદલે આંચ. સ્વર્ગવાસી૦ ૨
 ખજે વરસ વીત્તિ ગયા, અગવડતા માંચ;
 કોઈ રિતે એહ સમંધનો, રસ્તો ન કઠાય. સ્વર્ગવાસી૦ ૩
 છેવટ શિષ્ય પોતાતણા, ગંભિરવિજ્ય મુનિરાજ;
 વિનયવિજ્ય નિત્યવિજ્યના, શિષ્યને મહારાજ. સ્વર્ગવાસી૦ ૪
 મોકલતા રાજનગરમાં, યોગવહનને કાજ;
 અપ્રીતિ ભાવ અંતર ધરે, કેઈક અવર મુનિરાજ. સ્વર્ગ૦ ૫
 ખટપટ કાંઈક તેમાં કરે, ઝવેરસાગર મુનિરાય;
 કેટલાએક મુનિ તેહથી, વિમૂઘ થઈ જાય. સ્વર્ગવાસી૦ ૬
 જુદા પડ્યા મહારાજથી, એહ કારણ આંચ;
 ખેદ થયો મહારાજને, અતિ દિલ દુભાય. સ્વર્ગવાસી૦ ૭
 રાજનગર સમાચાર એ, હકિકતના જણાય;
 આગેવાન એ શહેરના, આગ્યા શ્રાવકો આંચ. સ્વર્ગવાસી૦ ૮

મ્યાનો લાવેલા સાથમાં તેડી જવા મુનિરાય;	
જાણુ હુતી મહારાજથી, ચાલી ન શકાય.	સ્વર્ગવાસી ૯
વિનતી અનેક પ્રકારથી, કરતા તે આંચ;	
પરંતુ મીયાનામાં બેસીને, મુનિ અંતર માંચ.	સ્વર્ગવાસી ૧૦
કોઈ રિતે એ વાતનો, સ્વિકાર ન થાય;	
આઠ દિવસ રોકાઈને, એહ શ્રાવકો જાય.	સ્વર્ગવાસી ૧૧
સમતા પૂર્વક સ્થિરતા, કરિ રહેતા આંચ;	
“દુર્લભ” સમય વિચારતા, વૃદ્ધિચંદ મુનિરાય	સ્વર્ગવાસી ૧૨

દાળ-ત્રીજી.

(જગજીવન જગવાલ હો—એ રાગ)

વૃદ્ધિચંદ મુનિ પ્રતિબોધથી, ભાવનગર મોજાર લાલરે;	
ઓગણી છેંતાળીશમાં, કાર્યો થયા શ્રીકાર લાલરે.	વૃદ્ધિચંદ ૧
	(એ આંકણી)
રાગો પદ્મ શાન્તિ થવા, શાન્તિ સનાત્ર ભણાય લાલરે;	
રચના પાવાપુરીની, કાર્તિક માસમાં થાય લાલરે.	વૃદ્ધિચંદ ૨
મૃગશર અને વૈશાકમાં, દિક્ષા મહોચ્છવો થાય લાલરે;	
શ્રાવકો ત્રણ એહ માસમાં, દિક્ષા લેતાં આંચ લાલરે.	વૃદ્ધિચંદ ૩
ગોડીજી પારશ્વનાથના, પાછલા ભાગની માંચ લાલરે;	
દેરાસર નવું બાંધતા, તાસ પ્રતિષ્ઠા થાય લાલ રે.	વૃદ્ધિચંદ ૪
મુજ નાયક સ્થાપન કર્યા, શ્રી શ્રેયાંસ જિનરાય લાલ રે;	
શ્રાવણ વદી એકમ દિને, શ્રેષ્ઠ મહોત્સવ થાય લાલ રે.	વૃદ્ધિચંદ ૫
સારી ઉપજ એહ કાર્યની, જિનમન્દિરમાં થાય લાલ રે;	
પ્રતિષ્ઠા મહોચ્છવ ઉપરે, સનાત્ર અષ્ટોત્રી ભણાય લાલ રે.	વૃદ્ધિચંદ ૬
દાદાસાહેબની વાડીમાં, જિનમન્દિરને કાજ લાલ રે;	
યાત્રા સ્થાનક સદૃશ થવા, અભિલાષી મહારાજ લાલરે.	વૃદ્ધિચંદ ૭
અનુસરી એહ વિચારને, શંઘ તરફથી આંચ લાલ રે;	
દેરાસરજી બાંધવા, ખાતમુહૂર્ત નસ થાય લાલ રે.	વૃદ્ધિચંદ ૮

વોરા સુરચંદ હેમજી પ્રતિ, એહ આદેશ અપાય લાલ રે;
 સુત જસરાજ, ઝવેર, તસ, ખાત મુહુર્ત કરે આંચ લાલરે. વૃદ્ધિચંદ૦ ૯
 શ્રાવણ વદ છઠ દિવસે, શુભ કાર્ય એહ થાય લાલ રે;
 પુષ્કળ દ્રવ્ય એ ખાતમાં, સંઘ તરફથી નખાય લાલ રે. વૃદ્ધિચંદ૦ ૧૦
 તારાચંદ વોરા કરે, આત્મ ભોગે એહ કામ લાલરે;
 યાત્રા લાયક જિન ચૈત્ય ત્યાં, આજ જણાય એ કામ લાલરે. વૃદ્ધિ ૧૧
 આણુંદજી પુરૂષોત્તમે, આશ્વિન માસ મોજર લાલ રે;
 મહોચ્છવ ઉજમણાતણે, કિધે આંધ શ્રીકાર લાલ રે. વૃદ્ધિચંદ૦ ૧૨
 મનહર સમવસરણ તણી, રચના સાથે થાય લાલ રે;
 સુશોભિત્ત મંડપ વિષે, શોભા અર્પવ જણાય લાલ રે. વૃદ્ધિચંદ૦ ૧૩
 છોડ શેઠ અને અવરના, પંચાણું મળી થાય લાલ રે;
 એહ પ્રસંગે દેશાવરી, માણસો આવેલ આંચ લાલ રે. વૃદ્ધિચંદ૦ ૧૪
 દ્રવ્યવય એહ કાર્યમાં, સારી રીતે થાય લાલરે;
 “દુર્લભ” એ મહારાજનો, અનુપમ યોધ પસાય લાલ રે. વૃદ્ધિચંદ૦ ૧૫

ઢાળ ચોથી.

(પ્રથમ જીનેશ્વર પ્રણમિએ વનસ સુગંધી રે કાય—એ રાગ)

અમદાવાદ ગયા હતા, વહેવા ભગવત્તિ યોગ;
 ગંભિરવિન્ય વિનયવિજે, પામી શુભ સંયોગ. (એ આંકણી.)
 ઝોગણી સુડતાળીશમાં, વીશનગર મોજર;
 યોગ વહિ ભગવત્તિજીના, ખેઉ શિષ્ય તે વાર. ૨
 પામ્યા પદવી પન્યાસની, જાણ્યા ખબર એ આંચ;
 જેઠ વદિ એકમ દિને, અન્ને મુનિરાય. ૩
 કાળ ધર્મ પામ્યા મુનિ, નિત્ય વિજયજી ખંભાત;
 ભાદરવે એ વર્ષમાં, સાંભળી એ વાત. ૪
 દિલગીર થાય અતિ અહિં, વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય;
 કારણ પૂર્ણ પ્રતાપી એ, હતા નિજ ગુરૂભાઈ. ૫

ઉપદેશા મૃત એહુનો, ધરતા ભવિ ધ્યાન;	
પાવન જીવ અનેક ને, કરવા શક્તિવાન.	૬
મહોત્સવ તસ નિર્વાણુનો, અંભાત મોળર;	
ભક્તિ સહિત શંઘે કર્યો, અતિશય શ્રીકાર.	૭
ન્યાય વ્યાકરણાદિ શાસ્ત્રમાં, દાનવિજય મુનિરાય;	
ગણીજી શિષ્ય પ્રવિણુ અતિ, વ્યાધિ તસથાય.	૮
આવે એગણી છેંતાળીશે, ભાવનગર મોળર;	
વૃદ્ધિયંદજી મુનિ તેહની, કરતા સારવાર.	૯
ઐષધપથ્યાદિક વડે, ઉત્તમ પરકાર;	
પ્રકૃત્તિ સુધરતી ગઈ, જેહ વડે તે વાર.	૧૦
વ્યાધિ પ્રસંગે શિષ્યની, કરવા સાર સંભાળ;	
ચિવટ ધરાવતા એટલી, મહારાજ વિશાળ.	૧૧
જેથી કદિ પણ શિષ્યનું, નહિં દિલ દુભાય;	
ઉલટું ચારિત્ર ધર્મમાં, નિશ્ચય દ્રઢ થાય.	૧૨
અન્ય ગચ્છિ કોઈ આવતા ગ્લાન થતા મુનિરાય;	
સાર સંભાળ ઉત્તમ રિતે, તેહની પણ થાય.	૧૩
પ્રશંસનિય ગુણુધારતા, મહારાજશ્રી એહ;	
“ દુર્લભ ” દિલ દ્રષ્ટાંતએ, ધારવા લાયક જેહ.	૧૪

ઢાળ — પાંચમી.

(પ્રણમી શારદ માય, શાસન વીર સુહકરંજી. ... એ રાગ)

દાન વિજયમુનિરાજ, આરોગ્યતા તન આવતાજી;	
નિજ અંતરની ઉમેદ, મહારાજશ્રીને જણાવતાજી. (એ આંકણી)	૧
અતિશય કમિ અભ્યાસ, મુનિધરો કરતા દિસેજી;	
સગવડતાને અભાવ, આધુનિક સમય વિષેજી.	૨
પૂરણ લેઈ પ્રયાસ, રચેલ પુર્વાચાર્યનાજી.	
વ્યાકરણ, કાવ્યકોષ, અલંકાર, અને ન્યાયનાજી	૩

- અંથો જૈનના એહ, બાંધ્યા પડ્યા જ્યાં ત્યાં દિસેછુ;
સાધુ, શ્રાવક, કોઈ, લાલ લેતા નથી તે વિષેછુ. ૪
- ભિન્ન ભિન્ન શહેર મોબર, ચાતુર્માસમાં રાખતાછુ;
શાસ્ત્રીયોના પગાર, પુબ્કળ સાધુ અપાવતાછુ. ૫
- રબ શાસ્ત્રીને અપાય, ચાતુર્માસ વિતાવતાછુ;
વિચરતા મુનિરાય, વિસ્મૃત્ત અભ્યાસે થતાછુ. ૬
- સંગીન લાલ ન થાય, અદ્ય સમય અભ્યાસથીછુ;
સગવડ ઉત્તમ થાય, તોજ વધાય ઉદ્ધાસથીછુ. ૭
- બુદ્ધિશાળી મુનિરાય, અવીચ્છિનપણે અભ્યાસથીછુ;
વધતા સંગીન લાલ, મેળવેતોજ ઉદ્ધાસથીછુ. ૮
- જૈનશાળા સંસ્કૃત્ત, સિદ્ધ ક્ષેત્રમાં સ્થાપતાછુ;
મોટા પગારથી એક, શાસ્ત્રી વિદ્વાનને રાખતાછુ. ૯
- મધ્ય ણિન્દુએ શહેર, સગવડ યોગ્ય તિહાં રહેછુ;
યાત્રા નિમિત્ત મુનિ સર્વ, આવી લાલ તેનો અહેછુ ૧૦
- સારી સંખ્યામાં હોય, યાત્રાળુ કાયમ તીહાંછુ;
મુનિનો પણ નિર્વાહ, યોગ્ય રીતે થાયે છહાંછુ. ૧૧
- લાલ અતિશય ધાય, હકીકત એવી રબુ કરીછુ;
મહારાજ શ્રીને ધ્યાન, સર્વ હકીકત ઉતરીછુ. ૧૨
- મહારાજ શ્રી કહે એમ, અભ્યાસની પરિપૂર્ણતાછુ;
તત્વા તત્વને શુદ્ધ, પામ્યા વિષુ નથી જાણતાછુ. ૧૩
- ભમતા ભવ મોબર, પ્રાણી જ્ઞાન અભાવથીછુ;
હૃદય મન્દિર કહ્યું જ્ઞાન, દિપક તુલ્ય પ્રભાવથીછુ. ૧૪
- અંતર્યામુ બુદ્ધનાર, જ્ઞાન ઉત્કૃષ્ટ નિધાન છે છુ;
ધર્મરૂપ કલ્પવૃક્ષ, સિંચવા મેઘ સમાન છે છુ. ૧૫
- મુક્તિ મારગ એહ, સ્વર્ગ નિસરણી અમૃત્ત ઝરો છુ;
અંધની લાકડી એહ, દુર્વિચાર કરે પરો છુ. ૧૬
- સુખનો એહ સમુદ્ર, પરિસીમા આનંદની છુ;
વિદ્યારનાર એ વહેમ, ટાળે કુબુદ્ધિ કંદની છુ. ૧૭

પુન્ય તણો પ્રાગભાર, સદ્ગુણનો ભંડાર છે જી;	
નમુનો નીતિનો એહ, સુબુદ્ધિ ધરનાર છે જી.	૧૮
પુરવામાં વાંચિત્ત, કદપવૃક્ષ પણ જ્ઞાન છે જી;	
મનુષ્ય છતાં અજ્ઞાન, પ્રાણી પણ સમાન છે જી.	૧૯
ધર્મ શાસ્ત્રનું જ્ઞાન, બહોળે ભાગે પામવા જી;	
વ્યાકરણાદિ અભ્યાસ, પ્રારંભ માંહે ચલાવવા જી.	૨૦
ખાસ જરૂર જણાય, વિચાર એમ જણાવતા જી;	
મહારાજ શ્રી કહે એમ, અર્થ વિશેષ વિચારતા જી.	૨૧
ઉંચો કરેલ અભ્યાસ, શાસ્ત્રી પ્રથમ રાખવા વડે જી;	
માસીક સો (૧૦૦) નો પગાર, સુમારે આપવો પડે જી.	૨૨
એવા કોઈ ઉદાર, અહુસ્થ તણા સંયોગથી જી;	
ધારણા પડે એહપાર, પણ આ સમય એ ભોગથી જી.	૨૩
ભાગ ઘણો અજ્ઞાત, નામના કાયમ રાખવા જી;	
બહુ અવશ્યકતા ન હોય, એહવા કામમાં ખરચવા જી.	૨૪
પુષ્કળ દ્રવ્ય દેનાર, લાલચ મિથ્યા નામનીજી;	
અથવા પ્રશંસા લોક, તુર્ત કરે જ્યે કામનીજી.	૨૫
પરસ્પર સ્પર્ધા ચિત્ત, ધરતા દ્રવ્યને ખરચતાજી;	
હિતકર જ્ઞાનાભ્યાસ, પરિણામે નથી સમજતાજી.	૨૬
કવચિત્તજ દ્રવ્ય દેનાર, એહવા કાર્ય વિષે મળેજી;	
“ દુર્લભ ” એહ વિચાર, દ્રઢ ચિત્ત ધરતાં ક્ષણેજી.	૨૭

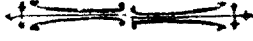
ઢાળ-છટ્ટી.

(જગપતિ નાયક નેમિજીવંદ, દ્વારિકા નયરી સમો સયાં-એ રાગ)	
ઉત્તમ પુરૂષોની ઇચ્છા એ શુભ, પાર વિલંબ વિના પડે;	
ઇચ્છા ધરતા મહારાજશ્રી આંહી, તામ દૈવ પ્રેરણા વડે (એ આંકણી)	
નિવાસી મુશિદાબાદ, બુદ્ધસિંહજી બાબુ અહિં;	
આવ્યા મહારાજ શ્રી પાસ, વંદન નિમિત્ત એહવે અહિં.	૨
કાઢી પૂર્વોક્ત પ્રસંગ, દાનવિજય પ્રતિબોધતા;	
થાવા લાગી અસર ઉપદેશ, બાબ પ્રતિદિલ ધારતા.	૩

- એહ ઉપર મહારાજ શ્રીતામ, ઉપદેશામૃત સિંચતા;
ફરમાવો ખરચ કઈં તેહ, ખાબૂસાહેબ કબૂલ થતા. ૪
- પરિણામે નથી મુજ દ્રવ્ય, કાર્ય ખતાવો જેટલું;
ખરચાશે જ્યે શુભ નિમિત્ત, દ્રવ્ય ગણું મુજ તેટલું. ૫
- ત્રણ વર્ષ સુધિ દરમાસ, સો (૧૦૦) રૂપીયા ખાબૂતણા;
દર માસે પત્ર જસરાજ, સુરચંદવોરાના ગણ્યા. ૬
- આણુંદણ પુરૂષોત્તમ શાહ, એહ રિતે પત્ર દિયે;
એકસોત્રીશ માસીક એમ, ત્રણ વરસો નિશ્ચય થયે. ૭
- આવકના પ્રમાણમાં ખર્ચ, રાખી પાલીતાણા મહિં;
જૈન સંસ્કૃત શાળા સ્થપાય, નિશ્ચય કરિ ખાબૂ અહિં. ૮
- સ્વદેશ રવાને થાય, આવક ખરચની થઈ જતા;
તજવીજ શાસ્ત્રીની થાય, અદ્ય વખત વિતાવતા. ૯
- શાસ્ત્રી કોંકણુ દેશિય, દિવન કર રાવને રાખતા;
મહારાજની આજ્ઞા લેઈ, દાનવિજયણ પધારતા. ૧૦
- જૈન સંસ્કૃત શાળા તામ, સ્થાપતા નિજ નજર તળે;
શ્રી પાલીતાણા મોબર, અતિ આડંબરે તે પળે. ૧૧
- લાદ્રપદ શુદ્ધ છઠ્ઠને દિવન, ઓગણી અડતાળીશમાં;
મુનિયો, અને શ્રાવકો, તામ, જોડાણા અભ્યાસમાં. ૧૨
- ખહાર ગામ થકી મુનિરાય, ચાતુર્માસ વિતાવતા;
આવવા લાગ્યા શુભ આંહિ, અભ્યાસનું સાધન થતા. ૧૩
- જૈન વ્યાકરણાદિ અભ્યાસ, માત્ર પ્રથમ ચલાવવા;
નિર્ણય થઈ જતા આંચ, સારી રીતે લાગ્યો ચાલવા. ૧૪
- અવ્યવ સ્થિત પાછળથી અભ્યાસ, કરનાર તેમ કરાવતા;
આદ્યું અવ્યવસ્થિત એહ કામ, એહ રિતે ખેઉ વરતતા. ૧૫
- તોપણ રોપાયેલ બિજ, ધીમે ધીમે આગળ ફળે;
“ દુર્લાભ ” પુન્યવંતને યોગ, ઉત્તમ પુરૂષ તણો મળે. ૧૬

ઇતિ પદ પરિચ્છેદ સમાપ્ત.

અથ પષ્ટમ પરિચ્છેદ—ઉપસંહાર.

(હવે અવસર જાણી કરિયે સંલેખણુ સાર...એ રાગ)

- એ દિવસ રહિ અહિં મુળચંદ્રુ મુનિરાય,
લેઠ્યા શંઘ સહિત જઈ સિદ્ધાચળ ગિરિરાય;
વૃદ્ધિચંદ મુનિને ઉત્કંઠા અતિ થાય,
પણ શક્તિ અભાવે શી રીતે પહોંચાય. ૧
- યાત્રા કરિ શંઘ નિજ સ્થાનક પહોંચી જાય,
આતુર્માસ કરે અહિં મુળચંદ્રુ મુનિરાય;
શિષ્ય દેવ વિજય તસ કાળ ધર્મ અહિં થાય,
હતા વાદ વિવાદમાં વિચિક્ષણુ મુનિરાય. ૨
- વાપરતા પાંચ, છ, દ્રવ્યજ એહ સદાય,
રહિ પૂર્ણ સમાધિ આખર સમયે આંચ;
એ પૂર્ણ પ્રતાપી નીવડત નિજ સમુદાય,
દિલગીર સાંભળતાં ય્યા વૃદ્ધિચંદ મુનિરાય. ૩
- ચોમાસું એહ વિતતાં ગણીછ શરિરમાં થાય,
રક્ત પીતનો વ્યાધિ જેર વિશેષ જણાય;
પગ તળીયા માંહે ગમન કીયા ન કરાય,
ઉપાય અનેક પ્રકારના જાલી જાય. ૪
- વિશેષ જેર તસ મૃગશર માસે થાય,
નિત્ય ખખર મેળવે વૃદ્ધિચંદ્રુ મુનિરાય;
વૃદ્ધિ વ્યાધિની વિશેષે સંભળાય,
ઉદ્વિગ્ન રહે શક્તિ વિણુ ત્યાં ન જવાય. ૫
- અહિંના શ્રાવકને પ્રેરણા કરે ગુરૂરાય,
વિનતી કરિ લાગ્યા મિયાના વડે આંચ;

- રહ્યા અખંડ પણે તત્પર તસ સેવા માંય,
પણ કોઈ ઉપાયે બાહ્ય સમાધિ ન થાય. ૬
- અંતર સમાધિમાં રહેવા સમરથ એહ,
મળ્યા પ્રબળ સ્હાયક વળી વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ ગુણુગેહ;
મૃગશર વદ છઠ્ઠ દિન ઓગણી પીસ્તાળીશ,
ખીન્ન હૃદયે નિહાળતા શંઘ અને નિજ શિશ. ૭
- ધરિ પૂર્ણ સમાધિ ગણીલ ચિત્ત મોજર,
કાળ ધર્મ પામતા ભાવનગર તે વાર;
નિર્વાણ મહોત્સવ પાદુકા તસ આંય,
કરતા શંઘ સ્થાપન સારો દ્રવ્ય વય થાય. ૮
- અપ્રતિમ ભક્તિવંત વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય,
વિરહે ગણીલને ખીન્ન હૃદય અતિ થાય;
વડિદિક્ષા યોગ વહન મુશકેલી જણાય,
સ્વર્ગવાસી ગણી થતા આખા સંઘાડામાંય. ૯
- વડિદિક્ષા છ માસની અંદરમાંજ અપાય,
નવદિક્ષીત મુનિને તેના બદલે આંય;
વીતી જાય વરસ એ એ અગવડતા માંય,
કોઈ રિતે ન એહનો રસ્તો કાઠી શકાય. ૧૦
- છેવટ નિજ શિષ્ય ગંભિરવિજય મુનિરાજ,
અને નિત્યવિજયના વિનયવિજય એ કાજ;
ગયા યોગ વહન કરવા ગુરૂ આજ્ઞા લેઈ,
ધરે અપ્રીતીભાવ અંતર માંહે મુનિ કેઈ. ૧૧
- ખટખટ કરે તેહમાં ઝવેરસાગર મુનિરાય,
ગણી વ્યાધિ સમય આવેલા ફરથી આંય;
વિમૂખ મુનિ કેઈક એહવડે થઈ જાય,
બુદ્ધા પડી જાતાં દિલ ગુરૂજનું હુભાય. ૧૨

- સમાચાર એ સાંભળ્યા રાજનગર મોબર,
આવ્યા આગેવાન એ ગામના અહિં તેવાર;
કરે વિનતી અનેક પ્રકારે ગુરૂજને આંચ,
પણુ બેસી મીયાને જવા દિલ ન રહાય. ૧૩
- આઠ દિવસ રહિ અહિં એહુ શ્રાવકો જાય,
સમતાપૂર્વક સ્થિરતા કરિ ગુરૂજ આંચ;
રહેતા એહુ સમયે ભાવનગર મોબર,
ઓગણી છેંતાળીશે કાર્ય થયા શ્રીકાર. ૧૪
- શાન્તિ થવા રોગની શાન્તિ સનાત્ર ભણાય,
રચના પાવાપુરીની કાર્તિક માસે થાય;
મૃગશર વૈશાકમાં દિક્ષા મહોચ્છવો આંચ,
લેતા ત્રણુ શ્રાવકો આડંબરથી થાય. ૧૫
- ગોડીપાર્શ્વનાથના પાછલા ભાગની માંચ,
દેરાસર આંધતા તાસ પ્રતિષ્ઠા થાય;
મૂળનાયક સ્થાપન કર્યા શ્રી શ્રેયાસજીનરાય,
શ્રાવણુ વદ એકમે સનાત્ર અખોત્રી ભણાય. ૧૬
- દાદાસાહેબ વાડીમાં જિનમન્દિરને કાજ,
થવા યાત્રા લાયક એ અભિલાષી મહારાજ;
અનુસરીએ મતને શંઘ તરફથી આંચ,
જિનમન્દિર આંધવા આત મુહુર્ત તસ થાય. ૧૭
- વોરા મુરચંદ હેમજી પ્રતિ આદેશ અપાય,
શ્રાવણુ વદ છઠ્ઠ દિન શુભ કાર્ય એ થાય;
યાત્રાલાયક જિનચૈત્ય થયું એ ઠામ,
તારાચંદ વોરાયે કરેલ ઉમંગથી કામ. ૧૮
- આણુંદજી પુરૂષોત્તમ આશ્વિન મોબર,
ઉજમણા મહોચ્છવ કરે આંધ્ર શ્રીકાર;

- થઈ સમવસરણની રચના અતિ મનોહાર,
છોડ શેઠ અવરના પંચાણું તે વાર. ૧૯
- વહેવાને ગયેલા શિષ્યો ભગવન્તિ યોગ,
ઓગણી સુડતાળીશે પામી શુભ સંયોગ;
પામ્યા પદવી પન્યાસની વીશનગર મોબર,
ગંભિરવિજયને વિનયવિજય તે વાર. ૨૦
- જેઠ વદી એકમે થતા શિષ્ય પન્યાસ,
સમાચાર સાંભળી થાય અહિં ઉદ્ધાસ;
કાળધર્મ પામ્યા મુનિ નિત્યવિજય ખંભાત,
એહવર્ષ ભાદરવે સાંભળી આંહિ વાત. ૨૧
- એહથી વૃદ્ધિચંદ મુનિ અતિશય દિલગિર થાય,
કારણ કે પ્રતાપી એહ હતા ગુરુભાય;
પ્રતિબોધ એહનો ધરતા ભવિજન ધ્યાન,
કરવા અનેક જીવ પાવન શક્તિવાન. ૨૨
- નિર્વાણ મહોચ્છવ તસ ખંભાત મોબર,
ભક્તિ સહિત કરેલો શંધે ત્યાં શ્રીકાર;
ગણી શિષ્ય પ્રવિણ અતિ દાનવિજય મુનિરાય,
આવ્યા છેંતાળીશમાં વ્યાધિ થાતા આંચ. ૨૩
- વૃદ્ધિચંદ મુનિ કરે સારવાર તસ આંચ,
ઐષધ પથ્યાદિ કે તળીયત સુધરી જાય;
વ્યાધિના પ્રસંગે શિષ્યની દ્યે સંભાળ,
એ કાર્ય ધરાવે ગુરુજી ચિવટ વિશાળ. ૨૪
- જેહથી ન કદાપી શિષ્યનું દિલ હુભાય,
ચારિત્ર ધર્મ માંહે નિશ્ચય દ્રઢ થાય;
અન્યગચ્છિ કોઈ આવતા જ્ઞાન થઈ મુનિરાય,
સંભાળ તેની પણ ઉત્તમ રિતે થાય. ૨૫

- શુભ ધરતા પ્રશંસનિય મહારાજશ્રી એહ,
દ્રષ્ટાંત ધારવા યોગ્ય સર્વને જેહ;
આરોગ્ય થતા હવે દાનવિજય મુનિરાય,
અંતર ઉમેદ કહે ગુરૂ આગળ આંચ. ૨૬
- અતિશય કમિ કરતા મુનિશ્વરો અભ્યાસ,
પૂર્વાચાર્યે રચેલા પૂરણ લેઈ પ્રયાસ;
અથો જૈનોના બાંધ્યા પડયા રહે તેહ,
વ્યાકરણ, કાવ્ય, અલંકાર, ન્યાયાદિ, જેહ. ૨૭
- આધુનિક સમયમાં શ્રાવક કે મુનિરાય,
કોઈ લાલ મેળવતા એહ વિષે ન જણાય;
ભિન્ન ભિન્ન શહેરમાં ચોમાસે મુનિરાય,
શાસ્ત્રીઓ રાખતા પુષ્કળ દ્રવ્ય અપાય. ૨૮
- ચાતુર્માસ વિતતા વિચરતા મુનિરાય,
રજા થાય શાસ્ત્રીને સ્મરણ નષ્ટ થઈ જાય;
અભ્યાસ કરેલો સંગીન કૃણ નહિં થાય,
સગવડ ઉત્તમ જો થાયે તોજ વધાય. ૨૯
- સંસ્કૃત જૈનશાળા સિદ્ધક્ષેત્ર સ્થપાય,
અવિચ્છિન અભ્યાસે તો સંગીન કૃણ થાય;
મોટા પગારથી શાસ્ત્રી એક રખાય,
યાત્રાએ પધારતા લાલ લિયે મુનિરાય. ૩૦
- ઉપરોક્ત વિચારને વૃદ્ધિચંદણ મુનિરાય,
આબ્યા મળતા કહે ખર્ચ વિશેષ જણાય;
ઉદ્ધાર ગ્રહસ્થ મળી જાય તો કામ એ થાય;
બાણુ બુદ્ધસિંહણ આબ્યા એ હવે આંચ. ૩૧
- પૂર્વોક્ત પ્રસંગ ગ્રહિ દાનવિજય મુનિરાય,
પ્રતિબોધ આપતા બાબૂસાહેબને આંચ;

સિંચન તે ઉપર કરે વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય,
ફરમાવો ખુશીથી બાબૂ કહે ગુરુરાય. ૩૨

ત્રણ વર્ષ સુધીના સો (૧૦૦) રૂપીયા દરમાસ,
દેવા કબૂલ કરે અહિં બાબૂ ધરિ ઉદ્ધાસ;
માસીક ત્રીશ રૂપીયા ^૧ જે ગ્રહસ્થો દે આંચ,
ત્રણ વર્ષના એકસોત્રીસ માસીક નોંધાય. ૩૩

તજવીજ શાસ્ત્રીની થાય થતા ^૨ નિલાવ,
કોકણુ દેશીય મળ્યા શાસ્ત્રી દિનકરરાવ;
ગુરુ આજ્ઞા લેઇને દાનવિજય મુનિરાય,
સ્થાપન કરવા એ પાલીતાણે જાય. ૩૪

ઓગણી અડતાળીશ ભાદ્રવ માસ મોબર,
શુદ્ધ છકૃ દિવસે લહિ શુભ મુહૂર્ત તે વાર;
સંસ્કૃત જ્ઞેનશાળા સિદ્ધક્ષેત્ર સ્થપાય,
મુનિ દાનવિજયની નજર તળે શરૂ થાય. ૩૫

મુનિયો અને શ્રાવકો અભ્યાસે જોડાય,
ચોમાસુ વિતાવતા બહાર થકી મુનિરાય;
સગવડ થઇ જતા આવી દાખલ થાય,
અભ્યાસ વ્યાકરણનો પ્રારંભે શરૂ થાય. ૩૬

શરૂઆતમાં આદ્યું સારૂ અભ્યાસનું કામ,
અવ્યવસ્થિત પાછળથી ક્રમ થઇ ગ્યો એ ઠામ;
એકસો ને પાંચ ગાથાયે કહ્યો પરિચ્છેદ,
“ દુર્લભ ” શરૂ કાર્યની કૃપાશે તોય ઉમેદ. ૩૭

ઇતિશ્રી પદ્મ પરિચ્છેદ ઉપસંહાર સમાપ્ત.

૧ જે ગ્રહસ્થો. વોરા જસરાજ સુરચંદ માસીક પત્ર. શા. આબૂ-
દણ પુરૂષોત્તમ માસીક પત્ર. ૨ આવક.

અથ શ્રી સત્તમ પરિચ્છેદ.

(દોહરા)

વિહરમાન જિન વંદિયે, એ વિશે જિનરાય;
મુનિ વૃદ્ધિચંદ ચરિત્રનું આગળ વર્ણન થાય. ૧

દાળ-પહેલી.

(ધન ધન તે જગ પ્રાણીયા મન મોહન મેરે.....એ રાગ)

ઓગણીસો દસ સંવતે મન મોહન મેરે વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય. મં
એ વરસે દિક્ષા પછી મં નાગેર ગામમાં જાય. મન મોહન મેરે.
(એ આંકણી.)

મૂળવાના વ્યાધિ તણું. મં આ સ્થળમાં રોપાય. મં
ચોમાસુ ઓગણી ચૌદમા. મં ભાવનગર મુનિરાય. મં ૨
વ્યાધિ સંગ્રહણિ તણો. મં શરૂ આ વરસે થાય. મં
કમિ વધતી પીડા કરિ. મં રહેતા વ્યાધિ સદાય. મં ૩
અશક્ત એ એ વ્યાધિ વડે. મં થાય તદ્દન મુનિરાય મં
ઓગણી અડતાળીશમાં. મં ભાદ્રવ માસે આંચ. મં ૪
છાતીના દુઃખાવા તણો. મં વ્યાધિ વિશેષે જણાય. મં
જેર કર્યું શરૂઆતમાં. મં શંક સાધુ ગભરાય. મં ૫
વિરહ એ મહાન પુરૂષ તણો. મં વ્યાધિ કરાવશે એહ મં
શિષ્ય અને શ્રાવક પ્રતિ. મં મનમાં થયો સંદેહ. મં ૬
ફેટોગ્રાફ પડાવવા. મં વિનતી ગુરૂજને થાય. મં
ભક્તિવાન શ્રાવકો તણી. મં ઇચ્છા અધિક જણાય. મં ૭
આગળ પણ આ વિષયની. મં વાતચિત્ત થયેલ. મં
તદ્દન નિરાભિમાની પોતે. મં વાતનો સ્વકારેલ. મં ૮

મહાન નરો પૂર્વે થયા. મં કૃષ્ણ માત્ર તસપાસ. મં	
આપણે એહ વિચારીયે મં કરતા ગુણુની તપાસ. મં	૯
અપ્રતિમ ગુણુ શું એહવા. મં આપણામાં દેખાય. મં	
સ્થિતિ કાયમ રહેવા જેવા. મં ગુરૂ જણાવતા આંચ. મં	૧૦
અભિમાન આવેષમાં. મં ગુણુની સંભાવના થાય. મં	
પ્રાપ્તિ યથાર્થ ગુણો તણી. મં પણ ખહુ દૂર જણાય. મં	૧૧
આવી અનેક વાતો કરિ. મં અળસાવે વિચાર. મં	
પણ ભક્તિવંત શ્રાવકો. મં થાય આ વેળા તૈયાર. મં	૧૨
ખડા કરે ફેટો ગ્રાહના. મં કદ્યાવિણુ સાધનો એહ. મં	
દાક્ષિણ્યતા ન તણ શકયા. મં આ વખતે ગુણુગેહ. મં	૧૩
દઠ આગ્રહ ભક્તિવડે. મં સ્વિકારે ગુરૂરાય. મં	
તુર્તજ ગુરૂ મહારાજનો. મં ફેટોગ્રાહ લેવાય. મં	૧૪
શ્રી જ્ઞાનધર્મ પ્રસારક. મં સભા તરફથી આંચ. મં	
સામઠી નકલો તેહની. મં કરવા વરધી અપાય. મં	૧૫
ભકતજનો આ વખતમાં. મં લાભ મેળવતા જેહ. મં	
“ દુર્લભ ” ગુરૂ દરિસનતણો. મં કૃણતા પ્રયાસમાં એહ. મં	૧૬

દાળ ખીજ.

(હારે મારે હામ ધરમના સાડી પચ્ચવીશ દેશને. એ રાગ.)

હારે મારે ફેટોગ્રાહની યાદગિરીથી વિશેષ જો,
 યાદગિરી રહે એહવું કાર્ય આરંભવા રે લોલ;
 હારે મારે કાર્ય વાહક એ સભાના ભક્તિ નિમેષજો.
 લક્ષમાં લ્યે ગુરૂ જન્મ ચરિત્ર લખાવવા રે લોલ. (એ આંકણી)
 હારે મારે જન્મ ચરિત્ર લખી પાડવું એહ ખહારજો,
 ખહુ મુશ્કેલ હતું એ કાર્ય વિચારતા રે લોલ;
 હારે મારે લેખ અઘાપી સુધી નહિ કોઈ તૈયારજો,
 એહ સંબંધી તજવીજ આ વખતે થતા રે લોલ.

હારે મારે હકિકત જન્મ સમયથી માંડી તમામજો,
ખુદ મહારાજશ્રીનેજ પુછીને જાણવા રે લોલ;
હારે મારે જરૂર રહિ પણ બે અડચણ એહ કામજો,
શક્તિ થયેલ પ્રથમ કમિ ગુરૂની બોલવા રે લોલ. ૩

હારે મારે બીજું એહ સંબંધે ગુરૂજી વિચારજો,
જરૂર ન ધારે નિજ ચરિત્ર લખાવવા રે લોલ;
હારે મારે સહજ સ્વભાવે પ્રારંભે તે વારજો,
લાગ્યા જાણવા માત્ર ઉમેદ બતાવવા રે લોલ. ૪

હારે મારે વ્યતિત હકિકત પુછવા માંડતા તેહ જો,
ધિમે ધિમે દિન દિન એહ કામ ચલાવતા રે લોલ;
હારે મારે આશય પુછવાનો સમજી ગુણ ગેહજો,
ઈચ્છા કમિ કરિ હકિકત એન જણાવતારે લોલ. ૫

હારે મારે તે સાથે મંદ શક્તિ શરિરની થાયજો,
વ્યાધિ પ્રબળતા વડે અહિં ગુરૂ મહારાજની રે લોલ;
હારે મારે કોઈ અપૂર્ણતા રહેલ ચરિત્ર જણાયજો,
ખામી રહે ઉપરોક્ત કારણ શુભ કાજની રે લોલ. ૬

હારે મારે અતિ શયોકિત ભરેલ ચરિત્ર લખાયજો,
કેટલા એક મનુષ્યો ઈચ્છા રાખતા રે લોલ;
હારે મારે હરેક પ્રકારે ખ્યાતિ પોતાની રહાયજો,
એજ ધારણા અંતર કાયમ ધારતા રે લોલ. ૭

હારે મારે અપૂર્વ નિરાભિમાન દશા ગુરૂરાયજો,
ધરતા ઉપરના કારણ બેઉ તપાસતા રે લોલ;
હારે મારે નરમ વિશેષ દિન દિન થાતા ગુરૂ *કાયજો,
બગૃતિ ઉપયોગે તિમતિમ વધારતા રે લોલ. ૮

હારે મારે મૂળથી અનુભવ જ્ઞાન મેળવતા જેહજો,
અધ્યાત્મ સ્વરૂપ વિચારણા લક્ષ વધારતા રે લોલ;

* કાય-શરિર.

- હાંરે મારે થાવા લાગ્યો ઉપયોગ આ સમયે એહજો,
બ્યાધિતણું બળવત્તરપણું પણુ બમતા રે લોલ. ૯
- હાંરે મારે શબ્દ ઉચ્ચાર અરે ? ન કરે ગુરુરાયજો,
કરિ બળવાન આત્મા નિજ ઉપયોગે કરિ રે લોલ;
હાંરે મારે અરિહંત, સિદ્ધ, સાહુ, ધ્વની ચાલુ થાયજો,
એજ શબ્દ ઉચ્ચારે સમાધિ ચિત્ત ધરિ રે લોલ. ૧૦
- હાંરે મારે આગળ રહેનારા શ્રાવક નેતામજો,
સુચના કરતા એજ શબ્દ ઉચ્ચારવા રે લોલ;
હાંરે મારે ગુરુજી પ્રતિગોષ્ઠિ અહિંચા શુભ કામ જો,
ઓગણી ઓગણુપચ્ચાશે લાગ્યા થવારે લોલ. ૧૧
- હાંરે મારે સુરચંદ્ર સુત જસરાજ વોરાયે આંચજો,
ઉજમણા મહોચ્છવ મૃગશર માસે કાર્યો રે લોલ;
હાંરે મારે સુશોભિત મંડપ મધ્ય ભાગે થાય જો,
અષ્ટાપદ તિરથ અદ્ભૂત રચના લર્યો રે લોલ. ૧૨
- હાંરે મારે ચતુર્વિંશ જિન બિંબના દરિસન થાય જો,
છોડ પંચાવન પોતાના બીજા ભણી રે લોલ;
હાંરે મારે વૃત્ત તપાદિ મંડપ બિચ ઉચ્ચરાય જો,
ઉચ્ચરતા બહુ શ્રાવક શ્રાવિકા મળી રે લોલ. ૧૩
- હાંરે મારે આણુંદંજી પુરૂષોત્તમ સિદ્ધગિરિ જાય જો,
છહરી સહિત્ત શંઘ કાઠી અતિ આડંબરે રે લોલ;
હાંરે મારે શક્તિ અભાવે જઈ ન શકે ગુરુરાય જો,
સાધુ સાધ્વીઓને જવા આજ્ઞા કરે રે લોલ. ૧૪
- હાંરે મારે શંઘ સહિત લેટે તિર્થાધિરાજ જો,
કરિ પ્રતિષ્ઠા દેરી એકમાં અહીં કને રે લોલ;
હાંરે મારે સદ્બોધામૃત્ત કરતા ઈમ ગુરુરાજ જો,
“ દુર્લભ ” શુભ કાર્યો એ નિમિત્ત વડે બને રે લોલ. ૧૫

હાળ ત્રીજી.

(પ્રીતલદી અંધાણી રે અજીત જીણુંદ શું...એ રાગ.)

- લાંબી મુદત નવ દિક્ષીત મુનિ વિતાવતા,
 ગુરૂ આજ્ઞા ગ્રહિ યોગ વહનને કાજ જ્ઞે;
 શિષ્ય ગંભિરવિજયને વિનયવિજય જતા,
 આગળ થયા પન્યાસ બેઉ મુનિરાજ જ્ઞે. લાંબી૦ ૧ (એ આં૦)
- અડચણ દૂર થવા હવે એ મુનિરાજની,
 ગંભીરવિજય પન્યાસને આવવા આંચ જ્ઞે;
 આજ્ઞા પત્ર દ્વારા થાતા ગુરૂરાજની,
 આવવા અહિં તૈયાર પન્યાસજી થાય જ્ઞે. લાંબી૦ ૨
- મગનલાલ સ્વરૂપચંદ શંઘ સહિત જતા,
 વક્રીલ એ વખતે સિદ્ધાચળ ગિરિરાય જ્ઞે;
 સાથે પન્યાસજી રાજનગરથી આવતા,
 તિર્થાધિપતી લેટિ હર્ષિત થાય જ્ઞે. લાંબી૦ ૩
- પોષ વદી છઠ્ઠે ભાવનગરમાં આવતા,
 હર્ષ સહિત લેઠ્યા અહિંયા ગુરૂરાય જ્ઞે,
 યોગ વહનની તૈયારી તુર્તજ થતા,
 શુભ કાર્ય શરૂઆત એ વેળા થાય જ્ઞે. લાંબી૦ ૪
- સાધુ બાર, એકાદશ સાધવી, પેસતા,
 યોગ વહન કીરિયા કરવાને આંચ જ્ઞે;
 પૂરણ થયે મહાવદ અતુર્થી આવતા,
 ચાર સાધુ, આઠ સાધ્વીઓને અપાય જ્ઞે. લાંબી૦ ૫
- વડિદિક્ષા ગુરૂરાજ તણી દ્રષ્ટિતળે,
 પ્રથમ ક્રિયા એ ભાવનગરમાં થાય જ્ઞે;
 અધિક ઉચ્છાહે શ્રાવક વર્ગ આવી મળે,
 “દુર્લભ” દ્રવ્યવ્યય સારો કરે તે આંચ જ્ઞે. લાંબી૦ ૬

ઢાળ ચોથી.

(સંવત્ત એક અઢૂલંતરે રે, ંવડશાનો ઉઢ્ઢાર—એ રાગ.)

- જન્મ ધારણુ પંજબમાં રે, કરતા મહારાજશ્રી એહ;
 પરંતુ દિક્ષા પછી ત્યાં રહ્યા રે, ત્રણ વરસ ગુણુ ગેહ. હો ગુરૂં ૨
 ભાવદયા દિલ ધારતા રે, ઉન્માર્ગેથી બચાવતા રે;
 ભવ્ય જીવેને અનેક વહાલા રે મારા ભવ્ય જીવેને અનેક. (એ આં.)
 ઓગણીસો અગ્યારમાં રે, ગુર્જર પર થઈ એહ;
 આવેલા આ દેશમાં રે, ત્યારબાદ ગુણુ ગેહ. હો ગુરૂં ૨
 પાછા ન ગયા પંજબમાં રે, કાઠીયાવાડના હિત;
 જન્મ ધારણુ જાણ્યે કર્યો રે, ગુરૂં એહ નિમિત્ત. હો ગુરૂં ૩
 ચોમાસા આડત્રી કર્યા રે, ગુર્જર આવ્યા બાદ;
 અરધો અરધ ભાવનગરમાં રે, તેમાં રહ્યા પુજ્યપાદ. હો ગુરૂં ૪
 તેથી ગુર્જર ભૂમિમાં રે, ભાવનગરનું હિત;
 કરવા ગુરૂં પધારીયા રે, જાણીયે એહ નિમિત્ત. હો ગુરૂં ૫
 ભાવનગર શંઘ ઉપરે રે, કિધો પરમ ઉપગાર;
 બાકી ન રાખી તેહમાં રે, આપી ંોધ અપાર. હો ગુરૂં ૬
 તાસ આલંબને થ્યા અહિં રે, કાર્યો શુભ અનેક;
 વિનાશી લક્ષ્મિ તણો રે, વ્યય કરવા સુવિવેક. હો ગુરૂં ૭
 જીર્ણોદ્ધાર ઉપાશ્રયો રે, નવીન ચૈત્યોના કામ;
 અવર શુભ કાર્યો તણા રે, આવતા ક્રાળા તમામ. હો ગુરૂં ૮
 અનેક ગામોની ટીપના રે, ભરાવી આપતા આંય;
 પુષ્કળ દ્રવ્ય વય એહમાં રે, ગુરૂં પ્રતિ ંોધથી થાય. હો ગુરૂં ૯
 ઉપદેશામૃત્ત આપતા રે, નિરંતર ગુરૂંરાય;
 નિવારતા હતા કેઈકની રે, માનસિક વ્યાધિઓ આંય. હો ગુરૂં ૧૦
 ભૂલ થવા દિધી નહિ રે, દિર્ઘ દષ્ટિ ગુરૂંરાય;
 વિરમાવ્યા પાપ કર્મથી રે, ંોગ્ય જીવેને આંય. હો ગુરૂં ૧૧
 અધ્યાત્મ સ્વરૂપ જણાવતા રે, ંોગ્ય જીવેને સદાય;
 આવા અનેક ઉપગારની રે, ખાખી ન રાખી જરાય. હો ગુરૂં ૧૨

- સ્મરણ થતા ઉપગારનું રે, શંઘના મનમાં આંચ; પૌઠ કાર્ય કોઈ એહવું રે, કરવા ઇચ્છા થાય. હો ગુરૂં ૧૩
- ઉપકાર નિરંતર થ્યા કરે રે, કરવું એહવું કામ; મહારાજશ્રીનું તે સાથમાં રે, જોડી દેવું નામ. હો ગુરૂં ૧૪
- જેથી તસ ઉપગારના રે, અનૃણી કંઈક થવાય; સારી પેઠે ચરચાવતા રે, આવા વિચારને આંચ. હો ગુરૂં ૧૫
- સૌના દિલમાં એ વાતની રે, લાગણી ઉત્તમ થાય; ચેત્ર વહી એકમ દિને રે, જનરલ મીટીંગ ભરાય. હો ગુરૂં ૧૬
- શંઘ સકળ મીટીંગમાં રે, મળતા વકતા અનેક; સ્મરણ ગુરૂં ઉપગારનું રે, વાણી વડે સુવિવેક. હો ગુરૂં ૧૭
- કરાવતા મીટીંગમાં રે, અસર કરાવી અપાર; સર્વાનુમત્તે એ સમે રે, થાય ઠરાવ તૈયાર. હો ગુરૂં ૧૮
- નામ જોડી ગુરૂંરાજનું રે, સારા પાયા પર આંચ; વિદ્યાશાળા એક જૈનની રે, સ્થાપવા નિર્ણય થાય. હો ગુરૂં ૧૯
- ખરચ નિભાવવા એહનો રે, આજથી આવક થાય; રકમ એકત્ર એવી થવા રે, ઇચ્છા સહુની જણાય. હો ગુરૂં ૨૦
- પોતપોતાની ઇચ્છાવડે રે, રકમ જે આમાં ભરાય; સ્વીકારવી બિન આગ્રહે રે, નિશ્ચય એ થઈ જાય. હો ગુરૂં ૨૧
- મહારાજશ્રી પ્રતિ લાગણી રે, કેવી સહુની જણાય; પ્રતક્ષપણે તરી આવતી રે, એક કદાકમાં આંચ. હો ગુરૂં ૨૨
- ઇચ્છાપૂર્વક નોંઘતા રે, રૂપીયા પાંચ હજાર; તુર્ત ભરાય મીટીંગમાં રે, કરિ વ્યવસ્થા વિચાર. હો ગુરૂં ૨૩
- અવર વિચાર કેઈક કરિ રે, શંઘ વિસર્જન થાય; “દુર્લભ” અનુપમ ભક્તિનું રે, સ્વરૂપ પ્રસંગે જણાય. હો ગુરૂં ૨૪

ઢાળ-પાંચમી.

(સમકિત્ત ઢ્વાર ગભારે પેસતાજી...એ રાગ.)

ગુરૂ મહારાજશ્રીના હુવે અંગમાંજી, દિન પર દિન વ્યાધિ વૃદ્ધિ થાય રે;
અવર વ્યાધિ ઉપરાંત સોજી તણીજી, વ્યાધિ એ સમયે દેખાય રે.

(એ આંકણી) ગુરૂં ૧

જેર વિશેષ વધાર્યું એ વ્યાધિ એજી, પોતાની મેજે ન ઉઠાય રે;

ખંધ થયું બીલકુલ સુવા તણુંજી, તોપણ સમતા અપૂર્વ કળાય રે. ગુરૂં ૨

ભાવનગરનો શંધ કરે ઘણીજી, ઔષધ ઉપચારો તે કાજ રે,

કોઈ પ્રકારે કચાશ રહે નહિંજી, દેશી પરદેશી વૈદ્યરાજ રે. ગુરૂં ૩

આવ્યા વ્યાધિ વૃદ્ધિ અટકાવવાજી, વૈદ્ય પંજબથી સુખ દયાળ રે;

બીજી વૈદ્ય વડોદરાના કરેજી, ચુનીલાલ કાયમ સંભાળ રે. ગુરૂં ૪

દરબારી ડોકટર અહિંયા તણીજી, કરતાં શીવનાથ પ્રયાસ રે;

ખામી ન રાખી જરી ઉપચારમાંજી, પણ જ્યાં વ્યાધિ

પ્રબળતા ખાસ રે. ગુરૂં ૫

કર્મ રાજનું જ્યાં પ્રતિકુળપણુંજી, તેથી આવ્યું નહિ કશું કામ રે;

ચૈતર વહી એકમની મીટીંગમાંજી, થયેલ ઠરાવને શંધે તામ રે. ગુરૂં ૬

ગુરૂ મહારાજ અમૃત્ત દષ્ટિ તળેજી, અમલ થવા તસ હાજરીમાંજ રે;

વૈશાક શુદ્ધી ત્રીજના દિવસેજી, કરવા ધાર્યું તુરત એ કાજ રે. ગુરૂં ૭

ચડાવી વરઘોડો આડંબરેજી, શંધ સમક્ષ ચતુર્વિધ આંચ રે;

મુનિ વૃદ્ધિચંદ્રજી જૈનશાળા તણુંજી, સ્થાપન એ શુભ દિવસે થાય રે. ગુરૂં ૮

સારો મેળાવડો એહ પ્રસંગમાંજી, વિદ્યાશાળામાંહે ભરાય રે;

હકિકત સાંભળી બહુ પ્રસન્ન થયાજી, જ્ઞાનવૃદ્ધિ ચાહે ગુરૂરાયરે. ગું ૯

ખંત વિશેષ ગુરૂજી ધરાવતાજી, થાવા જ્ઞાન વૃદ્ધિના ઉપાયરે;

કરિ ગોઠવણ એક મહેતાજી તણીજી, જૈનશાળાને માટે આંચરે. ગું ૧૦

બહુ મોટી સંજ્યાએ અભ્યાસમાંજી, બાળકો જૈનતણાં જોડાયરે;

મોહનલાલજી મુનિ આવ્યા હતાજી, મહારાજને શાતા પુછવા આંચરે.

ગુરૂં ૧૧

હાજરી તેમની એહ પ્રસંગમાંજ, ઉપરોક્ત કારણ નિમિત્તે થાય રે;
 અનેક મુનિ સાધ્વીઓ આવતાજી, અનેક ગામોના શ્રાવક લાય રે. ગુરૂં ૧૨
 શાતા પુછવા અહિં મહારાજનેજી, એહ સમય પર લોગા થાય રે;
 સાધુ, સાધ્વી, ઠાણા પરચા હતાજી, “ દુર્લભ ” અંત: સમયપર
 આંચ રે. ગુરૂં ૧૩

ઢાળ છઠ્ઠી.

(પરમ ગુરૂં જૈન કહો કયું હોવે એ રાગ.)

- પરમ ગુરૂં વૃદ્ધિવિજય જયકારી,
 વ્યાધિ પ્રખળતા સમય પણ જેમણે, સમતા પૂરણુ ધારી. પરમં ૧
 (એ આંકણી)
- કાર્ય આખર જીંદગીમાં થવાનું, થઇ ચુકયું હોય જાણે;
 સ્થાપન જૈન શાળાનું કર્યા પછી, વ્યાધિ વધી એ ટાણે. પરમં ૨
- સમસ્ત અશાતા વેદની કર્મને, એકી સાથે ખપાવા;
 જોર થતા એકદમ વ્યાધિનું, લાગ્યું સ્વરૂપ જણાવા. પરમં ૩
- શ્રાવક વર્ગના દિલ ઉદ્દાસીન, એ સમયે થઇ જાયે;
 રાત્ર દિવસ લક્ષિતવંત શ્રાવકો, તત્પર લક્ષિતમાં થાયે. પરમં ૪
- અખંડપણે મુનિ મંડળ માંહે, દુર્લભવિજય મુનિરાયે;
 શ્રાવક અમરચંદ જસરાજ, અને કુંવરજી લાયે. પરમં ૫
- સર્વ કાર્ય છોડી ગુરૂં લક્ષિત, માં દિલ જોડી દિધું,
 પ્રશંસનિય ગુરૂં લક્ષિતનું કાર્ય એ, ત્રણ જણાયે કીધું. પરમં ૬
- અંત: સમય નજદિક આવ્યાનું, સમજી જતા ગુરૂંરાજે;
 દષ્ટિ ઠરતી હતી પોતાની, જેના પર તે કાજે. પરમં ૭
- સુચવી દિધું હતું પોતાની, પાસેજ તેને રહેવા;
 કર્તા એહ અનુકૂળ પ્રકારે, ગુરૂં મહારાજની સેવા. પરમં ૮
- કર્મોદયવડે વ્યાધિ થયેલો, કિંચિત્ માત્ર ન કોયે;
 ઘટાડી ન શકાય પરંતુ, સેવા અનુકૂળ જોયે. પરમં ૯

- કર્તા પ્રયત્ન વ્યથાની, શાન્તિ માટે જોઈએ તેવા;
ભક્તજનો સાવધાનપણેથી, કરવા લાગ્યા સેવા. પરમ ૧૦
- અનુભવ જ્ઞાન નિમગ્ન ગુરૂજી, એ સમયે થઈ જાતા;
જોવાતું હતું હોય ન જાણે, ઉપસમ રસમાં નહાતા. પરમ ૧૧
- પ્રકરણ આદિ ઉપર પોતાની, પૂર્ણ રૂચિ હતી જેમાં.
સંભળાવતા, સાંભળતા, પોતે પણ, ધ્યાન દઈને તેમાં. પરમ ૧૨
- ચઉસરણ પયન્નાનું શ્રવણુ તો, વારંવાર ગુરૂકર્તા;
વ્યાધિ પ્રબળતાવડે યોલવાની, શક્તિ ન પૂરણુ ધર્તા. પરમ ૧૩
- તોપણ કોઈ કોઈ ગાથાનો, અર્થ વિસ્તારે જણાવે;
ચરંગો જિણ ધમ્મો ગાથાનો, અર્થ સરસ સમજાવે. પરમ ૧૪
- તે વખતે આહ્વાદ પોતાને, એહવો દિલમાં આવે;
વર્ણુન કરવું અશક્ય છે તેહનું, ઉત્તમ ભાવના ભાવે. પરમ ૧૫
- વ્યાધિ અત્યંત વ્યથાકારક પણ, સમતા અપૂર્વ જે ધર્તા;
વિરૂદ્ધ સ્વભાવોનો યોગ સમાન એ, હોય ન જાણે કર્તા. પરમ ૧૬
- આયુષ્ય સ્થિતિ સમાપ્ત થયે, કરિયે કોટિ ઉપચારે;
ક્રાયદો કાંઈ કરિ ન શકે, વ્યવહારિક એ ઉદ્ધારો. પરમ ૧૭
- વચન સિદ્ધ કરવા એ માટેજ, વ્યાધિ જોર વધારે;
વૈશાક શુદ્ધ સપ્તમી દિવસ શ્વાસનું, જોર વધેલું ભારે. પરમ ૧૮
- અહાર પાણી સાધુ સાધ્વીઓ, એ દિવસે સહુ ત્યાગે;
જેશી રહ્યા ગુરૂ રાજની સન્મુખ, દ્રષ્ટિ સર્વની લાગે. પરમ ૧૯
- પરિણામે તેજ દિવસ રાત્રીના, સાડા નવ જ્યાં વાગે.
અશુચિના ભંડાર રૂપ નર, દેહને ત્યાગવા લાગે. પરમ ૨૦
- સંપૂર્ણ સમાધિમાં *અરિહંત, સિદ્ધ, સાહુ, એ શબ્દ અવાજે;
મનુષ્ય દેહ ઉચ્ચાર એ કરતા, તજી દીધો ગુરૂરાજે. પરમ ૨૧
- દેવ પણાની સંપદાનો, ઉપલોગ મેળવવા કાજે;
કાયમનું પરિચાણુ કર્યું એ, કારણુ ગુરૂ મહારાજે. પરમ ૨૨

* ‘અરિહંત સિદ્ધ સાહુ’ એ અષ્ટાક્ષરી મંત્રનું સ્મરણુ.

લણી લણી લકતો ગુરૂ મહારાજનો, દેહ એ સમય નિહાળે;
“ દુર્લાભ ” એહવા ગુરૂ મહારાજનો, યોગ એ પંચમ કાળે.

પરમ૦ ૨૩

ઢાળ સાતમી.

(વૈદરભી વનમાં વલવલે નૈશઢધ નાથની નાર.....એ રાગ.)

- સ્વર્ગવાસી ગુરૂજી થતા, ભાવનગર મોબર;
શેહેર આખામાં ફરી વળ્યા, ખેદ યુકત સમાચાર. સ્વર્ગવાસી૦ ૧
- દિલગીર એહથી અતિ થયો, શ્રાવક સમુદાય;
એમાં તો આશ્ચર્ય શું ? બીજા પણ આંચ. સ્વર્ગવાસી૦ ૨
- ગુરૂ પરિચય એક વખતનો, પામેલા જેહ;
દિલગીર સાંભળીને થયા, દિલમાં બહુ તેહ. સ્વર્ગવાસી૦ ૩
- દેશાવરમાં તારથી, પોષ્ટ દ્વારા લખાય;
સમાચાર નિર્વાણના, ચારે તરફ ફેલાય. સ્વર્ગવાસી૦ ૪
- તિર્થંકરના દેહનો, દેવ દેવેંદ્રે કિધ;
નિર્વાણ મહોચ્છવ પૂરવે, દ્રષ્ટાંત એ લીધ. સ્વર્ગવાસી૦ ૫
- ભાવનગરના શ્રાવકો, ભક્તિવંત આંચ;
તજવીજ એહ પ્રકારની, કરવા સજજ થાય. સ્વર્ગવાસી૦ ૬
- બીજે દીવસ આખા શહેરમાં, આરંભના કામ;
બંધ તમામ પ્રકારના, કરાવ્યા આ ઠામ. સ્વર્ગવાસી૦ ૭
- પ્રહુ સમે આખા શંઢનો, પુરૂષ વર્ગ તમામ;
વંડામાં મારવાડીના, એકત્ર થયો તામ. સ્વર્ગવાસી૦ ૮
- સુશોભિત શિબિકામાં, ગુરૂરાજનો દેહ;
ભક્તિવંત શ્રાવકો મળી, સ્થાપિત કરે તેહ. સ્વર્ગવાસી૦ ૯
- જયજયનંદા જયજયમઢ્ઢા, શબ્દથી આકાશ;
ધ્વની એક સરખો ચાલતા, થયું ચારે પાસ. સ્વર્ગવાસી૦ ૧૦
- મહારાજશ્રીના પંચત્વની, પ્રાપ્તિ સમયથી જેહ;
દિલગીરી ચતુર્વિધ શંઢને, થઈ હુતી તેહ. સ્વર્ગવાસી૦ ૧૧

- વર્ણન તેહનું કલમથી, લખાય ન એમ;
 રૂદન શબ્દ યુક્ત એ નહિં, બીજા સાંભળે તેમ. સ્વર્ગવાસી૦ ૧૨
- માત્ર એ અંતઃકરણની, દિલગીરી જણાય;
 મુખાર્વિંદો સર્વના, એકદમ કરમાય. સ્વર્ગવાસી૦ ૧૩
- શોક સમુદ્ર નિમગ્ન થયા, સરવે દેખાય;
 મહારાજશ્રીના દેહને, અહિંથી લઈ જાય. સ્વર્ગવાસી૦ ૧૪
- દાદા સાહેબની વાડીમાં, શ્રાવક સમુદાય;
 શોક ગર્ભિત મહોચ્છવ કરિ, લાવેલા જણાય. સ્વર્ગવાસી૦ ૧૫
- અંદન કાષ્ઠાદિ વડે, ગુરરાજનો દેહ;
 અગ્નિ સંસ્કાર કરે અહિં, આવેલા તેહ. સ્વર્ગવાસી૦ ૧૬
- પુષ્કળ વૃક્ત કર્પુરાદિ, ચિતાગ્નિમાં સિંચાય;
 મહારાજશ્રી દેહ સાથમાં, ભક્ત જનના આંચ. સ્વર્ગવાસી૦ ૧૭
- પ્રજ્વલિત અંતઃકરણથ્યા, વિયોગાગ્નિથી તામ;
 હિત શીક્ષા કોણુ આપશે, આપણને આ ઠામ. સ્વર્ગવાસી૦ ૧૮
- ઉન્માર્ગે જતા વાળશે, પાછા કૃણુ આંચ;
 કેઇક બાબતની શંકા થતા, કહેતા ગુરરાય. સ્વર્ગવાસી૦ ૧૯
- ક્યાં જઈને હવે પુછશું ? પુત્ર વાતસત્ય પ્રેમ;
 ભાવ ધરી સમજાવશે, ઉત્તરો કૃણુ તેમ. સ્વર્ગવાસી૦ ૨૦
- અહો આ બધી ખામી ? હવે, પુરી પડશે કેમ;
 પુર્વોક્ત બાબત મુનિયો બિજા, હિત બુદ્ધિથી તેમ. સ્વર્ગવાસી૦ ૨૧
- કરશે પ્રયત્ન તેઓ કદિ, ગુરરાજની આંચ;
 ભક્તજનોના દિલ પ્રત્તિ, ખામી ન જણાય. સ્વર્ગવાસી૦ ૨૨
- પરંતુ આ વખતે હૃદયમાં, કારી ઘા જેહ;
 ગુરુ વિરહેથી પડેલ ઇં, રૂઆય ન તેહ. સ્વર્ગવાસી૦ ૨૩
- પૂર્ણ પ્રતાપી, શાંત પ્રકૃતિ, એકાંત હિતદાય;
 તત્પર પરોપકારમાં, ક્ષમા દોષની રહાય, સ્વર્ગવાસી૦ ૨૪
- નિર્દોષ માર્ગ ચલાવવા, વાળા ગુરુ એહ;
 આવા અનેક ગુણવાસના ભૂવન સમજેહ. સ્વર્ગવાસી૦ ૨૫

દર્શન આપણને કરી, આપણે ન દયાળ;	
દુરતિક્રમ ગતિ તાયરી, અહો કાળ કરાળ.	સ્વર્ગવાસી૦ ૨૬
તારી પાસે પ્રાણી માત્ર છે, નિરૂપાય તમામ;	
આવા મહાન્ પુરૂષને, લઈ જઈ તેં આમ.	સ્વર્ગવાસી૦ ૨૭
દુશ્મનાઈ પુરી કરિ, અમસાથ આવાર;	
અમે પણ તાયરા હુકમને, તાથે રહેનાર.	સ્વર્ગવાસી૦ ૨૮
હોવાથી તુંજને અમે, કરિ શકીયે ન કાંચ;	
ઘટિત નહોતું કરવું આવું, કાળ તુંજને આંચ.	સ્વર્ગવાસી૦ ૨૯
મહાન્ પુરૂષ વધુ ટકતો, આ દુનિયા માંચ;	
લાલ અનેક પ્રકારના, જીવ અનેકને થાય.	સ્વર્ગવાસી૦ ૩૦
સંસાર સમુદ્ર પ્રતિબોધથી, એહના સાક્ષાત્;	
તરવા જીવ અનેકને, સહેલો થઈ જાત.	સ્વર્ગવાસી૦ ૩૧
પ્રત્યક્ષ એ ગુરૂ જ ચરિત્રને, અનુસરતા આંચ;	
કર્મ જન્યભારને તજી, હજીકર્મિ થવાય.	સ્વર્ગવાસી૦ ૩૨
એહવા પુરૂષને લહિજતા, લાલ તુંજને શું થાય;	
પણ તારાથી કોઈનું, સાડ ન જોવાય.	સ્વર્ગવાસી૦ ૩૩
સુખમાં જેર તું લેજાવે, રંગમાં કરે ભંગ;	
વિદ્ન નાંખે તું લગ્નમાં, એહવા તુંજ ઢંગ.	સ્વર્ગવાસી૦ ૩૪
તારી ગતિ અસરાળએ, અહો કાળ કળાય;	
દોષ ન એમાં તાયરો, વિચારતા કાંચ.	સ્વર્ગવાસી૦ ૩૫
ફાગટ ઠબકો તુંજને આપ્યો અમે આંચ;	
દોષ અમારા કર્મનો, સાફ તેમાં જણાય.	સ્વર્ગવાસી૦ ૩૬
ભાગ્યહીન અમે તેમાં, કહો શું કરે કોચ;	
પુન્ય એછા ત્યાં અવરનો, કહો વાંક શું હોચ.	સ્વર્ગવાસી૦ ૩૭
અમેજ સંસારના મોહમાં, ડુબેલા તમામ;	
બૂલ ખીજાની શું કાઢવી, ખરેખર તો છે આમ.	સ્વર્ગ૦ ૩૮
દોષ ન એમાં કોચનો, શોકયુક્ત ઉદ્દગાર;	
ભક્તજનોના મુખથી, નીકળે તે વાર.	સ્વર્ગવાસી૦ ૩૯

અગ્નિસંસ્કાર થયા પછી, ચિતા કરિ શાન્ત;
 સ્નાન કરિ સરવે જનો, મળીને સંઘાત. સ્વર્ગવાસી૦ ૪૦
 શોકની શાન્તિ નિમિત્ત જતા, ઉપાશ્રયમાંય;
 મુખ્ય શિષ્ય પન્યાસજી, ગંભીરવિજયજી આંય. સ્વર્ગવાસી૦ ૪૧
 પ્રતિબોધ તસ સાંભળી, શાન્તિ ચિત્ત થાય;
 “ દુર્લભ સમય વિચારતા, સ્વસ્થાનકે જાય. સ્વર્ગવાસી૦ ૪૨

ઢાળ વ્યાઢમી.

(પંચમ ભવ કોલાગ્ગ સન્નિવેશ.....એ રાગ)

કર્તા ગુરૂ મહારાજ શ્રીકાળ, આખા શહેર માંહે હુડતાળ;
 તમામ પ્રકાર તાણા વ્યાપાર, અંધ રહ્યા તે દિવસ મોબર.
 (એ આંકણી)

મીલ, પ્રેસો, કારખાના તમામ, મત્સ્યબળ, અંદર ના કામ;
 ખીબ સર્વ આરંભના કામ, તે દિવસે રહ્યા અંધ તમામ. ૨

સારી રકમ શ્રાવક સમુદાય, એકઠી કરિ તે દિવસે આંય;
 આપે તેમાંથી અનેક પ્રકાર, દાન અનુકંપા તે વાર. ૩

આરસ દેરી કરાવી તૈયાર, ઓગણીસો પચ્ચા મોબર;
 અગ્નિસંસ્કાર સ્થાનક પર આંય, મહારાજશ્રીની પાઢુકા સ્થપાય. ૪

શ્રાવણુ શુદ્ધ પુનમ દિન્ન થાય, કાર્ય એ શંઘ તરફથી આંય;
 મુળચંદ્રજી, વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય, આવેલા પંબળથી આંય. ૫

એકજ દેશના વતની જેહ, બન્ને ગુરૂ ભાયો ગુણુગેહ;
 સજીત હોય અને છે તેમ, નિર્વાણુ ભૂમિ સાથે થઈ તેમ. ૬

ચાર વરસને આંતરે તેહ, અરસ પરસ દેરીમાં જેહ;
 પાઢુકા પૂરવવત્તા સ્નેહ, બાણુ ધરિ રહ્યા નજદિક એહ. ૭

અઘાપિ પર્યંત કળાય, દાદા સાહેબની વાડીમાંય;
 “ દુર્લભ ” દરિસન ભકતો કરે, સ્મરણુ ચિત્ત ઉપગારનુ ધરે. ૮

ઢાળ નવમી.

- (હવે અવસર જાણી કરિયે સંલેષણ સાર.....એ રાગ.)
- કાળધર્મ પામતાં, વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય;
સમાચાર બહારના, ગામ અનેકમાં જાય;
હડતાળ વડાવતા, બંધ આરંભના કામ;
કરિ દેવ વાંદતા, શ્રાવકો ગામો ગામ. (આંકણી) ૧
- દિલગીર સ્થળ સ્થળ થયો, શ્રાવક વર્ગ તમામ;
સત્કાર્યમાં વાપરે, પુઠ્ઠળ દ્રવ્યને તામ;
કેઈક ગામોમાં ગુરૂ મહારાજનું નામ;
રહે યાદ નિરંતર, કિધા એહવા કામ. ૨
- સ્થાપ્યું વળા ગામમાં, જૈન પુસ્તકાલય તામ;
જોડી નામ મહારાજનું કિધા અવર શુભ કામ;
લાગણી અતિશય ઈહા, જૈનશાળા પણ થાય;
ગુરૂરાજના નામથી, એહ સમય પછી આંચ. ૩
- સત્કાર્યો વડેથી, ખ્યાતિ અમર રહિ જાય;
ઉત્તમ પુરૂષોની, આખી દુનિયામાંય;
પણ ભક્ત જનોની, લાગણીથી થતા કામ;
ભક્તિની નીશાની, માત્ર એ જાણો તમામ. ૪
- નિસ્પૃહિ શિરોમણી, પ્રસિદ્ધ મુનિ ખુટેરાય;
ઉપગારી પંજાબને, ખાસ થયેલ જણાય;
વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિશ્વર, શિષ્ય તેહના થાય;
પ્રતાપી ગણી મુળચંદ્રના લઘુ ભાય. ૫
- થયા મહાન તપસ્વી, ક્ષમા સમુદ્ર મુનિરાય;
ખાંતીવિજયજી નામે, એહના એ ગુરૂભાય;
પારગામી ષટ્ શાસ્ત્રના, જ્ઞાન સમુદ્ર કહાય;
મુનિ આત્મારામજી, એહના પણ ગુરૂ ભાય. ૬

ઓગણુ સાઠ વર્ષ પર, ચાર માસનું આય;
એકતાળીશ વર્ષનો, પાળી દિક્ષા પર્યાય;
ભવ્ય જીવો અનેકના, ઉપગારી એ થાય;
સ્વર્ગસુખના ભોક્તા, થયા વૃદ્ધિચંદ મુનિરાય. ૭

દાદાસાહેબ બંધાતુ, ચૈત્ય પૂરણુ જો થાય;
તસ પ્રતિષ્ઠા જોવાની, ઇચ્છા પ્રથમ મનમાંય;
ભાવનગર શહેરમાં, ઘર દેરાસર થાય;
ઇચ્છા બીજી એ, બહોળો જોતા સમુદાય. ૮

શ્રી દેવર્ધિગણી ક્ષમા શ્રમણુ મહારાજ;
કર્તુ પુસ્તકોરૂઠનું, વલ્લભિપૂરમાં કાજ;
યાદગિરિ કાયમ તસ, વળા શહેરમાં થાય;
ઇચ્છા ત્રીજી એ, ધરતા હતા ગુરૂરાય. ૯

જૈન વીધી પ્રમાણુ, જૈન વર્ગમાં થાય;
સંસ્કારો વિહ્વાદિ, ઇચ્છે ઇમ ગુરૂરાય;
એ ચાર ઇચ્છામાં, ત્રણુ કૃપીભૂત જોવાય;
ચોથી ઇચ્છાનો, શરૂ પ્રયાસ જણાય. ૧૦

બાળ બ્રહ્મચારીએ, પૂર્ણ પ્રતાપી થાય;
પુન્ય પ્રતાપ અઘાપી, સુધી અચળ જણાય;
તસ ગુણુ સમૂહનો, પાર ન પામી શકાય;
“ દુર્લભ ” નરભવ ચિત્ત, ધરતા સુધરી જાય. ૧૧

દાળ દસમી.

(રંગ રસિયા રંગ રસ બન્યો મન મોહનજી.....એ રાગ)

વૃદ્ધિચંદજી મુનિશ્વર મન મોહનજી,
થયા પૂર્ણ પ્રભાવિક જેહ મનડુ મોહું રે મન મોહનજી;
ગુણુ ગાયે કમિ તેટલા મન મોહનજી,
હતા ગુણુ સમૂહના જેહ. મનડુ મોહું રે મન મોહનજી. (એ આં૦)

આવે અહુર્નિશ સાંભરી, મં અનુપમ ગુણોનો ચિત્તાર; મં	
જીંદગી સુધી જેમના, મં રહ્યા શુદ્ધ આચાર વિચાર. મં	૨
અપ્રમાદિ પણે રહ્યા, મં સ્વપર હિતમાં નિત્ય ધ્યાન; મં	
નિરર્થક કાળ ક્ષેપને, મં કદિ કીધો ન ખુદ્ધિ નિધાન. મં	૩
લોક રંજન કરવા પ્રતિ, મં મેળવવા જ્ઞાન વિચાર; મં	
કદિ ન ધરાવતા દિલમાં, મં ઇચ્છાઓ એવી લગાર. મં	૪
અવલોકન શાસ્ત્રો કર્યા, મં નિત્ય આત્મનું હિત કરનાર; મં	
શ્રીમદ્ યશોવિજયજી, મં કૃત્ત અષ્ટક જે જ્ઞાન સાર. મં	૫
પ્રીત્તિ વિશેષ તે ઉપરે, મં નવીન ગ્રંથાદિ કાંચ; મં	
રચવા નિમિત્તે જેહુની, મં અભિલાષા નથી વર્તાય. મં	૬
તો પણ જે જે વાંચતા, મં ગ્રંથો પોતે ગુરૂરાય; મં	
સુક્ષ્મ વિચાર પૂર્વક તેમાં, મં અવલોકન કરતા બીય. મં	૭
પદચ્છેદ, પર્યાયાદિમાં, મં કરિ ખારીક રિતે તપાસ; મં	
સુધારો કરે ગ્રંથમાં, મં જેથી તે ગ્રંથો ખાસ. મં	૮
લાભકારક અતિ સર્વને, મં ઉપયોગના પૂરણ થાય; મં	
બોધદાયક થતા અન્યને, મં ગ્રંથો એહવા શોધાય. મં	૯
અપૂર્ણ નહિ આસ્તિક્યમાં, મં શ્રદ્ધા વડે પૂરણ જેહ; મં	
બોધ અમોઘને આપતા, મં નિરંતર એ ગુણુ ગેહ. મં	૧૦
બાહ્ય અભ્યંતર, આકૃત્તિ, મં બન્ને હિત જેહુની શાન્ત, મં	
કહિ શકતા નહિ કોયને, મં દુઃખ લાગે એહવી વાત. મં	૧૧
પથ્ય, તથ્ય, સત્ય, વચ્યનને, મં સ્વાભાવિક બોલવા ટેવ; મં	
આત્મવિર્ય નથી ગોપંચું, મં દેતા જ્ઞાન દાન તત્ત ખેવ. મં	૧૨
સાધુ, સાધ્વી, ચાળીશને, મં દિધું આશરે દિક્ષા દાન; મં	
બ્રહ્મચર્ય પાળ્યું જનમથી, મં શિશુ વયથી વિનયવાન. મં	૧૩
ચારિત્ર ધર્મ આરાધતા, મં પરિપૂર્ણ પણે ગુરૂરાય; મં	
શક્તિ મંદ હોવા વડે, મં તપ બાહ્ય વિશેષે ન થાય. મં	૧૪
પરંતુ અભ્યંતર તપ વિષે, મં રહ્યા તત્પર જેહ સદાય; મં	
બાહ્ય તપ શક્તિ પ્રમાણમાં મં કરવા ઇચ્છક ગુરૂરાય. મં	૧૫

ઓગણી અડ તાળીશમાં, મં ઓળી કરતા ગુરૂરાય;	મં
વિશસ્થાનક આરાધવા, મં ત્રણ ઓળી સંલગ્નથી થાય.	મં ૧૬
પણ તે વર્ષ પર્યુષણે, મં વ્યાધિ વિશેષ જણાય;	મં
દુઃખાવો થતા છાતીમાં. મં આગળ તેમાં નવધાય	મં ૧૭
ભાવધર્મ આરાધને, મં મુનિ સમૂહમાં એકકા થાય;	મં
આધુનિક સમય વિષે, મં પ્રતક્ષપણે ગુરૂરાય.	મં ૧૮
કોરી રાખેલ હતું તેમણે, મં વક્ષસ્થળ મુષ્ટિ જ્ઞાન;	મં
ઉપસમ રસ ભંડાર થ્યા, મં ન મળે માયા કે માન.	મં ૧૯
આત્મહિન વૃદ્ધિ કારણે, મં મજ્યું લોભને સ્થાન લગાર;	મં
સાહસિકપણે કર્તા નહિ, મં કોઈ કાર્ય માંહે વિચાર.	મં ૨૦
દિર્ઘદ્રષ્ટિ પૂર્વક કરે, મં વિચારી કાર્ય તમામ;	મં
પસ્તાવું પાછળ પડે, મં કોઈ વખત બનેલું ન આમ.	મં ૨૧
અષ્ટક ટિકા વંચાવતા, મં એક વખત કહે ગુરૂરાય;	મં
ખોલવા અથવા કાર્યને, મં કરવા ઇચ્છા મુજ થાય.	મં ૨૨
પરિણામ એ જોઉનું, મં શું આવશે ? એહ વિચાર;	મં
આવે અગાઉથી દિલમાં, મં મુજને તો વારંવાર.	મં ૨૩
કેવું ઉંચા પ્રકારનું, મં ધરતા એ અનુભવજ્ઞાન,	મં
સમજી શકાય એ વાતથી, મં ચોખી રિતે નિદાન.	મં ૨૪
કારણ આવી વિચારણા, મં કરે વિરલા પુરૂષો કોય,	મં
અયોગ્ય વર્તન, પુષ્ટ પાપના, મં બંધનથી મુક્ત તે હોય.	મં ૨૫
ઈંદ્રિયોના વિષયમાં, મં વિરક્ત ભાવ ધરનાર;	મં
વેદોદય તો સર્વથા, મં શાન્ત ભાવ ધારણ કરનાર.	મં ૨૬
પુદ્ગલિક વસ્તુમાં થતા, મં સંયોગ અને વિયોગ,	મં
રતિ, અરતિ, ધર્તા નહિ, મં સમદ્રષ્ટિ જોઉ સંયોગ. મં	૨૭
કારણો બનતા એહવા, મં આત્મહિતમાં ખામી થાય, મં	
શોક માત્ર એ કારણે, મં કર્તાદિસે ગુરૂરાય. મં	૨૮
પૂર્વોપાર્જિત કર્મનો, મં ભય પરભવનોજ જણાય, મં	
અશુચિ રહિ નિજ દેહમાં, મં દુઃખા તેનીજ થાય. મં	૨૯

ઉત્તમ ઉત્તમ પુસ્તકો, મં સંગ્રહવાને ગુરૂરાય; મં	
પ્રચ્છાવાળા એહમાં, મં શિષ્યો નિમિત્તે થાય. મં	૩૦
જુન લાંડાર ઉત્તમ રીતે, મં સહુ ગામ માંહે સચવાય; મં	
બંધ કરે એ કારણે, મં કોઈ સ્થળ માંહે ન વિંખાય. મં	૩૧
સીન લાંડારો કરાવતા, મં તિર્થોતું હિત જળવાય; મં	
ચરણા શ્રાવક વર્ગને, મં હરવખત કરે ગુરૂરાય. મં	૩૨
પૂવોક્ત સર્વે કાર્યમાં, મં આત્મહિતની વૃદ્ધિ થાય; મં	
સાધ્યદ્રષ્ટિ એ રાખતા, મં સ્વયમેવ સદા ગુરૂરાય. મં	૩૩
મંદ મંદ હસતા હતા, મં હસતા કદિ તો ગુરૂરાય; મં	
ચરિત્ર સમાપ્ત અહિં કને, મં એ મહાન્ પુરૂષતું થાય. મં	૩૪
સ્મરણ થવા વડે તેહનું, મં બની શકતા જેહ ઉપાય; મં	
અનુકરણ કરવા પ્રતિ, મં ભવ્યાત્માઓ દિલ રહાય. મં	૩૫
આત્મહિત જેના વડે, મં પ્રાણી અનેકનું થાય; મં	
હેતુ ચરિત્ર લખવા તણો, મં છે એહ અમારો આંચ. મં	૩૬
વાંચકવૃંદ શુભ વૃત્તિએ, મં કિધેલ અમોએ પ્રયાસ, મં	
પામો સફળતાને સદા, મં ઇચ્છે ઇમ દુર્લભદાસ. મં	૩૭

“શ્રી મન્મુનિ મહારાજ શ્રી વૃદ્ધિચંદ્રના શિષ્ય ”

સંપ્રદાયનું ટુંક વર્ણન.

હાળ-અગીયારમી.

(સંવત્ત એક અઢલંતરેરે, જવડશાનો ઉદ્ધાર-એ રાગ)

૧ મુનિ મહારાજશ્રી કેવળવિજયજી

વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાજનો રે, શિષ્ય તણો સંપ્રદાય;

ટુંક વર્ણન તસ જાણવા રે, ચરિત્ર આખરે અપાય. હો ગુરૂજી

સહબોધામૃત્ત ધારતા રે કેષક જીવો નિસ્તારતા રે, ભવસાયરથી બે
બહાલા મારા ભવસાયરથી જેહ.....(એ આંકણી)
સંવત્ત ઓગણી ઓગણત્રીશે રે, રાજનગર મોબર;
વડી દિક્ષા અહિને થયા રે, પ્રથમ શિષ્ય તે વાર. હો ગુરૂં ૨
મૂળ ગુરૂં અભાવથી રે, કેવળવિજ્ય મુનિરાય;
શિષ્ય પ્રથમ તસ સ્થાપતા રે, મુળચંદ્ર ગણી આંચ, હો ગુરૂં ૩

૨ મુનિ મહારાજ શ્રી ગંભીરવિજયજી
અનુયોગાચાર્યજી પન્યાસ.

યતિપણું તજી દિક્ષા વડી રે, રાજનગર મોબર;
પ્રસિદ્ધ મુનિ બુટેરાયના રે, હાથથી અહિ તે વાર. હો ગુરૂં ૪
ઓગણી એકત્રીશમાં રે, સ્થાપતા નિજ ગુરૂરાય;
ગંભીરવિજય મુનિ નામથી રે, શિષ્ય બિનએ થાય. હો ગુરૂં ૫

૩ મુનિ મહારાજશ્રી ઉત્તમવિજયજી.

ઓગણીસો બત્રીશના રે, ફાગણ માસ મોબર;
પટણી ઉત્તમચંદ નામના રે, ઘોળેરાના રહેનાર. હો ગુરૂં ૬
ઉત્તમ વિજય મુનિ નામથી રે, શિષ્ય ભરૂચે સ્થપાય;
દિક્ષા દેતા શુદ્ધ ત્રીજે રે, નિત્યવિજય મુનિરાય. હો ગુરૂં ૭

૪ મુનિ મહારાજશ્રી ચતુરવિજયજી પન્યાસ.

ઓગણી સાડત્રીશનારે, માઘ માસ મોબર;
રાજનગરના શ્રાવકે રે, દિક્ષા અહિ તે વાર. હો ગુરૂં ૮
ચતુરવિજય મુનિ નામથી રે, શિષ્ય ડીસામાં સ્થપાય;
દિક્ષા દેતા શુદ્ધ પાંચમેરે, ઉમેદવિજય મુનિરાય. હો ગુરૂં ૯

૫ મુનિમહારાજ શ્રી રાજવિજયજી

એજ વર્ષ માંગરોળનારે, શ્રાવક દિક્ષીત થાય;
વળા શેહેર પોતા કને રે, રાજવિજય મુનિરાય. હો ગુરૂં ૧૦

૬ મુનિ મહારાજ શ્રી હેમવિજયજી.

ઓગણીસો ચાલીશનારે, જેઠ માસ મોબર;
 શ્રાવક જીવા નામથીરે, ધોલેરાના રહેનાર. હો ગુરૂજી ૧૧
 ભાવનગરમાં તેહનેરે, દિક્ષા સ્વહાથે અપાય;
 શિષ્ય એ શુદ્ધી ત્રીજે થયારે, હેમવિજય મુનિરાય. હો ગુરૂજી ૧૨

૭ શાસ્ત્રવિશારદ જ્ઞાનાચાર્ય શ્રીમદ્ વિજયધર્મસૂરિ

ઓગણી ત્રેંતાળીશનારે, માસ વૈશાક મોબર;
 શ્રાવક જે મહુવા તણારે, દિક્ષા લિયે તે વાર. હો ગુરૂજી ૧૩
 ભાવનગર સ્વહસ્તકેરે, વહી પાંચમે અપાય;
 ધર્મવિજય, ધીરવિજયજીરે, શિષ્ય એ જેઉ નિમાય. હો ગુરૂ ૧૪
 નિજ હયાતીમાં થયારે, ધિરવિજય મુનિરાય;
 આજ્ઞા બાર એ કારણેરે, શિષ્યમાં તે ન ગણાય. હો ગુરૂજી ૧૫

૮ શ્રીમદ્ વિજયનેમીસૂરિ

ઓગણી પીસ્તાળીશનારે, જેઠ માસ મોબર;
 દિક્ષા મહુવાના શ્રાવકે રે, અહણુ કરિ તે વાર. હો ગુરૂજી ૧૬
 ભાવનગર સ્વહસ્તકે રે, શુદ્ધી સાત્તમે અપાય;
 શિષ્ય પોતાના એ થયા રે, નેમવિજય મુનિરાય. હો ગુરૂજી ૧૭

૯ મુનિ મહારાજ શ્રી પ્રેમવિજયજી પંચાસ

બાળ બ્રહ્મચારી જ્ઞાતિએ રે, ઓસવાળ અહિંના જ;
 કરે ભાવનગર દેરાસરે રે, મહેતા તરીકે કાજ. હો ગુરૂજી ૧૮
 શ્રાવક પ્રેમજી નામના રે, ધરિ વૈરાગ્ય વિચાર;
 ઓગણી છેંતાળીશ ના રે, માસ વૈશાક મોબર. હો ગુરૂજી ૧૯
 ગુરૂમહારાજના હાથથી રે, દીક્ષિત અહિં તે થાય;
 શિષ્ય એ શુકલ વૃયોદશી રે, પ્રેમવિજય મુનિરાય. હો ગુરૂજી ૨૦

૩૦ સહગુણાનુરાગી સન્નિત્ર મુનિ મહારાજશ્રી કર્પુરવિજયજી

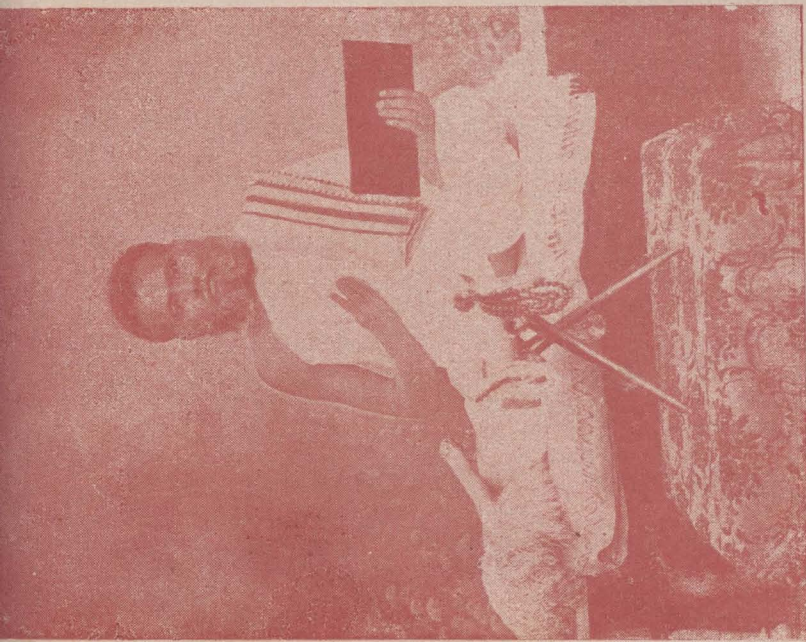
ઓગણી સુડતાળીશના રે માસ વૈશાક મોઝર;
 બાળપ્રદ્યારી જ્ઞાતિમાં રે, ઓસવાળ તે વાર. હો ગુરૂજી ૨૧
 મેટ્રીકયુલેસનની કરી રે, પરિક્ષા જેણે પસાર;
 શ્રાવક કુંબરજી નામના રે, વળા શેહર વસનાર. હો ગુરૂજી ૨૨
 ભાવનગરમાં તેહને રે, દિક્ષા સ્વહથે અપાય;
 શિષ્ય એ શુદ્ધી છઠે થયા રે, કર્પુરવિજય મુનિરાય. હો ગુરૂજી ૨૩

આ શીવાય મુનિ મહારાજે—

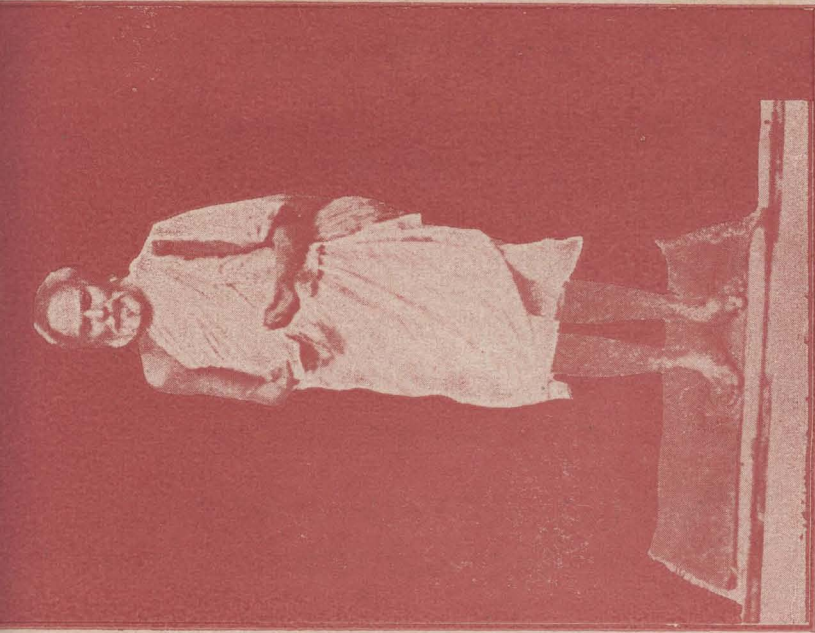
ઉમેદવિજય, દુર્લભવિજે રે, અમરવિજય મુનિરાય;
 મેઘવિજય, મુનિ આદિને રે, દિક્ષા સ્વહસ્તે અપાય. હો ગુરૂજી ૨૪
 પણ એ બીજા મુનિરાજના રે, નામની દિક્ષા અપાય;
 તેથી તેમના શિષ્યની રે, નોટમાં એ ન મુકાય. હો ગુરૂજી ૨૫
 તેમ એ ગુરૂ પ્રતિઓધથી રે, પામી વૈરાગ્યને ખાસ;
 મુળચંદ્રજી, નિલ વિજયજી રે, ઉમેદ વિજયજી પાસ. હો ગુરૂજી ૨૬
 કેટલાએક શ્રાવક પ્રતિ રે, દિક્ષા એ રિતે થાય;
 વિવિક્ષા તસ નામની રે, આપેલી નથી આંચ. હો ગુરૂજી ૨૭
 “ દુર્લભ ” સમય એ ગુરૂ તણે રે, શિષ્ય તણે સંપ્રદાય;
 વિચરતા આ વખતમાં રે, ઉપગારી બહુ થાય. હો ગુરૂજી ૨૮
 ઇતિશ્રી સમ્પન્ન પરિચ્છેદે શ્રી મુનિ મહારાજશ્રી

વૃદ્ધિચંદ્રજી જીવન ચરિત્ર સમાપ્ત.

આચાર્ય શ્રી વિજયને(મત્સરીશ્વર) મહારાજ

અદઃગુણાનુરાગી શ્રી કપૂરવિજયજી મહારાજ

અથશ્રી સપ્તમ પરિચ્છેદ ઉપસંહાર.

(હવે અવસર જાણી કરીયે સંલેખણુ સાર.....એ રાગ)

પૂર્વોક્ત યે વ્યાધિ, વડે અશક્ત ગુરુરાય,
ઉપરાંત છાતીનો દુખાવો થઇ જાય;
ઓગણી અડતાળીશે શંઘ, શિષ્ય ગભરાય,
ફોટોગ્રાફ લેવા તસ ભકતની ઇચ્છા થાય. ૧

અપૂર્વ નિરાભિમાન દશા ગુરુરાય,
ધરતા ના પાડે પણ આગ્રહથી લેવાય;
જીવન ચરિત્ર તસ લખવા ઇચ્છા થાય,
તે પણ ગુરુરાજની ઇચ્છા વિષુ લખાય. ૨

પછી વ્યતિત હકિકત સમજી જતા પણ તેહ,
કેવામાં અટકતા અપૂર્ણતા રહેલી એહ;
અરે ? શબ્દ ન ઉચ્ચર્યા, વ્યાધિ સમય પણ જેહ,
અરિહંત, સિદ્ધ, સાહુ, શબ્દ ઉચ્ચારતા તેહ. ૩

ઓગણી ઓગણુ પરચાએ એ ગુરુરાય,
પ્રતિબોધ આપતા કાર્ય શુભ અર્હિ થાય;
ઉજમણા મહોચ્છવ સંઘ સિદ્ધગિરિ જાય;
યોગ્ વહન વડીદિક્ષા પણ શિષ્યને થાય. ૪

જન્મ ધારણુ પંજાબમાં કરતાં એ ગુરુરાય,
પણુ દિક્ષા પછી ત્રણુ વરસે આવ્યા આંય;
ઉંપગારી ગુર્જરને કાઠીયાવાડમાં થાય,
વિશેષે તેમાં પણ ભાવનગર હિતદાય. ૫

પ્રૌઢ કાર્ય કરી તે સાથે નામ જોડાય,
ભાવનગર શંઘને ઇચ્છા આખર થાય;
મીટીંગ ભરતા રૂપીયા પાંચ હજાર,
થતા એક કલાકમાં થાય ઠરાવ તે વાર. ૬

જોડી નામ મહારાજનું માસ વૈશાક મોજાર,
જૈન વિદ્યાશાળા કરિ સ્થાપન તે વાર;
શુદ્ધી ત્રીજે આડંબરે કાર્ય શુભ એ થાય,
શયું આખર કાર્ય એ વ્યાધિ વિશેષે જણાય. ૭

સર્વ મુનિ મંડળમાં દુર્લભવિજય મુનિરાય,
શ્રાવક અમરચંદ વોરા, કુંવરજી ભાય;
છોટી કાર્ય સકળને ગુરૂસેવામાં આંચ,
અહર્નિશ રહ્યા તત્પર આખર સમય કળાય. ૮

સંભળાવે, સાંભળે પ્રકરણ આદિ ગુરૂરાય.
કેઈક ગાથાના અર્થ સમજવતા જાય;
વ્યથા કારક વ્યાધિ પણ ઉપસમ રસમાં નહાય;
વૈશાક શુદ્ધ સાતમે શ્વાસ વિશેષે જણાય. ૯

સાધુ સાધ્વી ઠાણા પચ્યા મળેલા આંચ,
કેઈક ગામોના આવેલ શ્રાવક ભાય;
એહિજ રાત્રીના સાડા નવ જ્યાં થાય,
અરિહંત, સિદ્ધ, સાહુ, ઉચ્ચરતા ગુરૂરાય. ૧૦

ધરિ પૂર્ણ સમાધિ આખર સમયે એહ:
અશુચિ ભાંડાર રૂપ ત્યાગે માનવદેહ;
સ્વર્ગવાસી ગુરૂ થતા ખખર તુર્ત ફેલાય,
શંઘ સકળ અવર પણ અતિશય દિલગિર થાય. ૧૧

શોકયુક્ત મહોચ્છવ કરિ, દાદા સાહેબ લહિ જાય,
અગ્નિસંસ્કાર એ વાડી માંહે થાય;
આરંભના કાર્ય વેપાર બંધ રહે આંચ,
કારખાના, મીલ, પ્રેસો, બંધ તે દિવસે થાય. ૧૨

શોક યુક્ત ખખર એ દેશાવરમાં જાય,
હડતાળો સ્થળો સ્થળ દિલગિર સરવે થાય;
ગુરૂ યાદ ગિરીના કાયમ સ્મરણના કાજ,
થયા કેઇક ગામોમાં જેહુ જણાય છે આજ. ૧૩

સંસ્કાર સ્થાનક પર તસપાટુકા સ્થપાય,
આરસ દેરીમાં શંઘ તરફથી આંચ;
નિર્વાણભૂમિમાં સાથે એ ગુરૂભાય,
દાદા સાહેબ વાડીમાં નજીક નજીક કળાય. ૧૪

બસો ચોવી ગાથાએ પરિચ્છેદ લખાય,
તસ ગુણ સમૂહનો પાર ન પામી શકાય;
અનુસરતા તેહને આત્મહિત વૃદ્ધિ થાય,
“ દુર્લભ ” ગુણ ગિરૂઆ કરિએ મનન સદાય ૧૫

ઈતિ સપ્તમ પરિચ્છેદ ઉપસંહાર સમાપ્ત

કુળશ.

(ગાયો ગાયો રે વિમલાચલ તીરથ ગાયો.એ રાગ.)

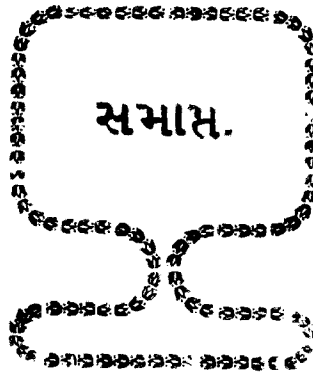
ગાયો ગાયો રે વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિશ્વર ગાયો,
જન્મ ગ્રહિ પંજાળ ભૂમિમે, નિમિત મનોહર પાયો;
સરલ સ્વભાવ કુશળ વ્યવહારમે, શિશુ વયથીજ જાણાયો રે. વૃદ્ધિ ૧
(એ આંકણી)

કુમતિના સામ્રાજ્ય માંહે પણ, શ્રુત ચિંતામણી પાયો;
તત્વગ્રાહિ શુદ્ધ માર્ગ પ્રરૂપક, પ્રસિદ્ધ મુનિ ખુટેરાયો રે. વૃદ્ધિ ૨
કુમતિ કુટુંબ સહિત ગઈ એહથી. શુદ્ધ આલંબન પાયો;
તાસ પસાય દ્રઢ ધર્મ રાગ મે, ચરિત્ર નાયક જોડાયો રે. વૃદ્ધિ ૩
આત્મહિત વૃદ્ધિ કારણ ઘટમે, જ્ઞાન દીપક પ્રગટાયો;
અનિત્ય, અશરણ, અસર સંસારકો, રંગ ત્તરંગ જાણાયો રે. વૃ ૪
લિન થતા વૈરાગ્યમે પૂરણ, માત, પિતા, કુ સુનાયો;
તાસ અનુજા મેળવતા વરસ ળે, નિજ ગ્રહવાસ વિતાયો રે. વૃ ૫
રહિ જળ પંકજની પરે ન્યારો, વિનયથી આજ્ઞા પાયો;
આજ્ઞાપત્ર ધર્મ યશ શ્રેષ્ઠિ કો, ગુરૂળ ઉપર લખાયો રે. વૃદ્ધિ ૬
કઠિન સમય સહિ કષ્ટઃઅનંતા, પ્રસિદ્ધ મુનિ ખુટેરાયો;
ધર્મ ધ્વજ ફરકાવી પંજાળ મે, દિલ્હી મુકામે આયો રે. વૃદ્ધિ ૭
શુદ્ધ માર્ગ સમરથ શિષ્યોકી, શોધમે નિપૂણ જાણાયો;
તાસ પસાય ઓગણીસો આઠમાં ચરિત્ર નાયક એ પાયોરે. વૃદ્ધિ ૮
દિક્ષા ગ્રહિ એહ વર્ષ દિલ્લીમાં, ચાતુર્માસ ઠરાયો;
નવજયપુર, વિંકાનેર દસમે ભાવનગર અગ્યારમે આયોરે. વૃદ્ધિ ૯
બાર, તેર, રહિ રાજનગરમે, વડી દિક્ષા ત્યાં પાયો,
મણીવિજય પન્યાસકી પાસે, પોતે અને ગુરૂરાયોરે. વૃદ્ધિ ૧૦

- જ્ઞાન વૃદ્ધિ નિપૂણ શાસ્ત્રોમે, અનુભવ જ્ઞાન કરાયો;
આજ્ઞા આપે વિચરવા ચૌદમાં, બુદ્ધિવિન્યથ ગુરૂરાયોરે. વૃદ્ધિ૦ ૧૧
- આજ્ઞા સભા સમક્ષ વ્યાખ્યાનની, એહિજ વરસમેં પાયો;
ચાતુર્માસ રહિ ભાવનગરમે, બહિર બોધ સુનાયોરે. વૃદ્ધિ૦ ૧૨
- ગોધાપત્રર, સોળ ભાવનગરમે, ચાતુર્માસ ઠરાયો;
સત્તરથી વીશએ ચાર ચોમાસે, રાજનગર ગુરૂરાયોરે. વૃદ્ધિ૦ ૧૩
- દલપતભાઈ ભગુભાઈ શંઘમે, સિદ્ધાચળ ગિરિ આયો;
એકવીશમાં કરે ચાતુર્માસએ, ભાવનગર ગુરૂરાયોરે. વૃદ્ધિ૦ ૧૪
- ભાવીથી પચ્ચીશ ચાર ચોમાસે, રાજનગર ગુરૂરાયોરે;
સારો પુસ્તક લંડાર એ સમયે, આ સ્થળ માંહે કરાયોરે. વૃદ્ધિ૦ ૧૫
- શ્રીશંખેશ્વર પાર્શ્વનાથની, યાત્રા નિમિત્ત ગુરૂરાયો;
બતા છ વીશમાં ચાતુર્માસ એ, રાધણુપુર ઠરાયોરે. વૃદ્ધિ૦ ૧૬
- પ્રસિદ્ધ ગુરૂ બુટેરાય પંબભથી, સત્તાવીશમાં આયો;
ચાતુર્માસ એ સાલનો સાથે, રાજનગરમે ઠરાયો રે. વૃદ્ધિ૦ ૧૭
- અઠ્ઠાવીશ લીંબડી, ઓગણત્રીશ, સિદ્ધાચળ ગિરિરાયો;
ઓગણીસોત્રીશ ભાવનગરમે, ચાતુર્માસ ઠરાયોરે. વૃદ્ધિ૦ ૧૮
- રાજનગર એકત્રીશ, બત્રીશ, સિદ્ધાચળ ગિરિરાયો;
તેત્રીથી પાંત્રીશ ત્રણ ચોમાસે, ભાવનગર ગુરૂરાયો રે. વૃદ્ધિ૦ ૧૯
- છત્રી, સાડત્રીશ, વળા શહેરમાં, ચાતુર્માસ કરાયો;
નિષ્કંટક કરિ ક્ષેત્ર ઉત્તમ એ, ગુરૂ મહારાજે બનાયોરે. વૃદ્ધિ૦ ૨૦
- આડત્રીથી અડતાળી સુધિ રહે, ભાવનગર ગુરૂરાયો;
વરસ એકાદશ શક્તિ અભાવે, તદન્ન નહિ વિચરયાયોરે. વૃદ્ધિ૦ ૨૧
- ચાર્તુમાસ કરે એકતાળીશ, એહ રિતે ગુરૂરાયો;
કાઠીયાવાડના કઠક સ્થળેથી, કુમતિ કુર્તક હઠાયો રે. વૃદ્ધિ૦ ૨૨
- સંવત્ત ઓગણી ઓગણ પચ્ચાસમે, ભાવનગર ગુરૂરાયો;
સ્વર્ગવાસ સમ્મતી દિવસે, માસ વૈશાકમેં પાયો રે. વૃદ્ધિ૦ ૨૩
- શાન્તમુર્તિ, નિરુપૃહિ, પ્રભાવિક, પૂર્ણ પ્રતાપ છવાયો;
શુદ્ધ જિનમતની પિછાન આદેશતો, તાસ પ્રતાપે પાયોરે. વૃદ્ધિ૦ ૨૪

ઉપકારી થઈ જીવ અનેકને, આત્મ કલ્યાણ કરાયો;
 એ ઉપગાર અમાપ ઘડીભર, કિમ જાયે વિસરાયો રે. વૃદ્ધિં ૨૫
 આત્મહિત વૃદ્ધિ નિમિત્ત ગુરૂનો, સમરથ ગુણ ગણ ગાયો;
 સંવત્ત ઓગણીસો યોતેરમાંહે, ગદ્ય આધારે ગુંથાયોરે. વૃદ્ધિં ૨૬
 અદ્ય મતિએ શેહેર વળામે, ગુરૂ ગુણ હૃદય સ્ફુરાયો;
 અગીયારસો પચ્ચીશ ગાથાએ, પદ્ય ચરિત્ર રચાયો રે. વૃદ્ધિં ૨૭
 વાચકવૃંદ શુભ વૃત્તિ પ્રયાસ એ, થાઓ સફળ સવાયો;
 “દુર્લભ” નરભવ સફળ કરે એહ, ચરિત્ર હૃદયપર ધ્યાયોરે. વૃદ્ધિં ૨૮

ધતિ શ્રી મન્મુનિ મહારાજશ્રી વૃદ્ધિચંદ્ર જીવન ચરિત્ર

સં. ૧૯૭૨ ના
 ચૈત્ર શુદ્ધ ૧૦

ગદ્ય ચરિત્ર આધારે પદ્ય રચના કરનાર
 દુર્લભજી વિ. ગુલાબચંદ મહેતા વળ

શ્રીમદ્ રત્નાકરસૂરિ વિરચિત રત્નાકર પચ્ચીશીનો ગુર્જર ભાષાનુંવાદ.

(સવૈયા એકત્રીસા)

મોક્ષ રૂપ લક્ષ્મીની માંગલિક્ય ક્રીડાના મન્દિર સમાન,
ચરણ કમળ પ્રાણુમેલ જેમના, દેવેન્દ્રો તેમજ રાબ્દન;
ચાત્રીશ અતિશય શ્રેષ્ઠ શોભતા, કેવળજ્ઞાન કળા ભંડાર,
એવાહે સર્વજ્ઞ ! પ્રભુ તમે, ચીરંકાળ વર્તો જ્યકાર.

(૧)

ત્રીજગના આધારભૂત હે, તેમજ કર્ણુના અવતાર,
દુઃખે નિવારો શકાય એહવા, દુનિયાના દળવા વીકાર;
વૈદ્ય સમાન શ્રી વિત્તરાગ પ્રભુ, જ્ઞાનવંત વિભુઓ વિશેષ,
વિનતી કર્ હું આપ પ્રતિ હું, ભોળા ભાવવડે લવલેશ.

(૨)

બાળ ક્રીડાએ કરી યુક્ત, વિકલ્પ રહિત મા આપની પાસ,
નથી બોલતો બાળ કશુંએ, સત્ય હકીકત કરી પ્રકાશ;
એ રીતે હે નાથ ! રહેલો, આપની આગળ હું પસ્તાય,
યથાર્થતા પૂર્વક દર્શાવું, મારો પોતાનો અભિપ્રાય.

(૩)

પાઠ્યું નહિ સુન્દર શિશ્નલવૃત્ત, તેમજ દ્વિધું નહિ મેં દાન,
તપ્યો નહિ તપ મારે ભેદે, ઉત્તમ ભાવ થયો ન નિદાન;
આશ્ચર્ય હે પ્રભુ ! એ વર્તનથી, મેંતો આ ભવની મોબર,
ક્રોગટ ભ્રમણ કરીને નિશ્ચય, એળે ગુમાવ્યો અવતાર.

(૪)

કાંઈ રૂપ દાવાનળ અગ્નિ, માંહે હુંતો દગ્ધ થયેલ,
દુષ્ટ એહવા લોભ નામના, મોટા સર્પથી ઠંખાયેલ;
અને રહેલો છું અભિમાન, સ્વરૂપી અજગર વટે ગળાય,
ખંધાયો માયા રૂપ પાસે, લજન આપનું શી રીત થાય.

(૫)

પરહિતકારી કાર્ય નથી મેં, પરલવ માંહે પણ કીધેલ,
હે લોકના ઇશ ! તેથી હું, સુખ નથી આ લોકે પામેલ;
હે જિનેશ્વર ! એ રીત નિશ્ચય, જન્મ અમારા જેવાનાંજ.
ફક્ત થયેલા ધારણુ ભવની, પરીપૂર્ણતા કરવા કાજ.

(૬)

હે સુન્દર વર્તનવાળા ! હું, મુખરૂપ અંદ્ર તમારૂં જોય,
લાભ વડે એ મોટા આનંદ, રસને દિલ દ્રવ્યું નહિં તોય;
હે દેવ ! જે નિમિત્ત અમારા, જેવા જનના ચિત્ત અંકાર,
માનું છું તે કારણુ મનને, પથ્થરથી હું અધિક કઠોર.

(૭)

પુષ્કળ ભવના ભ્રમણુ વડે જે, પ્રાપ્ત ઘણાં કષ્ટથી થાય,
દર્શન, જ્ઞાન, ચરણુ, રૂપ, રતનત્રયીએ પામ્યો આપ પસાય;
તે ગદ્ય આળસ રૂપ નિદ્રાને, આધિન થાતા તે મોજાર,
હે સ્વામી ! આ કોની આગળ, જઈ કરવો મારે પોકાર.

(૮)

મથો મને વૈરાગ્ય રંગએ, અવર જનો છેતરવા કાજ,
ધર્મ તણો ઉપદેશ થયો મમ, લોકો રંજન કરવામાંજ;
ને થયો વાદવિવાદ નિમિત્તે, મારો વિદ્યાનો અભ્યાસ,
હે ઇશ ! હાસ્યજનક વૃત્તાંત એ, કેટલું મારૂં કરૂં પ્રકાશ.

(૯)

[૧૨૧]

કરી પારકી નિન્હાએને, દોષવાળું મુખ મેં કીધેલ,
તેમજ પરહારાઓ પેખી, નેત્રો મુજ દોષીત થયેલ;
કષ્ટ ચીતવીને પરતું મે, દોષીત ચિત્ત કરેલું એમ,
હે પ્રભુ ! માઝં શું થાશે ? હું આગળ થઈશ કૃતારથ કેમ.

(૧૦)

કામદેવરૂપ રોગવ્યથાની દશામાં, દિલ આધિન થયેલ,
કરી વિટંબના આત્માની મેં, વિષયોમાં હું અંધ બનેલ;
તે પણ પ્રગટ કરી દીધું મેં, આપની પાસે લાવી લાજ,
હે સર્વજ્ઞ ! તમે પોતે તો, જાણો છો સરવે અમકાજ.

(૧૧)

અવગણના નવકારમંત્રની, કરી અવરમંત્રે ભરમાય,
શ્રવણુ કરી નહીં આગમવાણી, કુશાસ્ત્રના વાક્યોને સ્હાય;
અને કુદેવ સંગતથી નિષ્કળ, ઇચ્છયું મેં કરવાને કામ,
હે નાથ ! નિશ્ચય મુજ મતિમાં, વિભ્રમ એહ થયેલ તમામ.

(૧૨)

દ્રષ્ટિ લક્ષમાં આવેલા મુજ, એવા મેં છોડીને આપ,
મૂઠ્ઠા બુદ્ધિવાળાએ હૃદયે, ધ્યાન ધર્યું ખાઈને 'થાપ;
સ્તન કટાક્ષ ગંભીર નાલિને, કટિ પ્રદેશ સંબંધી લાગ,
સ્ત્રીઓના વિલાસોએ મેં, ધ્યાયા ધરી અંતરમાં રાગ.

(૧૩)

અપજા નેત્રવાળી સ્ત્રીઓના, પેખી મુખ મુદ્રાના ભાગ,
લાગેલો છે મન સળંધી, લેશ વિશેષ પ્રકારે રાગ;
ધોયો છતો પવિત્ર સિદ્ધાંત, રૂપીએ રત્નાકર મોજર,
તો પણ દૂર થયો નહિં તેનું, કારણુ શું હે તારણુહાર.

(૧૪)

૧ થાપ-ભૂત.

નથી સુશોભિત તન આ મારું, નહિ સદ્ગુણ સમૂહનો ભાસ,
તેમજ નથી કોઈ મુજ માંહે, એવો નિર્મળ કળા વિલાસ;
દેદિપ્યમાન કાન્તિ છે જેની, ઠકુરાઈ એવી પણ કોય,
છે નહિં હું અહંકારવડેથી, કદર્થના પામેલો તોય.

(૧૫)

શીઘ્ર જાય આવરદા મારી, પાપ બુદ્ધિ તો પણ નહિં જાય,
અને અવસ્થા ગઈ મારી પણ, વિષયવાસના તૃપ્ત ન થાય;
કર્યો પ્રયત્ન ઔષધ વિધિમાં, ધર્મ વિષે નથી યત્ન કરેલ,
હે સ્વામી ! હું કષ્ટએ રીતે, મોટા મોહ વડે પામેલ.

(૧૬)

આત્મા પરભવ પુન્ય પાપકે, કશું નથી એમાંથી કાંય,
ધરી કાને મે નાસ્તીકોની, એવી કડવી વાણી ચ્હાય;
કેવળજ્ઞાન વડે કરી સૂર્ય, સમાન અતિ એવા સાક્ષાત,
હે દેવ ! ધી:કાર હો મુજને, આપ છતાં રૂચી એ વાત.

(૧૭)

૧ અર્ચા મેં કરી નહિં દેવની, નહિં સુપાત્ર પૂજા કીધેલ,
તેમજ શ્રાવક અને સાધુનો, ધર્મ નથી પણ મેં પાળેલ;
મનુષ્ય જન્મ પામેલો તો પણ, ગુમાવ્યું સઘળું મેં આમ,
જેથી કરેલ વીલાપ રાનમાં, એવું મારે થયું તમામ.

(૧૮)

અસત્ય એહવા કામ ઘેનુંને, કલ્પવૃક્ષ ચિંતામણીરત્ન,
પીડાધરી મેળવવા મનમાં, ઇચ્છા પૂર્વક કીધા યત્ન;
પશુ ઇચ્છ્યો નહિં જૈન ધર્મ મેં, પ્રગટ સુખ દેનારો જેહ,
વિશેષ પ્રકારે મૂંઠપણ મુજ, નીરખો હે જિનેશ્વર એહ.

(૧૯)

૧ અર્ચા-પૂજા.

સરસ સરસ ભોગોની લીલા, નિત્ય ચીંતવી મન મોહર,
પણ એ છે રોગોની જવાબા, મેં અધમે ન કરેલ વિચાર;
ચીંતવી મેં ધનની પ્રાપ્તીને, મરણ તુલ્ય નહિં એ ધારેલ,
અને ચીંતવી સ્ત્રીઓ દીલથી, નહિં ધારેલ નરકની જેલ.

(૨૦)

સદાચારના સેવનથી હું, સાધુ હૃદયમાં નથી રહેલ,
તેમજ કીર્તિ પર ઉપકારી, કાર્ય વડે નથી પ્રાપ્ત કરેલ;
તીર્થોદ્ધાર વિગેરે એવા, નથી કરેલા મેં શુભ કામ,
કેાગટ શુભાચ્યો નિશ્ચય મેં એવી રીતે જન્મ તમામ.

(૨૧)

ગુરૂ ઉપદેશવડે વૈરાગ્યનો, રંગ નથી મુજને લાગેલ,
તેમજ નથી શાન્તિ દુર્જનના, વચનો માંહે મેં ધારેલ;
અને વળી અધ્યાત્મજ્ઞાનનો, અંશ નથી મારામાં ક્યાંય,
હે દેવ ! પછી કઇ રીતે આ, લવસિન્ધુ મારાથી તરાય.

(૨૨)

પુણ્ય ઉપાર્જન પૂર્વ લવે મેં, કીધેલું નથી એવું કાંય,
અને આવતા જન્મ વિષે પણ, મારાથી નહિં કરી શકાય;
જે માટે હું એવો મારા, ભૂત, ભાવીને, સાંપ્રત, તેમ,
વ્યર્થ ગયા એ ત્રણે લવોને, હે ઈશ ! હારી ગયો હું એમ.

(૨૩)

અથવા તો વિશેષ પ્રકારે, કેાગટ હું શું આપની પાસ,
હે દેવ ! હે પૂજ્ય ! આ મારું, ચરિત્ર કેટલું કડું પ્રકાશ,
સ્વરૂપ નિરૂપણ ત્રણ જગતનું, કરનારા પોતે સાક્ષાત,
કવણુ માત્ર તેની આગળ આ, મારા ચરિત્ર તણો અવદાત.

(૨૪)

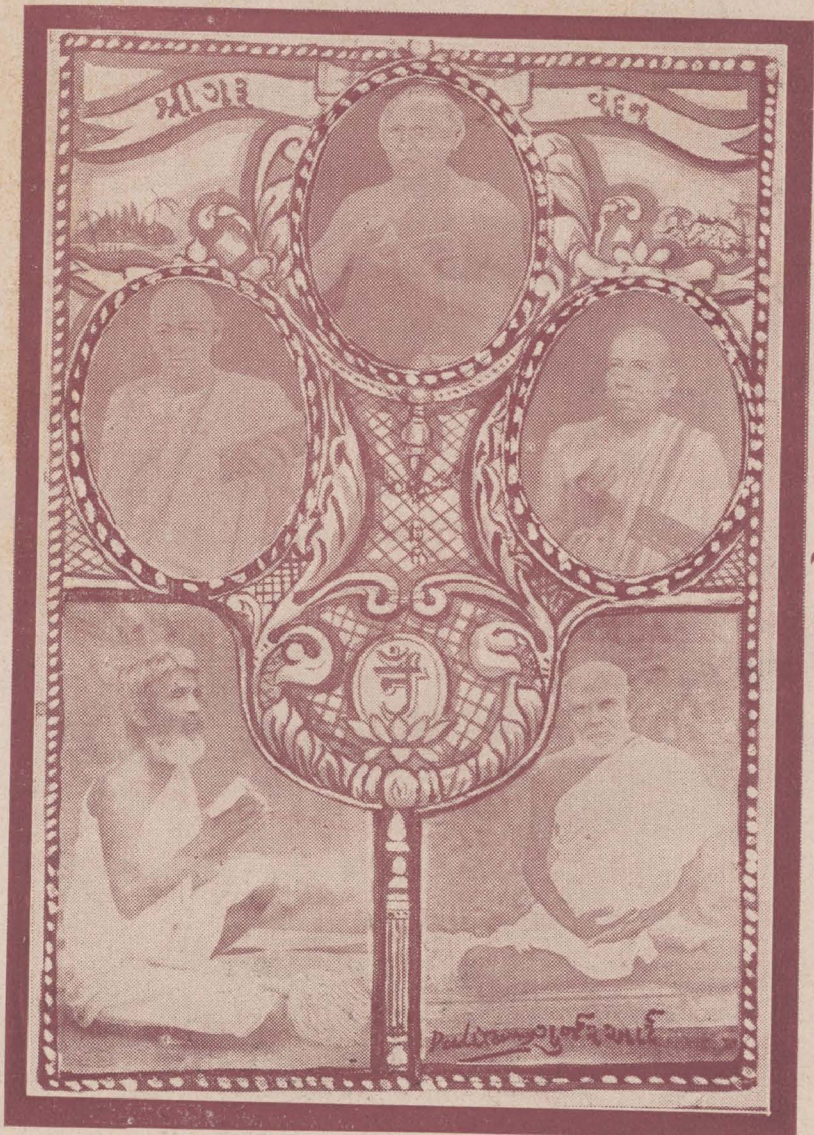
દિવ્ય જનનો ઉદ્ધાર, કરવામાં ધુરંધર, આપથી ન બીજો કોય તેમજ
 આલોકમાં,
 ક્રોધાનું ભાજન નથી, મારા થકી બીજો કોય, તો પણ હે જિનેશ્વર !
 રહેલ આ જગમાં;
 લક્ષ્મીને માગતો નથી, પરંતુ અહીં નદેવ, મોક્ષ લક્ષ્મીના સમુદ્ર,
 પ્રાર્થના કરું છું હું,
 અદ્વિતિય સ્થાનરૂપ, મંગળના આપો મને, “ દુર્લભ ” સમ્યક્ત્વ,
 રત્ન સુખદાય મોક્ષનું.

(૨૫)

શ્રીમદ્ રત્નાકરસૂરિ વિરચિત રત્નાકર પદ્યત્રીશી સમાપ્ત.

મુનિ લલિતવિજય અને ગુરૂપરંપરા.

ગુરૂવંદનમાં—ઉપર શ્રી મણિવિજય દાદા છે, તેમની નીચે જમણી બાજુ શ્રી ખુદેરાયજી, ડાબી બાજુ શ્રી વૃદ્ધચંદજી, તેમના નીચે શ્રી કર્પૂરવિજયજી અને તેમની જમણી બાજુએ લલિતવિજય

આત્મોદ્દેશક-કાવળીક્રમ

સકળ તીર્થવંદન (તીર્થભાષા)

(ત્રિપદી ચોપાઈ) વા (સારી ચોપડિયો શોભાય)

કક્કા કદંબગિરિને કુલપાક, કલકત્તા કુંભારિયા તાક;^૧
કેરટા કરેડા નહિ થાક, કક્કા૦ ॥ ૧ ॥

કક્કા કાકંદી કુંડલપુર, કેસરિયા કોટા કાનપુર;
કાવી ગંધાર કહ્યાં ધૂર,^૨ કક્કા૦ ॥ ૨ ॥

ખખખા ખંભાત સ્થંભન પાસ, શ્લોક સત્તરમે^૩ પ્રગટ ખાસ;
અલયદેવની પૂરી આસ. ખખા૦ ॥ ૩ ॥

ગગ્ગા ગિરવો ગઠ ગિરનાર, નિરખો ત્યાં શ્રી નેમકુમાર;
ત્રણ કલ્યાણક ત્યાં તસ ધાર, ગગા૦ ॥ ૪ ॥

ઘઘઘા ઘોઘે જઈ જિન જુહાર, નવખંડા નામે નિરધાર;
ઘાણેરાવ ચૈત્ય ગણુ^૪ સાર, ઘઘા૦ ॥ ૫ ॥

ચચચા ચાહુ ચારૂપ ધામ, પાસ પુરાના મૂર્તિ^૫ શ્યામ;
અવલોકે અંતર આરામ, ચચા૦ ॥ ૬ ॥

ચચચા ચંપાનગરી ચિતાર, ચંદ્રાવતી ચૈત્ય જુહાર;
ચિતોડગઠ ચહી ચિત્ત ધાર, ચચા૦ ॥ ૭ ॥

છછછા છ શિક્ષાના દેનાર, છ માસી શુદ્ધો તપ કરનાર;
છકાય સત્વ દયા દાતાર, છછા૦ ॥ ૮ ॥

જજજા જેસલમેરે જુહાર, પમાય બિંબતણો નહિ પાર;
પુરાના પુસ્તકો લંડાર, જજા૦ ॥ ૯ ॥

૧ જો. ૨ પાસે. ૩ ખાખરાના વૃક્ષ તળેથી સ્વપ્નુ આપી. ૪ સમુદાય.

જળજળ જીરાવલા જોધપુર જુનાગઢ જામનગર જયપુર; જલોર ઝઘડિયા નહિ ફર, જળાં	॥ ૧૦ ॥
૧૮'કા ટુ'કો ટી'ટોઈ ધાર, ટે'ખા ટાણાને સ્વીકાર; લેઈ લક્ષમાં સેવો લાર, ટટાં	॥ ૧૧ ॥
ઠકાં સુચૈત્યો ઠામો ઠામ, વંદન કરે ન પાય વિરામ; આતમ એમ પાય આરામ, ઠઠાં	॥ ૧૨ ॥
ડકા ડુંગરપુર ને ડલોઈ, ડીસા ડાલલા જુક્તિ જોઈ; શુભ સ્થાન નહિ ખામી કોઈ, ડડાં	॥ ૧૩ ॥
ઢઢા ઢીલને ઢોકો ^૨ ફર, જવા જાત્રાએ થાશે શુર; શિવસુખ સત્વર આવે ધૂર, ઢઢાં	॥ ૧૪ ॥
તત્તા તીર્થ તારંગા સાર, કુમારપાળે ક્રીધ વિહાર; તળાળા સવિ ^૩ તળેટી ધાર, તતાં	॥ ૧૫ ॥
થથ્યા થાણા ગણાયે ઠીક, થરાદ ભાગે ભવની ખીક; તીરથ તારક સુપુન્ય નીક ^૪ , થથાં	॥ ૧૬ ॥
થથ્યા તીર્થો થાવર ગણાય, કક્કા કુમથી જો વંચાય; આતમઉદ્ધારક તે ઉપાય, થથાં	॥ ૧૭ ॥
દદા દેલવાડ દીવ પાસ, દાઠા દાવડ દમણુ ખાસ; દિયાણા ફર જંગલ વાસ દદા,	॥ ૧૮ ॥
ધૃધધા ધુળેવા ઉત્તમ ધામ, સેવે આલમ તેહ તમામ; સુંદર શોભક મૂર્તિ શ્યામ, ધધાં	॥ ૧૯ ॥
નન્ના ^૫ નાણા નાંદિયા નેટ, નાડોલ નાડોલાઈ લેટ; નાગોર નમવા ન થા લેટ, ^૬ નનાં	॥ ૨૦ ॥
પપ્પા પાવાપુર તીર્થીવર, પુના પાટણુ ને પંચાસર; પાલી પોશિના પાનસર, પપાં	॥ ૨૧ ॥
પપ્પા સુપટના પારાસલી, પોરખંદર પાલનપુર વળી; પ્રભાસપાટણુ ઇચ્છા ફળી, પપાં	॥ ૨૨ ॥
ફફફ ફલોધી ફળશે આશ, સોહિ શુભ શામળિયા પાસ; અગિયાર એકાશી પ્રકાશ, ^૭ ફફાં	॥ ૨૩ ॥

૧ સર્વે તીર્થોની. ૨ મૂકો. ૩ દરેક તીર્થની. ૪ રેલો. ૫ પાસે ખેડા છે. ૬ ઢીલ. ૭ સં. ૧૧૮૧ માં જમીનમાંથી પ્રગટ થયા.

ખુબ્યા ખામણવાડા બિહાર, બરાકડ બહિપાસ બલિહાર;	
ખુંદી બિલાડા બહુંટ ધાર, બખાં	॥ ૨૪ ॥
ભલ્લા ભિલડીયા ભોપાવર, ભરૂચ ભિનમાલ ભાવનગર;	
ભાદક ભોયણી ભદ્રેશ્વર, ભલાં	॥ ૨૫ ॥
મમ્મા મથુરા મુછાળ ^૧ મદ્રાસ, મંદસોર મકસીજી પાસ;	
માંગરોળ મેત્રાણા ખાસ, મમાં	॥ ૨૬ ॥
મમ્મા માંડવી મુંબાઈ વર, મહુવા મેરટા મધુબન કર;	
માંડવગઢ મેશાણા સુસર, મમાં	॥ ૨૭ ॥
ચચ્યા ચત્નઆ કરિયો જોહ, સકળ તીર્થ સમજવા તેહ;	
વાંચી આરાધો જન જોહ, યયાં	॥ ૨૮ ॥
રરરા રાજગ્રહ રાધનપુર, રામસેણુ રાંતિજ ધર ઊર;	
રતલામ રાજગઢ રત્નપુર, રરાં	॥ ૨૯ ॥
રરરા રટ રાણકુપુર નામ, ધરણાશાહે કરિયું ધામ;	
ચૌમુખ ચૌદ છતું આરામ ^૨ , રરાં	॥ ૩૦ ॥
લલલા લખનૌ ચૈત્ય દશ ચાર, લાહોર લોટાણા સુસાર;	
લાડોલ જૂના બિંબ જુહાર, લલાં	॥ ૩૧ ॥
વંવા વણારશી વીકાનેર, વરકાણા વીરવાડે ઠેર;	
વૈભાર વલસાડે સુપેર, વવાં	॥ ૩૨ ॥
વંવા વડોદરા વીશનગર, વામજ વીબપુર વડનગર;	
વંથળી વેરાવળ સંચર, વવાં	॥ ૩૩ ॥
શરશા શત્રુંજય સર્વશિર ^૩ સહી, કાંકરે અનંત સિધ્યા અહીં;	
અદીદ્રીપમાં એ સમ નહીં, શશાં	॥ ૩૪ ॥
શરશા શ્રી શંખેશ્વર પાસ, બહવ જરાયે પૂરી આશ;	
શંખલપુર સંચરજે ખાસ, શશાં	॥ ૩૫ ॥
શરશા શાશ્વતા તીર્થો ઋવર, ચૌદે લોકના ચિત્તમાં ધર;	
સકળ તીર્થમાં છે વિસ્તર, શશાં	॥ ૩૬ ॥
ષષ્ઠા પટ દર્શને શ્રીકાર, જૈન ધર્મનો જ્યજ્યકાર;	
તીર્થો તસ કહ્યાં કમવાર, ષષાં	॥ ૩૭ ॥

૧ મુછાળા મહાવીર. ૨ સં. ૧૪૯૬ માં પ્રતિષ્ઠા થઇ. ૩ મોટો-ઉત્તમ.
૪ ઉત્તમ-ધણા.

સરસા સમેતશિખર શુભ જાણ, સિદ્ધપુર છે પાસ સુલતાન;	
સેરિસા સાચો પ્રમાણ, સસાં	॥ ૩૮ ॥
સરસા સૌરીપુર સુવર્ણગિરિ, સીરોહી સુરત સિંહપુરી;	
સેવો સાદરી ને સુથરી, સસાં	॥ ૩૯ ॥
હહહા હૈદ્રાબાદે હમેશ, ચૈત્ય ચાર ચર્ચો જિન બેશ;	
દેખો જ્યાં તે દક્ષિણ દેશ, હહાં	॥ ૪૦ ॥
ક્ષક્ષા ક્ષત્રિયકુંડ સધાર, વીર જિન જન્મવાસ અવધાર;	
ચુકો ન દર્શન મંદિર ચાર, ક્ષક્ષાં	॥ ૪૧ ॥
સરસા શાતપુત્ર વર્ધમાન, શાતવનખંડ દીક્ષાવાન;	
ઋણવાલુક નદીતીર નાણ, સસાં	॥ ૪૨ ॥
અચ્ચા આણુ ને અવિચળ ધામ, અંતરીક્ષ અબરા નામ;	
અયોધ્યા અબરી પણ ઠામ, અચ્ચાં	॥ ૪૩ ॥
અચ્ચા ઓશિયા અમદાવાદ, આગ્રા અણમગંજ આબાદ;	
આઘાટ અષ્ટાપદ કર યાદ, અચ્ચાં	॥ ૪૪ ॥
ઈઈ ઇંડરગઢે શ્રીકાર, ખાવન જિનાલય જિન જુહાર;	
ઈદોર ચૈત્યો ચિતે ધાર, ઈઈં	॥ ૪૫ ॥
ઉજી ઉદયગિરિ ઉરમાં ધાર, ઉના ઉદેપુર ચૈત્યો સાર;	
ઉત્તમ ઉજ્જનમાં અવધાર, ઉઉં	॥ ૪૬ ॥
૩૩ ૩ઠી રાખો સુસાર, જાત્રા જવું તેનો નિરધાર;	
વર્ષે વધુ નહિ તો એક વાર, ૩૩ં	॥ ૪૭ ॥
સદા તીર્થ સેવો સુહર્ષ, તારક તેજ થાય આકર્ષ;	
એથી અળગો થાય રઅમર્ષ, સદાં	॥ ૪૮ ॥
તીર્થ તીર્થકર આબાદ, કંકા કમથી દાખી દાદ ^૩ ;	
લખ્યું લલિત તે કરવા યાદ, તીર્થં	॥ ૪૯ ॥

પ્રભુ પ્રાર્થના-આત્મપ્રેરણા

રાગ ઉપરનો.

કક્કા કદી મૂકે નહીં કાળ, સેવો સાચો દેવદયાલ;	
વાંકો કોઈ કરે ન વાળ, કક્કાં	॥ ૧ ॥

૧ જા-યાલ. ૨ ક્રોધ-ગુરસો. ૩ અરજ-વિનતિ.

- ખખખા ખ્યાલ તે રાખી ખરો, પૂર્ણ વિશ્વાસ પ્રભુપે ધરો;
સત્વર એથી શિવપુર સરો, ખખા૦ ॥ ૨ ॥
- ગગા ને ગુણ પ્રભુના ગાય, ગુણ ગાવે તો લાલ જ થાય;
જન્મ મરણની નેખી^૧ નાય, ગગા૦ ॥ ૩ ॥
- ઘઘઘા કરી લે ઘણું જ ઘણું, સ્મરણ સાચું શ્રી પ્રભુ તણું;
કર્મતણું કો ન રહે ^૨કણું, ઘઘા૦ ॥ ૪ ॥
- ચચ્યા ચિત્ત એ રાખો ચાહ, સેવો સાચો સત્વર ^૩નાહ;
હૃદ્ય હુઃખનો સમવા દાહ, ચચ્યા૦ ॥ ૫ ॥
- છછછા છત્રધારી જિન સેવ, દાખ્યો જે દેવાધિદેવ;
કાઠશે કર્મતણી કુટેવ, છછા૦ ॥ ૬ ॥
- જજજા જન્મ-મરણની જાળ, કરિયો તુજને બહુ કંગાળ;
તે ટળવા જપ દેવદયાળ, જજા૦ ॥ ૭ ॥
- ઝઝઝા ને ઝાઝી ઝીઠી ઝાળ, દળશે જપતાં દેવદયાળ;
પાણી પેલાં કરજે પાળ, ઝઝા૦ ॥ ૮ ॥
- ટટ્ટા તે કર્મો ત્યારે ટળે, પૂજન પ્રભુનું જ પળપળે;
સેવા ફળે મુક્તિ ઝટ મળે, ટટા૦ ॥ ૯ ॥
- ઠઠઠા ઠીક છે પ્રભુનું નામ, જપજે તેને આઠો ^૪જામ;
સુધારશે તે સત્વર કામ, ઠઠા૦ ॥ ૧૦ ॥
- ડડડા ડર તે દિલમાં નહિ ધર, સાચે જ સાચો દેવ સ્મર;
પછી કાંઈ જ ફિકર નહિ કર, ડડા૦ ॥ ૧૧ ॥
- ઢઢઢા ઢુક નહીં પાપે ઢળી, મજા મનુષ્યપણાની મળી;
રણવું પ્રભુ લણ લે રળી, ઢઢા૦ ॥ ૧૨ ॥
- તત્તા તન મન ધને તૈયાર, પ્રભુલક્ષિતનો પંથ પસાર;
પછી પચ્યા પાસા પોખાર, તતા૦ ॥ ૧૩ ॥
- થથથા સ્થિર નહિ કો જગ થયું, રાખ્યું રંચ ન તે તો રહું;
રાખ હૃદયે જે પ્રભુએ કહું, થથા૦ ॥ ૧૪ ॥
- દદા દેખી દેવાધિદેવ, શુદ્ધ મનેથી કર તસ સેવ;
જન્મ જરાની જાયે ટેવ, દદા૦ ॥ ૧૫ ॥

૧ ખીક-ભય. ૨ કણીયો. ૩ નાય. ૪ યામ પહોર.

- ધુદ્ધા ધર્મમાં રાખો ધ્યાન, કરો તેને સેવી કળાણુ;
ધર્મે જ ભેટ થશે લગવાન, ધધા૦ ॥ ૧૬ ॥
- નન્ના નિર્મળ કર નિજ ચિત્ત, સેવ દેવ ગુરૂ ધર્મ સુરીત;
ભાગે એથી ભવની ભીત, નના૦ ॥ ૧૭ ॥
- પપ્પા પ્રભુ પર પૂરણુ ખ્યાર, સદ્વર્તને સેવો શ્રીકાર;
પમાય ભવજલથી ઝટ પાર, પપા૦ ॥ ૧૮ ॥
- ફફફ ફેગટ કાં પૂંદે પડે, પ્રભુ પ્રેમ વિના સીદ સડે ?
કર કાંઈક તો ઉંચો ચડે. ફફા૦ ॥ ૧૯ ॥
- ખખખા ખહુ પ્રભુલકતિ ખેશ, રહે નહિં ત્યાં દુખનો રેશ;^૧
સમજ સુધર્યો તે સર્વે કૈશ,^૨ ખખા૦ ॥ ૨૦ ॥
- ભભભા ભાવથી ભજ લગવાન, કરે કાયાનું તે કલ્યાણુ;
નિશ્ચય હૃદયે કર નિદાન, ભભા૦ ॥ ૨૧ ॥
- મમમા મહાદુઃખ ક્યારે મટે, પાપોનું પોગળ જખ પટે;
પછી આપ પ્રભુ પંથે અટે, મમા૦ ॥ ૨૨ ॥
- યય્યા છે યમતણો અતિ ત્રાસ, સોડતાણી ન સૂઈશ ખાસ;
પ્રભુ કહેલો કર પ્રયાસ, યયા૦ ॥ ૨૩ ॥
- રરરા રોજ કર ચડતો રંગ, પ્રભુલકિતનો પરં પ્રસંગ;
મળે મનગમતું સુખ અલંગ^૩, રરા૦ ॥ ૨૪ ॥
- લલલા લાલ તો તવ લેખાય, શુદ્ધ ધર્મનું સેવન થાય;
પછી પ્રભુ પ્રેમે પ્રેરાય, લલા૦ ॥ ૨૫ ॥
- વવવા વિમળગિરિને વંદાય, ભવભીતિ તવ ભાગી જાય;
શિવસુખને સત્વર મેળાય, વવા૦ ॥ ૨૬ ॥
- શશશા શાંત થવાનું સુસ્થાન, શાંતિ જિનેસર સાચો માન;
સેવી સત્વરે કર કલ્યાણુ, શશા. ॥ ૨૭ ॥
- પપ્પા પટ્ટ ખંડનો પણ રાય, પરમ પ્રભુના સેવે પાય;
સત્વર તું તેની કર સ્હાય, પપા૦ ॥ ૨૮ ॥
- સસસા સેવ સત્વર કર સાર^૪, શુદ્ધ સેવા સહી ભવ પાર;
દિલમાં ડંખે નહિ દરકાર^૫, સસા૦ ॥ ૨૯ ॥

૧ રેસો-અદપ. ૨ દાવો-કામ-ટામમ. ૩ અચળ-લંગ ન થાય તેવું.
૪ સારી-શ્રીકાર. ૫ બેદરકારી-ચાહ.

હહહા હિતની થાવે હાણુ, કરે કષાયો નહિ કલ્યાણુ;
 પ્રભુ કહે તે કર પ્રમાણુ, હહાં ॥ ૩૦ ॥
 ક્ષક્ષા ક્ષત્રી તીર્થકર થાય, અન્યને એ પદ નહિ પોસાય;
 તીર્થકર તીર્થેશ ગણાય, ક્ષક્ષાં ॥ ૩૧ ॥
 જ્ઞજ્ઞા જ્ઞાનને ગણી ગુણુકર, કિરિયા શુદ્ધ જોડે જ કર;
 શિવસુખ તવ પમાય સત્વર, જ્ઞજ્ઞાં ॥ ૩૨ ॥
 અચઆ અરિહંતને અવધાર, એહોય દૂષણુ રહિત અઠાર;
 દાખ્યા દયાતણુ દાતાર, અચઆં ॥ ૩૩ ॥
 ઇઈ ઇશની દિશ અવધાર, સમય સમય તેને સંભાર;
 દુઃખ દાવાનળ તે દમનાર, ઇઈં ॥ ૩૪ ॥
 ઉ ઊ ઉત્તમ ગણો અહમેવ, દાખ્યો જે દેવા ધીદેવ;
 સદા શુદ્ધ મને કરો સેવ, ઉ ઉં ॥ ૩૫ ॥
 ઋ ઋ ઋપને ઋદ્ધિ અપાર, તે જ દેવ તીર્થકર ધાર;
 એને ભજ કરશે ઉદ્ધાર, ઋં ॥ ૩૬ ॥
 પ્રભુ પ્રાર્થના પ્રેમે ગાય, આપે આપ તરવા ઉપાય;
 લલિત લાલ તે તવ લેખાય, પ્રભું ॥ ૩૭ ॥

પ્રાર્થના બીજી

રાગ ઉપરનો

કકકા કર્મેની કરવા કાપ, જપો સદા જિનવરનો જાપ;
 એથી કટશે કર્મ અમાપ, કકાં ॥ ૧ ॥
 ખખખા હૃદયે રાખી ખંત, ભાવથી ભજી લે ભગવંત;
 એથી આવે દુઃખનો અંત, ખખાં ॥ ૨ ॥
 ગગગા તેહ તુજ ફરજ ગણાય, પ્રભુથી પુરણુ પ્રેમ કરાય;
 લાભ્યો તું ત્યારે લેખાય, ગગાં ॥ ૩ ॥
 ઘઘઘા ભલે જ ઘણું જીવાય, પળ પણુ પ્રભુ ભજન નહિં થાય;
 આયું એમજ એજે જાય, ઘઘાં ॥ ૪ ॥
 ચચચા ચિત્તમાં જલદી ચેત, વાટ વટાવા^૧ કરજે વેત;
 હાર નહિ હરદમ પ્રભુ હેત, ચચાં ॥ ૫ ॥

છછછા છેડો સુધારણુ કાજ, જપજો જરી^૧ શ્રી જિનરાજ;
 ગણાયો જિન ગરીબનિવાજ, છછા૦ ॥ ૬ ॥
 જઝજ જપો જિનવરનો જાપ, કોડો કર્મ કરાવે કાપ;
 આપશે ઉત્તમ સુખ અમાપ, જજા૦ ॥ ૭ ॥
 ઝઝઝા ઝાઝું જો ધર્મધ્યાન, પરં પ્રભુની થાય પિછાન;
 પુન્ય હોય તો પાય ^૨પુમાન, ઝઝા૦ ॥ ૮ ॥
 ટટ્ટા ટાણું ટાળ નહિ હવે, ભક્તિ ભલી જ ભાવ આ ભવે;
 નહિ કો કસર રાખ ભવ ^૩નવે, ટટા૦ ॥ ૯ ॥
 ઠઠઠા ઠીક પ્રભુભક્તિ થાય, ભીડ ભવોભવની ભંગાય;
 ઉત્તમ તેજ તરવા ઉપાય, ઠઠા૦ ॥ ૧૦ ॥
 ડડા ડહાપણુ દાખી આપ, ભક્તિભાવે અલપ નહિ ^૪ધાપ;
 કાપશે ભક્તિ કર્મ અમાપ, ડડા૦ ॥ ૧૧ ॥
 ઢઢા ઢીલો થઈને નહિ ઢળ, પ્રભુભજને આ ઉત્તમ પળ;
 કેવળ કાંઈક કરી કળ બળ, ઢઢા૦ ॥ ૧૨ ॥
 તત્તા તેજ તીર્થંકર સેવ, સમવસરણુમાં સેવે દેવ;
 ટાળે તુચ્છ અનાદિ ટેવ, તતા૦ ॥ ૧૩ ॥
 થથથા ખેર થયું તેજ થયું, કર તે હવે પ્રભુએ કહ્યું;
 આયુ એળે ન જાયે વહ્યું, થથા૦ ॥ ૧૪ ॥
 દદા કોઈ આવે નહિ ^૫દાય, દેવ ખરો જિનવર દેખાય;
 એના ભજને આપદ જાય, દદા૦ ॥ ૧૫ ॥
 ધૃધધા ધાર નહિ આવી ધાડ, ધર્મે કરે કેમ ધમપછાડ ?
 પ્રભુભક્તિ જ મળી ગણુ પાડ, ધધા૦ ॥ ૧૬ ॥
 નન્ના કહ્યું તું નાના કરે, વખત વીતી જશો આખરે;
 કર પ્રભુ સેવ કારજ સરે, નના૦ ॥ ૧૭ ॥
 પપપા પ્રભુ પ્રસન્ન નહિ થાય, કપટ ભરેલી તારી કાય;
 વર્તન જો તે નહિ વિસરાય, પપા૦ ॥ ૧૮ ॥
 ફફફા ફાની દુનિયા ફેક, ઝાઝું એમાં તું નહિ ઝોક;
 હૃહય શુદ્ધ પ્રભુભક્તિ રોક, ફફા૦ ॥ ૧૯ ॥

૧ રોજ. ૨ મનુષ્ય. ૩ નવા ભવમાં. ૪ ધરાતું. ૫ ડહો.

બળ્યા બેશ ^૧ બસ પ્રભુનું ધ્યાન, કર્યા કર્મનું કરે રનિદાન;	
પછી પોચવે પંચમ ^૩ સ્થાન, બળા૦	॥ ૨૦ ॥
ભલ્લા ભાવ લલોજ મન ભાવ, પરમ પ્રભુને ભજવા ^૪ દાવ;	
પછી ન પાછળ રહે પરતાવ, લલા૦	॥ ૨૧ ॥
મમ્મા મારું મારુંજ મેલ, તારું ટીપું ન મળે તેલ;	
ખરો પરમ પ્રભુપંથ ખેલ, મમા૦	॥ ૨૨ ॥
ચથ્યા ચત્નો છો ઝાઝા કરે, પશુ પાન નહીં પાછું પ્રેરે;	
પ્રેરે ખરે પ્રભુલકિત સરે, ચયા૦	॥ ૨૩ ॥
રરા રાખ હૃદયે રહેમ, રહે રેમ તો બગડે કેમ ?	
અરિહતોચે ભાખ્યું એમ, રરા૦	॥ ૨૪ ॥
લલ્લા રાખ તે હૃદય લક્ષ, પ્રભુ પ્રેમે સુખ પ્રત્યક્ષ;	
તો તવ બાહુ ^૫ તુજને દક્ષ ^૬ , લલા૦	॥ ૨૫ ॥
વંવા વિવેકી વર્તન થાય, પછી પ્રભુના પંથે ચલાય;	
શિવસુખ સત્વર તે જન પાય, વવા૦	॥ ૨૬ ॥
શશા ખરી શાંતિ તવ સદાય, પ્રભુપંથજો નહિ પલટાય;	
મોક્ષ મેળાવો ઝટ થાય, શશા૦	॥ ૨૭ ॥
ષષ્ઠા ષડ્ દર્શનના દેવ, જૈન દર્શને જિનવર સેવ;	
દાયક ^૭ તે દેવાધિદેવ, ષષા૦	॥ ૨૮ ॥
સસા સમકિત પાય શ્રીકાર, અધ પુદ્ગલપરાવર્ત ધાર;	
મળે મોક્ષ માનો નિરધાર, સસા૦	॥ ૨૯ ॥
હહ્હા હરામી ^૯ ચસકો હાલ, કાઠ કહું છું કર નિકાલ;	
સુદેવ ગુરૂ ધર્મ સંભાળ, હહા૦	॥ ૩૦ ॥
ક્ષક્ષા ક્ષત્રિયકુંડ કહાય, વીરજન્મ તે ત્યાં જ વદાય;	
આજ નામ લછવાડ અપાય, ક્ષક્ષા૦	॥ ૩૧ ॥
ઝઝઝ! જ્ઞાનથી જાણ્યું જેહ, આહરમાં મૂકી ઘો એહ;	
પાય પરમપદ નહિ સંદેહ, ઝઝા૦	॥ ૩૨ ॥

૧ ખરોખરીમાં. ૨ નિશ્ચય. ૩ મોક્ષ. ૪ ભોગ-વખત. ૫ ઝાલો.

૬ દેવાવાળા. ૭ કુશ્વ વર્તન.

અચ્ચા ધરો અવિનાશી આશ, પૂરણુ તે પર ધરી વિધાસ;
કઠીણુ કર્મ કરાશે નાશ, અચ્ચા૦ ॥ ૩૩ ॥
ઠપ્ઠ ઇશ્વરરૂપેજ એક, તેવી હૃદય રાખો ટેક;
એક રૂપથી ધાર અનેક, ઇષ્ઠ૦ ॥ ૩૪ ॥
ઉઉઉ ઉત્તમ જન એહ રીત, સેવે સુધર્મ સાદર પ્રીત;
પ્રભુ પ્રત્યે પ્રેમ અગણીત, ઉઉ૦ ॥ ૩૫ ॥
રૂરૂરૂ રૂપમાં રંજિત દેવ, કરતા કોડો ગમે સુસેવ;
તે તીર્થંકર ભજ અહમેવ, રૂરૂ૦ ॥ ૩૬ ॥
સ્તુતિ છત્રીશેનો એ સાર, પ્રભુ-પ્રાર્થનાનો પ્રકાર;
લલિત લક્ષ લે લાલ અપાર, સ્તુતિ૦ ॥ ૩૭ ॥

સંયમશ્રેણી-આત્મોપદેશ-કક્કાવળી કંઠ

રાગ-ઉપરનો

કેકકા કિરિયા તું ચોખ્ખી કર, જ્ઞાન ગુણુનો ગણુ જોડે ધર;
સાંપડે શિવસુખ તવ સત્વર, કકા૦ ॥ ૧ ॥
ખખખા ખાંતિ શુભ રાખો ખરી, કષાય કૃતિને દૂરે કરી;
સદૈવ સદ્વર્તને સંચરી, ખખા૦ ॥ ૨ ॥
ગગગા ગ્રહણુ કરો ગુણુ છેક, અનંત અવગુણુથી પણુ એક;
તેવી હર્દમ રાખો ટેક, ગગા૦ ॥ ૩ ॥
ઘઘઘા ઘોર નિંદ્રા નહિ ઘોર, પેખ પાછળ પડ્યા છે ચોર;
સંભાળ તે સજ થૈ સજોર, ઘઘા૦ ॥ ૪ ॥
ચચચા ચિંતા તે રાખો ચિત, નીતિ છોડી ન ચલાય નિત;
વર્તન શિખજો શુદ્ધ વિનીત, ચચા૦ ॥ ૫ ॥
છછછા છમતે દેવ ગુરુ કાર, અકેક મતે બુદ્ધા અવધાર;
આગમ સાર સંગ્રહ ધાર, છછા૦ ॥ ૬ ॥
જજજ જૂઠ જરી નહીં જોલ, તેમાં તારૂં વધશે તોલ;
સાયમાં સાચું સુખ અમોલ, જજજ૦ ॥ ૭ ॥
ઝઝઝા ઝાઝું અંતર જો શુદ્ધ, વૃતિ એહથી થાય વિશુદ્ધ;
એથી અદ્ય ન કરો અશુદ્ધ, ઝઝા૦ ॥ ૮ ॥

ટટ્ટા ટૂંકો કરજે કલેશ, વધે ન એથી વૈર વિશેષ;	
જરૂર જાણુ તે કૃતી એશ, ટટા૦	॥ ૯ ॥
ઠઠ્ઠા ઠગવા લે પ્રભુ નામ, કરે પછી સહુ નિંદક કામ;	
એવું લીધું નામ નકામ, ઠઠા૦	॥ ૧૦ ॥
ડડા દિલે જહુ રાખી ડર, પગ ભરવાનો તે પછી ભર;	
પૂછી વડીલ જનને પરવર, ડડા૦	॥ ૧૧ ॥
ઢઢા તું ઢાંકી નહીં રાખ, દંભ વિના સર્વે કહી દાખ;	
ભહું ખૂરૂં તેહ સર્વે ભાખ ઢઢા૦	॥ ૧૨ ॥
તત્તા તત્પર તપથીજ તપી, કર્મ કપાવા થાજે ખપી;	
એમજ આગસુ થા નહિ અપી, ^૧ તતા૦	॥ ૧૩ ॥
થથથા ધર્મે નહિ થાકી જતો, પછી તારો નહિ લાગે પતો;	
મેળવ ધર્મ થૈ એકર મતો, થથા૦	॥ ૧૪ ॥
દદા દશવૈકાલિકે દેખ, પછી સૂત્ર તે ણીજાં પેખ;	
શય્યાલવ સૂરિનો શું લેખ, દદા૦	॥ ૧૫ ॥
ધધધા ધૂર્તપણાનો ઢંગ, પાડ ન તેથી તું પ્રસંગ;	
આતમ ^૩ અવટાશે તે સંગ, ધધા૦	॥ ૧૬ ॥
નન્ના નાઉથી નહિ છુટાય, કર્યું કર્મ તે કયાંથી જાય ?	
તપ જપ સંયમ કરે કપાય, નના૦	॥ ૧૭ ॥
પપપા પરિગ્રહ નહિ પોસાય, વ્રત પાંચમું થાય વિદાય;	
પણુ સમજી ભૂલે નહિ પ્રાય, પપા૦	॥ ૧૮ ॥
ફફા નકામા ફરવું વાર, ધર્મ ધ્યાને જીવન ગુજર;	
વૈરાગી જન તે વહેવાર, ફફા૦	॥ ૧૯ ॥
ખખખા જેવો ખોલ ખોલાય, તેવું તેતું વર્તન થાય;	
ત્યારે ખોલ્યું એશ ગણાય, ખખા૦	॥ ૨૦ ॥
ભભલા ભહું પડ્યું નહીં ભોગ, સારો સાંપડિયો સજ્જેગ;	
રહ્યો છતાં એનો એ રોગ, ભલા૦	॥ ૨૧ ॥
મમમા મનડેજ કાઠ્યું મૂળ, ભવે ભમવા તે રહી ભૂલ;	
દુનિયા સઘળી તેમાં ડૂલ, મમા૦	॥ ૨૨ ॥

૧ પણ. ૨ એક નિશ્ચય. ૩ દુઃખી થયું.

- યચ્ચા યોગના ભેદો ઘણા, એમાં આટલા ઉત્તમ ગણ્યા;
 જ્ઞાન દર્શન ચારિત્રતણા, યયા૦ ॥ ૨૩ ॥
 ૨૨૨ શેઘો કષાયી કાર, મહાન્ દુઃખનો તે દેનાર;
 નિર્મળનો કષાય નિરધાર, ૨૨૦ ॥ ૨૪ ॥
 લલલા લાલની વાતો લાખ, હૃદય શેકી એકજ રાખ;
 રાગ દ્વેષ દળ દૂરે નાખ, લાલ૦ ॥ ૨૫ ॥
 વ૦વા વિવેકે જો વસ્તાય, ત્રીજીં લોચન તેહ ગણાય;
 સૂર્ય ખીજો જાણો સદાય, વવા૦ ॥ ૨૬ ॥
 શરશા શાતાશાતા કહાય, અશાતાના કરેજ ઉપાય;
 ખોટ્યું બકવારૂપે થાય, શશા૦ ॥ ૨૭ ॥
 ધૂષા ષટ દર્શનમાંય સાર, નય નિક્ષેપાયે નિરધાર;
 જોગ જૈન દર્શનજ જુદાર, ષષા૦ ॥ ૨૮ ॥
 સરસા સદાયે સાચું લાખ, સાધુ સાચુંજ ખોલે શાખ,
 મૃષાવાદીના મુખ રાખ, સસા૦ ॥ ૨૯ ॥
 હહહા હાથથી તે નહિ હાર, મળ્યો માનવ લવ મૂલદાર;
 આતમનો કરવા ઉદાર, હહા૦ ॥ ૩૦ ॥
 ક્ષક્ષા ક્ષત્રીનો ધર્મજ ખાસ, જૈન ધર્મીઓ જાણાવે તાસ;
 વર્ણુઓ ત્યાં વિસ્તારે ૧વાસ, ક્ષક્ષા ॥ ૩૧ ॥
 સરસા ગણાયું જ્ઞાન સુસાર, કિરિયાનો જોડે કર ૨કાર;
 મોક્ષ મળવા ન પછી વાર, સસા૦ ॥ ૩૨ ॥
 અચ્ચા આગમ વચનને પાળ, શુદ્ધ સંયમે કર સંલાળ;
 આતમને કરવા ઉજમાળ, અચ્ચા૦ ॥ ૩૩ ॥
 ઇઇઇ ઇરાદાયુવંક પાપ, કર્યું કહ્યું તસ પાપ અમાપ;
 માટે ૩માર્ગ ત્યાંથી માપ, ઇઇ૦ ॥ ૩૪ ॥
 ઉઉઉ ઊણોદરી કર આહાર, શરીર સુખકારી તવ સાર;
 તેવા તપને ગણ્યો શ્રીકાર, ઉઉ૦ ॥ ૩૫ ॥
 ઝઝઝ ઝંધાઈ રહ્યો નવ માસ, ઊંધા ઊંધે મસ્તક ખાસ;
 ગયો વિસરી તે ગર્ભવાસ, ઝઝ૦ ॥ ૩૬ ॥

૪ સંગ્રહ. ૫ વહેવાર. ૬ રસ્તો પકડ.

સંયમ શ્રેણી કર સ્વીકાર, વાંચી આપ અંતર વિચાર;
લલિત એહથી લાલ અપાર, સંયમ ॥ ૩૭ ॥

સંયમ શ્રેણી-આત્મોપદેશ ણીજી.

રાગ ઉપરનો

કુક્કા ક્યારે કાઠવો કાપ, ખરેખરું શું સમજ્યો આપ;
પ્રવચન તસ પ્રરૂપે માપ, કકા ॥ ૧ ॥

ખખખા ખોટ નહિ આવે ખાસ, વસો સદા સુગુરના વાસ;
આતમનો ઝટ કરે ઉલસ, ખખા ॥ ૨ ॥

ગગા ગુરુનું કરો પ્રમાણ, ગુરુ ગુરુ ગુણથી ગુણવાન;
આગમ વર્તને નહિ અબાણ, ગગા ॥ ૩ ॥

ઘઘઘા ઘણો પરિચય ઘલાય, સ્ત્રી જાતિ દાખ્યો દુઃખદાય;
પુરૂષનો પણ તેવો પ્રાય, ઘઘા ॥ ૪ ॥

ચચ્યા નીચું જોઈને ચાલ, સહુ ^૧સત્વની રહે સંભાળ;
વિરાધના નહિ થાય રવિચાળ, ચચા ॥ ૫ ॥

છછા કુછંદી થયો જ છેક, નહિ કો વિનય વિચાર વિવેક;
સહવર્તન નહીં સાચું એક, છછા ॥ ૬ ॥

જજજા જાણુ જયણાને; ચાલ, પૂજન પરમાર્જન સંભાળ;
ખરેખરો ત્યાં રાખી ખયાલ, જજા ॥ ૭ ॥

ઝઝઝા ઝાઝો કર નહિ આહાર, ઊણોદરી કાંઈક અવધાર;
શરીર સુખવૃત્તિ સંભાર, ઝઝા ॥ ૮ ॥

ટટ્ટા ટટાટું ટીપે જવાય, સહનશીલતા નહિ સચતાય;
કર્મ કાપ તે ક્યાંથી થાય ? ટટા ॥ ૯ ॥

ઠઠઠા ઠીક ન શોધ્યું ઠામ, આતમને મળવા આરામ;
જાણુ આ જીવન ગચું નકામ, ઠઠા ॥ ૧૦ ॥

ડડડા કહું ડાંડાનો કાર, સો ડગ ઉપર ખાસ સ્વીકાર;
એથી એછે ધાર ન ધાર, ડડા ॥ ૧૧ ॥

ઢઢઢા ઢાંકણુ ત્યાં ધીગું ધર, જીવની જયણા હર્ષમ કર;
એથી ઊલટો નહીં ધ્યોસર, ઢઢા ॥ ૧૨ ॥

૧ સર્વે જીવોની. ૨ વચનાં. ૩ જેમ તેમ કહું. ૪ ચાલ.

- તત્તા તપેથી કર્મ તપાય, નવાં સુસંયમે ન બંધાયઃ
 સદૈવ તે સેવે સુખદાય, તતા૦ ॥ ૧૩ ॥
- થયથા થવા ઠીક પાકો ૧થર, કામ એવું કેા ઉત્તમ કર;
 દિલમાં પછે રહે નહીં ડર, થથા૦ ॥ ૧૪ ॥
- દદા દેવ દર્શન કર ખાસ, ચૂકે આવે ૨પણુ ઉપવાસ;
 બૃહતકલ્પે તે કર તપાસ, દદા૦ ॥ ૧૫ ॥
- ધૃધ્ધા શુદ્ધ સુધર્મ સ્વીકાર, કૂડ કપટનો મૂકી કાર;
 કપટ કળાથી ધર્મ પસાર, ધધા૦ ॥ ૧૬ ॥
- નન્ના નિયાણું નહીં કર આપ, કરેલ સુકૃત જાય અમાપ;
 વળી કરે તપ સંયમ કાપ, નના૦ ॥ ૧૭ ॥
- પૃપા પુત્રના માંસ સમાન, નિમિત્ત આહારનું નિદાન;
 સેવ તે નહીં સહી સુજન, પપા૦ ॥ ૧૮ ॥
- ફંફા ફુલણુનો તે ૩ફાવ, દાખ્યો તે દુઃખનો દરિયાવ;
 લોક લજ્યાનો કરે લુટાવ, ફંફા૦ ॥ ૧૯ ॥
- ખખા ખે ગાઉનો આહાર, સુખે સંયમી કરે સ્વીકાર;
 અધિકે ક્ષેત્રાતીત અવધાર, ખખા૦ ॥ ૨૦ ॥
- લલલા ભરે લાણુ નહિ ખાય, ઓઠ ચાટવા કરે ઉપાય;
 પેટ નહિ ભરાય ને પસ્તાય, લલા૦ ॥ ૨૧ ॥
- મમમા મોક્ષ અંતર ન મહાન, નવ વરસનું નક્કી ૪નિદાન;
 પાય તે પુન્યવંત પુમાન, મમા૦ ॥ ૨૨ ॥
- યય્યા યત્નાનો રાખી ખ્યાલ, ધોરી ધોંસર ધારી ચાલ;
 નીચું જોતાં જીવ નિહાલ, યયા૦ ॥ ૨૩ ॥
- રરરા રોજ એહ રાખ રટણુ, ધર્મધ્યાનમાં ચિત્ત પ્રસન;
 તેા તું રળીયો ત્રણુ રતન, રરા૦ ॥ ૨૪ ॥
- લલલા લાલ તવ લેખે થાય, વિનય વૈયાવચ્ચે વરતાય;
 અનંત ગુણો તેહ અંકાય, લલા૦ ॥ ૨૫ ॥
- વવવા તેવી વસ્તિ વખણાય, ધર્મધ્યાનાદિ સુખે કરાય;
 પ્રભુ પ્રાસાદ પાસે પાય, વવા૦ ॥ ૨૬ ॥

૧ થાર પાકો પાયો. ૨ પાંચ. ૩ કાવટ-દાવ. ૪ લુટવાનું ૧ નિશ્ચય.

શશશા શાંતપણું કર શુભ ^૧ સર, કષાય કારનો કાઠી ડર;	
સહન શીલતા સાચી ધર, શશાં	॥ ૨૭ ॥
પપ્પા ષડ્ આવશ્યક સુખકાર, સાદર શુદ્ધ કરી સ્વીકાર;	
ઉભય કાળ એમજ અવધાર, ષષાં	॥ ૨૮ ॥
સસા સાધવી લાંચો આહાર, સ્વલ્પ ન તેહ કરો સ્વીકાર;	
અનાચારનો તે અંગાર, સસાં	॥ ૨૯ ॥
હહહા હહુ છે બાજી હાથ, ^૨ કટીંગ કરવા તે કર્મ ^૩ પાથ;	
સહ્યુરનો સાધી સંગાય, હહાં	॥ ૩૦ ॥
ક્ષક્ષા ક્ષમા તે ધરને ખરી, કક્ષુ દ્રષ્ટિ પૂરી કરી;	
દિલે દુઃખ નહિ થાવે ફરી, ક્ષક્ષાં	॥ ૩૧ ॥
જ્ઞજ્ઞા જ્ઞાને જાણવું જાણુ, પછી આદરી કર પ્રમાણુ;	
જ્ઞેજ્ઞ જ્ઞેઈતું કર જ્ઞેણુ, જ્ઞજ્ઞાં	॥ ૩૨ ॥
અઅઆ એ તજ એકલવિહાર, વિચર ણીતી સંઘે વિચાર;	
સંયમ સચવાશે શ્રીકાર, અઆં	॥ ૩૩ ॥
ઈઈઈ ઈરિયાસમિતિને પાળ, સકળ સત્વની કર સંભાળ;	
આતમને કરવા ઊજમાળ, ઈઈં	॥ ૩૪ ॥
ઉઉઉ આવે ^૪ પણુ ઉપવાસ, દેવ દર્શે જ્ઞે ફરે વાસ;	
બૃહતકલ્પ જોલે તે ખાસ, ઉઉં	॥ ૩૫ ॥
રૂરૂરૂ ઋષિનો સંયમ રંગ, રોજ રોજ તે ચડતે રંગ;	
બહલાવા ન બને પ્રસંગ, રૂરૂં	॥ ૩૬ ॥
સંયમશ્રેણી કેણી સાર, આતમનો કરવા ઉદ્ધાર;	
લલિત લાલ લેવે સુખકાર, સંયં	॥ ૩૭ ॥

સંયમશ્રેણી-આત્મોપદેશ ત્રીજી.

રાગ ઉપરનો.

કક્કા કામળી કપડા ધાર, છેડા ઉડતા ત્યાં સંભાર;	
વિરાધન થાય તેહ વિચાર, કકાં	॥ ૧ ॥
ખખખા ખાશ્યું ખાવાનું છેડ, ખરી તે સાધુપણમાં ખોડ;	
રસગૃહિ રીતિને તોડ, ખખાં	॥ ૨ ॥

૧ હાથ કર. કળ્લે કર. ૨ કાપવા. ૩ માર્ગ. ૪ પાંચ.

ગગા ગૌચરી સાત ગણાય, ગદ્દા અન્નગર નહીં પ્રહાય;	
પાંચ પ્રકાર સુખે પળાય, ગગાં	॥ ૩ ॥
ઘઘ્ઘા ઘરડાએ રાખ્યાં ઘર, કાંઈ એવાને પૂછી કર;	
ઘરડેજ ગાડાં વાજ્યાં ઘર, ઘઘાં	॥ ૪ ॥
ચચ્ચા ચૌદ ગુણુસ્થાન જે ^૧ વર, કરણી શુદ્ધ ત્યાં ચઢવા કર;	
લાંગવા લવ ભીતિનો ડર, ચચાં	॥ ૫ ॥
છછ્છા છકાયે જયણા કર, શુદ્ધા સંયમમાંહે પરવર;	
શિવસુખ મળે એથી સત્વર, છછાં	॥ ૬ ॥
જજ્જા જુતાં ^૨ નહીં પહેરાય, સુસંયમીને સહી સદાય;	
વર્ધ વાદથી તે વરતાય, જજાં	॥ ૭ ॥
ઝઝઝા ઝાળીને ઝાલી કર, પછી ગૌચરી અર્થે પરવર;	
યોગાયોગ જોઈ અનુસર, ઝઝાં	॥ ૮ ॥
ટટ્ટા ટાઠ તાપ સહન થાય, કેળવજે તેવી તું કાય;	
પછી સંયમ સુખેજ પળાય, ટટાં	॥ ૯ ॥
ઠઠઠા ઠલે દૂરે જવાય, તો તવ તેના ગુણુ ^૩ સચવાય;	
નજીક જેસો તે નહિ ન્યાય, ઠઠાં	॥ ૧૦ ॥
ડડડા ડંડાસણ છુટું ^૪ વાસ, વણેલ થાવે જીવ વિનાશ;	
વર્ધના વચને કર વિશ્વાસ, ડડાં	॥ ૧૧ ॥
ઢઢઢા ઢાળે પાણી ઢળાય, વિવેક વર્તાન તે વખણાય;	
એથી ઊલટું તે અન્યાય, ઢઢાં	॥ ૧૨ ॥
તત્તા તેર ક્ષેત્રો ઉત્કૃષ્ટ, ચૌમાસે શુભ કહ્યા સ્પષ્ટ;	
જઘન ચાર મધ્યમા તતષ્ટ, તતાં	॥ ૧૩ ॥
થથથા સ્થિર છે એકજ સ્થાન, પાય કો પુન્યવંત પુમાન;	
મહેનત કરી મેળવ ^૫ માન, થથાં	॥ ૧૪ ॥
દદા દિવસે સૂવે તસ ખાસ, આસૌચણે એક ઉપવાસ;	
ખખી ખરેખર કરશે ^૬ ખ્યાસ, દદાં	॥ ૧૫ ॥
ધધધા ધોરી ધોંસરે ચાલ, વિરાધન કો ન થાય વિચાલ;	
જીવ જાતની જયણા પાલ, ધધાં	॥ ૧૬ ॥

૧ ઉત્તમ. ૨ કંતાનાદિ સર્વે. ૩ અગિયાર ગુણુ છે. ૪ રાખ. ૫ લાલ ૬ વિચાર.

નન્ના નિતનો પીંડ નિવાર, પાપોતું' યોષણ કરનાર;	
શાસ્ત્રે તે સૂચવીયો સાર, નનાં	॥ ૧૭ ॥
પપ્પા પિંડનિર્યુક્તિ નિર્ધાર, કેવો કરવાનો આહાર;	
સમજી પછીજ કર સ્વીકાર, પપાં	॥ ૧૮ ॥
ફકફા પ્રાટે કપટે ચોડાય, ચોલપટે ચોડવા કહાય;	
ત્રણ એક શ્રીગડાં સદાય, ફકાં	॥ ૧૯ ॥
બબ્બા દોષ બેંતાલીશ વાર, પપણ માંડલીના પણ નિવાર;	
શુદ્ધ ગવેપી કર સ્વીકાર, બબાં	॥ ૨૦ ॥
જલલા લાવ સાચોજ લવાય, કલ્યાણ તવ જલદી જ કરાય;	
નહિ તો નીચ ગતિ અથડાય, લલાં	॥ ૨૧ ॥
મમ્મા માર્ગમાં મૌનજ ધર, વાર્તાલાપ વર્તાવ વિસર;	
જરૂર પડે કોરે જઈ કર, મમાં	॥ ૨૨ ॥
ચચ્યા યોગો વહન જે થાય, યોગે યોગી રૂપ ગણાય;	
લાયકપણું ત્યારે લેખાય, ચયાં	॥ ૨૩ ॥
રરરા રેણી રાખ એ સાર, કેણીનો જે સુંદર કાર;	
કેણી સમ રેણી સ્વીકાર, રરાં	॥ ૨૪ ॥
લાલલા લાલની લાલચ કરે, ઘણો જ ગેરલાલમાં ગરે;	
ખાસ ખોટ ખાઈ તે મરે, લલાં	॥ ૨૫ ॥
વવવા વાહન નહી વપરાય, સુસંચમીને જાણ સદાય;	
બેસે તો બહુ રબંધન થાય, વવાં	॥ ૨૬ ॥
શશશા શક્તિ નવિ ગોપ સદાય, ગોપવે તે ગમાર ગણાય;	
શક્તિ ફેરવ તેહ સુખદાય, શશાં	॥ ૨૭ ॥
પપ્પા ષડ્ દ્રવ્ય છે સુખકાર, ઔદ રાજ સુધી તસ ંચિતાર;	
સમજૂપૂર્વક કર સ્વીકારં ષષાં	॥ ૨૮ ॥
સસસા સૂર્ય પછીનો આહાર, તિપોર સુધી તે સ્વીકાર;	
પછી કાલાતીતનો કાર, સસાં	॥ ૨૯ ॥
હહહા હહમ ન આવે હાથ, પાયો પુન્યે આ પરં ંપાથ;	
પછી આવળે લીડ ન ખાથ, હહાં	॥ ૩૦ ॥

૧ પાંચ. ૨ પાપનું. ૩ હકીકત. ૪ રસ્તો.

ક્ષદક્ષા ક્ષાંતિ તે ધરજે ખાસ, કૂર કષાયો કરવા નાશ;
 એથી આતમ થાય વિકાશ, ક્ષક્ષાં ॥ ૩૧ ॥
 સ્વસ્ત્રા જ્ઞાની નિગોદે ગયા, ચૌદપૂર્વી પણ ચૂકે થયા;
 કર્મને શર્મ કે કયાં છે દયા?, સ્વસ્ત્રાં ॥ ૩૨ ॥
 અચર્યા આધાકર્મી આહાર, સુસાધુ નહિ કરે જ સ્વીકાર;
 છકાય જીવ કૂટો કરનાર, અચ્ચાં ॥ ૩૩ ॥
 ઇંઇઇ ઇચ્છાનો રોધ કરાય, પછી નિત પોતે છે ખાય;
 તે પણ તે તપમાંય ગણાય, ઇંઇં ॥ ૩૪ ॥
 ઉછી જાંઘમાં આલ્યું જાય, જાજે તેનું કાંઈ ન જાય;
 જોગી જાજે જાણુ સહાય, ઉછીં ॥ ૩૫ ॥
 રૂરૂ ઋષિ જનની એ રીત, નિર્મળ આતમધ્યાને નીત;
 વર્તન નહિ વાંછે વિપરીત, રૂરૂં ॥ ૩૬ ॥
 આ સંયમશ્રેણીનો સાર, અવધારી અંતરે ઉતાર;
 લાલ લલિત લખ તેની લાર, આ સં ॥ ૩૭ ॥

સંયમશ્રેણી—આત્મોપદેશ—ચોથી—

રાગ ઉપરનો

ઠક્કા કરો પરમારથ કામ, જીતી એહમાં આઠો રજમ;
 ધાર્યું મળશે ઉત્તમ ધામ, ઠક્કાં ॥ ૧ ॥
 ખખખા ખમતખામણાયે ખમ, એવો જ છે અરિહંત હુકમ;
 નઅપણું રાખી નિત નમ, ખખાં ॥ ૨ ॥
 ગગ્ગા ગુચ્છાનું કેમ ગણાય, સદૈવ સેસાકાળ અંધાય;
 વર્ષાકાળમાં નહિ વપરાય, ગગાં ॥ ૩ ॥
 ઘઘઘા ઘાંણી ફરીયો ફેર, ચહે જાળદ આલ્યો ખહુ પેર^૩
 ઘાણી છૂટતાં ઘેરનો ઘેર, ઘઘાં ॥ ૪ ॥
 ચચચા ચીલે ચીલે ચલાય, ખરે ખરો ત્યાં ખ્યાલ રખાય;
 જીવ જાત જયણા જળવાય, ચચાં ॥ ૫ ॥
 છછછા છ નિમિત્તમાં સુખકાર, કાઉસગ્ગ કરવાનોકાર;
 દેવ^૪ વંદનાદિકે અવધાર, છછાં ॥ ૬ ॥

૧ પ્રમાદવશ. ૨ પહોર. ૩ રીતે. ૪ ચાર કે આઠ થોયના દેવમાં.

જાજા ભોગ આ કેવો જડયો, પણ ભો ભોગ ન તુજને પડયો;	
ભારે ભાર વહી આથડ્યો, જાજા	॥ ૭ ॥
ઝંઝા ઝરમર જ્યાં વર્ષે મેહ, ત્યાગો ગૌચરી જવું તેહ;	
અલપ ન એમાં ધર સંદેહ, ઝાંઝા	॥ ૮ ॥
ટટ્ટા ટોટો ત્યાં નહીં લેશ, ધર્મધ્યાનમાં વૃત્તિ હમેશ;	
એથી બીભું હોય શું બેશ?, ટટા	॥ ૯ ॥
ઠઠા ઠલ્લાનાં ઠામ અગિયાર, સમજ તેનો કર સ્વીકાર;	
ઊલટું વર્તન નહિ અવધાર, ઠઠા	॥ ૧૦ ॥
ડડા ડંડાવાનાં જ દ્વાર, ચોવીશે ચોવીશ નિવાર;	
એથી એસરવા અવધાર, ડડા	॥ ૧૧ ॥
ઢઢા ઢોરો સહન સહુ કરે, પણ પીડનું પડ નહીં ફરે;	
તેમ તું ભક્ષે તે નહિ ધરે, ઢઢા	॥ ૧૨ ॥
તત્તા તારી શકે નહિ કૌય, આવડ આપે અલપ ન હોય;	
માટે સાધન મેળવ ભોય, તતા	॥ ૧૩ ॥
થથા થિરતા રાખજે થર, ^૧ શુદ્ધ સિદ્ધા સંયમ પરવર;	
તપજે તપે થઈને તત્પર, થથા	॥ ૧૪ ॥
દદા દોરી રાત ભે રહે, એક આંખિલ આલોચણ લહે;	
વૃદ્ધો તે વિચારને કહે, દદા	॥ ૧૫ ॥
ધધા ધોંસરી કાંધે ધરી, બળદ બિચારા વેતા ફરી;	
ચારો મળવો કેમે કરી, ધધા	॥ ૧૬ ॥
નન્ના નિર્મળ સંયમ પાલ, વળી વનય વિવેકથી ચાલ;	
કરે નહિ કોઈ વાંકો વાલ, નના	॥ ૧૭ ॥
પપ્યા પાત્રાં બાંધ નિશદ્દિશ, એમ ઉપવાસે નહિ ચૂકીશ;	
ગુચ્છગુચ્છ ^૨ ન્યાયે જ ગણીશ, પપા	॥ ૧૮ ॥
ફફફ ફંદે જવાશે ફરી, વિલાવના વિચારે વરી;	
સુધારણા ભો ન સુઝી કશી, ફફા	॥ ૧૯ ॥
બબબા બુરું જ કહું બગ ધ્યાન, જેથી ભય જીવોનો બન;	
નક્કી એથી નરક નિહાન, બબા	॥ ૨૦ ॥

૧ ઠેકાણે. ૨ રિવાજ પ્રમાણે.

ભલભા ગણુ આ લાડાનું ધર, સમજી તે જ પ્રમાણે સર;^૧
 અવશ્ય આપ આતમનું કર, લલા૦ ॥ ૨૧ ॥
 મમ્મા મનની મમતા નિવાર, સાચો એ જ સુધરવા સાર;
 નહિ તો ઘૂટીશ નહિ નિરધાર, મમા૦ ॥ ૨૨ ॥
 યચ્યા યોગતા તવ અંકાય, શુભ કામ કારક તેહ થાય;
 સાધુ માટે તેહ સુખદાય, મમા૦ ॥ ૨૩ ॥
 રરરા રણાય જો ત્રણ^૨ રતન, સાંપડયું જાણુજો શિવસદન;^૩
 તેનો તંત નહિ મૂક તદન, રરા૦ ॥ ૨૪ ॥
 લલ્લા લાલમાં ઉઠો જ લ્હાય, પાપોથી નીકળે નહિ પાય;
 જન્મ મરણુ તે ક્યાંથી જાય, લલા ॥ ૨૫ ॥
 વ૦વા વૃત્તિ જ્યાં હોય વિશુદ્ધ, સહી સ્થાન તે મેળે શુદ્ધ;
 જોલે એવું બહુધા બુદ્ધ, વવા૦ ॥ ૨૬ ॥
 શશશા શાંતિ સહી સાચી ધર, સમ સખુરીયે સદા પરવર;
 અનુભવી સંગતથી અનુસર, શશા૦ ॥ ૨૭ ॥
 ષષ્ષા ષડ્ દ્રવ્ય સમજ એહ, એમાં પાંચ અજીવ ગણેહ;
 જીવનું એક જાણો તેહ, ષષા૦ ॥ ૨૮ ॥
 સ્સસા સૂર્ય પહેલાંનું જાણુ, રાત્રિભોજન લાંગે માન;
 અંધારાનું એ જ પ્રમાણુ, સસા૦ ॥ ૨૯ ॥
 હહહહા હરકત તે છે ન હવે, ઠીક વિચારી પગ જો ઠવે;
 ભુંડી ભીતિ નહિ રહે ભવે, હહા૦ ॥ ૩૦ ॥
 ક્ષક્ષા ક્ષમાતણુ જ ભંડાર, વીતરાગ વર્ણુંચ્યા શ્રીકાર;
 એના વચનોને અવધાર, ક્ષક્ષા૦ ॥ ૩૧ ॥
 જ્ઞજ્ઞા જ્ઞાનીશું જોઠંડી ઋવર, પુન્ય હોય તો પાવે નર;
 દાખી તેહ ઘણી જ દુષ્કર, જ્ઞજ્ઞા ॥ ૩૨ ॥
 અચ્ચા આંધો ઉભય^૪ બંધાય, છેવટે એક વાર સદાય;
 એથી એછે ગણુયો અન્યાય, અચ્ચા૦ ॥ ૩૩ ॥
 ઈઈ ઈચ્છા મોક્ષની જ વર, બાકી બધીયે બાતલ કર;
 મોક્ષ મેળે મહેનત કર, ઈઈ૦ ॥ ૩૪ ॥

૧ ચાલ. ૨ જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્ર. ૩ ધર. ૪ ઉત્તમ. ૫ બે વાર.

ઉજી ઊંઘ રાખ નહીં ગાઠ, કુમે કુમે તે ઊંઘને કાઠ;
 વર વિરતીનો કરશે વાઠ, ઉજી૦ ॥ ૩૫ ॥
 ડૂંડૂં ડૂંઠતાં આતમરામ, ધાયું ધૂળ બને સહુ કામ;
 એથી એ રીઝવજે રામ, ડૂંડૂં ॥ ૩૬ ॥
 સંયમશ્રેણી શ્રવણુ કરાય, શ્રવણુ મનગી સંગત થાય;
 લલિત લાલમાં તવ લેખાય, સંય૦ ॥ ૩૭ ॥

સંયમશ્રેણી આત્માપદેશ--પાંચમી

રાગ ઉપરનો

કકકા સુસંયમ કિરિયાકાર, અંતર ઉપયોગે અવધાર;
 તે તવ પમાય લવનો પાર, કકા૦ ॥ ૧ ॥
 ખખખા ખાશ્યું ખોળીને ખાય, તેથી એક ન ટંક ટળાય;
 ઝાઝું તેથી ઠલે જવાય, ખખા૦ ॥ ૨ ॥
 ગગ્ગા ગુણે ગુણુદ્રષ્ટિ રાખ, પણુ નહિ પેરતો ગુણુ રૂપાખ;
 શાસ્ત્રો એમ પૂરે છે શાખ, ગગા૦ ॥ ૩ ॥
 ઘઘઘા ઘડીયાળીનો ઘાવ, આયું એમજ ચાલે સાવ;
 બને તેટલો કરો બચાવ, ઘઘા૦ ॥ ૪ ॥
 ચચચા ચારિત્ર ચોખું પળાય, એવો શોધો આપ ઉપાય;
 લાલ ઘણો ત્યારે લેખાય, ચચા૦ ॥ ૫ ॥
 છછછા છત્રીશ છત્રીશી કહી, સૂરિ ગુણોની ગણુના સહી;
 અવધારો તે ઉરમાં લહી, છછા૦ ॥ ૬ ॥
 જજજા મળીયો ઉત્તમ જોગ, એનો તું કરજે ઉપયોગ;
 સાધી લે સારો સંયોગ, જજા૦ ॥ ૭ ॥
 ઝઝઝા ઝાઝા નખળાકો નર, કહી વૈર તેથી નહીં કર;
 દિલમાં તેનો રાખી ડર, ઝઝા૦ ॥ ૮ ॥
 ટટ્ટા આ ડટાણું નહીં ટાળ, કરવું સુકૃત કરજે હાલ;
 કહે કોને દિહી છે કાલ ? ટટા૦ ॥ ૯ ॥
 ઠઠઠા ઠંડીલ શોધ સદાય, સો ડગ સુધી તે શોધાય;
 પ્રતિકમણુ પછીજ કરાય, ઠઠા૦ ॥ ૧૦ ॥

૧ છેદ. ૨ વિના. ૩ તક.

ડહા ડર તેહ દિલમાં ધર, મની મૂસક પર જોહ વર;
 નારી જાત સંગત નહિ કર, ડડાં ॥ ૧૧ ॥
 ઢઢા ધર્મની ધરજો ઢાલ, કર્મનો ઝટ કરવા નિકાલ;
 હરકત કયાં છે જો તસ પેહાલ, ઢઢાં ॥ ૧૨ ॥
 તત્તા તાતી સોયનોર ત્રાસ, વર્ણવીયો તે ગર્ભાવાસ;
 એથી કેમ ન થાય ઉદાસ?, તત્તાં ॥ ૧૩ ॥
 થથથા થિર નહી થિરવાસ, જવું જરૂર તે જાણો ખાસ;
 નામ તેહનો નિશ્ચય નાશ, થથાં ॥ ૧૪ ॥
 દદા દુધ ઘીથી તાળું તર, બ્રહ્મવત્તીને ભારે ડર;
 પગ પાછો તે લેતાં જ ભર, દદાં ॥ ૧૫ ॥
 ધદ્ધા ધર્મ શુકલ ધ્યાન દોય, ધ્યાતાં દેવ કે મુક્તિ હોય;
 અન્યથકી અપરં ગતિ જોય, ધધાં ॥ ૧૬ ॥
 નન્ના કરો નવકલ્પી વિહાર, સાધુ અર્થે એ છે સુખકાર;
 શુભ સંયમનો તે સત્કાર, નનં ॥ ૧૭ ॥
 પપ્પા પરઠવવું તેહ પ્રાય, ઘી ગળપણાદિ નહિ પરઠાય;
 તે પરઠવે તો પાપ જ થાય, પપાં ॥ ૧૮ ॥
 ફૂપ્પા ફાંપાં માર નહિ ફેક, નિહાળ નીચી રાખી ડોક;
 ડુદ્ધય જીવ જયણાયે રોક, ફૂફાં ॥ ૧૯ ॥
 બબ્બા બાઈ^૧ ભણાવવું મેલ, બાળ-બચ્ચાં સંગે નહિ ખેલ;
 દાળી એહ દુઃખની રેલ, બબાં ॥ ૨૦ ॥
 ભભલા ભોજને નહિ બોલાય, બોલે તો પાપ જ બંધાય;
 બોલવું પાણી પી બોલાય, ભભાં ॥ ૨૧ ॥
 મમમા મુહુપત્તિ મેળ ન ખાય, બધું બુલ્લા મૂઠે બોલાય;
 એહ ક્યારે ટળશે અન્યાય? મમાં ॥ ૨૨ ॥
 યય્યા યોગના અડ પ્રકાર, યમ નિયમ અસનાદિ ધાર;
 આગમ સંબ્રહ્મકી અવધાર, યયાં ॥ ૨૩ ॥
 રરૂરા ન રાતે દવા રખાય, સાધુ માટે જાણુ સહાય;
 શાસ્ત્ર શાખે તે સમજાય, રરાં ॥ ૨૪ ॥

૧ સ્થિતિ. જલદી. ૨ અઠાવીશ કોડ સોયો. ૩ તિર્યચ-નારકી.
 ૪ સ્ત્રી જાતિને.

લલ્લા લાલ લાલ્યો ચિત્ત ધાર, ત્રિવેકથી તેહ કર વિચાર;
 લાલ લખાણો તેની લાર, લલા૦ ॥ ૨૫ ॥
 વઠ્ઠા વાઠ વેલ ચડી જાય, વિના વાઠ વૃદ્ધિ નહિ પાય;
 સુસંગત તેમ છે સુખદાય, વવા૦ ॥ ૨૬ ॥
 શશશા સુશાતા સહુને થાય, કરણી તેવી કરો સદાય;
 એવો ઉત્તમ જન અભિપ્રાય, શશા૦ ॥ ૨૭ ॥
 ષષ્ઠા ષટ વિગયનો એ સાર, વિષય વૃત્તિયો કરે વિકાર;
 છુખાસ વૃત્તિ લાલ શ્રીકાર, ષષા૦ ॥ ૨૮ ॥
 સસસા સુસંતતણો જે સંગ, પૂરો તેથી પાઠ પ્રસંગ;
 રૂડો હૃદયનો સુધરે રંગ, સસા૦ ॥ ૨૯ ॥
 હહહહા હણુકર્મી જેહ હોય, પાપને ^૧પાસુ દે નર સોય;
 કરણી શુદ્ધ જ્ઞાનમય ^૨કોય, હહા૦ ॥ ૩૦ ॥
 ક્ષક્ષા ક્ષમાધર તે જ કહાય, ખરે જ ખંધકાદિ મુનિરાય;
 પ્રણુમજો પ્રેમે તસ પાય, ક્ષક્ષા૦ ॥ ૩૧ ॥
 જ્ઞજ્ઞા જ્ઞાનીની ઘણી ખોટ, સંદેહનું શું થાય ^૩સચોટ ?
 ચૌદિશથી ખાવાની ^૪ચોટ, જ્ઞજ્ઞા૦ ॥ ૩૨ ॥
 અચ્ચા અશુદ્ધ ત્યાગો આહાર, લવલીતિનો તેથી ભાર;
 શુદ્ધ ગવેષી કર સ્વીકાર, અચ્ચા૦ ॥ ૩૩ ॥
 ઇઈ ઇરિયાપથિક કર એમ, જીવ જયણા પૂરણ રહેમ;
 અઈમત્તા મૃગાવતી જેમ, ઇઈ૦ ॥ ૩૪ ॥
 ઉઊ ઉંટને ઉરમાં ધાર, એના વાંકા અંગ અહાર;
 સમજો સીધામાં છે સાર, ઉઊ૦ ॥ ૩૫ ॥
 રૂરૂ રૂપે સીદ રંજય, સાત ધાતુએ બને સદાય;
 દુર્ગંધીથી લયું દેખાય, રૂરૂ૦ ॥ ૩૬ ॥
 સવિ સંયમશ્રેણી સુખકાર, કકા કમથી કીધો કાર;
 લાલિત લક્ષ લે લાલ અપાર, સવિ૦ ॥ ૩૭ ॥

૧ ત્યાગ-પુંઠ. ૨ કોષ પણુ. ૩ નક્કી. ૪ નુકશાની.

શ્રાદ્ધ સદ્બોધ શ્રેણી

રાગ ઉપરનો.

કક્કા કર્મકૃળ ^૧ કરવા નાશ, પંરં પ્રભુશું પ્રેમ પ્રકાશ;	
તેથી તેનો તુટશે ત્રાસ, કકા૦	॥ ૧ ॥
ખખખા ખાખ્યો તવ તુંજ ખરું, પરલવનું દુઃખ થાવે પરું;	
શુદ્ધ સુવર્તન થાવે શરું, ખખા૦	॥ ૨ ॥
ગગગા ગુણથી ગુણીયલ થઈ, દોષ દળે દૂલક્ષ જ દઈ;	
ગુણગ્રાહી થા ગુણે સવાઈ, ગગા૦	॥ ૩ ॥
ઘઘઘા ઘણું રહે નહીં ઘાટ, ઘણું જ ગણુજે થોડા માટ;	
સમજી સરતાં સમે ઉચાટ, ઘઘા૦	॥ ૪ ॥
ચચચા ચારૂ મંગળ સુચાર, અરિહંતાદિકને અવધાર;	
લજ એને થાવા લવ પાર, ચચા૦	॥ ૫ ॥
છછછા છરી પાળતાં સાર, જત્રા જવું તેહ શ્રીકાર,	
પુન્યે જ દિવસો થાય પસાર, છછા૦	॥ ૬ ॥
જજજા જવાનું ખાલી હાથ, લાતું લેળું લેજે સાથ;	
પસાર કરવો લાંબો પ્પાથ, જજા૦	॥ ૭ ॥
ઝઝઝા જેહને ઝાઝાં ઝેર, સુખે સૂઈ શકે નહીં ઘેર;	
પરૂપે પંડિતો આ પેર, ઝઝા૦	॥ ૮ ॥
ટટ્ટા ધર્મની રાખો ટેક, ધર્મે જ ધાર્યું થાય અનેક;	
ધર્મધ્યાન નહિ મૂકો છેક, ટટા૦	॥ ૯ ॥
ઠઠઠા ઠાલો જ ઠાઠ નકામ, ઠરી ન બેસો એકે ઠામ;	
ઊલટું એથી બગડે કામ, ઠઠા૦	॥ ૧૦ ॥
ડડડા ડહાપણુ દાટયું રાખ, લહું રજ્યો શું તે તું ભાખ;	
સાચી પૂરશે વર્તન શાખ, ડડા૦	॥ ૧૧ ॥
ઢઢઢા પાણી ઠળશે જ ઠાળ, ખોદ તિહાં પ્રથમથી ખાળ;	
પાણી પહેલાં કરજે પાળ, ઢઢા૦	॥ ૧૨ ॥
તત્તા તારૂં તારાજ હાથ, બીબથી ન ભીડીશ બાથ;	
સમજી સરતાં આવે સાથ, તતા૦	॥ ૧૩ ॥

૧ સમુદાય. ૨ કપાળ. ૩ રસ્તો.

થથથા નહિં પાકા અહીં^૧ થોર, જવું ઉલુકે બશેા પહોર;
 મૂક હવે તે મનનો તોર, થથા૦ ॥ ૧૪ ॥
 દદા દયાજ ધર્મનું મૂળ, દયા દિલમાંય ધરો અતૂલ;
 દયા વિનાનું જીવતર ડલ, દદા૦ ॥ ૧૫ ॥
 ધેદા ધર્મધ્યાન નહીં ભૂલ, ધર્મે થાય સવિ સાનુકૂળ;
 ધર્મ વિનાના મુખે ધૂળ, ધધા૦ ॥ ૧૬ ॥
 નન્ના સર્વે જગ નાનું બય, પણુ ન ધર્મ વિના પોસાય;
 માટે સુધર્મ મેળવ સ્હાય, નના૦ ॥ ૧૭ ॥
 પપ્પા પરમાંય પડવું વાર, લાલ તેહમાં નહીં લગાર;
 ઘર ખોઈને થવું ગમાર, પપા૦ ॥ ૧૮ ॥
 ફફફ ફૂલણુ થા નહિ ફેફક, લડશે પાછળ લાખખો લોક;
 કરશે કોય ન ઘટતી ટોક, ફફ૦ ॥ ૧૯ ॥
 ખખખા ખત્રીશી રસોઈ ખાય, હૂહય રાજી રાજી થાય;
 વહાણામાં વિષ્ટા ગંધાય, વવા૦ ॥ ૨૦ ॥
 ભભલા ભડકી બય જન રલોટ, વિવેક વશના વધતા ડવોટ;
 નોંધ કરી લેજો તસ ડનોટ, ભભા૦ ॥ ૨૧ ॥
 મમ્મા માઝં માઝં ચહાય, ઊધો ઊંધા રસ્તે ઉબય;
 કહો કેમ કલ્યાણુ તે થાય ? મમા૦ ॥ ૨૨ ॥
 યથ્યા યશની ઇચ્છાને વાર, વિણુ યશ ઇચ્છા કરજો ંહાર;
 એથી લાલે લાલ અપાર, યયા૦ ॥ ૨૩ ॥
 રરરા રામનું રાજ ગણાય, પણુ પ્રબની પીડ ન બય;
 નામેથી શું ન્યાલ થવાય ? રરા૦ ॥ ૨૪ ॥
 લલલા લાખખો જતા લેખાય, લારે લેશ ન લેતા બય;
 પધી તું સીદને પપોમાય ? લલા૦ ॥ ૨૫ ॥
 વવવા વર્તન જિહાં વિપરીત, પોષાય પણુ પણુ ન તસ પ્રીત;
 નીતિ નિર્મૂલ થાય ત્યાં નિત, વવા૦ ॥ ૨૬ ॥
 શશશા શઠ સંગ નહિ સુખદાય, છ'ડો સમજી તેહ સદાય;
 દાખ્યો દક્ષ^૨ જને દુઃખદાય, શશા૦ ॥ ૨૭ ॥

૧ પાયા. ૨ મૂર્ખ. ૩ મત, તરફેણુ. ૪ ઊતારો. ૫ ખુશી થવું. ૬ ડાબા.

ષષ્ઠા ષટ્ ઇતુમાંય સુખકાર, કેવો ત્યાં કરવો આહાર?
 શ્રાવક સન્મિત્રે કર નિધાર, ષષાં ॥ ૨૮ ॥
 સારસા સહી તું સાચું બોલ, તેવા નરનો વધશે તોલ;
 આલમ આંકે મૂલ અમોલ, સસાં ॥ ૨૯ ॥
 હહહા હરામ નૈયતે હાટ, માંડયું ગણુ તે ઘડવા ઘાટ;
 એથી ટળશે નહીં ઉચાટ, હહાં ॥ ૩૦ ॥
 ક્ષક્ષા ક્ષણમાં શું નહિ થાય, કેઇથી તે ન કહી શકાય;
 ભાવી ભાવો નહિ લેદાય, ક્ષક્ષાં ॥ ૩૧ ॥
 જ્ઞજ્ઞા જ્ઞાની જ શ્વાસોશ્વાસ, કઠીન કર્મો કરે વિનાશ;
 અજ્ઞાનીની નહિ ડૂળે આશ, જ્ઞજ્ઞાં ॥ ૩૨ ॥
 અચચ્ચા અચ્છલે વિચારી કર, કર્યું અચ્છલતું કહ્યું નિહર;
 વિના અચ્છલતું વાંધો^૧ વર, અચ્ચાં ॥ ૩૩ ॥
 ઇઇઇ ઇચ્છાય અવરતું સાર, પોતાનું પણુ તે જ પ્રકાર;
 માટે સમજો સારાસાર, ઇઇં ॥ ૩૪ ॥
 ઉઉઉ ઉદારપણું ધરી ઉર, ધર્મ કામે ધન ધરજો^૨ પૂર;
 ધર્મે ધાયું કરાશે ધૂર, ઉઉં ॥ ૩૫ ॥
 ઇઇઇ ઇપીઆ રહેશે રોક, થેલી લલે છો થોકથોક;
 પણુ પાછળ પડવાની પોક, ઇઇં ॥ ૩૬ ॥
 શ્રાદ્ધ સદ્બોધ શ્રેણી સાર, વાંચી સમજી કરે વિચાર;
 લલિત લાલશે લાલ અપાર, શ્રાદ્ધં ॥ ૩૭ ॥

શ્રાદ્ધ સદ્બોધ શ્રેણી ખીજી

રાગ ઉપરનો.

કહ્યા કાલ કાલ શીદ કરે? કાળ ફેર તુંજ માથે ફેરે;
 છેવટ છેડો છૂટશે મરે, કકાં ॥ ૧ ॥
 ખખખા ખોટના જ રસ્તે ચડ્યો, ખાડો ખોદવા થયો ખડો;
 જરૂર જાણુ તુંજ ત્યાં પડ્યો, ખખાં ॥ ૨ ॥
 ગગા ગણુજે હાથથી ગયું, શુભ કામ જો થયું તો થયું;
 પછી જશે તે પડતું રહ્યું, ગગાં ॥ ૩ ॥

૧ મોટા, ધણો. ૨ વાપરજો. ૩ જલદી, વહેલું.

- ઘઘા રહ્યો તું ઘરમાં ગરી, મારાની મમતામાં મરી;
આતમની યોગ્ય નહિ કરી, ઘઘાં ॥ ૪ ॥
- ચર્યા ચિત્ત પ્રસન્ન જલ થાય, તખ પૂજનનો લાલ પમાય,
તો પ્રસન્ન પડયું કર કાંચ, ચચાં ॥ ૫ ॥
- છછા છળ કપટે નહી સાર, એના વશ અનંત સંસાર;
સરળપણનો કર સ્વીકાર, છછાં ॥ ૬ ॥
- જજળ જાણ જરૂર જે ગયું, પણ આગળ એકે નહિ થયું;
ગયું તે તો ગયું તે ગયું, જજળં ॥ ૭ ॥
- ઝઝા ઝાઝાં ઝંખરા સાર, વાડતણે જ કરવા વિસ્તાર;
દેખી હરાઈ નાવે દ્વાર, ઝઝાં ॥ ૮ ॥
- ટટા ટાળજે પડી કુટેવ, સદ્વર્તનની રાખો સેવ;
સજજ થાશે તેમાં સ્વમેવ, ટટાં ॥ ૯ ॥
- ઠઠા ઠગાવવું રહ્યું ઠેઠ, વળગી આ સંસારી વેઠ;
ખૂરી તેહની એઠી ^૧પેઠ, ઠઠાં ॥ ૧૦ ॥
- ડડા ^૨કુકીશ નહીં આ ^૩દોટ, ચૂક્યો તો ગણ લાગી ^૪ચોટ;
ભૂલ કરે ગણાઈશ ભોટ, ડડાં ॥ ૧૧ ॥
- ઢઢા શિરે ગાજે છે ઢોલ, પણ નહિ પલટ્યો તારો ડોળ;
એસી રહેવું છે શું બોલ ? ઢઢાં ॥ ૧૨ ॥
- તત્તા ઝાઝો તંત નહિ તાણુ, તૂટી જાશે કરતાં તાણુ;
પાછળ પરતાઈશ પ્રમાણુ, તત્તાં ॥ ૧૩ ॥
- થથથા ઠીક નખાય બે થર, કિલનો દૂરે કરાશે ડર;
કરવી કાંઈ મજબૂતી કર, થથાં ॥ ૧૪ ॥
- દદા દોષ શું પરના બુવે, કેમ પડે દીવો લઈ કુવે ?
મુક્ત થવાશે ત્યાં તે મુવે, દદાં ॥ ૧૫ ॥
- ધદ્ધા ધર્યાં રેશે ધન ધામ, અંતે એ નહિ આવે કામ;
નહિ સમજ્યા તો જન્મ નકામ, ધધાં ॥ ૧૬ ॥
- નન્ના નિર્મળ નીતિને ધાર, અનીતિ અલ્પ પણ નાવધાર;
સુખી જાણો સકળ સંસાર, નનાં ॥ ૧૭ ॥

૧ રિવાજ-ચાલ. ૨ ભૂલીશ. ૩ ફેર-દાવ. ૪ તુકશાની.

પુષ્પા પાની પાછી નહિ ભર, ધર્મધ્યાનમાં થવા તત્પર;
 સમકિત સાચું કરાશે સર, પપા૦ ॥ ૧૮ ॥
 ફૂંફા મૂક સંસારી પ્રંદ, વિસ્તારશે ભવ ભવનો વૃંદ;
 જરૂર જાણુ તે જોટો છંદ, પ્રપા૦ ॥ ૧૯ ॥
 ખબ્બા બોળો અથાણું જેહ, ખાવા ખ્યાલ કરો નહિ તેહ;
 શુભ ગતિનો તે દેશે છેહ, ગખા૦ ॥ ૨૦ ॥
 ભલ્લા ભીડ નહિ લાગે કોય, ઉદમ કરેજ અજગી હોય;
 મટે ન મુદ્દલ રણમાં રાય, લલા૦ ॥ ૨૧ ॥
 મમ્મા મૂક મનતણો મદાર, એથી અધિક વધે સંસાર;
 મુંઝાઈ તિહાં ખમવો માર, મમા૦ ॥ ૨૨ ॥
 યચ્ચા યત્ન તું એવોજ કર, ભવભીતિનો ભાગે ડર;
 કાંઈ નહિ એમાં રાખ કસર, યયા૦ ॥ ૨૩ ॥
 રરરા રાગી જીવે નહીં દોષ, દેખે દોષ છતાં ગુણુદોષ;
 હોય નહિ ગુણુ દોષના હોશ, રરા૦ ॥ ૨૪ ॥
 લલલા લાલે સીદ લેપાય ? છે સંતોષપણું સુખદાય;
 સંતોષી નર સુખી ગણાય, લલા૦ ॥ ૨૫ ॥
 વંવા વાદે વીત ખરચાય, સ્વશક્તિ શુ' તે ન સમજાય;
 પછે પૂરણુ પોતે પસ્તાય, વવા૦ ॥ ૨૬ ॥
 શશશા શક્તિ વિચારી સદાય, કર્યું કામ તે કહું સુખદાય;
 વિણુ શક્તિનું વિપરીત થાય, શશા૦ ॥ ૨૭ ॥
 ખખ્ખા ખટ ખંડ ધણી કહાય, ચક્રી સહી રાયાં શિર રાય;
 વન ચોવીશી ગાર વદાય, ષષા૦ ॥ ૨૮ ॥
 સસસા સમકિતને કરવા સર, સડસડ બોલ સમજીને સર;
 નિશ્ચય દેવ ગુરૂ ધર્મ કર, સસા૦ ॥ ૨૯ ॥
 હહહહ હાજી હાજી જ કરે, પાપે પેટ પોતાનું ભરે;
 સામા એથી ઊલટા સરે, હહા૦ ॥ ૩૦ ॥
 ક્ષક્ષા ક્ષત્રીકુળ ખાસ છત્રીશ, શ્રાવક સન્નિત્રેથી જોઈશ;
 ગણાયો ગણુ ત્યાં તે ગણીશ, ક્ષક્ષા૦ ॥ ૩૧ ॥

જ્ઞાન જ્ઞાની જ્ઞાની સંગાત, કરે જ્ઞાનગોષ્ઠાની વાત;
 મળે મૂરખ તો લાતં લાત, જ્ઞાન ॥ ૩૨ ॥
 અચ્ચા એકલા જવું નિવાર, સોખત શેજાની^૧ પથુ સાર;
 શેજે શેઠનો કુર્યો^૨ ઉદ્ધાર, અચ્ચા ॥ ૩૩ ॥
 ઇઈઈ ઁઈતીનો કર ઁઈનકાર, ભીતિનો ભંગાવા ભાર;
 શુભ રીતિ સત્વર સ્વીકાર, ઇઈ ॥ ૩૪ ॥
 ઊઉઉ ઊડાઉપણું નહિ ધર, ખરચી ભેગો ખરચો કર;
 દિલમાં પાછળ ન રહે ડર, ઉઉ ॥ ૩૫ ॥
 રૂરૂરૂ રૂંધાઈ ઘરમાં રહે, લાલ લેવો તે કેમ લહે ?
 સદાય લાલ મળે છે સહે, રૂરૂ ॥ ૩૬ ॥
 શ્રાદ્ધ શ્રેણી ખીજો ભાગ, અવલોકી લ્યો આણી ભાગ;
 વિચારો લલિત સર્વ વિભાગ, શ્રાદ્ધ ॥ ૩૭ ॥

શ્રાદ્ધ સદ્બોધ શ્રેણી ત્રીજી

રાગ ઉપરનો.

કક્કા કામ એવું શુદ્ધ કર, દિલમાં નહી ડંખે તસ ડર;
 પછી પેળી પેળી પરવર, કકા ॥ ૧ ॥
 ખખખા ખાતાં નહી ખોલાય, ખોલે તો પાપ જ ખંધાય;
 પથુ ત્યાં પાણી પી ખોલાય, ખખા ॥ ૨ ॥
 ગગગા ગંભીરપણું કર ઘર, ગંભીર ગુણ ગણાયો વર;
 એને અલ્પ અલગો નહિ કર, ગગા ॥ ૩ ॥
 ઘઘઘા ઘણી ઘાલમેલ વાર, ખરેજ તે ખટપટી કાર;
 પાપોતું પોષણ કરનાર, ઘઘા ॥ ૪ ॥
 ચચચા ચોખ્ખું ચિત્ત નહીં થાય, કલ્યાણ ત્યાં તક નહી કરાય;
 અનુભવીનો એક અભિપ્રાય, ચચા ॥ ૫ ॥
 છછછા શુભ છે છત્રીશ પ્રકાર, મન્હજિણાણુંની મોઝાર;
 વાંચી અંદર કરો વિચાર, છછા ॥ ૬ ॥
 જજજા જાણું જાણુંજ કરે, પથુ ઉપાયમાં નહીં ઉતરે;
 કહો કાજ તે કયાંથી સરે ? જજા ॥ ૭ ॥

૧ એકબતનું બનવર છે. ૨ મરતા બચાવ્યા. ૩ દુઃખ. ૪ નારાજી.

- ઝંઝઝા ઝાઝાં ઘરોલ્યો જ્ઞેય, જરી ન જખી ઝેસે કોય;
 પભુ ખોવું ખેતરે ન હોય, ઝઝઝ ॥ ૮ ॥
- ટટ્ટા ટાજ્યું તે નહીં ટળે, લખ્યું લિલાટે તેવું મળે;
 મળે ન મળવું છળે કે કળે, ટટાઝ ॥ ૯ ॥
- ઠઠ્ઠા ઠગવાનું જ્યાં ઠામ, કદી નહિ કરશે; વિશરામ,
 નિશ્ચિત નિરખી લ્યો આરામ, ઠઠાઝ ॥ ૧૦ ॥
- ડહા થયો ડંડાવે ડૂલ, તોયે તેનું તે જ કખૂલ;
 કેમ કરી એ ભાગે ભૂલ? ડડાઝ ॥ ૧૧ ॥
- ઢઢ્ઢા ઢાંક પીછોડે ધૂળ, એથી ઉઠશે ઉલટું મૂલ;
 કહેવું તે કહેશે ફૂલ, ઢઢાઝ ॥ ૧૨ ॥
- તત્તા તેથી ન આવે તાર, ખગડેલું નાંખ્યા વિણ ખાર;
 સાડું હોય તે જ સ્વીકાર, તતાઝ ॥ ૧૩ ॥
- થથથા થાખડથેખડ નિવાર, એમાં કાંઈ ન આવે સાર;
 પાછળ પસ્તાવે નહીં પાર, થથાઝ ॥ ૧૪ ॥
- દદ્દા દયા દિલ પૂરણુ હોય, કર્મકાર નડે નહીં કોય;
 જીવનનું પ્રજ એ લ્યો જ્ઞેય, દદ્દાઝ ॥ ૧૫ ॥
- ધધ્ધા ધર્મથી ધાયું થશે, દાન શીલ તપ ભાવજ વશે;
 પછી જીવન પસ્તાવો જશે, ધધાઝ ॥ ૧૬ ॥
- નન્ના નાટક આ નહીં નવું, અનંતા ભવ થયું ને થવું;
 સુધાર સત્વર થાશે જવું, નનાઝ ॥ ૧૭ ॥
- પખપા પૌષધ પરે ધર ખ્યાર, અઢાર દોષ રહિત અવધાર;
 પૂરણુ શાંતિમય કર પસાર, પપાઝ ॥ ૧૮ ॥
- ફફફા ફેર ¹ચુલશી લખ ફર્યો, અર્થ એમાં એકે ન સર્યો;
 કહે હવે વિચાર શું કર્યો? ફફાઝ ॥ ૧૯ ॥
- ખખખા અલક્ષે છે ખાવીશ, તેનો ત્યાગ કરી હરખીશ;
 તવ તુજ સુઝી સીધીજ ²દિશ, ખખાઝ ॥ ૨૦ ॥
- ભભભા ભવો ભવની છે ભીત, નહીં તું થાતો ત્યાં નિશ્ચિંત;
 કરવું તે કરી લે ઉચિત, ભભાઝ ॥ ૨૧ ॥

૧ ચોરાશી લાખ. ૨ દિશા-રસ્તો.

મુમ્મા મરણ્ય સર્પ ડંસે થાય, કારણ સાત તેના કહાય;
 જરૂર જીવ ન જીવે પ્રાય, મમા૦ ॥ ૨૨ ॥
 યચ્ચા યોગતા આ શુભ ઊર, ધારી તેવું વર્તન ધૂર,
 નહિતો ગણ્યશે લોક નિહુર, યયા૦ ॥ ૨૩ ॥
 રરરા રાજી આતમારામ, કર્યું શુભ કાંઈ આવે કામ;
 માટે રાજી રાખો રામ, રરા૦ ॥ ૨૪ ॥
 લલલા લાલ સમજે નહિ લેશ, કયાંથી સુધરે તેનો^૧ કેશ;
 વળતી દુઃખી થાય ત્રિશેષ, લલા૦ ॥ ૨૫ ॥
 વવા વસો જ્યાં ઉત્તમ વાસ, દેવ ગુરૂ ધર્માદિ તકર^૨ ખાસ;
 વળી થાય વધુ આત્મ વિકાસ, વવા૦ ॥ ૨૬ ॥
 શશશા શ્રાવકના છ આગાર, રાજા જ્ઞાતિ આદિક ધાર;
 કારણ જોગે કરવા કાર, શશા૦ ॥ ૨૭ ॥
 ષષ્ઠા ષટ દર્શનમાંય સરે જૈન ધર્મની જુકિત છે ખરે;
 અન્ય દર્શનો એકેક ધરે ષષા૦ ॥ ૨૮ ॥
 સ્તરસા છ સમક્ષિલાવો લાવ, આવો ફરી ન આવે દાવ;
 શિવ જવા વર વિમાન વસાવ, સસા૦ ॥ ૨૯ ॥
 હંહૂહા હિમત તેજ હથિયાર, વિના હિમતે શું કરે ંહાર?
 હિમત હોય તો હસ્તિ પસાર, હહા૦ ॥ ૩૦ ॥
 ક્ષક્ષા ક્ષત્રાંઓ ખાંડું ધરે, પછીજ પર ંહારે પરવરે;
 કાંતો સિદ્ધ કરે કાં મરે, ક્ષક્ષા૦ ॥ ૩૧ ॥
 જ્ઞજ્ઞા જ્ઞાની જનોનાં ગમા, જેમ નાંખે તેમ તે સમા;
 અજ્ઞાને નહિ ગમા કે સમા, જ્ઞજ્ઞા૦ ॥ ૩૨ ॥
 અચ્ચા નહીં કર પરની આશ, નિશ્ચય તેથી થવું નિરાશ;
 તાડું તે તો તારી પાસ અચ્ચા૦ ॥ ૩૩ ॥
 ઈઈઈ ઈશ્વર જો કર્તા થાય, તો તેહનો કર્તા કયાં જાય ?
 ઉત્તરોત્તર યું પાર ન પાય, ઈઈ૦ ॥ ૩૪ ॥
 ઊઉઉ કરાશે પર ઉપકાર, પર ઉપકારે લવનો પાર;
 પડ્યા પછી પાસા પોખાર, ઉઉ૦ ॥ ૩૫ ॥

૧ દાવો-દાવ. ૨ વખત-સમય.

૩૩૩૩ રૂપમાં થાતાં અંધ, પડે પછી સંસારી જાંધ;
 છૂટે ન છોડયો તે સંખંધ, ૩૩૦ ॥ ૩૬ ॥
 શ્રાદ્ધ સદ્બોધ શ્રેણી ધાર, અક્ષરે અક્ષર કર વિચાર;
 લલિત લાભે લાલ શ્રીકાર, શ્રાદ્ધ૦ ॥ ૩૭ ॥

શ્રાદ્ધ સદ્બોધ શ્રેણી-ચોથી

રાગ. ઉપરતો.

કક્કા કિરિયા જો શુદ્ધ કરાય, સહી શ્રાવક ધર્મ સુખદાય;
 નવમે ભવ નિર્વાણ^૧ પમાય, કકા૦ ॥ ૧ ॥
 ખખખા ખરેખર રાખી જચાલ, પાણી પેલા કરજે પાળ;
 વાંકો કોઈ કરે નહિ વાળ, ખખા૦ ॥ ૨ ॥
 ગગ્ગા કહું છું ખા ઘણી ગમ, ન ખાય તો તને તારા સમ;
 એ બુદ્ધિ ઘણી ગણાય અગમ, ગગા૦ ॥ ૩ ॥
 ઘઘઘા ઘણો જ કાળ યું ગયો, લાલ લેશ તેં તો નહીં લલ્લો;
 કહે કેમ અખ નિશ્ચિંત થયો? ઘઘા૦ ॥ ૪ ॥
 ચચચા ચેતી ચાલજે ચાલ, કુટાવું નહીં રહે કપાળ;
 નહિ તો જાગે જગની જાળ, ચચા૦ ॥ ૫ ॥
 છછછા છેક નહિ છાકી જવું, અભિમાને અંધા નહિ થવું;
 નમ્રપણું શીખી લ્યો નવું, છછા૦ ॥ ૬ ॥
 જજજ જિનેશ્વર લક્ષિત જાણ, પ્રસન્ન ચિત્તથી કર પ્રમાણ;
 એથી થાય આત્મકલ્યાણ, જજ૦ ॥ ૭ ॥
 ઝઝઝા જેહને ઝાઝાં ઝેર, કૂર કૂટો વરતાવે કેર;
 પછી શું પૂછો સુખની પેર, ઝઝા૦ ॥ ૮ ॥
 ટટ્ટા ટાઈમ આ વહ્યો જાય, લાલ લેતાં તું તો લજ્જાય;
 પછી પસ્તાવો નહિ પોસાય, ટટા૦ ॥ ૯ ॥
 ઠઠઠા ઠલાં ગખાં નહિ માર, સમજ એમાં સ્વલ્પ ન સાર;
 વળતી પાપતણો વિસ્તાર, ઠઠા૦ ॥ ૧૦ ॥
 ડડડા તું દહાડી ડંડાય, એનો શોધે નહીં ઉપાય;
 ખીજને બોધે શું થાય? ડડા૦ ॥ ૧૧ ॥

૧ મોક્ષપ્રાપ્તિ.

- ઢઢા પુલ્લી નહિ થા ઢમ ઢાલ, પકડાશે તાઙ્ તે પોલ;
તેથી તારો ઘટશે ^૧તોલ; ઢઢા૦ ॥ ૧૨ ॥
- તત્તા ટીપું નહિ નીકળે તેલ, વેળું પીલવી પડતી મેલ;
ખરેખરો ખેલી લે ખેલ, તતા૦ ॥ ૧૩ ॥
- થથથા થેકડી તારી થાય, પણુ નહિ ટેવ પડી પલટાય;
ખગડ્યા પછી નહીં ખદલાય, થથા૦ ॥ ૧૪ ॥
- દદા તું દિલ દયાનું રાખ, વિપરીત વચન ત્યાં નહિ લાખ;
શાસ્ત્રો એમ પૂરે છે શાખ, દદા૦ ॥ ૧૫ ॥
- ધદ્ધા ધન આ રહેશે ધર્યું, સુકૃત કામ કર્યું તો કર્યું;
પછી પાંદડું કર્મે કર્યું, ધધા૦ ॥ ૧૬ ॥
- નન્ના નામ તેનો છે નાશ, પૃથ્વી પટમાં વાત પ્રકાશ;
તેનો ખ્યાલ ન તુજને ખાસ, નના૦ ॥ ૧૭ ॥
- પપ્પા પ્રતિક્રમણુ દો વાર, ઉભય એટલે સાંજ સવાર;
કર્યા કર્મ આખોયણુ ^૨કાર, પપા૦ ॥ ૧૮ ॥
- ફફ્ફા સીદને ફાટી જાય ?, ફાટેલા કેવા ફૂટાય;
રાવણુ રોજાણુ તે ન્યાય, ફફા૦ ॥ ૧૯ ॥
- ખખખા ખને તેટલું જ ખોલ, ખોલેલો સચવાયે ખોલ;
સમજ રતી વાલ તેહ સોલ, ખખા૦ ॥ ૨૦ ॥
- લલલા સુલાતું લેજે ભરી, આગળ ખેપ ઘણી આકરી;
ખંત તેહની રાખી ખરી, લલા૦ ॥ ૨૧ ॥
- મમમા મોક્ષના માર્ગ^૩ સાત, સહી શુદ્ધ સેવો દિનરાત;
અલ્પ ન એમાં કરો વિઘાત, મમા૦ ॥ ૨૨ ॥
- યયથા યજ્ઞમાં હિંસા થાય, એ જ ચોખે ચોખો અન્યાય;
પાપેથી શું ધર્મ પમાય ? યયા૦ ॥ ૨૩ ॥
- રરરા રાત્રિભોજન નિવાર, એનું પાપ ગણાય અપાર;
ઉત્તમનો એ નહિ આચાર, રરા૦ ॥ ૨૪ ॥
- લલલા લંબ સહ ટૂંકો જાય, મરે નહિ તો માંદો થાય;
સમજો આ છે શિખ સુખદાય, લલા૦ ॥ ૨૫ ॥

૧ ખોજ-લાયકી. ૨ વહેવાર-રિવાજ. ૩ પ્રકાર-રસ્તા.

વ૦વા વાસી વિદળાદિ વાર, એ છે. અનાચારનો કાર;	
વિવેક ચક્ષુએ કર વિચાર, વવા૦	॥ ૨૬ ॥
શરશા શલ્ય નહિ દૂર કરાય, અંતરનો આઘાત ન બચ;	
તેથી તુર્ત તસ કરો ઉપાય, શશા૦	॥ ૨૭ ॥
ષષ્ઠા ષટ ખંડ છું સમબળ, એમાં પશુ ^૧ અનાય ગણાય;	
આર્યમાંજ ઉત્તમ ^૨ જન થાય, ષષા૦	॥ ૨૮ ॥
સરસા સામાયિક કર સુસાર, ખત્રીશ દોષ રહિત ખસ ધાર;	
પમાય એથી જવનો પાર, સસા૦	॥ ૨૯ ॥
હહૂહા હાથે કર્યું તે સાથ, ઘણીજ ગુણુકારક એ છે ગાથ;	
એથી ઉલટ ભીડ નહિ ગાથ, હહા૦	॥ ૩૦ ॥
ક્ષક્ષા ક્ષય તેનો કર ખાસ, જે કર્મોનો ઝાઝો ત્રાસ;	
પાડે જે ચૌ ગતિનો પાસ, ક્ષક્ષા૦	॥ ૩૧ ॥
ઝરજા જ્ઞાનીશું ગોઠ કરાય, આત્મને જ તરવા ઉપાય;	
સત્વર તે મેળો સુખદાય, ઝરજા૦	॥ ૩૨ ॥
અચઆ પરિમા વહો અગિયાર, શ્રાવક અર્થે કહ્યો છે કાર;	
એક બે કે સર્વે અવધાર, અચા૦	॥ ૩૩ ॥
ઈઈઈ ઈશ્વર જગકર્તા નહીં, કર્તા કર્મ તે માનો સહી;	
કર્યું કર્મ તે બલે કહીં, ઈઈ૦	॥ ૩૪ ॥
ઉઉઉ ઉડા પાણી ન પેશ, લાલનો તિહાં છે નહિ લેશ;	
બુધ્ધો ^૩ બોલતા આરે બેશ, ઉઉ૦	॥ ૩૫ ॥
રૂરૂરૂ રૂઠી રાખો સુસાર, કુરૂઠીનો કઠાવી કાર;	
સુખકર તવ હોવે સંસાર, રૂરૂં૦	॥ ૩૬ ॥
શ્રાદ્ધ શ્રેણી ગણુ સુખકાર, અવલોકો તે વારંવાર;	
લલિત લાલ લખ તેની લાર, શ્રાદ્ધ૦	॥ ૩૭ ॥

શ્રાદ્ધ સહબોધ શ્રેણી પાંચમી.

રાગ-ઉપરનો

કક્કા કાંઈક કરેલો ઁકોલ, કર તાલી કે સુખનો બોલ;

પૂરણુ પાળો ગણી અબોલ, કકા૦

॥ ૧ ॥

૧ પાંચ. ૨ શલાકી. ૩ ડાહ્યા. ૪ વચન.

ખખખા ખાવું સમજથી ખાય, સદા શરીર સ્થિતિ સચવાય;	
વ્યાધિ તિહાંથી થાય વિદાય, ખખા૦	॥ ૨ ॥
ગગગા ગાયું ગાવુંજ ટાળ, ખરૂં જોલવા રાખી ખ્યાલ;	
હાજી હાનું તજ તે હાલ, ગગા૦	॥ ૩ ॥
ઘઘઘા ઘંટી ગાળે જ જેમ, આટો અનાજ થાવે તેમ;	
જરૂર જવું સુજે નહિ કેમ?, ઘઘા૦	॥ ૪ ॥
ચચચા ચિંતા કેમ ચિંતાય, ચડતી પડતી ચાલી જાય;	
ગટમાળાનો ગણજે ન્યાય, ચચા૦	॥ ૫ ॥
છછછા છારૂં પર લીંપણુ સાર, નક્કી જ નહિ થાય નિરધાર;	
સમજી છારૂં કાઠો ખાર, છછા૦	॥ ૬ ॥
જજજી જુદા સ્વભાવના જન, મળતું કોઈનું નાવે મન;	
સેવશો શોધી શુભ સજ્જન, જજા૦	॥ ૭ ॥
ઝઝઝા ઝાઝા હાથ સુખ ખાણુ, પતે કામ પળમાં પ્રમાણુ;	
મૂખ ઝાઝા મંગલિક માન, ઝઝા૦	॥ ૮ ॥
ટટટા એજ ટાણું જે ટળે, ઝોઝો માન ફરી નહિ મળે;	
કરવું કાંઈક કર આ પળે, ટટા૦	॥ ૯ ॥
ઠઠઠા ઠામ નહિ ઝેઠો ઠરી, કરણી હદમ એવી કરી;	
હવે દિશા પ્રિરાવ દિલ ડરી, ઠઠા૦	॥ ૧૦ ॥
ડડડા ડાંગ તો નહિ દેખાય, દેખ્યું દૂધ કે દોડી જાય;	
પછી પાછળ પીટણું થાય, ડડા૦	॥ ૧૧ ॥
ઢઢઢા ઢેપું ભાગવે ધૂળ, કરે તે સર્વે લોક કબૂલ;	
છતાં નહીં તે સમજે ભૂલ, ઢઢા૦	॥ ૧૨ ॥
તત્તા તક શુભ તને જે મળી, એ અણચિંતી આશા ફળી;	
રણવું કાંઈ તે લેજે રળી, તતા૦	॥ ૧૩ ॥
થથથા સ્થિર થાણે તું થયો, સદ્વર્તન સડકે નહિ ગયો;	
કર વિચાર વખત જાય વહ્યો, થથઃ૦	॥ ૧૪ ॥
દદદા દસ અંદ્રવા દસ સ્થાન, જયણા અર્થે ખાંધવા જાણુ;	
શ્રાવક માટે શાસ્ત્રે ઝંખ્યાન, દદા૦	॥ ૧૫ ॥

ધૃદ્ધા ધનિક^૧ ગયા અહીં ધરી, કોઈ નહિ ગયું આગળ કરી;
 ફેગટ મતિ શું તુજ કરી, ધધાં ॥ ૧૬ ॥
 નન્ના જાણુ નેઠ નેઠ સહી, અર્ધપંથ તું આંધો અહીં;
 વિભાવવશ અળ જય ન વહી, નનાં ॥ ૧૭ ॥
 પૂપ્યા પંદર છે કર્માદાન, ખુરું બધુએ તેહનું ધ્યાન;
 ત્યાગો સર્વે શ્રાવક સુભાણુ, પપાં ॥ ૧૮ ॥
 ફેફેફા ફાવ^૨ આ જાશે ફેક, જામેલીમાં પડશે ઝોક;
 માટે મૂક વરાડી ઝોક, ફફાં ॥ ૧૯ ॥
 બળ્યા બેશ અણુવ્રત બાર, શ્રાવક સુખે કરે સ્વીકાર;
 એક બે વા અધિક અવધાર, બબાં ॥ ૨૦ ॥
 ભભલા ભલું ભણે નહીં ક્ષેમ, ગણ્યા નહિ તેા એમનું એમ;
 કુટુંબ યોજ્યું કણુખી જેમ, ભભાં ॥ ૨૧ ॥
 મમ્મા માર મફ્તીયો ખાય, અહ્ય ન થોજે આપ ઉપાય;
 કહો હુઃખ તે કયાંથી જય ? મમાં ॥ ૨૨ ॥
 યચ્યા યાદી કરી લે આપ, કર્યું કરાયું મોદું પાપ;
 કરી આલોચણુ એ કાપ, યયાં ॥ ૨૩ ॥
 રરરા રાતની એવી રાસ, વૃક્ષ તળે ન વસીથે વાસ;
 હૃદય વાત રાખશો ખાસ, રરાં ॥ ૨૪ ॥
 લલ્લા લંપટીપણું નિવાર, શુદ્ધ શીલનો કર સ્વીકાર;
 મોક્ષ માર્ગે મેળવનાર, લલાં ॥ ૨૫ ॥
 વંવા વર તેવોજ વખણાય, સાત વવાનો શોધો પ્રાય;
 નહીતો પછી નિંદક થાય, વવાં ॥ ૨૬ ॥
 શશશા શલ્ય ધરનું નહિ જય, મંગળ માલિકને નહિ થાય;
 શિલ્પ શાસ્ત્રે એહ અભિપ્રાય, શશાં ॥ ૨૭ ॥
 પૃષ્ઠા પટ ખંડ સંજ્યા સાર, અઢીઢીપની કુલ અવધાર;
 એક સહસ ને વીશ નિરધાર, પષાં ॥ ૨૮ ॥
 સસસા સાદાઈમાં છે સાર, ઉસ્છાછળા પણુમાં અંગાર;
 સદા સાદાઈ કર સ્વીકાર, સસાં ॥ ૨૯ ॥

૧ ધનવાનો. ૨ લાગ-ફાવટ. ૩ ખામી. ૪ રીત. ૫ વંશ-વહેરા. વિત્ત.
 વય. વયુ-વિદ્યા-વાસ

હહહ હરામી ખાવા ખ્યાલ, જરૂર હોય હાલ બેહાલ;
 માટે મૂકો તેહ જંબલ, હહાં ॥ ૩૦ ॥

ક્ષક્ષા ક્ષેત્રો સુસાત ગણાય, શ્રાવક માટે તે સુખદાય;
 વાંચું અનંત વૃદ્ધિ પાય, ક્ષક્ષાં ॥ ૩૧ ॥

જરજા જાની તે કહી ગયા, સર્વે સત્વો પર ધરજે દયા;
 દયા વિનાના દુઃખી થયા, જરજાં ॥ ૩૨ ॥

અચઆ અનંતકાયો બત્રીશ, સેવન સત્વર દૂર કરીશ;
 નહિતો પાપમાંહે પડીશ, અઆં ॥ ૩૩ ॥

ઇઇઇ ઇંદ્રો ચોસઠ સુસાર, કરતા પંચ કલ્યાણક કાર;
 એવો છે એનો આચાર, ઇઇં ॥ ૩૪ ॥

ઉઉઉ ઉત્તમ આજ અવતાર, ધર્મધ્યાનમાં થાય પસાર;
 સુધર્યો સવિ ગણાય સંસાર, ઉઉં ॥ ૩૫ ॥

રૂરૂ રૂઠાય આતમરામ, કદી એવું કરો નહિ કામ;
 આપો આતમને આરામ, રૂરૂં ॥ ૩૬ ॥

શ્રાદ્ધ શ્રેણીનો સમુદાય, વળી વિવેકે બે વંચાય;
 લલિત લાભમાં તવ લેખાય, શ્રાદ્ધં ॥ ૩૭ ॥

શ્રાવિકા સદ્ગોષ્ઠિ શ્રેણી.

રાગ—ઉપરનો.

કકક કલહ બે નહિજ કરાય, જિંદગી ઉભય સુખમાં બાય;
 એહથી બીજું શું ઇચ્છાય? કકાં ॥ ૧ ॥

ખખખા ખાઉં ખાઉંજ કરે, એથી અહપ નહીં ચોસરે;
 પછી દુઃખી દેહારે મરે, ખખાં ॥ ૨ ॥

ગગગા ગાળથી ગાવે ગીત, એ નહિ ઉત્તમ ભતી રીત;
 વહશો વાણી મીત^૧ વિનીત, ગગાં ॥ ૩ ॥

ઘઘઘા ઘરે ઘંટી^૨ પૂજાય, દયણું દળવું પછી દળાય;
 સુંદર વર્તન તે સુખદાય, ઘઘાં ॥ ૪ ॥

ચચચા ચોખખાઈ ચિંતો સાર, ગબડ ગોતું નહીં ઘરખાર;
 સદા સુખાકારી સંસાર, ચચાં ॥ ૫ ॥

૧ ઉચિત. ૨ પરમાર્જન.

છજ્જા છાણા ઈંધણા કૌય, જીવ કંથુવાદિક લ્યેા જ્ઞેય;	
સદૈવ તે સાચવજ્ઞે ^૧ સોય, છછા૦	॥ ૬ ॥
જજ્જન સૌજન જમાડી જમો, સાધુ લક્ષિત સુહર્ષનો સમો;	
મન મોકળે ઉભય ત્યું ^૨ ગમો, જજ્જ૦	॥ ૭ ॥
ઝઝઝા ઝાઝે ઝરવા જવાય, બધાયે વસ્ત્રો તવ બદલાય;	
પછીજ ઘરતું કામ કરાય, ઝઝા૦	॥ ૮ ॥
ટટ્ટા ટાણુ૩ તકે તૈયાર, ચૂકે કદી ન કરવો કાર;	
વિવેકનો નહિ થાય વિસાર, ટટા૦	॥ ૯ ॥
ઠઠઠા ઠાઠમાઠ રહે ઠીક, ઘર ઘરાચારે ન અલ્પાધિક;	
ઉક્ષાંતની અંતરમાં ખીક, ઠઠા૦	॥ ૧૦ ॥
ડડા દિલે ડંકાસ નહિ રહાય, સાદે સાદી સરે સદાય;	
બચર વાળને બોધે જાય, ડડા૦	॥ ૧૧ ॥
ઢઢા ઢોંગમાં આપ ન ઢળે, છળ-કપટે કોઇને ન છળે;	
સદૈવ સરળતામાં જ લળે, ઢઢા૦	॥ ૧૨ ॥
તત્તા તાંત નહિ તાણે તેમ, સીધે સીધી ચાલે એમ;	
વળી નહિ કાંઈ અંતર ંહેમ, તત્તા૦	॥ ૧૩ ॥
થથથા સ્થિરતા ઘરમાં થાય, પાડોશી પ્રેમે પેરાય;	
નિંદાથકી નિવૃત્ત સદાય, થથા૦	॥ ૧૪ ॥
દદા દેવ ગુરૂ ને સુધર્મ, સીધે સીધું સેવન કર્મ;	
રહે રટણુ સદાય શિવ શર્મ, દદા૦	॥ ૧૫ ॥
ધદ્ધા ધર્મમાં પૂરણુ ધ્યાન, સેવે સદા થૈ સાવધાન;	
સત્યને માને શિવ ^૪ સુકાન, ધધા૦	॥ ૧૬ ॥
નન્ના નિયમ વ્રત પરચખખાણુ, સેવે સ્વશક્તિ સં સુબાણુ;	
એથી આપ નહીંજ અબાણુ, નના૦	॥ ૧૭ ॥
પપ્પા પતિ પ્રિય પ્રભુ સમાન, ગિલ્કુલ નહિ તેમાં બેલાન;	
સારૂં સાચવે પતિ સન્માન, પપા૦	॥ ૧૮ ॥
ફપ્પકા ફેસન ગણે તે ફેક, નિંદે કો નહિ પાછળ લોક;	
તેમજ કોઈ કરે નહિ ટોક, ફફા૦	॥ ૧૯ ॥

૧ સવડ. ૨ વિતાવો. ૩ અવસર. ૪ વિમાન.

- બાબા બધાથી બનતી રાસ, નહિ કો એથી થાય નિરાશ;
સદૈવ સુખવર્તીમાંજ વાસ, બબા૦ ॥ ૨૦ ॥
- ભરમા ભરતકે સીવણુ કામ, નિશદ્દિન ચાહું નહીં નકામ;
જુતે સુકામે આઠો જામ, ભલા૦ ॥ ૨૧ ॥
- મમ્મા માનવ ગણે દે માન, મળતાવડી નિરાભિમાન;
ગણાય ઘૃહણી^૧ તે સુજાણુ, મમા૦ ॥ ૨૨ ॥
- યચ્યા યત્નામાંહે અનુસરે, દયા દિલ ડગુમગુ નહિ ખરે;
બગૃત જયણામાંય ફરે, યયા૦ ॥ ૨૩ ॥
- રૂરૂ રસોઈનું રૂડું જ્ઞાન, બહુ પ્રકારે બાણે^૨ બ્યાન;
એકેમાં તે નહિ જ અબાણુ, રરા૦ ॥ ૨૪ ॥
- લલલા લોભ બહુ નહિ લેખાય, સંતોષી જીવન સુખદાય;
ભક્તિલાવ નહીં જ લેદાય, લલા૦ ॥ ૨૫ ॥
- વંવા વિવેકી વર્તન પૂર, હર્દમે વિનયવંત હજૂર;
ધર્મ કામમાં ધારો ધૂર, વત્તા૦ ॥ ૨૬ ॥
- શશશા શાંતગુણુ ને શરમાળ, શિયળવંતી ને સુકુમાળ;
સદા શ્રાદ્ધભક્તિ ઉજમાળ, શશા૦ ॥ ૨૭ ॥
- પષ્ષા ષટ ઋતુનો શુભ સાર, કરવો બાણે તેનો કાર;
અબાણુ એકેમાં નહિ ધાર, ષષા૦ ॥ ૨૮ ॥
- સરસા સમકિત સામાયિક^૩ ઓવર, પોષહ પ્રતિકમણુ^૪ સુસર;
જરૂર જણાય ત્યાં અગ્રેસર. સસા૦ ॥ ૨૯ ॥
- હહહા હર્દમ હિંમત હજૂર, ડરકણુપણું ત્યાં ભાગ્યું ફરે;
વળી કોઈ ન વર્તને ફૂર, હહા૦ ॥ ૩૦ ॥
- ક્ષક્ષા ક્ષમા ત્યાં ધરશો ખરી, વડિલો પ્રત્યે વિનયે કરી;
લઘુ પ્રત્યે પણુ લઘુતા ધરી, ક્ષક્ષા૦ ॥ ૩૧ ॥
- જ્ઞજ્ઞા જ્ઞાન ગુણુ મેળે જાય, એમાં આળસ અલ્પ ન પ્રાય;
સદૈવ લે સુગુણીની સહાય, જ્ઞજ્ઞા૦ ॥ ૩૨ ॥
- અચચા આપું કવળા આહાર, પુરૂષનો બત્રીશ પ્રકાર;
અીનો અઠાવીશ અવધાર, અચા૦ ॥ ૩૩ ॥

ઇંઈ ઇંદ્ર એકની નાર, કોડાકોડ^૧ કહે નહિ પાર;
 એકજ લવની એ અવધાર, ઇંઈ૦ ॥ ૩૪ ॥
 ઊઊઊ ઊત્તમ કુલની જ નાર, શુભ સદ્વર્તન કરે સ્વીકાર;
 એ છે ઉત્તમનો આચાર, ઊઊ૦ ॥ ૩૫ ॥
 રૂરૂરૂ ઋનુવંતી તી દિન કાંઈ, વસ્તુ વિગેરે સ્પર્શે નાઈ;
 પ્રભુપૂજા પણ^૨ દિન મનાઈ, રૂરૂ૦ ॥ ૩૬ ॥
 શ્રાવિકા સદ્બોધનો સાર, વાંચી વારંવાર વિચાર;
 લલિત સાંપડે લાલ અપાર, શ્રાવિ૦ ॥ ૩૭ ॥

સદ્બોધ શ્રેણિ.

રાગ-ઉપરતો.

કકકા કૂડા તોલા ને માપ, એનું આખ્યું પાપ અમાપ;
 તેહથી તિર્યંચ ગતિ^૩ ટાપ, કકા૦ ॥ ૧ ॥
 ખખખા ખાટવા રાખો ખ્યાલ, છોડો સહી સદ્દાનો ચાલ;
 મોટું જોખમ ન મળે માલ, ખખા૦ ॥ ૨ ॥
 ગગા જે ગણુકારશે નહીં, સુધરશે નહીં તેનું સહી;
 બગડે બસ બાકી શું રહી ? ગગા૦ ॥ ૩ ॥
 ઘઘઘા ઘરમાંય ઘલાઈ રહે, જાણુપણું જન તે નહિ લહે;
 ડાહ્યા દિલથી એવું કહે, ઘઘા૦ ॥ ૪ ॥
 ચચચા ચાડી ચુગલી નિવાર, એ છે અધમતણ્ણો આચાર;
 માટે તેનો મૂક^૪ મહાર, ચચા૦ ॥ ૫ ॥
 છછછા છ ઋદ્ધિવંત^૫ સુજાણુ, શલાકી પુરૂષ તે પ્રમાણુ;
 આગમ સાર સંગ્રહે જ્યાન, છછા૦ ॥ ૬ ॥
 જજજ જોહને આજું કામ, પળ પણુ નહિ પાવે વિશરામ;
 પછે પ્રભુનું હોય શું નામ ? જજા૦ ॥ ૭ ॥
 ઝઝઝા ઝાજું રડે નહિ હાથ, બધેથી નહીં ભીડો બાથ;
 પડતો મૂકીધો તે^૬ પાથ, ઝઝા૦ ॥ ૮ ॥

૧ ૨૨, ૮૫૭૧૪૨૮૫૭૧૪૨૮૫. ૨ પાંચ. ૩ ત્રાસ. ૪ આતુરતા.
 ૫ તીર્થંકર-કેવળી-આદિ. ૬ રસ્તો.

- ટકા તાહરું ટેંખળ ટાર, ટેંટાજીનું તું સંભાર;
મોટો મૂરખનો સરદાર, ટટાં ॥ ૯ ॥
- ઠકા ઠગનો ઠેકો^૧ નિવાર, મુંઝાઈ તિહાં ખાવો માર;
હુંટાવાનું તેની હાર, ઠઠાં ॥ ૧૦ ॥
- ડકા ડાહ્યા થવામાં દુઃખ, સ્વદય નહીં તે માંહે સુખ;
લંગાય નહિ કે તેથી ભૂખ, ડડાં ॥ ૧૧ ॥
- ઢકા ઢુઢાની પાન ન થાય, છતાં સોધે સાધ્ય ઉપાય;
વખત વાતમાં વીતી જાય, ઢઢાં ॥ ૧૨ ॥
- તત્તા તરકની ચારી ત્યાગ, નચ્યો શેઠને નીચ અથાગ;
મૂકાંચો મિત્રે મહાભાગ, તતાં ॥ ૧૩ ॥
- થથથા થોરી જેવું ન થાય, થાય તેમ તો થડમાં લહાય;
પછી પાછો પત્તો નહિ ખાય, થથાં ॥ ૧૪ ॥
- દદા નકામો મૂક દમામ, એથી ઊલટું બગડે કામ;
નિંદે નાહક લોક તમામ, દદાં ॥ ૧૫ ॥
- ધધધા ધાર્યું ન કોઈનું થયું, એ જ વિચારે આયું ગયું;
સુધાર શેષ હવે જે રહ્યું, ધધાં ॥ ૧૬ ॥
- નના નવની ચારી જ નહીં, લાટ લયડું આદિની સહી;
કહીયે પણ કરવા ના કહી, નનાં ॥ ૧૭ ॥
- પપપા પુન્ય કરાય તો પપટે, અવળો તું પાપોથી^૩ અપટે;
કયાં કર્મ તે ત્યારે કટે, પપાં ॥ ૧૮ ॥
- ફફફ ફટકેલ માફક ફરે, કૃત્યો નહિ કરવાનાં કરે;
કહો કાજ તે કયાંથી સરે? ફફાં ॥ ૧૯ ॥
- ખખખા ખેઠાં ખેઠાં ખવાય, સરખું ચાલે નહીં સહાય;
પછી પાછળ પરતાવો થાય, ખખાં ॥ ૨૦ ॥
- લલલા લલેને સો ગજ ભરે, તસું ફાડતાં પણ તે ડરે;
સહી અર્થ તસ કયાંથી સરે, લલાં ॥ ૨૧ ॥
- મમમા મિયાંએ મારી^૪ જોક, પટેલને મુકાવી પોક;
ફટ પછી ત્યાં કહેવી ફેક, મમાં ॥ ૨૨ ॥

૧ સંગ. ૨ પાર આવે. ૩ વળે. ૪ ડોલું આન્યું.

યથા યત્નો કરવે શું થાય, કર્મ કૃતિ જ્યાં ઉલટ જાય;
 મૂષક મરણુ તે યત્ને પાય, યથા૦ ॥ ૨૩ ॥
 રરરા રોગથી રોજ રિખાય, ખાવું પણ ન કાંઈ જ ખવાય;
 પછી ડામે શું દુઃખ પળાય, રરા૦ ॥ ૨૪ ॥
 લલલા લલળ પલળ શીઠ લવે ? ભૂંડા દુઃખની ભીતિ ભવે;
 ઠીક વિચારી પગને ઠવે, લલા૦ ॥ ૨૫ ॥
 વંવા વડાથી નહિ કર વૈર, ઝાઝું એથી ઉપજે ઝેર;
 માટે ત્યાંથી મેળવ મહેર, વવા૦ ॥ ૨૬ ॥
 શરશા શેલાઈમાં નહિ છાક, નિશ્ચય ંહાલું હોય જ નાક;
 પડ્યો રહેશે સર્વે પોશાક, શશા૦ ॥ ૨૭ ॥
 પૂષ્પા પટકાય રક્ષણુ સાર, ઉત્તમ જનનો છે આચાર;
 એથી થાય આતમ ઉદ્ધાર, ષષા૦ ॥ ૨૮ ॥
 સરસા સિડીયે ચડવા છેક, પકડ જે પગથી એક એક;
 આવે સામટી નહિ અનેક, સસા૦ ॥ ૨૯ ॥
 હડૂહા દોરી હશે જે હાથ, પાત્ર પડ્યું છે જળ રંગાધ;
 સર્વે આવશે દોરી સાથ, હહા૦ ॥ ૩૦ ॥
 ક્ષક્ષા ક્ષત^૧ પર નાંખ નહિ ખાર, એથી આવે દુઃખ અપાર;
 વિવેક હોય તો કર વિચાર, ક્ષક્ષા૦ ॥ ૩૧ ॥
 જ્ઞરજા જ્ઞાતવન ખંડ ગણાય, ક્ષત્રિયકુંડ પાસે કહાય;
 જિહાં વીરનો જન્મ જણાય, રજસ૦ ॥ ૩૨ ॥
 અઅઆ આંક કરે નહીં એક, તેવી હૃદય રાખો ટેક;
 કરો ભલેજ ઉપાય અનેક, અઆ૦ ॥ ૩૩ ॥
 ઈઈઈ ઈંદ્રિ પાંચ ગણુ સાર, સ્પર્શ રસ ઘ્રાણુ ચક્ષુ ચાર;
 શ્રોત્ર સહ પાંચે અવધાર, ઈઈ૦ ॥ ૩૪ ॥
 ઉઉઉ ઉંટના વાંક અઠાર, ખીજે એકે બકે અપાર;
 શું એ શિખમાં આવે સાર ? ઉઉ૦ ॥ ૩૫ ॥
 રૂરૂરૂ રૂપના મહને વાર, કેવું સહિયું સનતકુમાર ?
 માટે મહની મૂક મહાર, રૂરૂ૦ ॥ ૩૬ ॥

૧ જય. ૨ ઉંડુ. ૩ ચાંદુ.

સદ્બોધ શ્રેણીનો શુભ સાર, વિચાર વાંચી વારંવાર;
લલિત લાલ શુભ તેની લાર, સદ્બોધ ॥ ૩૭ ॥

સદ્બોધ શ્રેણી બીજી

(રાગ—ઉપરનો)

કક્કા પાંચે કહ્યું લે કરી, અધિક લાલ એને અનુસરી;
આંચ ન આવે એમાં જરી, કકાં ॥ ૧ ॥

ખખખા ખાટલે મોટી ખોડ, પૂરી નહીં પાયાની જોડ;
અક્કલથી એનો કર ^૧તોડ, ખખાં ॥ ૨ ॥

ગગા ગધે ઉહાપણુ ગણ્યું, ઘોડાને સમજાવ્યું ઘણું;
તે તેને દુઃખ કારણુ બન્યું, ગગાં ॥ ૩ ॥

ઘઘઘા ઘરે લાગી જો આગ, એલવ ઝટ બળ કરી અથાગ;
જોજો જાય ન આંચો લાગ, ઘઘાં ॥ ૪ ॥

ચચચા ચીલે ચીલે જ ચાલ, ખરેખરો ત્યાં રાખી ખયાલ;
ભૂલા પડવું ન રહે ^૨લાલ, ચચાં ॥ ૫ ॥

છછછા છાંટા ઊડ્યા તે સહી, પાપોની પરવા જો રહી;
પછી સુધારવા શક્તિ નહીં, છછાં ॥ ૬ ॥

જજજા જવા જગની જજળ, કમર કસીને થા ઉજમાળ;
પાણી પેલા તે છે પાળ, જજાં ॥ ૭ ॥

ઝઝઝા ઝાઝું કર નહીં જોર, તોડાશે તારો તે તોર;^૩
પછી ઠરવા મળે નહિ ઠોર, ઝઝાં ॥ ૮ ॥

ટટ્ટા ટાક ટેક તજો હાલ, ચોખ્ખો તે છળ કપટી ચાલ;
વળી મળે નહિ મુદ્દલ માલ, ટટાં ॥ ૯ ॥

ઠઠઠા ઠંડા થવામાં માલ, તપી જવે આવે નહિ તાલ;
સમજી જનનો એ શુભ ચાલ, ઠઠાં ॥ ૧૦ ॥

ડડડા ઉહાપણુને નહિ ડોલ, બીનસમજનો ઘોલ ન ઘોલ;
અક્કલ વિષુ ગણાઈશ ^૪અટોલ, ડડાં ॥ ૧૧ ॥

૧ ફેંસેલો. ૨ નશીખ. ૩ અભિમાન. ૪ મૂરખ.

- ઢઢા ઢંગ કે ઢાળ જ નહીં, પછી કામ નહિ પાડો તહીં;
 ઢહીં પુરૂષ ગયા તે કહી, ઢઢાં ॥ ૧૨ ॥
- તત્તા લલે વલોવાય ૧તોય, મળે ન માંખણ પીંડો કોય;
 માટે મેળો મળતું જોય, તતાં ॥ ૧૩ ॥
- થથથા થોડું થોડું ખવાય, આખું મોઢામાં નહિ માય;
 થોડું જ સર્વે ઢીક ગણાય, થથાં ॥ ૧૪ ॥
- દદા દ્વેષથી દાઝયો ખાસ, કુંકી કુંકી પીવે છાશ;
 સમજી સમજી કરજ્યો ૨ખ્યાસ, દદાં ॥ ૧૫ ॥
- ધદ્ધા ધર્મના ચૌ પ્રકાર, દાન શીલ તપ લાવ શ્રીકાર;
 સેવન સાચું તેા ભવપાર, ધધાં ॥ ૧૬ ॥
- નન્ના નિંદા પરની નિવાર, મહાપાપનો માથે ભાર;
 નક્કી એહથી નર્ક નિરધાર, નનાં ॥ ૧૭ ॥
- પપ્પા પુન્યમાં પૂરણ ખ્યાર, પાપી પાપ જ થાય પસાર;
 લાલ લક્ષ્મી તેની લાર, પપાં ॥ ૧૮ ॥
- ફફા ફાટી જ નહી ૩ફાર, મળશે કેા માથાનો યાર;
 ભાગી પીઠ ઉતારે ભાર, ફફાં ॥ ૧૯ ॥
- ખખખા ખુદ્ધિ યું અગડી જાય, સંગત દુર્જન થાય સદાય;
 સજ્જનની દાખી સુખદાય, ખખાં ॥ ૨૦ ॥
- ભભભા ભીલ ભૈયાળી વાર, દાઝણ દુઃખો તે દેનાર;
 લાહી લુહી કરે ૪લાચાર, ભભાં ॥ ૨૧ ॥
- મમમા માધો મારતો જાય, ખેમો પેટ ભરી ત્યાં ખાય;
 નિરખો દુનિયે કેવો ન્યાય ? મમં ॥ ૨૨ ॥
- ચચચા ચત્ન તેા કરિયા ઘણા, ઔષધ ઉપચારે નહિ મણા;
 કર્યા કરી વિણ મરવા તણા, ચચાં ॥ ૨૩ ॥
- રરરા જ્યાં રોટી વહેવાર, ખેટીનો અને તેમ ધાર;
 એથી ભલટું ચહે ગમાર, રરાં ॥ ૨૪ ॥
- લલલા પલુલીજ આળપંપાળ, ખાય ખાસડું ખાસ કપાળ;
 મળે ન સુદલ તેમાં માલ, લલાં ॥ ૨૫ ॥

૧ પાણી. ૨ વિચાર. ૩ ઘણા. ૪ ભીખારી. ૫ જલ.

વ૦વા વિચર્યા લાંબા વિદેશ, લાલ ન લાભ્યા ત્યાંથી લેશ;
 કયેઈ નકામો કાયકલેશ, વવા૦ ॥ ૨૬ ॥
 શશશા શત્રુ જનનું જ્યાં શાલ, ચેતી ચાલો ત્યાં સહુ ચાલ;
 નહિ તો નક્કી થશે નીકાલ, શશા૦ ॥ ૨૭ ॥
 ષષ્ઠા ષટ વિગય કર સ્વીકાર, મહા^૧ વિગય મને નહીં ધાર;
 સકળ શાસ્ત્રતણો એ સાર, ષષા૦ ॥ ૨૮ ॥
 સસસા સદ્ગામાં છે નહીં સાર, કમાવા તે કહ્યો નહિ કાર;
 દાખ્યો દેવાળે દાતાર, સસા૦ ॥ ૨૯ ॥
 હહહા હસ્તિ જ્યાં હાલ્યો જાય, શ્વાનો પુઠે ભસે સદાય;
 હસ્તિનું શું હલકું થાય, હહા૦ ॥ ૩૦ ॥
 ક્ષક્ષા ક્ષય રોગીતણી ખાસ, આયુ સહસ દિવસની જ આશ;
 વળતી તેનો થાય વિનાશ, ક્ષક્ષા૦ ॥ ૩૧ ॥
 રસસા જ્ઞાતી ગણાય અઠાર, શરૂવાત સાંભળીયે ચાર;
 આજે તો એનો નહિ પાર, રસા૦ ॥ ૩૨ ॥
 અચઆ અજીજો ન કર આહાર, વૃદ્ધિ એથી પાય વિકાર;
 પ્રથમ પર્યા પછી સ્વીકાર, અઆ૦ ॥ ૩૩ ॥
 ઈઈઈ ઈદ્રિ વિષય તેવીશ, વિકાર ખસો ખાવન ગણીશ;
 દિલમાં ડર તસ રાખ નિશદિશ, ઈઈ૦ ॥ ૩૪ ॥
 ઊઊઊ ઊંટનું વર્તન પ્રાય, પોતે પોંચે ત્યાં તક ખાય;
 લોખી જન તેવા લેખાય, ઊઊ૦ ॥ ૩૫ ॥
 રૂરૂરૂ રૂંધશે જ્યારે કાળ, ઓચિંતી પડશે એ કાળ;
 માટે કરવું કરજે હાલ, રૂરૂ૦ ॥ ૩૬ ॥
 ખીજી સદ્ગોષ્ઠ શ્રેણી બેશ, હૈયે રાખીશ હર હંમેશ;
 લલિત રહે ન દુઃખનો લેશ, ખીજી૦ ॥ ૩૭ ॥

સદ્ગોષ્ઠ શ્રેણી ત્રીજી

રાગ ઉપરનો

કક્કા કહ્યું નહિ આવે કામ, આરંભે આશાનું કામ;
 નહિ તો બોલ્યું બધું નકામ, કકા૦ ॥ ૧ ॥

૧ મધ, માંખણ, દારૂ, માંસ,

- ખખખા મહુ કાં ન ખાનં ખાય, કેણુ એ જગતે કહેવાય;
 પણુ પૈસા વિણુ કયાંથી પાય ? ખખા૦ ॥ ૨ ॥
- ગગા કોઈને દયો નહિ ગાલ, ઉત્તમ જનનો એ નહિ ચાલ;
 હલકટ જનનો એ હેવાલ, ગગા૦ ॥ ૩ ॥
- ઘઘઘા ઘો મરવાનું ચઢાય, જરૂર વાગરી વાડે જાય;
 એનો ચાલે નહીં ઉપાય, ઘઘા૦ ॥ ૪ ॥
- ચચચા ચિત ચિંતા નહિ જાય, વિપદા જે નહિ થાય વિદાય;
 શોધો સત્વર સરસ ઉપાય, ચચા૦ ॥ ૫ ॥
- છછછા છને છંડે સુખ ખાણુ, સ્ત્રી ઘૂત હિંસા મઘપાન;
 કઠોર કહેણુ નિંદા જાણુ, છછા૦ ॥ ૬ ॥
- જજજા જાજું જમવું જમાય, કાં રોગ કે કાં પીડ થાય ?
 એથી ઊણુપ^૧ કરો સ્વીકાર, જજા૦ ॥ ૭ ॥
- ઝઝઝા ઝાજું કરે તે જોર, સ્વયં પખ જે હોય સજોર;
 નહિ તો નીચું કરે નિઠોર, ઝઝા૦ ॥ ૮ ॥
- ટટ્ટા ટટ્ટો જેમ રીટાય, તેમ તેમ તોરી^૩ કંપાય;
 નીરજો એ જ દુનિયે ન્યાય, ટટા૦ ॥ ૯ ॥
- ઠઠઠા ન ઠાયું એકે ઠામ, બધેથી કરાયું બદનામ;
 ક્યારે અખ સુધરાશે કામ ? ઠઠા૦ ॥ ૧૦ ॥
- ડડડા ડાણું પાસુ દબવાય, બાધેલો ખોરાક પચાય;
 અનુભવી જનનો આ ઉપાય, ડડા૦ ॥ ૧૧ ॥
- ઢઢઢા પાણી ઢાળે જ ઢળે, ઊલટા નહિ ઉતરો એ પળે;
 ઉલટાવે વેળા નહિ વળે, ઢઢા૦ ॥ ૧૨ ॥
- તત્તા એઉ તરવારો જેમ, રાખો મ્યાન રહે તે કેમ ?
 અહિ એઉ દર રહે નહિ એમ, તતા૦ ॥ ૧૩ ॥
- થથથા થડમાંથી નહીં કાપ, એનું દાખ્યું પાપ અમાપ;
 એથી અતિ ઉપજે સંતાપ, થથા૦ ॥ ૧૪ ॥
- દદા દયા ડાકણુને ખાય, દાખી તેથી તે દુઃખદાય;
 પણુ તે મૂકે નહિ પોસાય, દદા૦ ॥ ૧૫ ॥

૧ ઊણોદરી. ૨ મરાય. ૩ ઘોડા.

धधधा पडी पछवाडे 'धाड, कांय काडवुं' जलदी काड;	
प्रभुतल्लो ते भानी पाड, धधा०	॥ १६ ॥
नन्ना नाल्लुं न आवे साथ, अरेअडुं कडुं अर्थो ढाथ;	
नडि तो आवण सगे जाथ, नना०	॥ १७ ॥
पुण्या पाछणे ओले लोक, तेनो न संताप के शोक;	
तुं तारे साथवजे रनोक, पया०	॥ १८ ॥
इइइ इरे इरवो टणाय, लाळ्युं लाळे तव लेभाय;	
पछी नडि अट नीकणे पाय, इइ०	॥ १९ ॥
अण्णा अधुये आरे वाट, राण्युं रंय रडे नडि घाट;	
अंतरनो नडि टणे उयाट, अणा०	॥ २० ॥
ललला लीलतल्लोअ पाडोश, याडे नडि चित्ते कोडो काश;	
अनावे जन जत गेडोश, लला०	॥ २१ ॥
भभभा भणतो भेण नडि भाय, तो तस संग नडि पोसाय;	
आतम उलटो त्यां उअवटाय, भभा०	॥ २२ ॥
यय्या यतनकार यतनो व्हाय, यतने मोदक पाणी पभाय;	
पणु भेडार विधीवाणो पाय, यया०	॥ २३ ॥
रररा रान्न रेषे लराय, रेषे रैयत रीणे जय;	
दडाडी दुःअ सह उंढाय, ररा०	॥ २४ ॥
लल्ला औदिस लागी दडाय, डूवो ओदवा करे उपाय;	
कडे केम करी ओलवाय ? लला०	॥ २५ ॥
वववा वातथी उठे ज वाट, वणी वात न करीये रात;	
धळुं करी ते तज्जशो घाट, ववा०	॥ २६ ॥
शशशा शत्रु सन्नेर देभाय, तुरत तिहांथी थशो विहाय;	
नडिं तो अवनुं नेअम थाय, शशा०	॥ २७ ॥
पण्णा पट रस रसेांथं जाय, रसेन्द्रि रागे जे लुण्णाय,	
व्याधिनी वृद्धि त्यां थाय, पषा०	॥ २८ ॥
सससा सज्जनो सोय समान, दुर्जन कातर कापे जणु;	
योगायोग जेधं प्रमाणु, ससा०	॥ २९ ॥

१ कथायो. २ नेकी-रीतभात. ३ दुःभी थाय.

હહહા હાર નહિ હાથે હવે, ^૧મોઠો મહાન્ મજ્યો આ લવે;
 સાર્થક કરવું કરજે સવે, હહાં ॥ ૩૦ ॥

ક્ષક્ષા ક્ષત્રીનો કરજે ખ્યાલ, મળે નહીં ણીજમાં માલ;
 ઉત્તમ ઉત્તમ ગુણે નિહાલ, ક્ષક્ષાં ॥ ૩૧ ॥

સરસા જ્ઞાન ગુણુ છે શ્રીકાર, પુન્ય પસાયે પાવે પાર;
 નિર્ભાગીનો નહીં નિસ્તાર, સજ્ઞાં ॥ ૩૨ ॥

અચ્ચા અડપલા નહિં કર આપ, જીવાનો જાણી સંતાપ;
 સાચી પાડો હૃદય છાપ, અચ્ચાં ॥ ૩૩ ॥

ધંધં ધંતરાજ એ સુસાર, ઉસ્તાદની^૩ હો લલે અપાર;
 મુંધાધ માતપિતાદિ વાર, ધંધં ॥ ૩૪ ॥

ઊજાજ આપ ઉંટવૈદુ કરે, પછી પરાયા પ્રાણુ હરે;
 મૂરખ મૂર્ખા માંહે ઠરે; ઉઉં ॥ ૩૫ ॥

રૂરૂ રૂના રાશી^૪ જ્યાં પાસ, ^૫વન્હીનો ત્યાં નહીં કર વાસ;
 વાસ કરતાં થાય વિનાશ, રૂરૂં ॥ ૩૬ ॥

સદ્બોધ શ્રેણી ત્રીજી સરે, અક્ષરો એના હૈયે ધરે;
 લલિત લાલ શુભ લાભ્યા કરે, સદ્બં ॥ ૩૭ ॥

સદ્બોધ શ્રેણી ચોથી

કક્કા કાતર કાપતી જાય, સોયથી તે સર્વે સંધાય;
 સર્જન દુર્જન ત્યાં સમજાય, કક્કાં ॥ ૧ ॥

ખખખા ખોડીલી ખાઈ જાય, હરાઈના હાડો લંગાય;
 દેખો દુનિયે ઉઘો ન્યાય ખખખાં ॥ ૨ ॥

ગગા ગાંડી સાસરે જાય. ડાહીને શિખમાં દોરાય;
 કેવું આ કૌતક કહેવાય, ગગાં ॥ ૩ ॥

ઘઘઘા ઘેલછા ઘાલી ઘર, દિલે પ્રભુનો છે નહિ ડર;
 તેવાથી પાછો પગ ભર, ઘઘાં ॥ ૪ ॥

ચચચા ચૂકીશ નહિ આ ચોટ, એમાં આગળ ખાધી ખોટ
 હવે ભૂલે ગણાઈશ ભોટ, ચચાં ॥ ૫ ॥

૧ અવસર. ૨ ગુસ્સો. ૩ શિક્ષક-માસ્તર. ૪ ઢગલા. ૫ અગ્નિ.

- છણ્યા છીંટે રાખતાં છૂટ, છાળી કાઢે સરકે ઊંટ;
- કેણુ સાચું કાનની ખૂટ, છછાં ॥ ૬ ॥
- જજન જૂઠી જગમાયા જાણુ, એથી આપ ન અલપ અજાણુ;
- છતાં નહિ છંટે થૈ સુજાણુ, જજન ॥ ૭ ॥
- ઝઝા ઝાલ્યો તેં જુલમી પાથ, ખાવળથી ભીંટે છે ખાથ;
- છોડ સવેળા ઠગનો સાથ, ઝઝા ॥ ૮ ॥
- ટટ્ટા ટાઇમ અમૂલ્ય ટળાય, લેશ ન તેનો લાલ લેવાય;
- પછી પસ્તાવો નહિ પોસાય. ટટાં ॥ ૯ ॥
- ઠઠા ઠઠા મશકરી નિવાર, કલેશનું તે કારણુ ધાર;
- છંટે તસ સુખમાં સંસાર, ઠઠાં ॥ ૧૦ ॥
- ડડા સીદ ડાકેરો ખાય, સીધુ જોઈ ચાલ સદાય;
- જયણા કાંટાદિક જળવાય, ડડાં ॥ ૧૧ ॥
- ઢઢા એખ ઢાંકી જ રખાય, ઉઘાડે જીવ જોખમ થાય;
- શેઠે ઢાંકી થૈ સુખદાય, ઢઢાં ॥ ૧૨ ॥
- તત્તા તોલડી વાના તેર, માગે મુદલ ન પડે ફેર;
- પછી વિચાર કરો શું પેર, તતાં ॥ ૧૩ ॥
- થથથા થાય તેવું જ થવાય, તો તે ગામ વચ્ચે રેવાય;
- નમવે ગોદા ઘણા ખવાય, થથાં ॥ ૧૪ ॥
- દદા દાટો ઘણી ગુહ્ય વાત, ઉઘાડતાં થાવે આઘાત;
- વળતી વાયે વધુ સંતાપ, દદાં ॥ ૧૫ ॥
- ધુધા જે ધન રખોપું કરે, પરલવ પીડા તે નહિ હરે;
- મરે સર્પ થઈ ઉપર પ્રેરે, ધધાં ॥ ૧૬ ॥
- નજા નાણું મળશે અપાર, ટાણું તાકયું નાવે દાર;
- ખરચો ખાસ શક્તિ અનુસાર, નનાં ॥ ૧૭ ॥
- ખુખા પરનારીની પ્રીત, વરતાવે વર્તન વિપરીત;
- નીતિ નિર્મળ ન રહે નીત, પયાં ॥ ૧૮ ॥
- ફૂફૂ ફેલ કરી જેહ પ્રેરે, હુનિયા તસ દેખી દિલ ડરે;
- પણુ એવાને છે કયાં અરે, ફૂફાં ॥ ૧૯ ॥

- ખબખા ખૈરીનો તજ વિશ્વાસ, અલ્પ ન એથી સુખની આસ;
નક્કી જ કરશે તેજ નિરાશ, ખખા૦ ॥ ૨૦ ॥
- ભલભા તેં તો ભુડી જ કરી, કદી ન એવું કરતો પ્રરી;
વિપરીત વર્તનો જ વિસરી, લલા૦ ॥ ૨૧ ॥
- મમ્મા મધુખિંદુ વર્તન જાણુ, સંસારશૈલી એ જ પ્રમાણુ;
તેનો તાંત ઘણો નહિ તાણુ, મમા૦ ॥ ૨૨ ॥
- ચચ્યા ચજ્ઞો પવિત પ્રમાણુ, જનોઈ જેહને કહે જાણુ;
ચકી જરતધકી ચાલુ માન, ચચા૦ ॥ ૨૩ ॥
- રરરા રાંડા રાંડ કેવાય, રોજ રસોઈ અર્થે ભંડાય;
દાખી આવર્તી દુઃખદાય, રરા૦ ॥ ૨૪ ॥
- લલ્લા ધોળ લુલી લળી ગાય, નવે જણાં તસ નાડ્યો સાય;
કૌતક આ કેવું કહેવાય, લલા૦ ॥ ૨૫ ॥
- વવવા વાડ જો ચિલડાં ચરે, ખેડુતો ખાટે કચી પરે;
વિશ્વ આમ વિશ્વાસમાં મરે, વવા૦ ॥ ૨૬ ॥
- શશશા છે શાંત થવામાં સુખ, દંલપણામાં દાખ્યું દુઃખ;
દંલીનું દાટો એ સુખ, શશા૦ ॥ ૨૭ ॥
- ષષષા ષટ વિગય કરે વિકાર, પ્રહ્લવત્તીને ભારે ભાર;
વાવરવા વર કરો વિચાર, ષષા૦ ॥ ૨૮ ॥
- સસસા સમજ્યું તે જ ગણાય, પાપકૃતે પાછો દે પાય;
ળીળને પજ્યુ યોધે જાય, સસા૦ ॥ ૨૯ ॥
- હહહા હર્દમે હસવું વાર, કષાયનો ત્યાં વાધે કાર;
એથી થાવે દુઃખ અપાર, હહા૦ ॥ ૩૦ ॥
- ક્ષક્ષા ક્ષીતિપતિ રાખે ખાર, પ્રજા કયાં જઈ કરે પોકાર?
મૂળે મોઢે કરે સ્વીકાર, ક્ષક્ષા૦ ॥ ૩૧ ॥
- જ્ઞજ્ઞા જ્ઞાનકિરિયાનો કાર, છોડાવે સત્વર સંસાર?
શિવસુખ મેળાવે શ્રીકાર, જ્ઞજ્ઞા૦ ॥ ૩૨ ॥
- અચઆ આખો લાડુ ન ખવાય, માંઠામાં તે કયાંથી માય;
છતાં શઠ નહિ ત્યાં શરમાય, અચા૦ ॥ ૩૩ ॥
- ઈઈઈ ઈચ્છો કરું ઈનસાફ, હૃદય ત્યારે રાખો સાફ;
તો માલિકના ઘરની માફ, ઈઈ૦ ॥ ૩૪ ॥

ઉઠજી ઊઠો સત્વર પ્રભાત, રહે પોર પાછલી રાત;
 ભજો દેવ ગુરુ લલી લાત, ઉઠી૦ ॥ ૩૫ ॥
 રૂરૂ રૂલી પડી જ્યાં જોડ, દુનિયા દાખવે રસ્તો તેડ;
 સમે નહિ સહી તે સંદેહ, રૂરૂ ॥ ૩૬ ॥
 લલિત લખી રાજી નહિ થતો, તો તારો નહિ લાગે પતો;
 ઊતાર અંતર થૈ એકમતો, લલિત૦ ॥ ૩૭ ॥

સદ્બોધ શ્રેણી પાંચમી

(રાગ દુહા પ્રમાણે)

કુઠ્ઠા કુહું તે સાલળી, અંતર આપ ઉતાર;
 સેવન કર શુભ ધર્મનું, તે સમજ્યાનો સાર. ॥ ૧ ॥
 ખખખા ખંત ખૂખ રાખજો, આગળ વશમી વાટ;
 સાધન સારું મેળ જો, અલ્પ ન રહે ઉચાટ. ॥ ૨ ॥
 મગ્ગા ગુણીના ગુણુ રંગણો, ગાતા ગુણી થનાય;
 ગુણી ને ગુણુ રાગીઆ, પુન્યેજ તેહ પમાય. ॥ ૩ ॥
 ધધધા હજું કરવું ધણું, આળસ કર નહિ ઉર;
 વખત વાતે વહી જતા, પડે પરતાવું પૂર. ॥ ૪ ॥
 ચાચ્યા ચોરાશી લાખનો, ફેરા ફળવો ટાળ;
 અવસર નહિ આવે ફેરી, કેણે દીડી કાલ ? ॥ ૫ ॥
 છછછા કુછંદ છંદીને, સુકૃત કરજો સાર;
 પછી પરતાવો નહિ રહે, માથે ભવનો માર. ॥ ૬ ॥
 જજજા જોગ આજો જજ્યો, જડે ન જાણુ હમેશ;
 સેવી ધર્મ સુધારજો, કાળે જગડ્યો ઉકેશ. ॥ ૭ ॥
 ઝઝઝા ઝટપટ જગીને, ઉદ્યમ કરજો આપ;
 પરમાદે રહેતાં પડી, સમશે નહિ સંતાપ. ॥ ૮ ॥
 ઢઢા ઢેક શુદ્ધ ધર્મની, ખરી રાખજો ખાસ;
 ધાર્યું સવી ધર્મે થશે, વળી શિવપુર વાસ. ॥ ૯ ॥
 ઠઠા તિહાં ઠાર્યું નથી, જમશે ત્યાં જઈ તેહ;
 સંજળું લેજ્યો સાથમાં, આવે કામે એહ. ॥ ૧૦ ॥

૧ મેળવવું. ૨ જથ્થો. ૩ ભવ. ૪ ભાતુ.

- હડા ઠહાપણુ ત્યાં કને, કથું ન આવે કામ;
કરજે કાંઈક લાભતું, ન રહે દુઃખતું નામ. ॥ ૧૧ ॥
- ઠહા ઠગ રહેશે પડયા, અલપ ન આવે સંગ;
આવે સંગ ધર્મ એક, રાખ ધર્મનો રંગ. ॥ ૧૨ ॥
- તત્તા તાહરા કામની, શિખામણુ શ્રીકાર;
રોકીશ રાગ દ્વેષ તો, મળશે શિવશ્રી સાર. ॥ ૧૩ ॥
- થથ્યા થાકીશ નહિ કદી, ધર્મ સેવતાં પધીર;
એથી ટળશે આપદા, ભાગે ભવ રજ્જીર. ॥ ૧૪ ॥
- દદા દુઃખને ટાળવા, કમર કસી લે આપ;
ઉત્તમ ઉદમ આશરે, સમશે ભવ સંતાપ. ॥ ૧૫ ॥
- ધદ્દા ધર્મને સેવતાં, કહો કમી શું હોય ?
અમર થાય નિજ આતમા, સેવે જે જન સોય. ॥ ૧૬ ॥
- નન્ના નથી કો આપણું, ધર્મ આપણો ધાર;
સેવન એતું સુખકરૂ, પમાય ભવનો પાર. ॥ ૧૭ ॥
- પપ્પા પરઠવો પાયને, જોઈ વિચારી જાણુ;
એથી નાવે આપદા, પ્રભુ વચન પ્રમાણુ. ॥ ૧૮ ॥
- ફપ્પક ફાટેલે લુગડે, થાગડ થીગડ થાય;
પણુ જો પ્રાટે પેટ તો, પાટો નહિ બંધાય. ॥ ૧૯ ॥
- બબ્બા બધે નહિ બાપરા, જાગે કોય રજુઝાર;
વિમાસવું વળતી પડે, પણુ ન થવાય પસાર. ॥ ૨૦ ॥
- ભભલા ભવો ભવ તું ભભ્યો, કર્યું ન આતમ કામ;
અતે રેશે જ્ઞોરતો, નરભવ થતાં નકામ. ॥ ૨૧ ॥
- મમ્મા માઝું મૂકીને, પરમાં પડવું વાર;
તાઝું તે તારી કને, અંતર આપ વિચાર. ॥ ૨૨ ॥
- યય્યા યશની ચાહ ચીત, કરે અપયશે કામ;
નાહક નિંદાવું પડે, બધે થવું બદનામ. ॥ ૨૩ ॥
- રરરા તાહરાં રોહણાં, રહ્યા રોજના રોજ;
કરવું તે કરતો નથી, અંતર અલપ ન ખોજ. ॥ ૨૪ ॥

૧ કિંમતવાન. ૨ સાંકળ. ૩ જોરાવર. ૪ ધરણ-ભાવના. ૫ ખટકો.

લાલ્લા લાગ શુભ જોઈને, કાંઈ કરવાનું કર;	
ભવની ભીતિ ભાગશે, દિલનો ટળશે ડર.	॥ ૨૫ ॥
વઠ્ઠા વાતે નહીં વડાં, થયાં થાશે થનાર;	
વાતે વળવું દઈ પડ્યું, આપે આપ સુધાર.	॥ ૨૬ ॥
શરશા શાખને સાચવી, કરજે કરવું કામ;	
શાખ ગઈ નહીં સાંપડે, નળળું પઢશે નામ.	॥ ૨૭ ॥
પળ્લા પટ ખંડનો ધણી, સુભૂમ ચક્રી સુસાર;	
લોભે લોભી સાતમી, નરક ગયો નાદાર.	॥ ૨૮ ॥
સરસા સત નવિ છોડીયે, સત છોડે પત જાય;	
પત જતાં તે પાપથી, પાપીમાં પૂજાય.	॥ ૨૯ ॥
હહહા દોર છે હાથમાં, તો તે મળશે તોય;	
મુકાય તો તું માનજે, ગયું સમૂળું સોય.	॥ ૩૦ ॥
ક્ષક્ષા ક્ષયના રોગીનો, સહસ દિવસ સંખંધ;	
પછી મેળવે મોતને, પ્રરૂપે વૈધ પ્રખંધ.	॥ ૩૧ ॥
જ્ઞાણી જ્ઞાની સુધાસમાં, કરે કર્મનો નાશ;	
અજ્ઞાની જીવતાં અધિક, પણ નહીં છૂટે પાસ.	॥ ૩૨ ॥
અઝઝા અઝઝલ કિડાં રહે, એ અઝઝલ શું ખાય;	
અઝઝલ કામ કરે કયું, સત્વર ઘો સમભ.	॥ ૩૩ ॥
રહે રાવળે વહેવળે, વળી વેવારાં વટ;	
એટલે જો ન મળે તો, પંચ પાય અલખત.	॥ ૩૪ ॥
ઈઈઈ ઈતીઈ જો નવ ગઈ, ભીતિ ન ભાગે કોય;	
સેવો સાચા ધર્મને, ભાગશે ભીતિ સોય.	॥ ૩૫ ॥
ઉઉઉ ઊઠ આળસ તજી, જીવન ચાલ્યું જાય;	
કર કો પરભવ કામનું, લાભ્યો તવ લેખાય.	॥ ૩૬ ॥
રૂરૂર રૂંધ્યા ઘર ન રહો, સેવો સદા સુધર્મ;	
ધર્મ કામ ધાર્યું થશે, કટે લવો ભવ કર્મ.	॥ ૩૭ ॥
સવિ સહજોધ આ સાંભળી, વાંચી કરે વિચાર;	
લલિત થાય જટ લાભમાં, વધુ નહિ લાગે વાર.	॥ ૩૮ ॥

૧ ક્રાંસો-પાસલો. ૨ રાજકચેરી. ૩ દેવમદિર. ૪ સાત પ્રકારના ભય.

સદ્બોધ શ્રેણી છઠ્ઠી.

(રાગ ઉપર પ્રમાણે.)

કક્કા કરી લે પર ભલું, તારૂં ભલુ તૈયાર;	
ભૂંડું કરતાં ભાગજે, એથી દુઃખ અપાર.	॥ ૧ ॥
ખખખા ખાટો જેહ ખણે, પડશે પોતે આપ;	
માટે જાણી જોઈને, છંડો તે સંતાપ.	॥ ૨ ॥
ગગ્ગા ગરજ છે બહુ ગળી, શ્રાકરથી શ્રીકાર;	
ગરજે ગરધલને ઘણા, કાકા કેવા ત્યાર.	॥ ૩ ॥
ઘઘઘા ઘર પાટોશીઓ, નબળો સારો નેટ;	
હાટ પાટોશી હોયે, જબરો ૧ધનીક રજોઠ.	॥ ૪ ॥
ચચચા ચંદન સમો કહ્યો, સજ્જનનો સહેવાસ;	
સજ્જન સેવો સર્વદા, સદા શીતળ ગુણવાસ.	॥ ૫ ॥
છછછા છાનું નહીં રહે, કાંઈ કરીયું પાપ;	
માટે મન વિચારીને, અલગ રહેજે આપ.	॥ ૬ ॥
જજજા જોશો જ્યાં ત્યાં જઈ, માટી ચુલા ચણાય;	
એનો નહિ કર ચોરતો, દુનિયે તે દેખાય.	॥ ૭ ॥
ઝઝઝા ઝાડ પણ એકલું, પડયું ન પડતાં વાર;	
માટે માનવ મેળજે, સદા સાથ શ્રીકાર.	॥ ૮ ॥
ટટ્ટા ટાહુ જે જન જમે, મનુષ્ય તે ન મનાય;	
ઉતું જમનાર જગતમાં, ઉત્તમ આપ ગણાય.	॥ ૯ ॥
ઠઠઠા ઠગમાં તેહ ઠરે, જુહું જલપે જન જેહ;	
માટે જ જુહું જલપવું, સત્વર છંડો એહ.	॥ ૧૦ ॥
ડડડા ડાંગે મારીયાં, જુદાં જળ નહિ હોય;	
સંબંધી સવિ ત્યું સદા, કદી ન પલટો કોય.	॥ ૧૧ ॥
ઢઢઢા ઢાંકી જ રાખજે, ડાપણ દુઃખકર છેક;	
અનંત ભવમાં આશરે, અર્થ સર્થો નહિ એક.	॥ ૧૨ ॥
તત્તા તથ છે તક ખરી, કર તું તારું કામ;	
પછી પસ્તાવો દિલ થશે, નરભવ થતાં નકામ.	॥ ૧૩ ॥

૧ પૈસાદાર. દેખ. ૨ મ્હોટો, પૈસાદાર.

થથથા થોડું જ હોય પણ, ઝેર બુદ્ધિ કરનાર;	
એથી વસજો વેગળા, એ સમજ્યાનો સાર.	॥ ૧૪ ॥
દદા દેહી રહી જશે, પછી પસ્તાશો પૂર;	
માટે કરજો મોક્ષનું, ધારી મનમાં ધૂર.	॥ ૧૫ ॥
ધૃદ્ધા ધોખો નહીં મટે, લવ લીલીનું દુઃખ;	
સેવો ધર્મ સુપ્રેમથી, સત્વર મળવા સુખ.	॥ ૧૬ ॥
નત્રા નંદગી નવ રહી, વિશળગી રહી વીશ;	
રાવણુ રંચ ન લઈ ગયો, વાત એ વિશ્વાવીશ.	॥ ૧૭ ॥
પપ્પા પાટા ખાંધીને, પડે દૂવામાં કોય;	
જાણે એવા જીવને, અક્કલ અલપ ન હોય.	॥ ૧૮ ॥
ફૂફા આ ફાગી દુનિયે, નહીં ફાવશે ફાવ;	
અંતે રેશે ચોરતો, જો ચુક્યા ચિત્ત દાવ.	॥ ૧૯ ॥
ખખખા ખેશ ખોલો સદા, ખોલ્યો ખોલ ન જાય;	
એ વર્તન આ વિશ્વમાં, સદા કહ્યું સુખદાય.	॥ ૨૦ ॥
બલ્લા ભાવ ઠગાય તો, તેટલું ત્યાં તુકશાન;	
માલ ઠગાયે મૂડીનું, મળે ન મુદ્દલ માન.	॥ ૨૧ ॥
મમમા માનવ મુખ મીઠો, આજું અંતર ઝેર;	
પાનું એવાથી પડે, વરતે કાળો કેર.	॥ ૨૨ ॥
યથ્યા યત્નો ગહુ છે કરે, પણ ન લાગ્ય વિણુ પાય;	
ઉંદર જો ઉત્તમ કરે, વસિયલ ^૧ વાસો થાય.	॥ ૨૩ ॥
રરરા રાવણુ ન લઈ ગયો, કરણુ ગયો ક્યાં જોય ?	
માનવ મૂડી જાય છે, કોડા કોડી હોય.	॥ ૨૪ ॥
લલલા લાખ કોડી ગયા, જળરા જોદ્ધા જેડ;	
કર્યો કાળે કાળીયો, તારૂં પણ ગણુ તેડ.	॥ ૨૫ ॥
વંવા ગાય વિણુ રાજથી, વિના વિત્ત ^૨ પોમાય;	
ગરીબે સળગ ગુણુ કર્યો, લુણુ લોટમાં જોય.	॥ ૨૬ ॥
શશશા સાળી સાડલા, વાર વાર લૈ જાય;	
ખેની આવી આંગણે, પણ ન જરી પોસાય.	॥ ૨૭ ॥

- પૃષ્ઠા પડ ખંડનો ધણી, ઋદ્ધી સિદ્ધી બહુ હોય;
છતાં સંગ લઈ જાય નહિ, કર્મ કૃતિ લ્યો જોય. ॥ ૨૮ ॥
- સરસા સંપ સેવો સદા, રંચ ન કરતા રીસ;
સંપે બને ત્રેસઠ સદા, કુસંપ કરે છત્રીશ. ॥ ૨૯ ॥
- હહહા હસ્તિના કાન જ્યું, લક્ષ્મી ચપળ લેખાય;
એનો કર નહિ ઓરતો, એ આવે ને જાય. ॥ ૩૦ ॥
- ક્ષુધા જાય ક્ષણ લાખની, ક્રીમત તસ ન કરાય;
વખત વાતે વહી જતાં, પુરણ પસ્તાવો થાય. ॥ ૩૧ ॥
- જરણ જ્ઞાન લાણતાં ઘણું, સ્વલ્પ ન સુધરે જેહ;
લાણ્યો લલે પણ લાઈ તે, અક્કલ વિણુનો એહ. ॥ ૩૨ ॥
- અચ્ચા અક્કલ પંચ રહે, અને એહ ગમ ખાય;
એ ઉપડાવે યાલખી, એવી તેમાં આય. ॥ ૩૩ ॥
- ઈઈઈ ઈજ્જત જાય તેવું, કરો ન સુદલ કામ;
ઈજ્જત વિનાનું વિશ્વમાં, જીવિત જાણુ નકામ. ॥ ૩૪ ॥
- ઉઉઉ ઉઠે છે જાંઘતો, જાગ્યો ન ઉઠે જાણુ;
કપટ આમ જન કેળવે, એનું શું એધાન. ॥ ૩૫ ॥
- રૂરૂર રૂઠતાં રાય ને, હોય શું રૈયત હાલ;
કયાં પોકાર કરે જઈ, બધું થયું બે તાલ. ॥ ૩૬ ॥
- સંવત ઓગણીસ સાલ, ચોરાણુ ચિત્ત ધાર;
કાતી પુનમ પુરો કર્યો, કક્કાવળીનો કાર. ॥ ૩૭ ॥
- મણી બુદ્ધિ વૃદ્ધિ મળે, કરે કર્પૂર પસાય;
લખ્યું થાય તવ લાલમાં, પરલવ પીડા જાય. ॥ ૩૮ ॥
- લલિતે લાલ મથે ~~લખ્યું સમજે છે સુખકાર;~~
સમજ સાંદર આંદરો, તે સમજાવો સાર. ॥ ૩૯ ॥

પંચપરમેષી નમસ્કાર.

શાર્દૂલવિકીરિત છંદ.

અહંતો ભગવંત ઇંદ્રમહિતાઃ સિદ્ધાશ્ચ સિદ્ધિસ્થિતાઃ
 આચાર્યા જિનશાસનોન્નતિકરાઃ પૂજ્યા ઉપાધ્યાયકાઃ
 શ્રીસિદ્ધાંતસુપાઠકા મુનિવરા રત્નત્રયારાધકાઃ
 પંચૈને પરમેષ્ઠિનઃ પ્રતિદિનં કુર્વંતુ વો મંગલમ. ૧
 ઓંકારબિંદુસંયુક્તં, નિત્યં ધ્યાયંતિ યોગિનઃ
 કામદં મોક્ષદં ચૈવ, ઓંકારાય નમો નમઃ

ગુરુ સ્તુતિ

જ્ઞાનાનામ, જ્ઞાનાંજનશકાકયાઃ
 નેત્રમુન્નાહતં ચૈવ, તસ્મૈ શ્રીગુરુવે નમઃ

શ્રી વૃદ્ધિચંદ્ર મહારાજ સ્તુતિ.

શાર્દૂલવિકીરિત છંદ.

જે મુનિવરના નામથી નગર આ, નિત્યે રહે ગાજતું,
 જેણે દઈ ઉપદેશ વેશ ભજવી, કીધું સહુ છાજતું;
 જેના શિષ્યગણો જગત્ વિચરીને, ખોધે બહુ લોકને,
 એવા શ્રી વૃદ્ધિચંદ્ર નમીએ, ટાળે સહુ શોકને ૧

અનિધર્મના દશ પ્રકાર.

મનહર છંદ.

ક્ષમા ... અભાવ માન માઠવે હઠાવ;
 આર્જવ તે કપટથી રહિત થવાય છે.
 મુક્તિ લોભનો વિનાશ તપે ઇચ્છારોધ ખાસ;
 સંયમ સત્તર ભેદે પાળવા દહાય છે.
 સત્ય ધર્મ સાચું બોલો શૌચે શુદ્ધ આહાર લ્યો;
 શરીર શુદ્ધિ કપાય કપે કમાવાય છે.
 અકિંચને મૂર્છા મોડ પ્રજ્ઞેથી મૈથુન છોડ;
 દશ પ્રકારો લલિત પાળે યતિ થાય છે. ૧

દશવૈકલિકના દશ અધ્યયનો.

મનદર ઇંદ.

પહેલું દ્રુમ પુષ્પિકા શ્રમણ પૂર્વિકા ળીળું;
ત્રીળું ક્રુલકાચાર ત્યાં સુઆચાર કાર છે.
પડ્ભવ નિકાય ચૌ પાંચમું પિંડેવણાનું;
મહાચાર કથા છમાં પાપના પ્રકાર છે.
સાતમું સુવાક્યશુદ્ધિ આચાર પ્રણિધિ અડ;
વિનય સમાધિ નવે સલિપુચે સાર છે.
દશવૈકલિકે દશ લલિત આ અધ્યયનો;
સાધુપણા વિષે સાચો ઝેનોજ આધાર છે. ૧